

מחפשים את האמת

מאת: רוני פיזנטי

מדריך לשיפור וצמיחה רוחנית מתוך היגיון והתבוננות על החיים

מותר להדפיס, לשכפל ולהפיץ את הספר בחינם לזיכוי הרבים וללא מטרות רווח כלשהן.

אסור לשנות את התוכן או לעשות בו שימוש מסחרי כלשהו.

למידע נוסף ולהורדת הספר בחינם:

<http://www.lookingfortruth.org>

מידע ומאמרים נוספים מאת המחבר:

<http://www.faith.co.il>

יצירת קשר:

info@lookingfortruth.org

תוכן

3.....	הקדמה.....
4.....	מוטיבציה.....
5.....	פרק א' - אנחנו לא יודעים כל כך הרבה.....
13.....	פרק ב' - בחיפוש אחר האמת.....
18.....	פרק ג' - הבורא.....
32.....	פרק ד' - מגלים את התורה.....
54.....	פרק ה' - קצת על המצוות.....
82.....	פרק ו' - דע את עצמך.....
102.....	פרק ז' - הדרך אל האמונה.....
128.....	פרק ח' - מוציאים את הבעיות מהחיים.....
147.....	פרק ט' - הדברים שעלולים להפיל אותנו.....
187.....	פרק י' - עצות מעשיות.....
200.....	מלות סיום.....

הקדמה

אנשים רבים עוברים את כל החיים שלהם בלי לשאול שאלה אחת פשוטה ובסיסית: "בשביל מה אנחנו חיים?". היום כבר קיימת יותר מודעות ורובנו בשלב כלשהו בחיים אכן שואלים את השאלה, אבל מעטים הם אלו המקבלים תשובות. בדפים אלו תוכלו למצוא דרך אפשרית להגיע לתשובות ולאמת. רוב הדברים מובאים בדרך הגיונית ונתפסת של התבוננות על החיים, היגיון והסקת מסקנות, עם הרבה דוגמאות מסביב שנוכל לצייר את הדברים בשכלנו.

האמת השלמה כבר נמצאת בתוכנו, אבל היא מלאה באבק שמטשטש את ראייתנו וגורם לנו לראות דברים שקריים שלא באמת קיימים. הדרך הטובה ביותר להגיע אל אותה האמת היא להתבונן על הדברים בתוכנו, לעצור את כל טרדות העולם למספר דקות ולחשוב על החיים שלנו לעומק, ברגע שעושים זאת מספיק זמן ניתן להגיע לתובנות עצומות. הספר רק מספק חומר למחשבה לרגעים הללו. זכרו שגם אם נדע את האמת, אבל נמשיך בחיינו כרגיל, זה לא ייתן לנו דבר. כדי שזה באמת יועיל, כדאי לקחת את התובנות וההארות שאליהן נגיע ולהתמקד בהן ולפתח אותן עוד יותר עד שיהיו לחלק בלתי נפרד מחיינו. כדי להגיע לכך אנו חייבים את רגעי השקט והשלווה עם עצמנו, רק לחשוב ולהתבונן עמוק על עצמנו ועל החיים. ברגע שאנו עסוקים מדי מכדי לחשוב, אנחנו עושים דברים בצורה אוטומטית, ללא כל חשיבה, ונוצר מצב שאנו עושים את אותם הדברים שעשינו אתמול, פשוט כי התרגלנו לכך. כדי להיות בשליטה על חיינו, אנו מוכרחים להתבונן בהם ולפתח את הדרך שלנו אל המקום אליו אנו רוצים להגיע.

הדברים כתובים לשם הכוונה וחיזוק בלבד ואין לראות בהם כקובעים פסקי הלכה. בכל מקרה של בירור הלכה כלשהי, יש להתיעץ עם רב מוסמך.

מוטיבציה

לפני קריאת החומר בספר, חשוב לקבל מוטיבציה לשינוי וצמיחה. הרצון הוא זה שנותן לנו את הכוח להבין את הדברים לעומקם ולפעול לשינוי. ללא הרצון הזה, ניתן לקרוא ספרים שלמים בעיון ולא להבין מהם דבר. אנחנו קולטים בחושים שלנו מידע רב בכל רגע, אבל רק מעט מהמידע הזה חודר לתוכנו ומשפיע עלינו. באותה סיטואציה בדיוק, אדם רעב יחשוב על אוכל בעוד שאדם שבע יחשוב על דברים אחרים. הדבר היחיד ששונה אצל אנשים אלו הוא הרצון לאכול. גם אם יביאו לאותו אדם שבע אוכל מהודר ובשפע, הוא לא יתעניין בו כלל. לכן חשוב להכניס את הרצון לדעת לפני קבלת הידע, כך שנהיה רעבים לאותו ידע. אם נרגיש שבעים, יהיה לנו מאוד קשה לקבל את הידע אותו אנו כלל לא מחפשים. האמת לא מגיעה סתם כך, מוכרחים לחפש את האמת בכדי למצוא אותה.

דבר נוסף אליו צריך לשים לב הוא הרצון והיכולת לקבל. האדם מטבעו נוטה לגבש לעצמו עמדה מסוימת במהלך חייו. כאשר מלמדים אותו משהו שונה ממה שהכיר, הנטייה הטבעית היא לשלול את כל הלימוד החדש, לדבוק בעמדתו ולהתווכח עם כל רעיון חדש שעולה. אם נשים לב, נוכל לראות שאפילו המדעים המתקדמים ואף המתמטיקה המדויקת מתבססים על השערות והנחות יסוד אתם ניתן להתווכח בלי סוף. אדם שרוצה לשלול משהו שלא נוח לו או לא מוצא חן בעיניו יוכל לעשות זאת בקלות. צריך לדעת שכדי ללמוד משהו בצורה טובה צריך שיהיה לנו הרצון לדעת ולקבל. כך נוכל לחפש את התשובות האמתיות ולא רק את התשובות שאנו רוצים לשמוע.

כדי לשפר את המוטיבציה לדברים הללו, צריך רק לשאול את עצמנו מה אנו באמת מחפשים? האם אנו מחפשים את האושר? האם אנו מחפשים להשלים את החסרונות בחיינו? האם אנו מחפשים את הטעם והמשמעות בחיים?

חשוב לדעת מה אנו מחפשים בכדי להגדיל את הרצון לפני כל קבלת ידע, כך שבאמת נוכל לקבל אותו ולהכניס אותו אל הלב.

פרק א' – אנחנו לא יודעים כל כך הרבה

ראשית כל בחיפושינו אחר האמת, עלינו להיפטר מכל המוסכמות החברתיות שאנו מכירים היום. בנוסף, אנו צריכים להבין את היכולות והכלים שיש לנו כדי להגיע לתובנות בצורה אמתית ונכונה. הדברים כאן יתנו לנו פרופורציות על המקום בו אנו נמצאים ורמת ההשגה בה נוכל לתפוס את הדברים. כמו כן, ברגע שנצליח להסיר את המוסכמות החברתיות וההרגלים שאנו שקועים בהם, זה יעורר אותנו לשאול שאלות על כל דבר שקורה, גם אם זה נראה לנו דבר קטן ולא חשוב. ברגע שנתעורר לשאול שאלות, זה ייתן לנו את המוטיבציה הרצויה כדי לקבל את התשובות ובכך להגיע לאמת. ברגע שלאדם אין שאלות על החיים והוא פשוט מקבל אותם כמו שהם ולומד להתרגל, להסתגל וללכת על פי המקובל בחברה בה הוא נמצא, אז גם אם התשובות יגיעו עד אליו מוגשות במגש של כסף, הוא לא יטרח להתייחס אליהן. השאלות והסקרנות הן אלו שנותנות את העניין והרצון להגיע לתשובות ולהכרה ברזי החיים בדרך אל האמת.

מטבעו של האדם, הוא בטוח שהוא יודע מה טוב לו ובעצם כל מה שהוא לא מכיר בתור מציאות בכלל לא קיים מבחינתו. תנסו לחשוב מה למשל הייתם חושבים אם היו אומרים לכם שיש אנשים שיודעים לעוף? כמו שאנחנו יכולים להפעיל שרירים מסוימים כדי ללכת, כך הם מפעילים את השרירים הנכונים כדי לעוף. זה אמנם נשמע הזוי לחלוטין, אך זה רק משום שאנו לא מכירים מציאות בה אנשים עפים. אבל למעשה אם נחשוב על כך לעומק, מבלי להתייחס למה שאנו מכירים מהשגרה, למה שזה לא יהיה אפשרי? עצם העובדה שאנחנו לא מכירים אנשים שעפים, לא אומרת שזה לא קיים. אם ציפורים יודעות לעוף, אז בעצם למה אנחנו כל כך מתקשים להאמין שיש

איזשהו בן אדם בקצה העולם שיודע לעשות זאת? פשוט התרגלנו לכך שציפורים כן עפות ואנשים לא. מה היו אומרים לפני אלפי שנים אם היינו מספרים להם על המושג "מטוס"? האם מישהו היה באמת מאמין לנו? אולי בדיוק כמו שפעם לא האמינו להרבה דברים שהיו לנו יודעים אותם, כך אנחנו לא מאמינים עכשיו לדברים שיתכן ובעתיד נגלה שהם מציאותיים.

רק 5 חושים...

העולם שאנחנו מכירים נתפס על ידי החושים שלנו. כלומר, כל מה שאנחנו יודעים וחושבים עליו, הגיע אלינו דרך החושים, וכל מה שלא יכול להגיע דרך החושים - אנחנו לא מכירים. מישהו פעם הצליח לשמוע את הצלילים הגבוהים שכל כך מקפיצים כלבים? תשרקו במשרוקית מיוחדת לכלבים כמה שאתם רוצים וזה לא יזיז לכם. האוזן האנושית פשוט לא קולטת את התדר הזה. כמו כן, מישהו פעם ראה אוויר? נכון שאנחנו יודעים שזה קיים בעזרת ניסויים מדעיים וכו', אבל אף פעם לא ראינו, שמענו או הרגשנו אותו. אתם יכולים להגיד "אבל ברור שאני מרגיש את האוויר, הרי אני נושם אותו..." אבל למעשה אם לא היו חוקרים את הנושא ומלמדים אותנו, לא היה לנו מושג שהוא קיים והיינו בטוחים שאנחנו נושמים כלום. כמו כן גם אף אחד לא קלט אף פעם בעזרת המוח שלו את גלי צה"ל... צריך בשביל זה מקלט רדיו שיתרגם את הגלים שקיימים ממש מולנו לשפה שנוכל לזהות. אז אולי אנחנו זקוקים לעוד כמה מקלטים כדי לתפוס את העולם בצורה טובה יותר, ולא על ידי חמישה חושים בלבד. אולי יש עוד דברים בעולם שאנו לא מסוגלים לתפוס בעזרת החושים שלנו ועדיין לא הצליחו לחקור או לגלות אותם. אולי יש דברים שלעולם לא יצליחו לגלות בגלל המוגבלויות שלנו.

חשבתם פעם איך נתפס העולם אצל אדם עיוור או חירש? תנסו להסביר לאדם עיוור מלידה איך זה לראות דברים. הוא לעולם לא

יוכל להבין את זה ולא חשוב כמה הסברים טובים ניתן לו. יותר מזה, אם למשל כל האנשים בעולם היו עיוורים, ואף אחד לא היה אומר לנו שבכלל קיים עוד חוש כזה שנקרא ראייה, אז גם לעולם לא היינו מנחשים שיתכן וקיים משהו כזה שנקרא "לראות", ובטח שלא היינו יכולים לדמיין את זה. אז אולי באותו אופן קיים עוד חוש שאנחנו לא מכירים? אולי עוד הרבה חושים? אולי אינסוף חושים? יכול להיות שכמו שאדם עיוור לא יבין מה זה לראות, אנחנו לא יודעים על חושים אחרים שלא קיימים בנו ולכן אנחנו קולטים את העולם בצורה מעוותת ללא החושים הללו. עיוור צבעים שלא מבחין בין כחול לירוק למשל, לא יוכל להבין מה ההבדל ביניהם. אז אולי גם אנחנו לא מבדילים בין צבעים שונים? יתכן וקיימים עוד צבעים, שאף פעם לא ראינו, אף פעם לא נוכל לקלוט בחושים ואף פעם לא נוכל אפילו לדמיין אותם. הרי אנחנו מדמיינים רק בגבולות הדברים שאנו מכירים. אף אחד לא יכול לדמיין דברים שאינם מבוססים על מה שאנו מכירים מהעולם. לכן זה שכיח שאנו חולמים על דברים לא הגיוניים, ואמנם אנחנו זוכרים חלקים מהחלום, אבל לא מצליחים להיזכר בכל מיני פרטים מוזרים שהיו שם. העניין הוא שאותם פרטים הם לא פעם דברים הנמצאים מעבר להבנה ולמציאות שלנו בעולם הזה, ולכן אין באפשרותנו לדמיין אותם.

הכל יחסי

גם הדברים שאנו כן קולטים בעזרת החושים שלנו, הם רק דברים שאינם נשארים קבועים. האוויר למשל לא היה מתגלה אילו לא היה קיים משהו שונה ממנו - הריק. בעצם בזכות ה"אין" אנחנו מצליחים לקלוט את ה"יש". אילו לא היה חושך, לא היינו יכולים להבין מה זה אור. נסו לדמיין שכל החיים שלנו, היו מצב תאורה אחד מתמשך, אין יותר אור ופחות אור, אלא עצמה מסוימת שאינה משתנה לעולם. לא היה ניתן להגדיר או להבין את המושג אור. כשאנו אומרים "אור" אנחנו בעצם מתכוונים למשהו יחסי לחושך. הרבה אור זה בעצם

פחות חושך ממה שבד"כ אנחנו רגילים אליו. השוני מאפשר לנו לקלוט את הדברים.

על אותו קו, אילו לא היה רע, לא היינו יכולים להבין מה זה טוב. לפעמים אנו מכניסים אדם מסוים לקטגוריה של "טוב" או "רע". כולם יסכימו שרוצח למשל הוא אדם רע. אבל מי קבע שהוא באמת רע? אילו כל בני האדם היו מתנהגים כמוהו, עדיין היינו חושבים עליו כ"רע"? הרי זה ברור שלא. מלבד העובדה שזה דבר סובייקטיבי, אנחנו צריכים להבין שרק בגלל שיש אחרים שנבדלים ממנו, שאנו מחשיבים אותם כטובים יותר ממנו, אז אנחנו תופסים אותו בתור רע. מישור חשב פעם על אדם שאוכל שניצל כאדם רע? הרי יש כאן אכזריות ברציחת בעלי חיים ואכילתם. רק שכאן כולם עושים את זה וכבר התרגלנו. אבל אם תשאלו אדם צמחוני, הוא בהחלט יגיד לכם שזה לא מעשה טוב שאנחנו עושים. ואם כולם היו צמחונים ורק אדם אחד היה אוכל בשר, קרוב לוודאי שהוא היה מקוטלג כאכזרי ביותר, בדומה לקניבלים ולרוצחים למיניהם.

אף אחד מאיתנו לא הופך לשמח פתאום באמצע טיול ברחוב, משום שהוא יכול ללכת? אבל וודאי שנשמח עד לאין שיעור אם נראה את הילד הקטנטן שלנו שפתאום למד ללכת, או אדם נכה שהצליח לקום מכיסא הגלגלים. בעצם רק כאשר יש שינוי, אנחנו מרגישים אותו. אם אתמול ידענו ללכת וגם היום אנחנו יודעים, אז זה לא עניין רציני. אבל אם אתמול לא ידענו, אז זה הופך להיות משהו גדול הרבה יותר, פשוט בגלל שלא התרגלנו לזה ויש שינוי. ההרגל משכיח את העניין וההתלהבות. כל המושגים שאנחנו מכירים היום, הם בעצם משהו משתנה ויחסי, שאם הוא היה קבוע, לא היינו מצליחים לקלוט ולהבין אותו.

הדברים שאנו פשוט "יודעים"

כל אחד יודע שיש דברים שאנחנו פשוט יודעים. לא צריך להסביר

לנו הרבה ולא צריך ללמד אותנו יותר מדי, זה פשוט טבוע בנו. אסור לרצוח למשל. אנשים לא שפויים בנפשם יכולים לרצוח, אבל כל עוד הבן אדם שפוי זה לא יקרה. זה משהו שכל אחד מאיתנו יודע בוודאות. אבל רגע... מי קובע מי שפוי ומי לא? הולכים לפי הרוב? לפי הפסיכולוגים והפסיכיאטרים? לפי חוקי המדינה? אולי אנחנו בעצם לא שפויים ואף אחד לא מבין את זה כי גם כל שאר העולם לא שפוי? אולי בעצם היטלר צדק חס ושלום? הרי הוא היה אדם משכיל מאוד, עלה לשלטון בגלל שבחרו בו בצורה דמוקרטית ועם שלם העריך אותו מאוד. אז אולי לרצוח המונים זה בסדר?

מעבר לכך, גם אם הגענו למסקנה שלרצוח זה באמת משהו שאסור לעשות, מה נאמר אם ייתנו לנו כאן ועכשיו את אותו היטלר לידים שלנו בדיוק ברגע שהוא רוצה להתחיל בהשמדת העם היהודי, וייתנו לנו לבחור אם להרוג אותו או לתת לו לחיות, כאשר אנחנו יודעים בוודאות מה יקרה אם ניתן לו לחיות...? האם עדיין נסתכל על זה בתור רצח? או שכעת זה הפך להיות "להרוג" ולא "לרצוח"? ואם כן זה בסדר, אז איפה בדיוק נמצא הגבול? לאדם שרצח מגיע עונש מוות? אם תשאלו את אשתו, הוריו וילדיו, קרוב לוודאי שהתשובה תהיה לא, אבל מה אם תשאלו את הוריו, אשתו וילדיו של האדם הנרצח? כאן כבר התשובה כנראה תהיה שונה.

כל מה שמתחולל בתוכנו הוא סובייקטיבי. אנחנו לא חושבים כמו החבר, האח, האבא, הדוד וכל שאר האנשים בעולם. מה שבכל זאת יש אצלנו - זה קבוצות. אנחנו חושבים בצורה טיפה שונה מהחברים שלנו, אבל בצורה לגמרי שונה מאנשים שאנחנו לא מכירים בעיר אחרת, ובצורה הרבה הרבה יותר שונה מאיזה שבט אפריקאי שאף פעם לא שמענו עליו. ברגע שיש אינטראקציה בתוך קבוצת אנשים, הם משפיעים אחד על השני. ברגע שאנו שייכים לקבוצה מסוימת, אנחנו מאוד מושפעים ממנה. זאת משום שאנו מנסים להשתייך ככל שניתן לחברה ולא לחיות לבד.

אנחנו משוחדים

כולנו בטוחים שאנחנו מתנהגים, מתלבשים, מדברים ועושים את הכל בדיוק איך שאנחנו רוצים. זה הרי ממש חלק מהאופי שלנו. כך אנחנו אוהבים את זה. מלבד העובדה שכל אחד שיסתכל 10 שנים אחורה, יגלה שהוא אהב דברים שונים לגמרי ממה שהיום, ישנה עובדה חזקה אפילו יותר – כמו שהוזכר, כולנו שייכים לקבוצות. אם ניקח קבוצת אוכלוסיה מסוימת, נגלה שיש דמיון אצל רובם בצורת הלבוש, ההתנהגות, הדיבור, מקומות הבילוי וכו'. אבל לעומת זאת אם ניקח אוכלוסיה בארץ אחרת, הכל שונה מכאן, אבל מצד שני, גם הם דומים אחד לשני בכל הדברים הנ"ל. ואם נתחיל לטייל בזמן, נגלה שפעם היו תסרוקות שונות, לבוש שונה וכו', אבל מצד שני כמעט כולם היו דומים אחד לשני באותה תקופה עצמה. העניין הוא פשוט: אנחנו מושפעים מהסביבה ברמה מטרופת שאנחנו לא יודעים עליה אפילו. רוב ההשפעה היא מתת המודע וכך בזמן שזה קורה, אנחנו כלל לא מרגישים. הפרסומות בטלוויזיה למשל קובעות את האופנה של השנה. הסרטים, הקליפים, החברים וכלל החברה הם הגורמים לנו לחשוב ולהרגיש את רוב מה שאנחנו חושבים ומרגישים. כולנו יודעים למשל שילד לא צריך לראות יותר מדי טלוויזיה כי ההשפעה היא שלילית. אבל מה איתנו? אנחנו באמת מבינים שגם עלינו ההשפעה היא שלילית? אנחנו בטוחים שאנחנו חסינים, אבל למעשה זה גם מה שהילדים חושבים כשאנחנו אומרים להם שלהם זה אסור יותר מדי. מסתבר שגם את עצמנו אנחנו צריכים לחנך. אנחנו עוברים שטיפת מוח רצינית מהחברה בלי להרגיש את זה בכלל.

הרגלים

כוח נוסף שפועל לרעתנו בתהליך קבלת ההחלטות ה"עצמאי" שלנו, הוא ההרגל. לכל אחד מאיתנו למשל יש כרגע משהו שהוא

נורא רוצה להשיג וכל אחד בטוח שזה מה שיסדר לו את החיים. אם נתבונן בזמנים שכבר חלפו להם, אנחנו נגלה שהרגשנו את אותה ההרגשה בדיוק בעבר, רק שאותו עניין שרצינו להשיג היה אחר. אבל מה קרה בכל אותם פעמים שכן השגנו את מה שרצינו בסופו של דבר? המחשב שכל כך חיכינו לו, הצעצוע שהילד לא עצם עין מציפייה אליו, החתונה שלנו, הילדים, תקופות שהיינו מוכנים להישבע שאם נעבור אותם הכל יהיה ורוד... אז עברנו... קיבלנו מה שרצינו... ומה עכשיו...? מתרגלים, ועוברים לשיגעון הבא. תחשבו על כל הדברים שרציתם פעם ובסופו של דבר השגתם אותם. האם גם היום אנחנו כל כך אסירי תודה עליהם? הרי היום הכל רגיל... גם הבוקר השמש זרחה? טוב זה לא חכמה... זה רגיל. טיפות גשם? רוח? פריחת צמחים? כוח משיכה? חמצן? האם באמת כל הדברים הללו הם כל כך שגרתיים שאנחנו אפילו לא עוצרים לשנייה לחשוב שיש פה משהו מעבר? איך ייתכן שאף אחד לא עוצר לחשוב על כך שילדים חדשים נולדים בעולם בכל רגע, ואנחנו לא אלו שיוצרים אותם? הרי אנחנו לא באמת יושבים ומתכננים, בונים, מכניסים תכונות, קונים זוג עיניים כדי להרכיב להם אותם, מרכיבים את מערכות הגוף... הכל נהיה לבד. הכל שגרתי. הרי התרגלנו אל כל הדברים האלו. רק במקרים קיצוניים שקורים, לא עלינו, כשיש משהו שעוצר את חוקי הטבע לרעתנו, אנחנו מבינים שצריך להעריך את כל מה שיש מסביבנו. אדם בכיסא גלגלים למשל, ידע להעריך טוב מאוד את מה שאנחנו ממזמן כבר התרגלנו אליו.

רצון

לכולנו רצונות שונים ומגוונים שמסנוורים את עינינו ומרחיקים אותנו מדרך האמת. כשמישהו רוצה לדעת את האמת, הוא מדמיין תמונה בראש של אותה האמת הרבה לפני כן. הוא יודע מה הוא רוצה לשמוע וכל דבר אחר לא יתיישב לו טוב. צריך לזכור ששום דבר הוא לא חד משמעי וכל דבר ניתן לפירוש מוטעה מצידנו. כשאנו

רוצים משהו, הרצון שלנו מעוור אותנו מכל החסרונות שבדבר. אותו רצון יכול להיות מזיק ושקרי לפעמים, ובכל זאת נהיה בטוחים שזו אמת טהורה. מהסבר של אדם מסוים, 30 אנשים יבינו 30 דברים שונים. כל אדם מפרש את מה שהוא קולט מהסביבה דרך הרצונות הפרטיים שלו. חשוב לדעת לנטרל את הרצון כמה שאפשר ברגע שאנו מנסים להגיע לנקודת אמת כלשהי. אם אנחנו לא מצליחים לשלוט על הרצון, הרצון שולט בנו.

פרק ב' – בחיפוש אחר האמת

האמת שלי?

אז כולנו מחפשים את האמת. לצערנו, לא מעט אנשים מחפשים את האמת הפרטית שלהם, ובטוחים שהיא שונה לגמרי מהאמת של שאר האנשים. למשפט הנפוץ "לכל אחד יש את האמת שלו" אין הרבה משמעות הגיונית. הוא בהחלט מהווה את התשובה הקלה לאנשים עם כיפה ששואלים שאלות מטרידות, אבל מעבר לזה אין בו שום היגיון. אם אדם רוצה לחיות בצורה שהוא רוצה, זו בחירה שלו. אבל למה לומר שזאת אמת...? הרי זה בדיוק ההפך ממשמעות המלה "אמת". אם האמת שלי והאמת שלך היא לא אותה אחת, אז היא הופכת להיות דעה סובייקטיבית. לא שייך בכלל לחשוב במושגים של "אמת" במקרים הללו. אמת היא משהו מוחלט, שאין לערער עליו. נכון שיכול להיווצר מצב שכל אחד רואה צדדים שונים של אותה אמת, אבל בסופו של דבר אם נחבר את הכל ביחד, נגיע למשהו אחד ומוחלט. אדם לא יכול לבוא לבית המשפט ולהגיד לשופט "תשמע, לרצוח זה חלק מהאמת שלי..." ולצפות שהוא באמת יסכים עם זה. אמת היא מוחלטת ויחידה.

קיצורים

באופן טבעי אנו נוטים לבחור בדרך הקלה יותר, זאת שנראית טוב יותר, שלא מצריכה מאיתנו מאמץ רב במיוחד. אז כשאנחנו שומעים על איזה גורו שיסדר לנו את החיים, זה קורץ לנו וכולנו רוצים ללכת אליו. כשחברים מציעים לטוס למזרח, אז אנחנו לא חושבים פעמיים. כשיש אופציה לברוח לאלכוהול, סמים או לכל מקום אחר שנראה

לנו נחמד וקל להשגה, לא פעם נקפוץ על המציאה. אבל אפילו לעצמנו אנחנו לא יכולים לשקר כשאנחנו עושים את זה, כולנו יודעים בפנים היטב שזו לא האמת. כדי למצוא את האמת לא צריך לנסוע לשום מקום, לא צריך שום כלי, לא צריך שום כישרונות מיוחדים, למעשה אנחנו לא צריכים בשביל זה שום יכולת גשמית. הדבר היחידי שאנו צריכים הוא הרצון למצוא אותה. אם הרצון הזה קיים, כל מה שצריך זה להתבונן ולשמור על הרצון. האמת כבר תגיע לבד. כמובן שנזדקק גם לסבלנות, משום שלא כדאי לסמוך על קיצורי דרך, ולא לחינם נתנו לנו חיים שלמים בעולם.

הכוונה בדרך

בכדי למצוא את האמת אנו צריכים הכוונה. ללא כל עזרה האמת קשה מאוד למציאה. הרי על כל פיסת אמת קטנה אחת, ישנם אינסוף שקרים המנסים להסוות אותה. האמת של השולחן למשל היא אחת בלבד - הוא שולחן. אך שקרים ניתן למצוא בלי סוף: נוכל לומר שהוא כיסא, ארון, חול, שטיח ועוד אינסוף דברים שונים. אמנם בשולחן אנחנו לא מתבלבלים, אבל ישנם הרבה דברים שבקלות ניתן לטעות בהם ללא הכוונה נכונה. ככל שהדברים הופכים למורכבים, שורשיים ורוחניים יותר, כך הם הופכים למסתרים יותר. הסיכוי למצוא את אותה אמת יחידה לבדנו הוא הרבה יותר קטן מהסיכוי לזכות בלוטו חמישים פעם ברציפות.

למה בכלל לחפש את האמת?

למה אנחנו כל כך רוצים להגיע לאמת? הרי אנחנו רוצים להגיע אל הטוב, ואולי האמת כואבת ועדיף לנו דווקא לחיות בשקר? התשובה לשאלה הזו טבועה בנו בתור אינסטינקט. אף אחד לא מעוניין לחיות בשקר, וזה לא משנה כמה טוב הוא יהיה. כולנו מעדיפים לחיות את החיים מאשר לשבת בצד ולחלום על כל מיני

דמיונות במשך כל היום. אף אחד לא היה רוצה להירדם ולהתעורר בעוד עשרות שנים ליום האחרון של חייו ולהבין שבזבז את כל ימיו בשינה, וזה לא משנה כמה החלומות שחלם במשך התקופה הזו היו טובים. בכל בוקר כשאנחנו מתעוררים, אנו מבינים שכל מה שחלמנו הוא רק חלום ודמיון. אנחנו מבינים שאין טעם עכשיו להתאמץ כדי להפוך את החלום לטוב יותר או שמח יותר. אלו לא החיים שאנו רוצים לחיות, אנו רוצים להשיג השגות במציאות, בחיים האמיתיים. אדם יכול לחיות 20 שנה באושר מוחלט ולגלות ביום אחד שכל 20 השנה האלו היו שקר, וברגע שזה קורה 20 שנות האושר לא שוות כלום, אלא נותר רק כאב. ממש כמו אדם שלא עלינו, מגלה לאחר 20 שנות נישואים נהדרות שמהרגע הראשון אשתו לא הייתה נאמנה לו. מאותו רגע, 20 השנים היפות שלו הפכו להיות סיוט אחד גדול שהוא יעשה הכל כדי לצאת ממנו. חשוב יותר לחיות את החיים בצורה אמיתית, גם אם זה קשה וכואב לפעמים. האינסטינקט של רדיפת האמת טבוע בנו אמנם, אבל לא פעם יש לנו בחירה בין מה שנכון לעשות ובין מה שקל ונוח יותר לעשות, ואנו בוחרים בדרך הקלה. כדאי לזכור את הרצון העז והיתרונות הרבים שיש לאמת להציע לנו, כדי שנהיה מספיק חזקים לבחור בדרך הנכונה והטובה, ולא דווקא הקלה או המושכת יותר.

מתחילים במקורות

אז כדי להתחיל בחקירה, אנחנו צריכים ללכת לנקודת ההתחלה. הרי אנחנו לא היינו פה תמיד. הופענו בנקודת זמן מסוימת, ולכן ניתן לדעת שמישהו יצר אותנו. ניתן לטעות ולחשוב שהורינו הם אלו שיצרו אותנו, אך אם באמת נחשוב על זה, אז נבין שזה לא ייתכן. איש ואישה אינם יכולים ליצור ישות חדשה בכוחות עצמם. כשאנחנו רוצים ליצור משהו, אנחנו מתכננים כל כך הרבה זמן, עושים את כל החישובים האפשריים, בונים את הבסיס לאט לאט ולאחר תהליך ארוך ומייגע של יצירה אנחנו מגיעים לשלבי הסיום. אז איך זה שאת

היצירה הכי מורכבת בעולם - את ילדינו, אנחנו עושים בצורה כל כך מושלמת, בלי להתאמץ בכלל? העולם מראה לנו שיש לנו עזרה רבה מהטבע, כי לבד זה בלתי אפשרי. אבל רגע... מה זה בעצם "טבע" בכלל? הרי זה רק שם שנתנו לכל הדברים שקורים בעולם ללא ההתערבות שלנו. זה נחמד שנתנו שם לדבר שעוזר לנו ליצור את הילדים שלנו, אבל מה המהות שלו? מי עומד מאחוריו? באותו אופן, ממש נפלא למשל שהחליטו שלכוח מסוים שגילו יקראו בשם גרביטציה... אבל מה זה בעצם? מי מפעיל את הכוח הזה? מי החליט שהאופי שלו יהיה דווקא כזה? מי נותן לחומר דליק את הכוח להיות כזה? מי נתן למים את התכונות שלהם? מי מחליט לאיזה כיוון תנשב הרוח בכל רגע נתון? מי קבע שכדור הארץ יסתובב סביב השמש או סביב עצמו? במלים אחרות, מי בכלל יצר את כל אותו טבע? מאיפה האנרגיה העצומה שיש בעולם כולו? איך זה שאנחנו לא יכולים לבנות צעצוע פשוט שיסתובב מבלי מקור אנרגיה כלשהו, ואנחנו מקבלים את כל תנועת הגלקסיות כמשהו טבעי ומובן שנוצר סתם כך לבד?

בכל הדברים המוכרים לנו מהעולם ניתן להבחין שיש מוגבלות מסוימת. הכל מתפקד בהתאם לכללים מסוימים הקרויים בשם "טבע". אבל לא השמש היא זו שיצרה אותנו ולא הגשם או הכוכבים. הם בסך הכל עוד דברים מוגבלים הקיימים בעולם שנוצרו בשלב כלשהו של הזמן. גם אם נניח שהורינו הם אלו שיצרו אותנו בעצמם, נשאלת השאלה מי יצר את זוג ההורים הראשון שהיה בעולם? ישנם הרבה תאוריות על היווצרות והתפתחות העולם, אבל כולן מתחילות בזמן מסוים. תמיד ניתקע עם השאלה מה היה לפני כן. גם אם היה מפץ גדול, אנו ניתקע כשנצטרך להשיב מאיפה הגיעו שני גופים ומי נתן להם אנרגיה להתנגש זה בזה. גם אם הייתה אבולוציה, נצטרך להסביר מאיפה הגיע החלקיק הראשון, ומי נתן לו כוח ואנרגיה להתפתח, לגדול ולמלא עולם שלם. ומה עם כל הגלקסיות? גם הם מוטציות של אותו חלקיק שהתפתח במשך מיליארדי שנים? מאיפה

הגיע כל הטבע הזה שאנו חוקרים?

מי ברא את הכל?

גם אם נמשיך להמציא תאוריות רבות נוספות, עדיין יהיה חסר לנו החלק הראשון בפזל העצום. אנו יכולים להמציא למשל תאוריה חדשה שאומרת שחתול ענקי ברא את העולם. אבל בסופו של דבר זוהי התחמקות, הרי אנו יודעים מה זה חתול, יודעים שהוא לא יכול ליצור עולם שלם ויודעים שהוא מוגבל. אז גם אם נניח שהוא אכן יצר את העולם, נצטרך לשאול שוב את אותה שאלה שחוזרת על עצמה בכל תאוריה חדשה שימציאו: מי ברא אותו?

כשאנחנו מדברים על הגורם הראשוני שהתחיל את הכל, לא ייתכן שנדבר במושגים שאנו מכירים. הרי אם אנו מכירים את המושגים, אז הם מתוך העולם שלנו והם נבראו בזמן מסוים בדיוק כמונו. הגורם הראשוני חייב להיות מחוץ לתפיסה שלנו ומחוץ לעולם שלנו. כל מה שנמצא בעולם שלנו, נברא עם העולם. הגורם הראשוני לא נברא ביחד עם העולם, כי הוא זה שברא אותו. אם היינו מסוגלים לתפוס את אותו גורם ראשוני ולהגדיר אותו, אז היינו מבינים אותו ואז זה היה טיפשי כמו להגיד "זה שמוליק שהתחיל את כל העולם". אנחנו יודעים בוודאות ששום דבר בתפיסה שלנו ושום דבר שאנו יכולים להבין לא יכול לברוא את העולם. מכאן ניתן להסיק שמי שכן ברא את העולם הוא מחוץ לתפיסה ולהבנה שלנו.

אנחנו מסוגלים לתפוס ולהבין רק את הדברים שאנו מכירים מהעולם. אך לא ייתכן שהגורם הראשוני שברא את העולם הוא משהו שאנו מכירים מכאן, משום שאם זה היה כך, זה היה אומר שהוא נברא ביחד עם העולם ואז ניתן להבין שזה לא הגורם הראשוני האמיתי. אותו גורם ראשוני חייב להיות מחוץ לעולם, מחוץ לכל מה שאנו מכירים ובכלל לא נתפס במושגים שלנו.

פרק ג' – הבורא

העולם שלנו מוגבל בזמן. כל העולם מורכב מחומר, והחומר והזמן תלויים זה בזה. מכאן ניתן להבין שחייבת להיות נקודת התחלה כלשהי. ישנן הרבה השערות הנוגעות להתפתחות העולם לאחר אותה נקודת התחלה, אבל אף אחד לא יכול אפילו לדמיין מה היה לפני אותה נקודת התחלה. האמת היא שהמשפט האחרון לא נכון מבחינה הגיונית, מפני שלא קיים דבר כזה "לפני" אותה נקודת זמן. הרי המלה "לפני" מתייחסת לזמן והזמן עוד לא התחיל לפני הנקודה הזו. אלא שאין לנו כלים לתפוס את מה שהיה שם. אנחנו מוגבלים ואין באפשרותנו לתפוס קיום ללא זמן.

ניתן להסיק שחייב להיות כוח לא מובן ולא מוסבר, חיצוני לעולם, שברא את הזמן והחומר והגביל אותם לצורה בה אנו מכירים אותם. זהו כוח עליון כלשהו, שאינו מוגבל כמו שאר הדברים שאנו מכירים מהעולם. הוא חייב להיות מחוץ לתפיסה ולהבנה שלנו, משום שאנו תופסים ומבינים רק דברים מוגבלים. הרי אנו מצליחים לקלוט דברים רק בזכות השוני והמוגבלות שלהם. דבר אינסופי אינו נתפס אצלנו. אותו כוח עליון וראשוני ניתן לכינוי בשם "בורא" משום שהוא זה שברא את הזמן והחומר שמרכיבים את העולם בו אנו חיים.

ומי ברא את בורא העולם?

הבורא ברא את הזמן ולכן הזמן לא חל עליו. לכן לא ייתכן שמישהו ברא אותו, משום שאם מישהו ברא אותו, אז הוא היה צריך להיות לפניו כדי לברוא אותו. אך לא היה "לפני" משום שכלל לא היה זמן, עד לאותו הרגע שהבורא ברא את הזמן. הבורא היה לפני הזמן, אז לא ניתן לשאול מה היה לפני הבורא משום שאם אין זמן, אז אין "לפני".

יחידות

הבורא הוא אחד ויחיד. אם נאמר שייתכן והיו כמה ראשונים שבראו הכל, אז אנחנו בעצם הופכים את הבורא למשהו אנושי בתפיסה שלנו, הרי גם את המושגים יחיד ורבים הבורא הוא זה שברא. אם נתבונן במושגים רוחניים, נגלה שאין שם יחיד או רבים, יש פשוט מהות. אין לנו 7 אהבות או 19 שמחה, הכל מהות אחת שמתפשטת ומקבלת ביטוי בכל מיני צורות כמו אהבה, שמחה, רגש וכו'. את הדברים הרוחניים לא ניתן לספור, לא ניתן לחשוב על זה כרבים, הכל ביחד - כל מה שסובב אותנו וכל מה שבתוכנו - הכל מהות אחת. אין כמה רוחניות, אלא רק אחת.

מאיפה החכמה?

שגיאה יסודית בקרב מאמיני האבולוציה היא שדברים מורכבים נבראו מדברים פשוטים יותר. האדם מהקוף, בעלי החיים מיצורים חד תאיים וכו'. ההנחה הזאת סותרת ההיגיון הבריא שאנו עובדים אתו, הרי זה לא יתכן שאדם יוכל ליצור משהו יותר חכם ממנו. הסיבה לטעות הזאת היא כנראה בכך שאנו מביאים ילדים לעולם, כך גם בעלי החיים, ויתכן מצב שאותם צאצאים יתעלו על הוריהם. אבל זה לא מדויק בכלל, מהסיבה הפשוטה שאנחנו לא באמת יוצרים את החיים הללו של הצאצא. יש לנו עזרה, תקראו לזה עזרה מהבורא, תקראו לזה עזרה מהטבע (שכמובן נברא גם הוא על ידי הבורא...) אבל מה שלא יהיה, בטוח שלא עשינו אותם לבדנו. אין לנו שום אפשרות ליצור לבדנו משהו יותר חכם מאיתנו. כמו שאנחנו יודעים, הטבע מפתח את העובר והופך אותו לילד, נער וכו' בזמן שאנחנו רק מתבוננים מהצד ומקווים שהכול יהיה בסדר. אנחנו לא באמת מתערבים בגידולו או מתכננים איך הוא ייצא. הטבע עושה את כל העבודה בשבילנו, ואנחנו כבר יודעים שהטבע הוא לא אחר מהבורא. כי הוא זה שברא אותנו ואת החכמה שבו.

מישהו מאיתנו בכלל יכול לעלות על דעתו לברוא חוש חדש? איך זה שחלקיק קטן יכול ליצור עין שמסוגלת לראות? זה לא משנה כמה מיליארדי שנים שיעברו, עין אנושית שמסוגלת לראות לא יכולה להיווצר סתם במקרה. אם נתבונן היטב בכל היצירות שלנו, נכון שהתקדמנו המון מבחינת המדע והמחקר, אבל הכל בגבולות מה שהיה כבר ידוע לנו. אם יצרנו מצלמות, זה רק משום שראינו את העין האנושית שהיוותה מודל לחיקוי. אם הרכבנו מקלטי רדיו, זה רק משום שהיו לנו אוזניים שהיוו את הבסיס לכך. אם יצרנו מחשבים שיחשבו בשבילנו כל מיני דברים מסובכים, זה רק משום שידענו את הדרך לשם והיינו צריכים כלי שיעשה את העבודה בשבילנו. אנחנו לא יכולים לדמיין דברים מעבר למציאות שלנו, ומכאן ברור שלא נוכל ליצור אותם. לעולם לא נוכל ליצור צבע יסוד חדש למשל, או חוש חדש. אדם עיוור מלידה לעולם לא יבין מה זה לראות ומכאן שלעולם הוא לא יוכל ליצור משהו שרואה, כי הוא לא יודע מה זה. עיוור מלידה לעולם לא יוכל לחשוב על יצירת מצלמה ללא עזרה ממישהו שמסוגל לראות.

הבורא ברא את כל העולם, את החושים שלנו, את כל מה שמתחולל בתוך כל אחד מאיתנו ואת כל מה שאנו מכירים. לכן צריך להיות מובן לכולנו שהוא בוודאי הרבה מעבר לכל זה. אותו בורא הוא חכם יותר מכל מה שאנחנו מכירים. חכם יותר מאיתנו (מכל בני האדם שהיו ויהיו קיימים אי פעם), חכם יותר מכל כוחות הטבע, וחכם יותר מכל חכמה שניתקל בה אי פעם, כי הוא זה שברא את כל זה.

אז אולי הוא ברא את האבולוציה?

לפי ההיגיון, הבורא הוא זה שברא את הכל. לא יתכן שהוא ברא חלק מהעולם והשאר נוצר מאותו חלק ללא עזרתו, משום שברגע שהוא ברא את הנברא הראשון, יהיה אשר יהיה, הוא צריך היה

לברוא את צרכיו. הרי כל העולם בנוי בצורה מחזורית עם צרכים מסוימים, לא יתכן שנברא אדם למשל, אבל לא נבראו עצים וצמחים למאכל, או עננים להורדת גשם, או שמש שתחזיק את העולם בטמפרטורה סבירה וכו'. אילו זה היה כך, אותו אדם לא יכול היה להתקיים (אלא אם כן אותו בורא החליט שהוא מקיים את אותו נברא ללא חוקי טבע, אבל זה לא העולם שאנו מכירים אז זה לא רלוונטי). אם ניקח את תאוריית האבולוציה, אנו נבין שלא יתכן שהיה פה בהתחלה יצור אחד שהתפתח, משום שכדי שאותו יצור יתפתח, צריך משהו שיפתח אותו. צריך סביבה מסוימת, גורמי טבע ושאר תנאים הכרחיים ובסיסיים. הטבע בנוי מאיזון, ישנו צורך בשרשרת המזון ובכל התנאים הנדרשים לקיום כמו שמש, אור, מים וכל יסודות הטבע. אם אין את כל התנאים הללו, שום יצור לא יכול להתקיים, וזה כולל גם את החלקיקים ואת החד תאיים וכל מה שנוכל להעלות על הדעת.

האם יתכן שבמשך מליארדי שנים הייתה רק צמחייה ללא בעלי חיים? הרי תהליך האבולוציה הוא אטי מאוד וכל שלב נמשך הזמן. אותו שלב שלפני שהגיעו היצורים החיים אומר שלא היו בעלי חיים, לא היו מפרקים ולא היה כלום מלבד צמחים. כל מי שיתבונן באיזון המופלא שקיים בטבע יבין שכל אלו הכרחיים.

עולם זקן

מכאן גם ניתן להסיק מסקנה נוספת השייכת לגיל העולם, שהעולם נברא זקן. זאת אומרת, לא יתכן שהבורא יצר זרעים שלאט לאט הצמיחו עצים, משום שהאדם (או הקוף, איך שתמצאו) היה צריך לאכול. אז הוא יצר עצים קיימים שכבר ראויים למאכל. מלבד זאת, מי יגדל את אותם הזרעים אם הטבע עדיין לא קיים? איפה ישתלו אותם אם אין אדמה? גם אם ניקח את היצורים הכי פחות מורכבים בטבע, גם הם חייבים תנאים מסוימים בשביל לגדול. אם לא היו

יסודות הטבע למשל, ולא היה אויר, ולא היה למעשה שום דבר בעולם, אז גם החלקיק הראשוני הכי פחות מורכב לא יכול היה להתקיים.

באותה מידה, לא יתכן שהוא יצר עובר, כי לא הייתה בטן לגדל אותו בה, אז הוא יצר אדם, לא תינוק שלא יכול לטפל בעצמו, אלא אדם בוגר. אילו היה בא חוקר לאותה נקודה בה נוצר האדם למשל ומנסה לחקור את גילו של אותו אדם, קרוב לוודאי שהיה מגלה שהוא בן 18 למשל, או איזשהו גיל בוגר אחר. אבל אם הוא היה הולך 18 שנה קודם, או אפילו דקה אחת קודם, הוא היה מגלה שאותו אדם לא היה קיים ולמעשה הוא אמנם בן 18 (או כל גיל אחר שתרצו), אבל הוא באמת נולד רק לפני כמה שניות. מסתבר שאותו בורא ברא עולם זקן, עם מערכת כוכבים וגלקסיות בני מיליארדי שנים, עם כל המחצבים הדרושים לאדם שלוקח להם מיליוני שנים להיווצר, עם מים שעברו כבר את המחזוריות של התעבות עננים, והורדת גשם וכו'. הבורא ברא בזמן כלשהו עולם בן מיליארדי שנים, שלמעשה נולד לפני כמה שניות, כדי שיוכל לעמוד ולהתקיים באיזון.

הביצה או התרנגולת?

הסוגיה המוכרת של מי היה קודם לכן - הביצה או התרנגולת, בלתי פתירה על פי אבולוציה. אם הביצה הייתה כאן קודם, אז צריך לשאול מי הטיל אותה, ואם נאמר שהתרנגולת הייתה כאן קודם, אז צריך לשאול מהיכן אותה תרנגולת בקעה? הדבר פשוט ביותר על פי הבריאה האמתית, הבורא ברא תרנגולת בוגרת שיודעת לטפל בעצמה ויכולה להטיל ביצים. כל המשאבים שהיא צריכה כדי להטיל ולגדל את האפרוחים נבראו גם כן, כך שבאמת יהיה קיום לאותה תרנגולת.

באנו מקופים?

אם אכן הייתה אבולוציה, לאן נעלמו כל מיני הביניים? אם למשל זברה התפתחה לאט לאט להיות ג'רפה, אז איפה כל המינים שביניהם? צריכות להיות עוד המון חיות שהן חצי זברה חצי ג'רפה, 80% זברה ו-20% ג'רפה וכך הלאה כל שאר האופציות. אם המינים האלו היו מספיק חזקים כדי לשרוד, אז איך זה שכולם נעלמו? הרי אנחנו יכולים להגדיר ולשייך כל חיה שהיא למין מסוים ולקרוא לה בשם שלה. ואם המינים האלו לא היו מספיק חזקים כדי לשרוד, אז איך הם שרדו מיליארדי שנים כדי שיתפתח מהם המין הבא? על פי האבולוציה צריכים להיות כל כך הרבה מינים של חיות בעולם מבלי שנוכל בכלל להגדיר את החיה. למעשה רוב החיות צריכות להיות בלתי מוגדרות, איזשהו שילוב של כמה סוגי חיות.

על אותו עניין, איך זה שכל היצורים הקיימים בעולם, מלבד אלו שיכולים להתרבות לבד, הם זכר או נקבה? למה במשך מיליארדי שנים התפתחו רק שני סוגים? הרי ישנו שוני מהותי בין זכר לנקבה, אז על פי אבולוציה, או שכולם יהיו אותו דבר, מאותו המין, או שאם אכן הצליח להתפתח מין נוסף, אז שיתפתחו עוד המון מינים, לא רק זכר ונקבה. מה גם שעל פי אבולוציה, היצורים הקדמונים יותר הם אלו שיכולים להתרבות לבד, חסרי מין. אז אם נוצרה מוטציה של זכר למשל, איך הוא הצליח לשרוד ללא נקבה במשך מיליוני שנים עד שהתפתחה נקבה? ואותו דבר אם זה היה להפך, איך הנקבה הצליחה לשרוד? ואיך כל פעם שאנו מביאים ילדים לעולם, הם יכולים לצאת זכר או נקבה? אין עוד אופציות? לא יכול להיות איזשהו מין שלישי פתאום?

התכנון הפלאי של כל פרט בבריאה הזו, מוכיח לנו מעל כל ספק אפשרי שאין אפשרות להתפתחות מקרית אבולוציונית. הבורא דקדק וברא כל פרט בבריאה בצורה המושלמת לו.

הבורא עדיין כאן

הבורא הוא זה המקיים את העולם כל רגע ורגע. לא יתכן מצב שבו הבורא ברא את העולם כולו, ולאחר מכן עזב את העולם מכיוון שהעולם לא יכול היה להמשיך להתקיים. העולם שלנו הוא חומרי. כמובן שלא נעלה על הדעת שחומר יעשה משהו בעצמו. החומר עושה דברים בהתאם לכוחות שמופעלים עליו, עיפרון לא יוכל מעצמו פתאום ללכת לאיזה מקום ואף פעם לא נראה תמונה מקפצת מעצמה. האדם, החי, כוחות הטבע או אחרים מפעילים כוח על החומר ולכן גורמים לו לעשות פעולות מסוימות (לדוגמה, תזוזה בגלל כוח המשיכה). אבל נשאלת השאלה, מאיפה כוח המשיכה מקבל את הכוח שלו? מאיפה הרוח מקבלת כוח לנשוב ומי מקבל את ההחלטה לאיזה כיוון? מאיפה צצות פתאום תופעות טבע אדירות שהיו רדומות כמו התפרצות הר געש או גל צונמי? מאיפה אנחנו מקבלים את הכוח שלנו? מי מטעין אותנו כשאנחנו הולכים לישון כמו סמרטוטים וקמים רעננים ליום חדש בבוקר? כמובן שאנחנו, תופעות הטבע וכל פרט בעולם שאנו מכירים חייבים לקבל את הכוח ממקור חיצוני הנמצא מחוץ לכל החומר ולכל מה שאנחנו מכירים. מכאן שאותו בורא נמצא כאן איתנו ומקיים אותנו כל שנייה מחדש. אם הוא יעזוב אותנו לשנייה אחת, שום כוח בעולם לא יוכל להתקיים. לחשוב שהוא עזב אותנו ואנחנו עדיין מתפקדים זה ממש כמו להעלים את כל תחנות הכוח בארץ ולצפות שמכשירי החשמל ימשיכו לפעול גם לאחר מכן.

אם נתבונן עמוק בתוך עצמנו, נגלה שאנחנו נמצאים בעולם רוחני הרבה יותר מאשר גשמי. המחשבות, הרגשות והדמיונות שמלווים אותנו במשך כל היום הם רוחניים מאוד ובלתי מובנים. כל אלו לא יכולים להגיע מתופעות כימיות או פיזיקליות. אנחנו אמנם לא קולטים את זה בגלל שהתרגלנו לכך, אבל יש בתוכנו חיים. כשאנחנו מדברים על חיים, על מהות שלמה של אישיות, מחשבות ורגשות, זה

לא דבר של מה בכך. נוכל להמציא המון סוגי מחשבים חדישים, אך אף פעם לא נוכל לצור מחשב עם רגשות. נוכל לצור מחשב שמדמה זאת ומציג את הסימפטומים המלווים את הרגש, אך הרגש עצמו לא יתקיים לעולם בתוך מכונה. אותם רגשות לא מגיעים אלינו בדרך "טבעית", הבורא משגיח ומכווין וניתן לראות בבירור שיש בנו גם חלק אלוקי.

זמן

לבורא אין זמן. הוא יצר את הזמן, ולכן הוא מעל הזמן, וכמובן שהוא היה פה לפני הזמן (זה במושגים שלנו, הרי אין "לפני" ללא זמן). אם אנחנו מסוגלים לדמין טיול בזמן על פי תאוריות של איינשטיין, שהראה שהזמן והחומר תלויים זה בזה, ואם אנו יודעים שעל פי המדע הזמן בחלל שונה משלנו, אז זה צריך להיות מובן מאליו בשבילנו שהבורא בכבודו ובעצמו יכול הרבה יותר מכך. מכל זה אנחנו יכולים גם להבין שהוא נצחי, כי הנצח הוא ביחס לזמן, ואם אין זמן, אז יש נצח. אם נחזור לשאלה מי ברא את הבורא, נוכל להבין שאין בכלל שאלה כזו בנצח. הרי אם הוא נצחי, תמיד היה ותמיד יהיה, אז מובן שאף אחד לא ברא אותו בשום נקודת זמן כלשהי.

מקום

כשאנו חושבים על המושג "מקום", אנו מתכוונים לחומר. ללא חומר, אין מקום. לכן זה צריך להיות מובן שלבורא אין מקום, משום שהוא זה שברא את עניין המקום. הבורא לא נמצא במקום מסוים, משום שהמקום הוא מוגבל ואינו יכול להכיל את הבורא. הדבר בדיוק הפוך מכך, הבורא אינו מוגבל ועל כן הוא מכיל את המקום. הבורא נותן למקום קיום.

הכל או כלום

הבורא בהחלט לא חומר, משום שהוא ברא את החומר. ובאותו אופן הוא גם לא רוחני, משום שהוא ברא גם את הרוחניות. הוא מעבר לגשמיות ורוחניות, הוא מעל שתי ההגדרות האלו. למעשה הוא מעל ומעבר לכל הגדרה שהיא. לכן פעמים רבות מכנים אותו "אינסופי", וכך בעצם מתחמקים מהגדרה של מה שהוא כן, ומתמקדים במה שאנחנו יודעים שהוא לא – הוא לא סוף, לא מוגבל. למרות שגם כאן אם נתבונן על זה מספיק לעומק, ההגדרה אינה מושלמת משום שגם היא מגבילה אותו, הרי אם הבורא לא יכול להיות סוף, אז הוא מוגבל. אם הוא לא סוף, אז יש כביכול משהו שהוא לא, וזה לא יתכן. למעשה הוא גם אינסופי וגם סופי. הוא הכל והרבה יותר מכך. הוא מכיל את כל העולם, מה שאומר שכל מה שאנו מכירים הוא חלק ממנו.

מעל צורך ורצון

הוא גם יצר את הצורך, כך שאין טעם לשאול בשביל מה הוא צריך אותנו, ואין טעם לחשוב על כל מיני צרכים שיש לו, בין אם הם גשמיים ובין אם הם רוחניים. הוא לא צריך כלום. הוא ברא אותנו מסיבות שלא נוכל לתפוס כל עוד אנחנו בתוך גוף גשמי בעולם הזה. היינו יכולים לחשוב שאם אין לו צורך, אז כנראה שהוא לא היה צריך אותנו, אלא הוא פשוט רצה לברוא אותנו, אבל גם זה לא נכון להגיד, משום שהוא גם מעל הרצון. אין לו רצון, הוא ברא את הרצון. כל ההגדרות האלו שאנו נותנים לבורא נועדו אך ורק בכדי שנוכל לצייר בראש איזושהי תמונה שתסדר לנו את הדברים, כדי שנוכל אנחנו ללמוד מזה את מה שאנו צריכים ללמוד. אסור לנו לטעות ולחשוב שבאמת הוא "רצה" או "התאוה" לברוא אותנו. הסיבה האמתית גבוהה הרבה יותר ממה שאנו מסוגלים לתפוס.

ללא גבולות

אותו בורא הוא גם כל יכול, מהסיבה שהוא מעל כל מה שאנחנו מכירים והוא יצר את כל מה שאנחנו מכירים. הוא יצר את החוקיות הקיימת בעולם, שבעצם מגבילה אותנו. הוא יצר הגבולות לכל דבר שברא, ומכאן שהוא מעל כל ההגבלות הללו. הרי אם הוא יצר אותן, אז זה אומר שהוא מחוץ להן והן לא חלות עליו. אז יוצא שכל דבר שאנחנו מכירים, בין אם זה דומם, צומח, חי, מדבר או אפילו דברים רוחניים כמו מחשבות ורגשות, הוא יכול לשנות כרצונו מפני שהוא בלתי מוגבל. הוא יכול לברוא דברים חדשים בכל רגע או לבטל חוקיות כלשהי שקיימת בטבע. הוא יכול הכל, ללא כל הגבלה.

סלע שאי אפשר להרים?

ישנה שאלה מוכרת שיכולים לשאול המתנגדים לכך שהבורא הוא כל יכול: "האם הבורא יכול לברוא סלע גדול וכבד שהוא לא יוכל להרים?" וכך בעצם יוצא שכביכול הוא לא כל יכול (כי או שהוא לא יכול לברוא את הסלע, או שהוא לא יכול להרים אותו). אבל השאלה הזאת היא מוטעית מיסודה, משום שאנחנו שואלים שאלה מתוך החוקיות שלנו וכללי הלוגיקה שלנו על אותו בורא שברא את הלוגיקה ואת החוקיות, וכל החוקים הללו בכלל לא חלים עליו. בעצם שאילת השאלה, אנחנו מנסים בעצם לתפוס אותו כגשמי, אבל כל מה שאנחנו מכירים זה דברים שהוא המציא ולמעשה הוא מחוץ להם. לא שייך מושגים של "גדול" או "כבד" או אפילו "יכול" ביחס לבורא, משום שלבורא אין גודל ואין כובד. הוא זה שברא את המושגים הללו. אין משהו כבד בשבילו, אבל באותה מידה אין משהו קל בשבילו, המידות היחסיות האלו נוצרו בשבילנו ולא בשבילו, הן לא חלות עליו, הוא מעליהן.

כדי להבין את זה יותר, נתבונן בעומק השאלה: מה שעושה את הסלע לכבד למעשה זה כוח המשיכה שמופעל על ידי הבורא. מה

שיגרום לבורא לא להצליח להרים אותו כביכול זה הגבלה של עצמו כשהוא מתחרה בעצמו. הרי היכולת היא הבורא, הסלע הוא הבורא, כוח המשיכה הוא הבורא, הגודל והכובד הם הבורא והכל למעשה הוא הבורא. אז מה שאנחנו שואלים בעצם זה האם הבורא חזק יותר מעצמו? אנחנו יכולים גם לשאול שלל שאלות נוספות בסגנון "האם הבורא יכול לנצח את עצמו בשחמט? האם הוא יכול לרוץ מהר יותר מעצמו? וכו'. אבל כל השאלות האלו מראות שאנחנו לא תופסים את העניין, את השאלות האלו ניתן לשאול על בני אדם כמונו. הבורא הוא מחוץ לתפיסה שלנו, הוא הרבה מעבר לכל הדברים הללו שהוא בעצמו ברא.

להבין את חוסר ההבנה

אנחנו חושבים במושגים שלנו, אבל למעשה ישנה תפיסה הרבה יותר עמוקה שאנו לא מצליחים להגיע אליה מתוך המוגבלות שלנו בגוף בעולם הזה. כדי להבין זאת אפשר לקחת למשל ילד קטן שמסתכל על ההורים שלו וחושב "איזה כיף לאמא ואבא. יש להם הרבה כסף והם יכולים לקנות את כל הצעצועים שהם רוצים..." אותו ילד רואה אמנם את התנהגות ההורים שלו, הוא יודע איך הם פועלים, אבל הוא לא מרגיש את מה שהם מרגישים ולא חושב כמו שהם חושבים. ההורים חושבים במושגים שונים לגמרי. הם חוסכים את הכסף וקונים אתו דברים הרבה יותר מהותיים. אבל אותו ילד מסתכל על ההורים שלו מנקודת המבט שלו ומתוך העולם שלו. כך הוא תופס אותם. כך גם אנחנו תופסים את הבורא מתוך העולם שלנו ונקודת המבט שלנו. האמת היא שונה לגמרי מכל מה שאנחנו מכירים. אנחנו צריכים להתנתק מכל מה שאנו מכירים כדי להצליח להבין חלקיקים קטנטנים מהבורא, זו תפיסה שונה לגמרי. לכן כל שאלה שנשאל על הבורא לא תהיה רלוונטית כי אין לנו את היכולת לתפוס אותה. כמו אותו ילד שלא תופס את ההורים שלו, כמו כלב שלא מבין איך האדם חושב או כמו כל אחד מאיתנו שלא תמיד

מצליח להבין את השני. הדברים היחידים שאפשר לנסות להבין בקשר לבורא הם אותן הנהגות שהוא מציג לנו, הדרכים בהן הוא מנהיג את העולם.

לראות את הבורא

הבורא הוא האינסוף. הוא הכל. אין מקום לשום דבר אחר מלבדו. אבל מצד שני, ברגע שאנו אומרים דבר כזה, אז הפכנו את הבורא כביכול שוב למוגבל. כי אם אין לו סוף, אז יש כביכול משהו שאין לו. אם הוא הכל, אז אנחנו רומזים לכך שהוא לא יכול להיות רק חלק, מה שלא יתכן משום שהוא אינו מוגבל. אנחנו שוב מגיעים לאותו פרדוקס של סלע שאי אפשר להרים. אם הבורא בלתי מוגבל, אז הוא לא יכול להיות מוגבל. ואם יש משהו שהוא לא יכול להיות, אז שוב יוצא שהוא מוגבל.

האמת היא, שהבורא מצד אחד לא מוגבל וכל יכול, ומצד שני מוגבל וסופי. הוא הכל, וביחד עם זה הוא רק חלק. מצד אחד אין מקום לשום דבר אחר, אבל ביחד עם זה הוא צמצם את עצמו כביכול ועשה מקום לבריא. קשה להבין את זה משום שזה לא משהו שאנחנו מכירים בעולם שלנו, אצלנו זה בלתי אפשרי, אבל לבורא אין בעיה לעשות את זה.

מכאן ניתן להבין איך אנחנו קשורים לכל העניין. הבורא ברא את העולם ואותנו בתור הצורה הגשמית והסופית שלו. בעצם קיום העולם הוא מגלה את הצד הסופי שבו, הרי העולם זה הוא בעצמו. הוא לא מוגבל, וביחד עם זאת הוא מוגבל, ואת התגשמות המוגבלות הוא מציג דרכנו, דרך האדם והעולם. הוא אחד, וביחד עם זה הוא פרטים רבים. כך למעשה אנחנו מציגים את צורתו הגשמית של הבורא בעולם. אז אמנם לא ניתן לראות את הבורא בצורה האינסופית, זה מעבר ליכולת שלנו לתפוס משהו רוחני ואינסופי בתוך גוף מוגבל וגשמי. אבל בהחלט ניתן לראות את הבורא בכבודו

ובעצמו בצורתו הגשמית, ואת זה ניתן לעשות בהתבוננות על כל דבר שקיים בעולם. הכל זה הבורא ואין עוד מלבדו. מספיק להתבונן בחפצים הנמצאים מסביבנו כדי לראות את הבורא. החי, הצומח, הדומם, הטבע, האדם... הכל זה הוא. כמובן שמתוך התפיסה וההרגל שאנו חיים בתוכם, יהיה לנו קשה להבין שאנו מתבוננים בבורא כשאנו מסתכלים על צנן או ספסל. אבל אם נתבונן לעומק הדברים ונגסה לחוש אותם, נוכל לזכות לראות את התגשמות הבורא בעולם בכל דבר גשמי שנסתכל עליו.

צמצום

כדי שתהיה לנו איזושהי תפיסה והשגה, ולו הקטנה ביותר, הבורא צמצם את עצמו. אילו לא היה אותו צמצום, לא היינו יכולים לתפוס דבר. הצמצום הוא הדרגתי וכך ישנו יותר או פחות מאור האינסוף בכל מקום ומצב. אין לנו כל תפיסה במשהו ללא סוף, אנו קולטים את הדברים רק על פי הגבול שלהם.

הצמצום לא הגביל את הבורא, אלא זהו צמצום ביחס אלינו בלבד. כדי להבין זאת, ניקח למשל פרופסור למתמטיקה המנסה להסביר לבנו הקטן איך לבצע פעולת חיבור בין 2 מספרים. כאשר מישהו יצפה במחזה, הוא יוכל לחשוב שאותו פרופסור כלל לא יודע מתמטיקה, משום שהוא מתעסק עם פעולת חיבור פשוטה של ילד בגן. אלא שאותו פרופסור יודע שאין טעם להסביר לבן שלו על תרגילים מסובכים מעבר לתפיסתו, ולכן הוא מצמצם את שכלו, כך שהוא יוכל לתקשר עם בנו הקטן. הבן תופס את אביו דרך שכלו בגרסתו המצומצמת. אך עם זאת, האב נשאר אותו פרופסור שהיה קודם לכן.

חשוב להבין שכל השגה שיש לנו לגבי הבורא היא השגה לאחר הצמצום. כך שכל מושג שנאמר כאן ביחס לבורא, מתייחס לתפיסה שלנו בלבד לאחר הצמצום. לא ניתן להגיד שהבורא הוא "אינסוף",

"הכל", "לא מוגבל" וכו', משום שאלו הגדרות הנובעות מהתפיסה שלנו, שהיא לאחר אותו צמצום. על הבורא לא ניתן לומר שום דבר לפני הצמצום מפני שאין לנו כל השגה שם.

פרק ד' – מגלים את התורה

קיים ספר מיוחד, שמהווה את הבסיס לכל הדתות והאמונות באל אחד, שמסביר דברים בצורה עמוקה מאוד בדרך בה ניתן להבין את העולם עם מחשבה עמוקה ביותר והתבוננות אובייקטיבית אמתית, ומשלב בו עוד אלמנטים נסתרים רבים. אותו ספר שמרכז נבואות עתידיות שהיום אנו יודעים שבאמת התגשמו, אפילו שנראו כדבר הכי לא הגיוני בעולם באותו זמן שנכתבו. אותו ספר רווי במצוות שאנו צריכים לקיים, שהיום הרפואה, המדע והמחקר מתחילים להבין כמה כל אחת מהן חשובה לבריאות ולקיום שלנו. אותו ספר שמספיק היה בנבואה אחת או איזשהו רמז למצווה כדי שהיינו מבינים שזהו ספר ההדרכה שלנו למציאת התכלית, אבל הבורא לא הסתפק בזה ונתן לנו אינספור נבואות, מצוות, סודות וסיפורים שניתן ללמוד מהם, כדי שבאמת נבין עד הסוף שאנחנו לא טועים בדרכנו. הספר הזה הוא כמובן התורה, וכל מה שנותר הוא לבדוק האם היא אמת.

למה שנאמין לתורה?

ישנם המון המון הוכחות לאמיתות התורה. ניתן למצוא מידע רב במקומות רבים העוסקים בכך ולבחון את הדברים מקרוב. היהדות סיפרה לנו איך בנוי העולם עוד הרבה לפני שהתחלנו להמציא מכשירים שיעזרו לנו לגלות את הדברים הללו. נושאים כמו נדידת היבשות, הזמן המדויק של מילוי הלבנה, הצורה הכדורית של כדור הארץ, סידור הגלקסיות, החיות הטהורות שאינן סובלות מהשחיטה בניגוד לטמאות, סימני הטהרה בבעלי החיים והדגים שאומרים שכל דג שיש לו קשקשת – יש לו גם סנפיר בוודאות וכל בע"ח שיש לו אחד מסימני הטהרה – יש לו גם את השאר חוץ מהמוזכרים במפורש

בתורה, ברית המילה שהיום גם גויים עושים מטעמי בריאות, הסינים שגילו שנקודות הדיקור הכי רוחניות הן בדיוק מקום הנחת התפילין, ואפשר להמשיך כך עוד שעות... זה לא נגמר. דברים מדהימים שכל נושא כזה הוא הוכחה מספיקה בפני עצמה. כדאי ושווה לחקור את זה וניתן למצוא על כך חומר בשפע.

אבל אנחנו עוסקים בהגיון והתבוננות ולא בחקירות במדע, אנחנו רוצים להיות שלמים עם האמונה שלנו בתוכנו, מבלי שיבוא מדען ויגיד לנו שאכן זה נכון ונצטרך להאמין לו, אלא שנדע בעצמנו. אז הבורא דאג גם לעניין הזה, כדי שחלילה לא נוכל לטעון שלא היו לנו את הכלים המתאימים ואת המידע הדרוש בכדי להגיע לתכלית. הבורא קיבץ את כל עם ישראל ביחד, וכאשר כולם היו שם הוא נתן לנו את התורה בצורה הכי נחקקת בזיכרון שאפשר לעלות על הדעת. היו שם תופעות טבע שהולכות בדיוק הפוך מכל חוקי הטבע שאנחנו מכירים. נסים ודברים לא מציאותיים התרחשו מול כולם. באותו רגע של קבלת התורה כולם ידעו בידיעה מוחלטת שזוהי האמת, ושהבורא הוא זה הנותן לנו אותה. לא דעה סובייקטיבית, ידיעה מוחלטת. לא היה אחד שפספס את זה.

ומי אמר שזו לא המצאה?

לצורך העניין, בואו נניח שזו המצאה. אדם או קבוצת אנשים חכמים מאוד שחקרו את המדע עוד לפני שהיו כלים לכך החליטו לכתוב ספר חכם ולגרום לכולם ללכת על פיו. לאחר שכתבו את הספר, אותם אנשים היו צריכים לשכנע כמה שיותר אנשים שזוהי תורתם כדי שזה יגיע למצב אליו הגענו היום, אבל כאן הם היו מוכרחים להיתקל בבעיות קשות מאוד.

אם כל סיפור יציאת מצרים לא קרה באמת, אז איך הם ישכנעו אנשים שזה כן קרה? אם היו נותנים לנו ספר שמספר סיפור מטורף על שינוי כל חוקי הטבע שנשמע יותר כמו מדע בדיוני, האם נאמין

לו? ואיך יסבירו את מעמד הר סיני, עליו כתוב במפורש בספר אותו הם משווקים שכל העם רואים את הקולות? כך גם קריעת ים סוף וכל שאר הנסים הכתובים שאותם כל העם ראה, ואת חלקם גם כל העולם ראה או שמע עליהם. אם כל העולם צריך לדעת מזה על פי הספר, אבל המציאות מוכיחה שאף אחד לא יודע כי זה לא באמת קרה, אז מי יאמין ויקבל את הספר הזה?

בעיה נוספת שאותם אנשים יתקלו בה היא לשכנע את האנשים שלמעשה הם שייכים לעם מסוים הנקרא "ישראל". אם כל הסיפור לא אמתי, אז חס ושלום אין עם ישראל ואין יהודים. על פי המסופר בספר התורה, אותו צריכים האנשים הללו לשווק, כל העולם יודע מי אלו היהודים. הם עשו מהפכות בכל העולם ואין שום מקום שלא שמעו עליהם. אז אם אין עם ישראל ואין יהודים, איך בעצם משכנעים אנשים שהם שייכים לעם שבכלל לא קיים? ויותר מזה, גם אם הוא היה קיים, למה שמישהו בכלל יאמין שהוא שייך לעם אחר, כאשר הוא יודע בוודאות את מוצא הוריו? אם מישהו יבוא אלינו ויגיד לנו שאנו שייכים לאיזשהו שבט אינדיאני, האם נאמין לו? הרי כל אחד יודע את המקורות שלו, מי הם הוריו, מה מוצאם, מהי דתם וכו'. אם הורינו היו שייכים לעם מסוים, זה משהו שהיינו בוודאי יודעים. אז איך אפשר פתאום לקחת אנשים ולהגיד להם שהם למעשה שייכים לעם ולמוצא אחר, רק שאיכשהו יצא שהם לא יודעים את זה...?

על אותו אופן, מהיכן הגיעו הכוהנים והלויים שנמצאים איתנו ויש להם קבלה מאבותיהם שהם אכן משבט לוי ואלו קיבלו מאבותיהם וכך הלאה. מתי בדיוק זה התחיל ואיך שכנעו אנשים שהם לויים או כוהנים כאשר אבותיהם לא אמרו להם שהם כאלו? הרי דבר כזה עובר אך ורק בקבלה מאב לבן ואין שום אופציה לאף אדם להפוך פתאום להיות כהן או לוי. אז איך בדיוק הגיעו הכוהנים והלויים הראשונים?

עוד בעיה שהם יצטרכו לפתור היא השכנוע לקיים מצוות. נניח

שמישהו ראה שזה בחינם, אז הוא הסכים לקבל את הספר ושם אותו אצלו בבית. איך עכשיו ישכנעו אותו לקום כל יום בבוקר ולהניח תפילין? איך יגרמו לו לשמור שבת? מי יסכים לבצע לבנו הקטן ניתוח שלא לצורך באיבר הכי רגיש בגוף האדם כשהוא רק בן שמונה ימים? איך מישהו בכלל יסכים לקיים תרי"ג מצוות שכל כך מגבילות את האדם, מבלי שהוא יודע שזה באמת קרה? סתם בגלל שמישהו נתן לו ספר?

דבר נוסף בעייתי הוא הצורך בדבקות. זה לא מספיק שהאדם קיבל את הספר ומקיים מצוות. הוא צריך לקיים אותן באדיקות ולהעביר את הכל לצאצאיו שיעבירו לצאצאיהם וכך זה ימשך לדורות. הרי אם הוא לא יהיה מספיק דבק בתורה, אז הוא מהר מאוד יפסיק לקיים מצוות וכמובן שלא יעביר זאת לבניו. כולנו יודעים שזה לא פשוט לקיים את כל המצוות הכתובות בתורה.

עוד מכשול העומד בפני המשווקים הוא התחלת החגים. באיזושהי נקודה בזמן התחילו כל החגים שאנו מכירים היום. לפני אותה הנקודה לא היו חוגגים את החגים. אז איך אפשר להסביר לבן אדם שהוא צריך לחגוג את ליל הסדר, אפילו שהוא מעולם לא ראה אף אחד חוגג את החג ומעולם לא שמע עליו. הוריו לא קשורים לכל העניין הזה, ובסך הכל אין לו שום קשר לחג עצמו. מה גם שהוא זכר ליציאת מצרים, עליה כמובן לא שמע מעולם והוא לא מכיר גם אחרים ששמעו עליה, אפילו שכתוב במפורש בספר ששווקו לו לא פעם ולא פעמיים שכל העולם שמע על כך.

מי שכתב את הספר, הקשה על עצמו מאוד בתהליך השיווק שלו, משום שהוא כתב שם בהרבה מאוד מקומות על כך שכל העם רואה, כל העם שומע, כל העם עד, כל העם יודע וכו'... אם כולם יודעים, שומעים, רואים ועדים, אז איך אין אף אחד בעולם שמכיר את העם הזה או את הספר הזה?

אז מי בעצם יסכים לקבל ספר שכזה? הרי אם ספר כזה באמת

היה קיים, היינו כבר יודעים עליו מההורים שלנו, לא? ישנו אדם בעולם שלא יודע את מוצאו? איך יכול לבוא אל"י מישהו עכשיו ולהגיד לי שאני צאצא לעם אחר? מאיפה הוא יודע את זה יותר טוב ממני? למה שאני בכלל אאמין לסיפור כל כך מטורף ומופרך שאומר לי בין היתר לעזוב גם את כל החיים שאני מכיר ולחיות על פי ספר מסוים שכביכול צריך לעבור מאב לבן - אבל אף אחד בעולם לא מכיר אותו או שמע עליו ואף אחד לא יודע שום דבר מהתוכן הכתוב בו? למה שאני אקיים חג שאף אחד בעולם לא מקיים ורק עכשיו שמעתי עליו? הייתכן שהסבים שלנו היו עד כדי כך טיפשים שהסכימו לקבל את הספר שהיה המצאה הזויה ולהעביר אותו לילדיהם?

לאחר שאנו רואים איך שהעם שלנו שמר במשך אלפי שנים בקנאות על יהדותו, שמר את המצוות והחגים והעביר אותם מאב לבן. במשך 2000 שנות גלות כל היהודים שהיו פרודים זה מזה, כל אחד בתוך עם אחר בקצוות שונים של העולם, שומרים על אותן מצוות ולומדים עם אותן הגמרות, קוראים ומלמדים את בניהם מאותו ספר תורה, מניחים את אותן התפילין וחוגגים את אותם החגים, חיים בנס כנגד כל הסיכויים מול כל העמים והאימפריות שהיו והתמוטטו מולם, ללא צבא וללא כל יכולת הגנה עצמית, ידועים בפני כל ונמצאים תמיד בכותרות על אף המספר האפסי שלנו ביחס לעולם, לאחר שרואים את כל זה, אין שום ספק שהתורה אכן ניתנה מהבורא, וכל הכתוב בה אכן התרחש.

חשבתם פעם איך זה שאף אחד לא מכחיש את נפוליאון או את יוליוס קיסר? איך אנחנו כל כך בטוחים שהם אכן היו קיימים, אבל בנוגע לתורה אנחנו מפקפקים? הרי אפילו שאר העמים בעולם יודעים שהספר הזה הוא לכל הפחות ספר היסטוריה והמאורעות הכתובים אכן התרחשו. אז למה לנו כל כך קשה להאמין? כי זה נוח לנו יותר לא להתחייב ולקיים מצוות? כדאי לחשוב היטב על הדברים כדי לא לשקר לעצמנו.

אז איך הדתות האחרות הצליחו לעשות את זה?

אצל הדתות האחרות הסיפור התחיל בצורה שונה לגמרי. כל אחד ממנהיגי הדתות הללו מביא לכולם את הדת כמו שהוא קיבל אותה כביכול כשהיה לבדו. הם לא באים לאנשים ואומרים להם שאבותיהם קיבלו עליהם איזושהי דת, ורק יצא איכשהו שכולם שכחו אותה והפסיקו לקיים אותה... זה לא כך, הם יודעים טוב מאוד שאף אחד לא יאמין לסיפור הזוי כזה, הם אומרים שהם בעצמם קיבלו את הדת בנבואה, וכשליחים הם צריכים לבשר את הבשורה לכולם. קבלת הדת שלהם לא הייתה במעמד של עם שלם, אין עדויות ואין שום דבר המאמת את הטענות, יש רק אמונה באדם הטוען שהוא נביא. כמובן שהם גם לא דורשים יותר מדי, כמה דברים בסיסיים אולי, בטח שלא תר"ג מצוות. לזה כבר יותר קל להאמין, לכלל בני אדם יש קשיים בחיים, פחד מהמוות, חיפוש משמעות לחיים, אבל אף אחד לא רוצה לחשוב בעצמו יותר מדי. כולנו מחפשים את הדרך הקלה והנוחה יותר. אנחנו רוצים ליהנות ולהאמין במשהו שייתן לנו תקווה וכוח, אז הכי נוח להאמין לסיפור כזה. אתם יכולים אפילו להקים דת כזאת משלכם. למעשה יש כל כך הרבה כתות שאנשים מקימים וכל אחד בטוח שהוא איזה נביא, שפלא שהדת היהודית עדיין קיימת.

איפה כתוב בתורה לחבוש כיפה ולברך?

ישנם המון הלכות ומנהגים שקיבלנו איש מפי איש, שעברו מדור לדור. אנשים רבים מחפשים את כל ההסברים בתורה שבכתב, ואכן כל ההסברים נמצאים שם, אך הם רמוזים או מסתתרים מאחורי פסוקים שללא פירוש לא נוכל להבינם. כתוב שצריך לשמור שבת, אבל איך נדע מה המשמעות של שמירת שבת ללא פירוש? איך נוכל לדעת מה זה למול את הבנים שלנו? מה זה סוכה? למעשה אין שום מצווה שנוכל לדעת איך לקיימה ללא הסברים מפורטים לגביה.

יש צורך חשוב והכרחי בתורה שבעל פה, התורה היא למעשה קודים וראשי פרקים, לא ניתן להבין אותה בכלל ללא הפירושים שנכתבו עליה.

בנוסף, ישנה ראייה בתורה עצמה לחיוב ללכת אחר התורה שבעל פה: כתוב "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל". למעשה זוהי מצווה להקשיב לחכמים ולגדולי הדור, וזו עבירה לא ללכת בדרכיהם. על המצווה הזו אנו מברכים "וצונו להדליק נר חנוכה" או "וצונו לשמוע מגילה" או ברכות אחרות על דברים שהגיעו הרבה לאחר קבלת התורה ולא מובן למה מברכים את הברכות הללו. אם הוא ציווה אותנו ללכת בדרכי החכמים, אז יוצא שהוא ציווה אותנו לקיים גם את המצוות הללו, ועל זה אנו יכולים לברך.

התורה שבעל פה

התורה מכילה את כל סודות העולם. כל מה שאי פעם ראינו, הרגשנו או שמענו, מבריא את העולם ועד קיצו, ועוד הרבה מעבר לכך, הכל מוצפן שם. המתמטיקה, הפיזיקה, הפסיכולוגיה, הכלכלה, הצדק ולמעשה כל נושא שקיים בעולם, הכל נמצא שם. בכלל לא פשוט להכניס את כל זה בספר אחד, אבל בשביל בורא העולם הכל יכול, זו ממש לא בעיה. הבעיה היא שלנו, בורא עולם עשה זאת והכניס את הכל בתוך ספר הספרים, אבל השאלה היא איך אנחנו נוכל להוציא את כל הסודות והחכמה לחיינו? בדיוק בשביל זה ניתנה לנו התורה שבעל פה. התורה שבעל פה היא בעצם המפתח להבנת הכתוב בספר התורה. ממש כמו שלימדו אותנו את אותיות הא'-ב', ולאחר מכן לימדו אותנו פירושים של מלים שונות, לאחר מכן לימדו אותנו לקשר בין מלים בצורה תחבירית נכונה, ורק אחר כך אנחנו יכולים לקרוא את ספר התורה ולנסות להבין מה הוא אומר. אילו היינו מדלגים על אחד השלבים, אילו היו מבלבלים לנו את אותיות הא'-ב', או שאולי היו מלמדים אותנו פירושים לא נכונים למלים השונות,

לא היינו יכולים להבין את הספר, או שהיינו מבינים אותו בצורה אחרת לגמרי ממה שהוא באמת. אם יבוא מישהו שמבין עברית בצורה עילגת, וינסה לתת פירושים לתורה, מובן שזה לא יהיה אפילו קרוב לאמת. אז אם נחשוב על זה, נגלה שלמוד הא-ב', פירושי מלים ותחביר, נעשה גם הוא בעל פה, ממש כמו התורה שבעל פה. ואם היו כותבים לנו את זה מבלי שנקבל הסברים ממורים ומדריכים, לא היינו מבינים את זה לעולם. אנו חייבים מישהו שילמד אותנו לקרוא ולכתוב, ובאותה מידה אנחנו חייבים מישהו שילמד אותנו להבין את הכתוב בתורה. כשם שאנחנו חייבים מישהו שילמד אותנו משמעות של מלה מסוימת כדי להבין אותה, כך אנחנו חייבים מישהו שילמד אותנו את התורה כדי להבין אותה. הלימוד הזה נעשה על ידי התורה שבעל פה.

קראים, שומרונים, רפורמיים ושאר מבטלי תורה שבעל פה
זרמים רבים נוטים לבטל את התורה שבעל פה ולהאמין אך ורק בתורה שבכתב, אך המצב הזה הוא אבסורד. לא ניתן להבין כלום בתורה שבכתב ללא התורה שבעל פה. הרי גם הזרמים הללו בעצמם פירשו איכשהו את התורה, על פי דרכם. אם כבר לא מאמינים בתורה שבעל פה, אז עד הסוף. לא לעשות מגזר עם מנהגים והלכות, אלא כל אחד יפרש לעצמו איך שהוא מבין. אבל זה לא כך. מה שקרה למעשה, זה שבתקופה מסוימת בזמן, אנשים החליטו להפסיק להקשיב לרבנים ולהמציא את הפרוש לתורה בעצמם. את ההמצאה הזו, העבירו לצאצאיהם מדור לדור. עצם ההעברה הזו מדור לדור, היא כבר מצביעה על פגם בזרמים האלו. הרי זה סותר לחלוטין את כל האמונה שלהם. עצם הזרמים האלו, הוא לא לקבל את התורה שבעל פה אלא רק את זו שבכתב. אז איך מעבירים את הפרושים מדור לדור בעל פה? ואם הם מעבירים אותם כראוי, למה קשה להאמין שגם פעם עשו זאת לפני שקמו ה"חכמים" שעשו להם זרמים משלהם בדת והחליטו לבטל את דעת

ולמה שנאמין לפירושים של רבנים?

הדעה הרווחת היא שהרבנים השונים המציאו את הפירושים מעצמם. אבל אם נחשוב על כך, נגלה שלא יתכן שהרבנים המציאו את הדברים מעצמם, משום שאם זה היה כך, אז מה היו עושים לפניהם? נניח שהיה איזשהו רב שהחליט שכך עושים ברית מילה, אז מה היה לפני כן? לא מלו את הילדים? אולי עשו להם ברית במקום אחר בגוף? ומה עם שמירת שבת? האם יתכן ששמרו אותה בצורה אחרת ורק שנים לאחר מכן איזשהו רב החליט לשנות את הדרך ביום בהיר אחד? האם יכול להיות שבני ישראל במדבר כלל לא שמרו שבת לאחר שהבורא בעצמו ציווה אותם? איך נראית ציצית? ומי בדיוק החליט שהתפילין של כולנו יראו אותו הדבר? הרי המלה תפילין אפילו לא מוזכרת בתורה, הייתכן שבאיזושהי נקודה בזמן מישהו החליט שמהיום כולם מניחים תפילין שנראות כך, אפילו שלפני כן לא היו עושים את זה? אם בימינו מישהו יחליט להניח פתאום תפילין ירוקות, נחשוב אותו למשוגע ואיש לא ישכנע אותו שגם אנחנו צריכים לנהוג כך. אז למה אנחנו משתכנעים שפעם זה כן היה יכול לקרות? ממתי למעשה נכנסו כל ההלכות הללו של התורה שבעל פה? אם לא קיבלנו את כל זה בהר סיני, אז באיזה אופן זה נכנס? יתכן שבאיזה נקודה בהיסטוריה פתאום החליטו את כל ההחלטות האלו והשרישו את זה בעם? אם כן, אז איך נהגו לפני כן? לא קיימו מצוות? קיימו רק מה שנראה להם על פי שכלם? יש כל כך הרבה דברים שצריך לבאר בתורה, ואין בעצם מי שיעשה את זה. האם זה באמת יתכן שכל אחד יכול לפרש את הכתוב בצורה הנראית לו? אין שום מצווה שניתנת לקיום ללא פרטי ההלכות שלה. את ההלכות הללו לא ניתן סתם להמציא, זו חייבת להיות קבלה איש מפי איש. הרי גם בני ישראל קיימו את המצוות על פי הציוויים שקיבל משה רבנו מהקדוש ברוך הוא, אז איך אפשר לחשוב שפעם

לא היו מקיימים מצוות ורק לאחר שנים פסקו הרבנים השונים את ההלכות השונות?

מכל זה יוצא, שגדולי הרבנים שפסקו את ההלכות, לא פסקו זאת על דעת עצמם, אלא מתוך קבלה מדור לדור. כולם ידעו את ההלכות, משום שהם ראו איך הוריהם ורבניהם נוהגים, רק שהיה צריך מישהו שיכתוב אותן ויסביר אותן בצורה מסודרת.

הלכות מודרניות

עם הזמן נוצרו מצבים שפעם לא היו ולכן לא דנו עליהם בהלכה. פעם למשל לא היו רכבים שאסור לנסוע בהם בשבת, אז אין הלכות שנוגעות לעניין הזה. אבל רבותינו הקדומים חשבו על כל הדברים הללו מראש. לכן אם נתבונן בגמרא, אנו נראה כל כך הרבה דעות שונות וויכוחים על כל הלכה קטנטנה, שפשוט מתבקשת השאלה: למה לא חסכו זמן ומשאבים וכתבו רק את ההלכה הסופית במקום לכתוב את כל הוויכוח בין כל הרבנים? הרי לבסוף נפסקה פסיקה אחת ויחידה בכל נושא. אז היום, עם התקדמות הטכנולוגיה, ניתן להבין מדוע עשו זאת: כל מצב חדש לכאורה שאנו נתקלים בו, נידון כבר בגמרא בצורה קצת שונה. מתוך כל חילוקי הדעות בין התנאים או האמוראים השונים, ניתן ללמוד את פרטי ההלכות וסיבתן, ואז כאשר יש הלכה חדשה לכאורה שצריך לפסוק, ניתן להבין אותה מתוך הדיונים שהיו בבתי המדרש של התנאים והאמוראים עוד אז. "אין חדש תחת השמש". אז אם היום רב גדול פוסק הלכה, וזה חשוב לדעת שהוא אכן יכול לפסוק משום שמעטים הם אלו שיכולים לעשות זאת ורבים הם המתחזים לכך, זה אומר שהוא בדק את הסוגיה מכל כיוון אפשרי בספרים הקדומים, ורק לאחר שברור לו שזה כך, הוא אכן פוסק את ההלכה. חשוב לציין שזה טיפשי לחשוב שהתורה מיושנת וההלכות שלה מתאימות רק לימים קדומים, כי אם זה כך, אז אנחנו בעצם אומרים שהבורא הוא לא כל יכול, משום

שהוא לא ידע שאנחנו נהיה פה ובעצם חידשנו לו משהו עם הטכנולוגיה שהגענו אליה. מי שבאמת מבין שהבורא קיים, לא יכול לחשוב כך, משום שהבורא ידע מה הולך להיות והתורה שהוא נתן לנו היא נצחית ואין סיכוי שתשתנה, כי אם חס ושלום קיים סיכוי כזה, היא כבר לא תורה אלוקית.

ואם בכל זאת הפוסקים טעו?

הבורא נתן סמכות מוחלטת לסנהדרין לפסוק. הוא ציווה אותנו להישמע להוראותיהם בכמה מקומות בתורה. אם הבורא בעצמו אומר לנו את הדברים הללו, אז אנחנו יודעים שהוא סומך עליהם. אם הבורא בעצמו סומך עליהם, אז איך אנחנו לא נסמך עליהם? הבורא הרי יכול לכוון אותם בדיוק להלכה הנכונה ולפסיקה הנכונה. ואם מסיבה כלשהי בכל זאת נניח שתהיה איזושהי טעות, אז בכל זאת אנחנו הולכים בעקבות הציווי של הבורא, והוא יכול לשנות את כל הטבע על פי אותה פסיקה כדי שהעולם יתאים לאותה פסיקה של הסנהדרין. היום אמנם כבר אין לנו סנהדרין לצערנו, אבל יש לנו את גדולי הדור שפוסקים לנו, במקרים מסוימים בהם ההלכה אינה ברורה.

אשכנזי או מזרחי?

בכל זאת, נראה לכאורה שהרבנים אינם צודקים בכל פרטי ההלכות משום שרבנים שונים פוסקים הלכות שונות. נראה שבכל מצב שיהיה, אחד מהם קולע להלכה האמתית וכל השאר לכאורה טועים. אך האמת היא כלל לא כך. התורה עצמה היא אחת, אבל ניתן להתבונן בה מהמון זוויות שונות ולראות מכל זווית תמונה שונה. לכל אחד מאיתנו תפקיד קצת שונה ובהתאם לכך אנו יכולים להשתייך לזרם מסוים. לא מדובר רק על עדות, אלא גם לזרמים שונים או חסידויות שונות ביהדות, כל עוד אנחנו אכן נשארים עם

היהדות ולא מסלפים את הכל כמו בתנועות הרפורמיות או אלו שלא מאמינים בתורה שבעל פה, הרי כבר ראינו שזה טיפשי לקחת רק את התורה שבכתב ולנסות להבין ולפרש אותה בעצמנו. כל אחד מבצע את תפקידו וכך אנחנו משלימים אחד את השני. חשוב שיהיו חרדים, ועם זאת גם חשוב שיהיו חב"דניקים וברסלבים וכיפות סרוגות וכל שאר הזרמים, העם שלנו זקוק לכולם. ממש כמו שלכל אחד יש מקצוע שונה וכך כולם משלימים אחד את השני. אם למשל כולם היו רופאים, אז לא היה לאף אחד מה לאכול, מה ללבוש או היכן לגור. אנחנו זקוקים לכולם, כאשר כל אחד עושה תפקיד אחר, אנו משלימים זה את זה. רק חשוב שכולנו נהיה בדרך הנכונה, שכולנו נישאר יהודים שהולכים על פי ציווי הבורא.

אם נתבונן בגלות הארוכה שעברנו, אנו נעריך את זה הרבה יותר ונבין את הכוח הרב של כל המערכת הזו. במהלך הגלות התפצלנו והתורה עברה מאחד לשני ובמקרים רבים גם נשכחו פרטים. הרבה מתלוננים על ההבדלים שיש בין עדות המזרח, האשכנזים, התימנים וכו'. אבל אם נשים לב להבדלים ביניהם, הם ממש מזעריים לעומת הזמן הרב שעבר בגלות שהיה נתק מוחלט בין המגזרים השונים. כולנו הולכים לפי אותן הלכות, על פי אותן משניות ואותן גמרות. לאף אחד אין ספק בצורת התפילין או הציצית, כולנו שומרים שבת בצורה דומה, כולנו נוהגים לפי אותם חוקי מעשרות וצדקה, החתונות שלנו דומות, ברית המילה זהה, ספרי התורה דומים, התפילה כמעט זהה ולמעשה כמעט כל ערכי היהדות שלנו זהים אפילו שעברנו כל כך הרבה זמן בנפרד אחד מהשני. נכון שיש גם שוני, אבל השוני הוא מזערי. יש כאלו שכן אוכלים קטניות בפסח ויש כאלו שלא, אבל האם זה באמת כל כך משמעותי? זהו בסך הכל מנהג שעבר מדור לדור באזורים מסוימים, לכן כל אחד הולך לפי מנהג אבותיו. האם זה מה שמפוצץ את הכל וגורם לנו לחשוב שאולי אנחנו לא צריכים את היהדות? האם מזמור נוסף בתפילה לעדה מסוימת גורם לכל הערכים היהודיים להיראות לא נחשבים? האם צורת העטיפה של

ספר התורה בעדות השונות באמת משנה את העובדה שמה שכתוב בתוכו הוא אמת? אלו בסך הכל מחלוקות על נגזרות של הלכות הנובעות בעיקר ממנהגים שונים. מה שבאמת מפתיע בכל העסק הזה, היא שרוב המסורת היהודית נשמרה בצורה טהורה בין כל העמים שחיינו בתוכם במשך 2000 שנה, כאשר כל קבוצה חיה בקצה אחר של העולם ללא שום קשר עם השאר. הכל היה בסתר ובפחד, מול אומות שלמות שרצו להשמיד אותנו ואסרו עלינו לקיים מצוות. איך בעצם כל ההלכות הללו נשמרו? איך זה שספרי התורה שלנו זהים? איך התורה עברה מאב לבן מבלי להשתכח בין כל הגויים? ואם זה אכן עבר בצורה כל כך יפה בגלות, אז איך אנחנו מפקפקים בכך שהיא עברה מאב לבן לפני כן, במאות השנים שקדמו לזה? הרי הייתה לנו ארץ משלנו והיה לנו בית מקדש והיה הרבה יותר פשוט וקל להעביר את התורה מדור לדור. מוכרחים להסתכל על הדברים בפרופורציה נכונה.

בכל זאת ישנם מחלוקות הגורמות לנו לחשוב האם הפסיקה שאני הולך על פיה זו האמת? אולי בכל זאת הרב טעה ורב אחר פסק בצורה טובה יותר? אך למעשה ברגע שאנו הולכים על פי פסיקה של רב מוסמך, אנו מכוסים מכל הכיוונים. אנו הולכים על פי התורה שציוותה עלינו לשמוע לחכמים. אז גם אם הרב אמר משהו שנשמע לא הגיוני ואולי הוא אפילו טעה בפסיקה, הקדוש ברוך הוא מחשיב לנו את זה כקיום מצווה והוא יכול אפילו לשנות את הטבע בהתאם לאותה פסיקה.

ולמה שלא נסמוך על עצמנו?

טייטס יודעים היטב שאסור להם לסמוך על החושים שלהם בזמן הטיסה. לאחר שמטוס עושה סיבובים באוויר, הוא יכול להגיע למצב שהוא מהופך לגמרי, בעוד שהטייס עצמו יכול להיות בטוח שהוא נמצא בצורה ישרה מעל הקרקע. רק ברגע שהטייס מבין שהוא צריך

לבטל את עצמו וללכת על פי שעוני החיווי, המייצגים את האמת האובייקטיבית ללא הפרעות, הוא יצליח לצאת מהמצב בשלום. נניח שטייס מסוים שנמצא במצב הזה חושב ששעוני החיווי לא מבינים עניין והוא חכם יותר מהם והוא בטוח שהוא נמצא בשליטה מוחלטת, באותו הרגע אותו הטייס חרץ את גורלו. ברגע שהוא יחליט לנסוק אל על הוא פשוט יתרסק בקרקע. כך בדיוק גם אצלנו, אין שום מקום לדעה סובייקטיבית בדרך לאמת. או שנבטל את עצמנו ונלך על פי שעוני החיווי האובייקטיביים שהבורא נתן לנו, שזוהי דרך התורה, או שנהנה מהשקר ונחשוב שאנו נוסקים, נהיה בטוחים שאנחנו בדיוק בדרך הנכונה, אך לבסוף כנראה שנתרסק.

מי שיחשוב על הדברים 'בין שזה מובן מאליו שזה כך. האמת היא אחת ויחידה ובלתי משתנה, אם היא לא הייתה כזו, היא כבר לא הייתה האמת. מהתבוננות קלה בעולם אנו רואים שכל אחד חושב בצורה אחרת ופועל בצורה אחרת, לכל אחד דעות משלו. זה מובן וברור שלא יתכן שכולם צודקים. כשתובע ונתבע הולכים לבית משפט, הם רוצים שיכריעו את הדין. מובן לכולם שרק אחד מהם צודק. אם זה כך, אז ניתן להבין בקלות שללא הכוונה, אין סיכוי להגיע לאמת. ממש כמו שמישהו שלא למד כלום מעולם בחייו, אפילו לא קרוא וכתוב, 'הפוך להיות פרופסור מעצמו מבלי ללמוד דבר מאחרים.

תארו לכם מישהו שמתגייס לצה"ל, אבל הוא חושב שהמפקד שלו טועה, אז הוא לא שומע בקולו. אולי המפקד של החבר יותר נחמד, אז הוא שומע את מה שהוא אומר בחלק מהמקרים, ואולי הוא לוקח קצת מהידע שלו בעצמו. "בשביל מה אימונים? לרוץ?.. עכשיו?!! ועוד כל כך הרבה? לא צריך המפקד, כשתהיה מלחמה תקרא לנו, כשבאמת נסכים עם מה שאתה אומר, לא עכשיו שיש לנו דברים אחרים על הראש". נשמע מצחיק? הזוי? נכון, אבל תחשבו על זה לרגע ותראו שבדיוק כך אנחנו מתנהגים. אנחנו לא יכולים להחליט מה שבא לנו, אם אנחנו רוצים להתקדם לכיוון הנכון

אנו חייבים מדריך. אותו מדריך הוא הרב שלנו שמלמד אותנו את התורה ואנו חייבים ללכת בדרכו כמו שאנו חייבים ללכת בדרכו של המפקד כדי לנצח בשדה הקרב. אם כל אחד יחליט לעשות מה שבא לו, לא נוכל להגיע לאמת.

להתבטל

כאשר אנחנו חולים אנחנו הולכים לרופא ועושים את כל מה שהוא אומר לנו. לא נתחיל ללמוד רפואה במשך כמה שנים טובות כדי למצוא את התרופה בעצמנו במקום ללכת לרופא, נכון? אנחנו סומכים על הרופא כדי שסייע לנו בידע שיש לו ולנו עדיין לא. אותו הדבר קורה כשיש בעיה הלכתית שאין לנו עדיין את הידע הדרוש לפתרונה, אז אנחנו סומכים על הרב שלמד והשכיל, שייתן לנו את הפתרון המתאים. כשתלמיד ממוצע בכיתה ג' נשאל על שאלה מורכבת בפיזיקה, מאוד יכול להיות שהוא יענה איזושהי תשובה שנראית לו. ויותר מכך, כאשר ניתן לו את התשובה האמתית, הוא יכול לחלוק עליה ולגמרי לא להסכים על פי מה שהוא מכיר ולמד. אל תשכחו שפעם כשאמרו שהעולם עגול, היו חושבים שהאנשים משוגעים לגמרי, ולעומת זאת אלו שטענו שהעולם שטוח היו נחשבים למשכילים יותר. כאשר אותו ילד יעלה כמה כיתות וילמד יותר לעומק נושאים שונים, יתפתח בלימוד מתמטיקה, ומשם ילמד פיזיקה ואז יגיע גם לאותו נושא בו נשאל, הוא יסתכל על השאלה ממבט שונה לגמרי. כך גם בענייני התורה. אנחנו מבינים שבכדי להיות כימאי, רוקח, מהנדס, שופט, רמטכ"ל או כל מקצוע מכובד אחר צריך הכשרה מתאימה, ואנחנו סומכים על בעלי המקצוע בלי להכיר אותם אפילו. אבל משום מה כאשר מדובר ביהדות, כל אחד מסוגל להסביר את המהות של כל העולם בלי לפתוח דף גמרא אחד אפילו. איך זה שכולנו בטוחים שאנחנו יודעים כל כך הרבה ביהדות בלי ללמוד את זה בכלל? אז גם ביהדות, כאשר יש משהו שאנו לא מבינים בו, שואלים את הרב. בסופו של דבר, הכל חייב

להיות על פי התורה, הרי היא הדרך שלנו ולא נרצה לסטות ממנה אפילו במילימטר אחד. אנחנו חייבים להתבטל מול גדולי הדור האמתיים ולקבל את פסיקותיהם כשם שאנו מתבטלים מול הרופאים או בעלי המקצוע השונים שאנו סומכים עליהם לגמרי.

אם החלטנו שאנחנו הולכים לכיוון התכלית, לאמת המוחלטת, אז ישנו רק קו ישר אחד המגיע לשם מהמקום בו אנו נמצאים עכשיו. כמו בגאומטריה, כל שאר הקווים לא יגיעו לאותו המקום, או שיגיעו לאחר עקמומיות רבה. אם ילד ישחק עם שקע חשמל חשוף עם מתח גבוה ואביו יזהיר אותו לא לעשות זאת, יש לו בחירה. הוא יכול להקשיב לו והוא יכול להתעלם. אם הוא יקשיב לו, אז הוא הולך אחריו כמו זומבי, ללא הבנה, אבל מצד שני הוא יזכה בחייו. אם לא יקשיב לו, אז הוא באמת אדם ל'ברלי' שעושה מה שבא לו, הוא יכול אפילו להגיד לפני כן "אני מצפצף על החשמל" תוך כדי שהוא עושה שריר ביד, רק שתהיה לו בעיה שהוא עלול להינזק קשות. הבחירה תמיד בידנו, אבל יש לזכור שהבורא שנתן לנו את התורה אינו טועה אף פעם, אנחנו לעומת זאת טועים הרבה.

תורה לישראל או גם לגויים?

התורה ניתנה לישראל ורבים מתקשים להבין את הדבר. חשוב להבין שהגויים שונים מאיתנו. נכון שקשה לראות את ההבדלים בעיניים רגילות, אבל ישנו שוני גדול במהות הפנימית. את זה רק הבורא יתברך יכול לראות ולכן נתן לכל אחד את התפקיד ההולם אותו. נשמות ישראל ונשמות הגויים לקוחות ממקומות שונים. לנו יש תרי"ג מצוות ולהם יש שבע מצוות. הרבה אנשים מרגישים לא נעים עם זה, הרי מי אמר שאנחנו טובים יותר מאחרים? מאיפה הגאווה הזו? אבל באותו אופן ניתן לשאול מי אמר שאנחנו טובים יותר מהחתולים? ומה עם הצמחים, הם פחות טובים מאיתנו? ולמה יש כאלו שהם כוהנים וכאלו שלא? ולמה המנהל בעבודה נחשב יותר

מפועל? הבורא מנהיג את העולם בדרך כזו שאין ברייה אחת שווה לאחרת. כל אחד מאיתנו שונה מהשני. לא צריך להסתכל על זה כטוב יותר או פחות טוב, אלא פשוט שונה. לכל אחד יש תפקיד בעולם ואנחנו צריכים את כולם. אם לא היו צמחים, העולם היה נחרב. באותה מידה אנחנו צריכים את הגויים בשביל קיום העולם. כל אחד צריך לדאוג לתכלית ולמהות שלו, ואז כל העולם יבוא לתיקונו. לא יעזור לאדם מבוגר לזחול כמו ילד קטן משום שזה לא מה שהוא צריך לעשות כעת. לעומת זאת לילד קטן זה מאוד מתאים. כל אחד והתפקיד שלו והמהות שלו, לא יעזור לנו לחקות אחרים, זה פשוט לא יעבוד.

כולנו בסופו של דבר חלק ממשהו אחד גדול. ממש כמו שישנם איברים רבים בגוף המרכיבים אדם שלם. דמיינו לכם שהמוח יחליט שהוא לא רוצה להיות גאוותן, אז מהיום הוא יתחיל להתנהג כמו הכבד. מובן לכולם שאותו אדם לא יוכל להמשיך לחיות ללא מוח. כל האיברים בגוף משלימים זה את זה, אך עם זאת לכל אחד תפקיד שונה. כך גם לכל אחד בעולם תפקיד משלו, ואם מישהו מסתכל על הדשא של השכן ומחליט לחקות אותו בתפקידו, אז הוא גורם נזק לעצמו ולכל שאר העולם שתלוי בו ובתפקידו. אסור לנו להזניח את תפקידנו. אם נלך בדרכי הגויים, נוכל ליהנות עם לבוש כמו באמריקה, מדיטציה כמו במזרח ובגט כמו בצרפת. אבל מהר מאוד נהפוך להיות אומללים משום שהתקדמנו לעבר תכלית של מישהו אחר, ואין אף אחד שיבצע את התפקיד שלנו - להיות יהודים.

תפקיד היהודי הוא לקיים את העולם בזכות התורה. עצם לימוד התורה שלנו מקיים את העולם ונותן את השפע. בזמן שבית המקדש היה קיים, היהודים היו מתפללים לשפע לכל העולם ורבים מאומות העולם היו מביאים קרבנות להקריב בבית המקדש. אומות העולם אינם יודעים זאת, אבל לא לחינם הם שונאים אותנו. כאשר העם היהודי זונח את התורה והתכלית, ומתעסק עם הבליים, אנו מקטינים את השפע ומביאים רעות לעולם.

יש לנו ציווי מפורש בתורה, לא להידמות לגויים. אסור להיגרר אחריהם ואסור ללכת בדרכם. אנחנו חייבים להיות שונים ולשמור על זהותנו. כאשר אנחנו לא שומרים על זהותנו ומנסים להיראות ולחיות כמו הגויים, מנסים ליצור שוויון בין כולם, אז הם בעצמם באים ומראים לנו כמה אנחנו שונים. הם נלחמים בנו, שונאים אותנו, רוצחים אותנו, מקללים אותנו ועושים כל דבר אפשרי כדי לגרום לנו להבין שאנחנו והם זה לא אותו הדבר. אי אפשר לברוח מזה, יש לנו תפקיד חשוב ובורא העולם רוצה שנעשה אותו כראוי.

חכמת המזרח

ישנם דברים רבים במזרח הנראים דומים באופיים ליהדות, אך בכל זאת הכל שונה במהות הפנימית. לאדם יש נטייה לראות למרחק ולא להסתכל על מה שנמצא ממש ממולו, לכן הצעירים המחפשים משמעות ינסו לחפש אותה דווקא במקומות מרוחקים ושונים ממה שהם מכירים. כדאי לשים לב היטב למדריך עליו אנו סומכים שילמד אותנו חכמה כלשהי. כאשר אנו לומדים דבר מה ממישהו, אנו מתבטלים לפניו באותו עניין וסומכים על הידע שלו בנושא. בקלות ניתן לטעות ולקבל ידע שגוי מאדם שאינו הגון. אם הוא ילמד אותנו דברים לא נכונים, אנו נלך בדרך ההפוכה ונתרחק מהתכלית במקום להתקרב אליה.

אם נתבונן בהנחות היסוד עליהן מתבססת חכמת המזרח, נגלה שהכול מסתמך על עבודת אלילים, אמונה בפסלים וחוסר מידע בקשר למקור לכל החכמה. כל עוד איננו יודעים מהיכן הגיעה החכמה, זה מסוכן להסתמך עליה. ביהדות לעומת זאת, המקורות שלנו מסבירים מהיכן החכמה מגיעה – מהבורא בעצמו שיודע את כל סודות העולם, משום שהוא זה שברא אותם. בנוסף, אם הכל הגיע מאמונה בפסלים ואלילים, או לחלופין מאתאיסטיות, אז אין לזה כל בסיס. הרי אמונה בפסלים ואלילים היא טיפשית לגמרי, הרי כולנו

יודעים שפסל לא יכול לברוא אותנו או לעשות כל דבר אחר, ואתאיזם זו רק התחמקות ממחשבה על איך הגענו לעולם, הרי הכי קל להגיד "אני לא יודע איך נבראתי", אבל מה אכפת לי...?". כאשר לאמונה אין בסיס מוצק, זה הופך להיות דעות אישיות של אנשים שיכולות ליפול ברגע.

דמיינו לכם שאתם נמצאים אצל רופא ענק בתחומו, כולם מספרים עליו שבחים רבים, הגעתם אליו בשביל ניתוח חשוב ומסוכן, ועל פי השמועות, הרופא הזה כל כך טוב שהוא יכול להוציא אתכם בשלום מהעניין. ואז כשאתם פוגשים את הרופא, הוא מגיע כשהוא מחופש לצפרדע, קופץ ממקום למקום ואומר לכם "שלום, אני צפרדע". אתם כל כך נדהמים ובטוחים שהוא סתם משחק אתכם, אבל אז פתאום בלי שום קשר לכלום הוא מתחיל לרוץ בכל בית החולים תוך כדי שהוא צורח לשמייים. מה הייתם עושים במצב כזה? האם עדיין הייתם נותנים לו לעשות את הניתוח? או שאולי הייתם מחפשים רופא שקצת יותר נראה לכם? כמו על אותו רופא, גם על המזרח יש שמועות רבות, שיטות ריפוי ומדיטציות שנשמעות מפתות ועוד המון. אבל איפה הבסיס לכל? האלילים הם אלו שמרפאים? הפסלים? הלא נודע? מאיפה הכל הגיע? לא כדאי לחקור עוד טיפה וללכת על משהו שהוא הבסיס היציב לכל זה?

כל מה שנאמר כאן לא מתייחס רק לגבי המזרח. גם כאן אצלנו ישנם "רבנים", שהם מתחזים הלוקחים את היהדות והופכים אותה למשהו אחר לגמרי. אנחנו מוכרחים לבדוק ולחקור כל דבר שאנו לומדים, ואם אנו נתקלים באלמנטים של עבודה זרה, מזלות, גילוי העתיד, תשלום רב תמורת ברכה שצריכה להינתן בחינם, לימוד קבלה על ידי מישהו שאינו ירא שמיים, כל מיני סגולות למיניהן שלא באמת קשורות ליהדות וכו'... לא לתת לזה יד, משום שהנזק יהיה גדול הרבה יותר מהתועלת. ברגע שאנחנו מקבלים הדרכה ממישהו, אנו למעשה סומכים על הידע שהוא נותן לנו. אז אם אנו סומכים על מישהו בנושאים גרישים וחשובים כאלו, שהם הבסיס לכל החיים

שלנו, כל טעות קטנה יכולה לגרום נזק בלתי ניתן לשיעור. אנו יכולים ללכת לכיוון ההפוך לגמרי מהתכלית שלנו ולהיות בטוחים שאנו בכיוון הנכון.

תמיד תזכרו שעדיף שיהיה לנו אויב, מאשר שיהיה לנו חבר טוב נצלן. את האויב כולם מזהים כבר מרחוק ומתכוונים לקראתו. עם החבר אף פעם לא נדע איפה מסתתרים החבר ואיפה מתחילה הנצלנות, וכך יוצא שתמיד ניפגע מבלי לדעת בכלל. אם מישהו יגיד לנו להתנצר או להתאסלם, אנו נזהה את האויב ומיד נסרב לכך. אבל מה יקרה אם מישהו יגיד לנו כמה שהוא אוהב אותנו, ועל הדרך ילמד אותנו מנהג נוצרי קטן? לאחר תקופה אולי עוד איזשהו מנהג, וכך זה ימשיך מבלי שנדע בכלל שאלו מנהגים נוצריים, עד שיום אחד אנו נגלה שאנו מתלבשים כמוהם, מדברים כמוהם, מתנהגים כמוהם... אז נחשוב שאולי אפשר לחתן את הילדים שלנו עם שלהם, הרי כולנו בני אדם ואין הבדל בינינו לכאורה. כך יוצא שהתנצרנו מבלי להרגיש את זה בכלל.

על אותו עניין, ישנן סדרות, סרטים, פורומים, אתרי אינטרנט ושלל כלי תקשורת שונים המתיימרים לגשר בין המגזרים השונים ולהציג בפני הציבור שאינו שומר מצוות את היהדות ואת המגזרים הדתיים והחרדיים. הבעיה עם זה שחלק גדול מההסברים הללו נעשה על ידי אנשים שלא באמת חיים את היהדות אלא מתבוננים מהצד. במקרים הללו, לצפות בזה זה מסוכן יותר מלצפות בקללות ושנאה כלפי המגזרים הדתיים. אילו נצפה בקללות ושנאה, מיד נבחין בכך ואז באופן אוטומטי יופעלו ההגנות שלנו ונבין שזה לא אמתי ולא צריך להכניס את זה למודעות שלנו. לעומת זאת אם נצפה בסדרות הללו, נתבלבל ונחשוב שאנחנו צופים במשהו יפהפה המציג את ערכי היהדות, ועל הדרך יכנסו למודעות שלנו מחשבות כפירה וכל היהדות תשב לנו בראש בצורה עקומה לגמרי.

מגלים את הסוד

גם הגויים מגיעים לתובנות, וכך מוציאים ספרים, סרטים ושלל תכנים שיספרו לנו את רזי החיים שאנחנו משתוקקים לגלות. חשוב לדעת שאכן יש בתובנות אלו מעט מן האמת, אבל חסרות להם עובדות מרכזיות שמהוות את הבסיס לכל מה שמספרים שם. אז יספרו לנו שהעולם בנוי על חוקי משיכה, שאנחנו מסוגלים למגנט אלינו דברים ושאלנו שולטים בחיינו. אבל הם שכחו כמה פרטים מהותיים בכל הסיפור: מאיפה הגיע הכוח הזה? מי מפעיל אותו? מהי המהות של חוקי המשיכה האלה? את כל הדברים האלו לא יספרו לכם מסיבה אחת פשוטה – אין להם שמץ של מושג. הם ניסו לחשוב חיובי וראו שזה הולך טוב, אז החליטו שזה יהיה חוק חדש, בדיוק כמו שראו דברים נופלים למטה, אז גילו את כוח המשיכה. השאלה המרכזית כאן היא איך זה שאף אחד לא שואל שאלות? כל תורת המזרח, כל הספרים שנכתבו ע"י גויים, כל המיסטיקה ואפילו כל הפסיכולוגיה, כולם הרי נובעים מדברים רוחניים ולא ממה שהם אנחנו מכירים בעולם הזה, איך זה שאף אחד לא מתעניין מאיפה כל זה הגיע? מה זה בכלל רוחניות? מהי משמעות המלה "נפש" בה משתמשת הפסיכולוגיה? הרי אם מאמינים במפץ גדול או באבולוציה, אז מה שייך בכלל נפש ורוחניות לעניין? מי המציא את כל הכוחות האלו שאנו מגלים ושולט על הכל...?

ציונות

רעיון הציונות הוא מבורך, שהרי מצווה חשובה לגור בארץ ישראל ולחפוף בבניין ירושלים. אלא שהמשמעות של ה"ציונות" של היום שונה לגמרי. היום אנשים נהנים לאהוב את המדינה, מבלי להתייחס לבורא או לתורה הקדושה. הדגל, ההמנון או הטקסים הצבאיים הפכו להיות לחשובים יותר לאנשים מאשר קיום התורה והמצוות. אנשים רבים מרשים לעצמם ללכת כנגד הדת שנחשבת ל"קיצונית" בעוד

שהם מוכנים למות למען המדינה. אבל אנחנו שוכחים לשאול את עצמנו מה כל כך מיוחד במדינה שלנו? מה בעצם מאחד את כולנו כעם שמוכן להילחם למען זכויותיו?

כדאי להבין שללא היסוד היהודי, אין לציונות שום טעם. היופי האמיתי של הציונות הוא להתגורר בארץ שירשנו מאבותינו, הארץ שהבורא נתן לאברהם, הארץ בה קיימות מצוות רבות החלות רק בתוכה, הארץ הקדושה. אדם שאינו הולך על פי דרכי היהדות, אינו יכול להיות ציוני אמיתי. הרצל לא רצה למול את בניו, בן גוריון רצה להעלים את הדת וכך כל ראשי ה"ציונות" שאנו מכירים ומעריכים. אז מה שווה ציונות שכזו? הרי כל הטעם נובע מתוך הדת היהודית. אם אין דת, אין ציונות. איך אפשר לחשוב שיש לנו זכות על ארץ ישראל אם אנו לא מאמינים בתורה שמראה שהבורא נתן אותה לאברהם אבינו? איך בכלל הגענו למצב כזה שנהיינו קבוצה שרוצה מדינה משל עצמה? מה משותף בין יהודי אחד לשני שהופך את כולנו לעם אחד? התשובות לשאלות הללו נמצאות בספר התורה בלבד. מי שלא מאמין באמונה שלמה באותו ספר קדוש, לא יכול לטעון שום דבר אל מול כל אומות העולם.

העניין הוא שזה הפך לנוח להיות "ציוני", אך זה מאוד לא נוח להיות "דתי". לכן רבים מאיתנו פשוט מעדיפים לא לחשוב רחוק מדי, לקרוא לכל מה שקשה לבצע "קיצוני" ולהשתייך לזרמים שעושים דברים קלים יותר. אך אם רק נפתח את ספר התורה, נגלה משהו קטן על קיצוניות. כשכל העולם עבד עבודה זרה, אברהם אבינו ה"קיצוני" התנגד בתוקף ואף התכוון להקריב את בנו למען הבורא. משה רבינו היה "קיצוני" ובזכותו כל עם ישראל ניצל לא פעם. אליהו הנביא שכולנו אוהבים היה קנאי לכבוד הבורא והתורה. כך כל הגדולים שאנו קוראים עליהם. הם לא השאילו טקסים מעובדי כוכבים "לתפארת המדינה" כדי לחייך ולהיראות טוב מול המצלמות, אלא התפללו ועבדו את הקדוש ברוך הוא, על פי התורה הקדושה.

פרק ה' – קצת על המצוות

אינטרסנטיות

האדם מטבעו נולד אגואיסט, כל אחד רוצה כמה שיותר לעצמו. אם תאמרו "מה פתאום, הרי אנחנו תורמים לנזקקים, עושים חסדים..." אז זה לא מדויק. למעשה אם נחשוב על זה, נולדנו עם מצפון, וכאשר אנחנו עושים חסד, זו רק דרך להשקטת אותו המצפון. אם נתנו לנזקק, זה עשה לנו הרגשה טובה, ובגלל אותה הרגשה אנו ממשיכים לתרום. אילו היינו באמת נדיבים ואוהבים את הזולת, אז היינו נותנים לכל מי שרוצה ולא רק לעניים, היינו מסתכלים קודם כל על הטוב בעולם ורק אח"כ על עצמנו. היינו מתחלקים במשכורת שלנו עם אנשים ברחוב, גם אם המצב הכלכלי שלהם היה מצוין. היינו בוחרים את האישה בעלת המידות, האופי והמראה הגרועים ביותר לנישואין משום שאנחנו יודעים שאף אחד לא יתחתן איתה ולכן היינו רוצים לעשות איתה חסד מבלי לחשוב קודם כל על עצמנו. היינו נותנים לכל מי שחפץ בכך לגור בבית שלנו, גם אם הוא ממש ממש מרגיז, למעשה גם לא היינו מתעצבנים אף פעם, כמו שאנחנו לא מתעצבנים מהמידות הרעות של עצמנו, כי כולם הם בדיוק כמונו. אם מישהו שאנחנו לא מכירים היה נתקע עם האוטו, היינו פשוט נותנים לו את הרכב שלנו לבינתיים, כמו שהיינו עושים אילו זה היה אחד מבני משפחתנו. כל הדברים הללו נשמעים מוזרים לנו, אבל אם באמת לא היו לנו נגיעות אישיות והיינו עושים את הדברים מתוך דאגה לזולת ולא לעצמנו, כך זה היה נראה.

האדם אינו יכול להשתנות מעצמו. לכל אדם אופי ומידות שונים מהאחרים. אמנם אנו רואים הרבה אנשים שכן משתנים במהלך

חייהם, אך השינויים האלו נובעים מתוך אינטרסים שקיימים בתוכנו. אותם אינטרסים אמנם יכולים להיות מאוד חיוביים. רבים רוצים לעזור לאחרים כדי שתהיה להם הרגשה טובה של סיפוק או משום שהם לא רוצים לחוש רע על כך שהם רואים אדם אחר בצער. הסיבות הללו חיוביות וכך גם המעשים אליהם מגיעים מהסיבות הללו. אך עדיין אם נתבונן בעומק הדבר, נגלה שיש לנו עדיין צד של אינטרס ואנוכיות. הרי למה כל כך מפריע לנו לראות את האדם שנמצא מולנו בצער, בזמן שישנם עוד מיליוני אנשים ברחבי העולם הנמצאים במצבים גרועים יותר, ואנחנו אפילו לא חושבים עליהם? אלא שיותר ממה שאנו רוצים לעזור לאחר, אנו רוצים לעזור לעצמנו. לקבל את הרגשת הסיפוק שלנו ולישון טוב בלילה. הנקודה של הרצון לעזור היא טובה וחיובית, אך זוהי רק תחילת הדרך. כדי לצמוח ולהתעלות, אנו צריכים להחליש את אותה אנוכיות שקיימת בנו ולחזק את הרצון האמתי והטהור לעשות טוב. הדרך לעשות זאת היא להעניק מבלי לקבל תמורה כלשהי לעצמנו הרעיון העמוק הזה טמון בתוך כל אחת מהמצוות שאנו מקיימים.

גדול המצווה ועושה

הבורא צווה עלינו לעשות דברים, ואנחנו קיבלנו את המצוות הללו. ישנם כאלו שאינם מצווים (גויים, קטנים, נשים בחלק מהמצוות) ועדיין יכולים לקיים, אבל הערך של זה נמוך יותר. כמובן שיש לזה ערך רב ביותר, פשוט הוא נמוך ביחס לערך העצום של קיום מצווה שעליה אנו מצווים. השאלה המתבקשת היא למה? הרי זה לכאורה נראה גדול יותר שאנו עושים מתוך אהבה, מבלי שהכריחו אותנו. התשובה היא שאם אנו עושים זאת מתוך עצמנו, אנו מתגאים ומקבלים סיפוק רב, כאילו עשינו איזו "טובה" לבורא. אנו מרגישים שאנו עושים חסד, מקבלים הרגשה טובה. לפעמים אנחנו מבינים את חשיבות המצווה מבחינת בריאות, הצלחה או כל תמורה אחרת שהיא נותנת לנו. בכל המצבים האלו אנו פועלים מתוך

איזשהו אינטרס. לעומת זאת, כאשר אנו מקיימים מצווה בלי להבין ובלי לקבל דבר, אנו לא מרגישים שעשינו איזשהו חסד, אלא עשינו מה שהיה מוטל עלינו בתור חובה. כאן אנו לא מקבלים בתמורה למה שעשינו גאווה, אלא הרגשת עבד (ענווה). תנסו לדמיין מה יותר נחמד וכיף לנו לעשות: לתת לעני צדקה משוב ליבנו, או לתת לו לאחר שמישהו דרש והכריח אותנו? אם מישהו ציווה אותנו, אז אנחנו לא יכולים להתגאות ולהרגיש נדיבים וטובי לב. הרי זו החובה שלנו. יוצא שבקיום המצוות, אנחנו מתקרבים לכלל "ואהבת לרעך כמוך" בכך שאנחנו עושים דברים טובים בלי לקבל שום תמורה. אנו לא נותנים כי זה טוב לנו, אלא כי זה טוב לזולת.

זה כן, זה לא

חשוב להדגיש שאסור לנו לעשות חשבונות איזו מצווה לקיים ואיזו לא, אנחנו חייבים בכולן וכולן שוות. אם אנחנו בוחרים לקיים מצווה מסוימת ולוותר על אחרת כי היא נשמעת לא הגיונית, אז אנחנו למעשה מקיימים אותן מתוך ההבנה ולא מתוך קבלת עול המצוות. לא בגלל שהבורא מצווה אותנו, אלא בגלל שזה טוב לנו, נוח לנו או עוזר לנו. אם גוי יעשה ברית מילה מסיבות בריאותיות למשל, זה לא באמת יחשב כאילו שעשה ברית מילה. אם הרכב בדיוק היה במוסך בשבת ולא היה לנו איך לנסוע, אז זה לא יחשב לנו ששמרנו את השבת. צריך לעשות את הדברים מתוך כוונה לבטל את הרצונות שלנו ולקבל על עצמנו לקיים את רצון הבורא שמבין טוב מאיתנו. כשמישהו כל החיים שלו אכל בשר חזיר, וזה המעדן הכי אהוב עליו, ואז הוא מוותר על זה אפילו שזה קשה לו מאוד בגלל שהוא החליט לחזור בתשובה, זה יהיה הרבה יותר משמעותי מאשר אדם שגם ככה לא נגע בזה וזה אפילו לא נשמע לו טעים. ישנו מאמץ הרבה יותר גדול ותיקון הרבה יותר גדול לאלו המשנים את כל חייהם וחוזרים בתשובה, מבלי להרוויח משהו מקיום המצוות.

טעמי המצוות

המדע היום מתחיל לגלות טעמים שונים שיש במצוות ולאט לאט העולם מבין את החכמה הרבה הטמונה בכל מצווה. עם זאת, אסור לנו לחשוב שהטעמים האלו הם הסיבות למצוות. המדע למשל גילה שבבית המילה עוזרת לשמירת בריאות האדם, ושהיום השמיני הוא היום המתאים ביותר בכל חיי האדם לעבור ניתוח שכזה. לאחר ממצא שכזה, רבים עלולים לפרש זאת לא נכון ולחשוב שבגלל שהבורא ידע את סודות היקום, אז הוא נתן לנו את אותה מצווה הנקראת ברית מילה. אולם אם נתבונן בדבר, נגלה שאנו ממעיטים מערכו של הבורא. האם יש בעיה כלשהי לבורא לברוא עולם עם מציאות שונה בה יום אחר יהיה היום המתאים ביותר לאותו ניתוח? כמובן שהבורא יכול היה לברוא את העולם באינסוף צורות שונות. אלא שאנו יכולים ללמוד מכאן שהבורא החליט על מצוות ברית מילה מטעם לא ידוע ואינסופי הנמצא מחוץ לתפיסתנו. יחד עם זאת, הוא נתן כללים להתנהגות הטבע כך שיתאים ויסייע לקיום המצווה.

כמובן שכך גם לגבי כל שאר המצוות. אם משהו חושב שהוא יכול להבין טעם של מצווה, אז הוא טועה בגדול. אפילו את המצווה הכי מובנת כביכול, "לא תרצח", אנחנו לא מבינים אפילו טיפה. כי למה אנחנו לא חושבים פעמיים לפני שאנחנו רוצחים את החיות כדי לנעול אותן על רגלינו? למה זה בסדר לרצוח בן אדם אם הוא בא לרצוח אותנו? איך זה שיש מדינות שיש בהן עונש מוות...? מלבד כל זה, הרי המוות הוא לא כזה נורא, הרי כל מי שחווה מוות קליני (אפילו גויים) יאמר לכם שהחיים לאחר המוות, הם הרבה יותר טובים מכל ההנאות בעולם הזה. מה שאומר שגם לא לרצוח זה לא דבר מובן מאליו, וחייבת להיות לזה סיבה בלתי ניתנת לתפיסה וגדולה ממה שאנו מכירים. כדי שנכיר בערך המצווה הבורא טבע בנו את האינסטינקט הזה שגורם לנו לחוש צער רב על אדם שנפטר מהעולם, כדי שנדע שזה לא בסדר לרצוח. אילו היה הבורא חפץ

בכך, הוא יכול היה לברוא עולם בו רצח זה דבר טוב. הבורא לא היה מוגבל על פי חוקי העולם כשנתן לנו את המצוות, אלא הוא תכנן וברא את חוקי העולם שאנו מכירים על פי התורה והמצוות שהוא החליט שנקיים מטעמים לא מובנים לנו הנמצאים מחוץ לעולם ולהכרה שלנו.

שני עולמות

בדרך כלל כשאנו חושבים על קיום מצווה, אנחנו חושבים לפני כן על המטרה שלה. מנסים לבדוק אם באמת כדאי לקיים אותה או לא. אם אנחנו מבינים את המצווה, כמו "לא תגנוב" אז זה בסדר, כי גם אנחנו לא רוצים שיגנובו מאיתנו. אם זה משהו שאפילו הגויים גילו שזה עוזר לבריאות, כמו שחיטה כהלכה ובשר כשר, אז מצוין! אבל מה קורה כשאנחנו צריכים לעשות משהו שפחות מוצא חן בעינינו? נוכל למצוא את כל התירוצים שבעולם לטובתנו כדי להסביר שלמעשה הבורא כביכול טועה ואנחנו חכמים יותר מכולם. "אני שומר שבת אבל רק את המשחק אני חייב לראות..." (אז איפה שמירת השבת?) "אנחנו לבושות לא צנוע רק בגלל שחם לנו..." (אז עכשיו זה עושה את זה בסדר...) "אני לא מדליק אש בשבת, אבל אין לי בעיה להדליק אור..." (וזה פחות גרוע?)

מי שחושב דברים מהסוג הזה, ממעיט ביותר מערכו של הבורא. הרי אם אנחנו לוקחים רק חלק מהמצוות ועל השאר אנו מוותרים, יוצא שאנו משתמשים בתורה הקדושה בתור יועץ בלבד. הדבר מצביע על כך שגם המצוות שאנו כן מקיימים, נעשות מתוך אינטרס אישי ולא לשם שמיים. הרי אין הבדל בין מצווה אחת לשנייה. כולן ניתנו מהבורא ולכן כולן חשובות. עצם הזנחת חלק מהמצוות מעיד על כך שאנו עושים את רצוננו (המצוות שאנו בוחרים) ולא את רצון הבורא (כל המצוות). כמובן שזה לא פשוט לקיים את כל המצוות וישנו היצר הרע האורב לנו בכל פינה. לכולם יש קשיים, מכשולים

ומעידות ולא צריך להתיימש מהדברים האלו. אף אחד לא הופך להיות ביום אחד רב גדול שמקיים את כל התורה כולה. עצם הרצון הוא שקובע את המקום בו אנו נמצאים. אדם יכול לחזור בתשובה בכל רגע ולהפוך לצדיק גמור, גם אם הוא עדיין לא קיים שום מצווה בפועל. עצם הרצון שלו הוא לקיים את כל המצוות, אלא שכרגע הוא אנוס, הוא כלל לא מכיר את כל המצוות עדיין או שאולי זה מעבר ליכולות שלו כרגע לשנות את כל חייו ולקיים בבת אחת את כל המצוות כולן. הרצון הפנימי, אותו רק בורא עולם יכול לבחון, מעיד על כך שאם תהיה לו האפשרות, הוא אכן יקיים כל מצווה אפשרית. הוא אמנם מקיים חלק מהמצוות, אך הוא באמת רוצה לקיים את כולן.

לעומת זאת, אנשים רבים בוחרים דווקא בדרך הנוחה יותר. מקיימים מצוות מסוימות לפי בחירתם במחשבה שאין צורך או טעם במצוות האחרות. כאן אין רצון לקיים את כל המצוות, אלא ישנו רצון לעשות מה שנוח הנובע מאינטרס. לכאורה זה נראה להם שישנן מצוות פחות חשובות. שאפשר לקחת מה שבא לנו. תאמין שהבורא קיים, אבל אל תקיים מצוות. תקרא מדי פעם תהלים, אבל אל תברך לפני שאתה אוכל. תנשק מזוזה כל הזמן ותגיד שהכול מלמעלה ובגלל זה ניצחנו במשחק בשבת... הרי זה אבסורד! אנחנו חיים בסתירה מבלי להרגיש את זה. או שהכול אמת או שלא. לא יתכן שיש בורא, אבל הוא לא מספיק חכם כמונו ואז אנחנו מקיימים רק את מה שמתאים לנו מתוך המצוות שלו. זה ממש ללכת נגד האמונה והשכל. ומיותר לציין שכך רוב העולם נוהג. רוב העולם מאמין בקיום הבורא, אבל לא עושה עם זה כלום. רוב היהודים מאמינים בתורה, אבל לא רוצים לקיים חצי מהמצוות שם. ולא בגלל שאינם יכולים או שקשה להם מדי, אלא שפשוט הן לא נראות להם מספיק חשובות.

האנשים שנמצאים ב"מקום טוב באמצע" וחיים בין שני עולמות סובלים מכל העסק, ואפילו לא מבינים את זה. הם חיים ללא ידיעה

ושליטה בהתאם לאופנה ולחוקי החברה המקובלים. כי בבירור האמת יש רק 2 אופציות בנוגע ליהדות: או שזה נכון, או שזה לא נכון. המצב האמצעי פשוט לא קיים. ישנם 2 מצבים קיצוניים וזהו. רוב העולם שבכל זאת נמצא באמצע, למעשה חי בחוסר מודעות טוטלי. אם אתה מבין שצריך לעשות ברית מילה בתור יהודי, ואתה מוכן לסכן את הבן הרך שזה עתה נולד לך, אז איך אתה חושב שזה לא עניין חשוב להיות עם ציצית, שזו מצווה הכתובה במפורש ובכלל לא צריך להתאמץ כדי לקיים אותה? אם אתה חושב שהבורא יצר אותנו ואתה מבין שהוא לא מוגבל בזמן, אז איך אתה חושב שהוא לא היה מספיק חכם כדי לתת לנו חוקים רלוונטיים לכל השנים בהם נתקיים ושאלו היום כבר התורה מיושנת ולא מתאימה לזמנינו? הרי כל זה אבסורד לגמרי. או שאנחנו מבינים שזה נכון, או שלא. למה שסתם נקיים מצוות אם אנחנו לא מאמינים בהן, או להפך, למה שלא נקיים אותן ונחשוב שזה משהו קיצוני אם אנחנו כן מאמינים בתורה? הרוב הגדול של העם נזהר מאוד לא לחלל את יום הכיפורים. אז למה לא נזהרים כך בשבת? הרי את הלכות יום הכיפורים אנו לומדים מהלכות שבת. אז אם מישהו חושב שזה לא נורא לנסוע ברכב בשבת, לצפות בטלוויזיה או להדליק אור, אז למה בעצם הדעה שלו משתנה ביום הכיפורים? אם אתה מאמין שביום כיפור אסור להדליק אור, אז איך אתה מערער על זה בשבת?

להיות תלויים בבילתי תלוי

בקיום חלק מהמצוות, אנו מצהירים שיש לנו אינטרס ולכן בחרנו רק חלק מהמצוות שמתאימות לאותו אינטרס. כאשר האינטרס ישתנה באיזושהו אופן, כך גם עניין קיום המצוות. זו גם הצורה בה אנו חיים את חיינו. לכל מהלך ודבר שאנו עושים ישנו אינטרס. אין שום פעולה אותה נעשה ללא כל סיבה. מכאן שכל מהלך החיים שלנו תלוי בגורמים אחרים העשויים להשתנות. אם הסיבה לפעולה שלנו תשתנה, אז גם הפעולה עצמה תשתנה. כך למשל, אדם שאוהב

את אשתו ללא הכנסת הבורא לתמונה – זוהי אהבה שתלויה בדבר. ייתכן שהוא אוהב אותה כי היא יפה, בגלל האופי שלה, כי היה להם "קליק", כי יש להם ילדים, כי הוא התרגל אליה או מכל סיבה אחרת שתהיה. אבל חייב להיות ה"בגלל" הזה, מה שזה לא יהיה. אותו תנאי לאהבה שלו יכול להשתנות ובהתאם לכך גם האהבה עצמה. אם הוא יפגוש מישהי אחרת יפה ממנה, בעלת אופי טוב ממנה, או שפשוט הקליק יהיה גדול יותר עם מישהי אחרת והוא יוצף ברגש, אז הוא כבר לא יאהב אותה יותר.

כאשר אנחנו עושים את הדברים היומיומיים מתוך אמונה וקיום מצוות, אנחנו נותנים לדבר הגשמי משמעות רוחנית יותר. אותה אהבה למשל של האדם לאשתו לא תהיה תלויה בדבר גשמי הניתן לשינוי אלא בבורא הבלתי תלוי שאינו משתנה. אמנם כל אהבה מתחילה מאיזשהו עניין ראשוני, אך האהבה עצמה צומחת ומקבלת את החיות שלה מההשקעה של בני הזוג. אדם הכפוף לבוראו מבין שבעצם הנישואין ישנה קדושה ולכן יבחר לעבוד ולהשקיע ככל שניתן בזוגיות, גם אם הדברים לא הולכים בצורה חלקה וטובה כמו שציפה לה. הוא לא ירשה לעצמו לחשוב מחשבות של ניאוף גם אם אשתו לא בסביבתו, כי הבורא נמצא אתו תמיד. הוא ישקיע באשתו משום שהבורא מחייב אותו לעשות זאת. אדם אחר יוכל לבחור לברוח או לחפש משהו טוב יותר, בעוד שאדם בעל אמונה יאלץ את עצמו להתמודד. לכולם יש מצבי רוח משתנים. יום אחד אנו אוהבים ויום אחר אנו שונאים. שעה אחת אנו נחמדים ושעה אחרת אנו קרירים. בעצם התלות בבורא אנו מסירים מעלינו את התלות בדברים משתנים ותלויים. בכך אנו יכולים להתחבר לטוב ולאמת.

חיים מוגבלים

אנשים נרתעים מללכת בדרך המצוות משום שהן מגבילות אותנו. הרי צריך לוותר כביכול על כל כך הרבה דברים בחיים ולהתאמץ כל

כך בשביל משהו לא מוחשי שאנחנו אפילו לא רואים את השכר שאנו מקבלים עליו. לכאורה כך זה נראה ממבט ראשון, אבל יש לזכור שכל ההגבלות הללו הן הגבלות גשמיות בלבד. אם נבחן היטב מי מוגבל ומי לא, אנחנו נגלה מציאות שונה לגמרי. בואו ניקח שני אנשים בעלי משקל עודף. האחד בטוח שהוא עושה מה שהוא רוצה ולמעשה הוא בלתי מוגבל, ואילו השני מחליט שמהיום הוא מתחיל דיאטה. להתחיל דיאטה, כמו שאתם בוודאי יודעים, זה לא דבר קל וזה כרוך בהרבה הגבלות. גם לא רואים את התוצאות מיד, יתכן שהוא יעשה זאת במשך חודש ועדיין לא יראה שינוי משמעותי. אם שניהם עוברים ליד מגש עמוס בכל הדברים הטעימים שאנו רק חולמים עליהם, מי מביניהם הוא המוגבל? אמנם מהצד הגשמי אותו אחד שעושה את הדיאטה מוכרח להגביל את עצמו, אבל מבפנים הוא יכול לחוש סיפוק אדיר ששווה יותר מכל מאכל שיכנס לפיו. אם נתבונן במוגבלות האמתית פה, נגלה שישנו אדם מוגבל ללא כל אפשרות בחירה, שהיצר והתאוה שלו מכריחים אותו לאכול מאותם מטעמים. הבטן מכתובה לו מה לעשות ללא כל קשר לשכל. לעומתו ישנו אדם חופשי שדיכא את תאוות האכילה שלו. והוא כבר לא עבד של האוכל. מי מוגבל באמת: אחד שחייב לעזוב הכל ולהתעצבן על כל העולם ואיכשהו להשיג סיגריה כי הוא נתקע בלי, או אותו אחד שוויתר על התענוג הרגעי ובמשך חודשיים הגביל את עצמו מבחינה גשמית, נגמל מעישון וכעת אין לו צורך בסיגריות? יתכן ונראה לנו כי המצוות מגבילות אותנו מבחינה גשמית, אבל למצב הגשמי החדש נוכל להתרגל במהרה. הסיפוק הרוחני שאנו מקבלים מאותה הגבלה שווה הרבה יותר. אנו משתחררים מעבדות ושיעבוד ליצר וזהו החופש האמתי.

הביטחון בבורא ובתורתו

כאשר אנו מתבוננים במראה, אנו משוכנעים שאנו רואים את עצמנו. אבל האם אנו יכולים להיות בטוחים בכך? הרי אף פעם לא

ראינו את הפנים שלנו ללא מראה או כלי עזר כלשהו, אז איך אנחנו יכולים לדעת שזה אכן שלנו? כאן נכנסת לפעולה הסקת המסקנות שלנו. מאז שהיינו קטנים לימדו אותנו שאנו רואים את הפנים שלנו במראה. כאשר אנחנו מסתכלים על שאר איברי הגוף שכן ניתן לראות גם ללא מראה, אנו רואים שהם תואמים, שאר האנשים נראים זהים במראה ובמציאות וגם במצלמה הפנים שלנו נראים זהות... מכל אלו אנו מסיקים שאכן אלו הפנים שלנו. אבל אם נחשוב היטב, זוהי בסך הכל מסקנה. אמנם מסקנה חזקה שלא יוכלו לערער עליה, אבל עדיין מסקנה. אם נחשוב איך הגענו אליה, נגלה שהפעלנו את מידת הביטחון.

על אותה הדרך, כאשר הרמזור מראה אור ירוק, אנו יודעים שאצל הרכבים האחרים יהיה אור אדום והם לא ייסעו. כך לימדו אותנו, אפילו ראינו כמה רמזורים בעצמנו ובאמת זה היה כך. אף אחד מאיתנו לא זכה לבחון את כל הרמזורים בעולם, ובכל זאת, אם ניסע למקום חדש בו לא ביקרנו מעולם, לא יהיה לנו שום ספק שהם עובדים באותה צורה בדיוק. אנחנו בוטחים ברמזורים, או לפחות במי שתכנן אותם, אפילו שאנחנו כלל לא מכירים אותו. גם במראה אנחנו בוטחים שלא תאכזב ותציג לנו את המציאות. כך אנחנו בוטחים כמעט בכל דבר אפשרי במידה מסוימת, מתוך הסקת מסקנות פשוטה.

כמו שאנו בוטחים בביטחון מלא ברמזור או במראה, כך אנו צריכים לבטוח בבורא ובתורתו. ישנן מצוות רבות שאנו לא רוצים לקיים בטענה שאנו לא מבינים את הטעם למצוות. הרי למה שנרצה להתאמץ לקיים משהו שאנו לא בטוחים בנכונותו? אך אם נתבונן על הדברים, נראה שאנו לא צריכים לבטוח בפעולות הגשמיות שאנו עושים כדי לקיים את המצווה, אלא לבטוח בבורא שציווה עליה. ניקח למשל אב שאומר לבנו ללכת לבית הספר. הבן מצדו מעדיף לשבת לשחק כל היום והוא לא מצליח להבין את הטעם של הציווי. אלא שמאחר שהוא כבר מכיר את אביו, הוא יודע שהוא אוהב אותו, שהוא

עושה את הכל לטובתו, שהוא יודע ומבין טוב יותר ממנו והוא כבר נוכח לגלות שאביו צדק בדברים קודמים שאמר לו לעשות, מכל אלו הוא מסיק את המסקנה שגם כעת הוא צריך להקשיב לציווי אביו ולוותר על הרצון שלו לשחק. כך מול הבורא, אנו רואים את היופי שנמצא במצוות שהוא נתן לנו, אנו מרגישים את אהבתו וחכמתו, ומתוך זה אנו יכולים להסיק שגם אם עכשיו תגיע לידינו מצווה שלא כל כך מסתדרת לנו בשכל או ברצון, הנכון הוא לבטל את רצוננו מפני רצונו משום שהוא מבין טוב יותר מאיתנו.

פשוט לעשות

חשוב להבין שאין מקום להשהות את המצוות עד שנבדוק כל אחת מהן באופן עצמאי. אנחנו כבר יודעים שהן הדרך לאמת, ואם לא נקיים אותן, אנחנו מתרחקים מהאמת. אנחנו יודעים את זה בוודאות באמצעות הביטחון שרכשנו. אפילו אם כן נקיים את המצווה, אבל רק משום שהיא עוזרת לנו, אז איבדנו את כל הטעם. לא קיימנו את ציווי הבורא, אלא ציווי הבורא הסתדר לנו טוב עם מה שרצינו לעצמנו. הרעיון הוא ללכת עם האמונה שכך הבורא אמר ולעשות את הכל לפיו, אין טעם להבין שזה טוב ואז לקיים את המצווה כי זה נוח לנו. אמנם גם זה שווה משהו, אבל מובן שזה רמה הרבה יותר נמוכה מלהצהיר "נעשה ונשמע" - קודם לעשות ורק אח"כ לברר. את הלימדה ובירור הסיבות אפשר לעשות גם אחר כך, ללא קשר לקיום המצווה. זה גם הרעיון של ללכת אחרי הפוסקים. הם למדו את כל הדברים האלו כבר, אנחנו עדיין לא (הרי אנחנו מבררים הלכות שאנחנו לא יודעים ולא כאלו שאנחנו כבר מכירים), אז כאשר רב שבאמת ידוע שהוא ירא שמיים ותלמיד חכם שניתן לסמוך עליו אומר לנו פסק הלכה, אנחנו פשוט נלך לפיו כי אנחנו בוטחים בו וכי לנו אין עדיין את האמצעים לעשות את כל הבירורים בספרי המקורות השונים. כאשר נלמד מספיק ויהיו לנו האמצעים, נוכל גם להבין את הטעם העומד מאחורי הפסיקות הללו.

על קיצוניות...

אם אנחנו מבינים שאנחנו כל כך קטנים והבורא כל כך עצום, שכל החכמה שלנו היא בעצם חלקיק פצפון ואפסי ממה שיש לבורא שאותו הוא חלק איתנו, ושאסור לנו לסטות אפילו במילימטר אחד מהתורה, אז נוכל להבין שאין דבר כזה להיות קיצוני בכל הקשור לקיום התורה והמצוות, ככל שנרבה כך זה יותר משובח. להגיד שמישהו עושה יותר מדי, או שהוא קיצוני, זה בדיוק כמו להגיד על מישהו שהוא יותר מדי קיצוני בשמחת החיים שלו, או יותר מדי קיצוני בציונים הגבוהים שלו בלימודים, או אולי הוא נושם בצורה קיצונית מבלי לקחת הפסקות פה ושם. כשהרוקח רוקח תרופה כלשהי, אף אחד לא יקרא לו קיצוני כשהוא ידקדק בחומרים ובמידות ככל האפשר. גם לספורטאי שיתאמץ בכל כוחו להגיע למקום הראשון לא יקראו קיצוני. לא קיים דבר כזה "יותר מדי טוב". תמיד צריך לשאוף להגיע יותר רחוק ולהתקדם כמה שאפשר. הקיצוניות היא מאוד יחסית למקום שלנו. כלומר בשביל אדם מהציבור הקרוי חילוני, מישהו שיניח תפילין יהיה בשבילו "חרדי", לעומת זאת אדם ששומר באדיקות את התורה והמצוות יחשב לאדם פשוט ורגיל בישוב ששאר האנשים כמוהו. האדם הממוצע תמיד חושב שהוא נמצא במקום הכי טוב. כל מי שמקיים מצוות מעבר למה שהוא מכיר, הוא מחשיב אותו כקיצוני ודקדקן יתר, לעומת זאת גם כל מי שלא מקיים את המצוות שהוא בעצמו כן מקיים, הוא קיצוני לצד השני. אבל אם כל אחד מאיתנו מרגיש ככה, אז מה זה בעצם קיצוני..?

אנחנו צריכים לזכור שהזמן מתקתק ויש לנו תכלית להגיע אליה. הדבר דומה לרופא שצריך להגיע לאיזשהו מקום בדחיפות כדי לרפא חולה במצב קשה. האם היה אפשר להגיד לרופא שהוא נוסע ממש בקיצוניות? הרי קרוב לוודאי שהוא היה נוסע באמבולנס במהירות ורץ כשהוא יורד ממנו כדי להגיע כמה שיותר מהר. האם מישהו היה מציע לו לשבת לאכול באיזושהי מסעדה באמצע הדרך?

האם היינו חושבים עליו שהוא "קיצוני" יותר מדי כאשר הוא היה מסרב וממשיך במהירות ובמסירות לתפקידו? אם נשווה את מה שרוב העם שלנו אומר על היהדות, זה יהיה משהו בסגנון הזה: "תשמע אדוני הרופא, נכון שאתה צריך ללכת לרפא חולה קשה שיכול למות בעוד כמה רגעים, אבל אל תהיה קיצוני יותר מדי, תהנה מהנוף, תטייל קצת בדרך כשאתה הולך. בלי קיצוניות, לא צריך כל הזמן רק לנסוע ורק לחשוב על החולה, יש פה נחל שאתה יכול לטייל בו, יש פארק נחמד בסביבה..." נכון שזה נשמע טיפשי למדי? אז עכשיו תחשבו על כל מי שהולך בדרך לקיום התכלית שלו כשהוא יודע את תפקידו בעולם, ותראו כמה מגוחכים נראים בעיניו כל אלו שמנסים לעצור אותו בשביל כל הבלי העולם למיניהם, כי הם חושבים שצריך להיות באמצע ולא להיות קיצוני.

הכי טוב באמצע?

יש כמה סיבות לתפיסה המוטעית הזו. ראשית, בעבודת המידות, אין מידה טובה או רעה, אלא כל מידה היא טובה אם היא נמצאת אצלנו בכמות הנכונה, ומכאן בעצם השם "מידה". לכן זה לא טוב להיות קמצן, אך זה גם לא טוב להיות בזבזן. זה לא טוב להיות עקשן, אך זה גם לא טוב להיות ותרן. וכך אפשר להמשיך לכל אחת מהמידות, הקיצוניות איננה טובה, אלא כל תכונה צריכה מידה מסוימת, פחות או יותר באמצע. כך זה בעבודת המידות, אבל זה לא נכון להגיד שגם את כללי החיים שלנו, את מה שאסור ומותר לנו, את ההוראות וההכוונה להגעה אל האושר, אנחנו צריכים לקחת בקלות ולהיות באמצע. כשקוראים מפת הכוונה במקום שאנחנו לא מכירים, אנחנו נעקוב ונלך בדיוק לפי ההוראות, לא נדלג על שום חלק, משום שאם נעשה זאת, נמצא את עצמנו במקום שונה לגמרי מהיעד שלנו. התורה היא מפת ההכוונה שלנו בעולם ולכן לא כדאי להקל בשום פרט.

סיבה נוספת לסעות היא שמציגים בפנינו אנשים מוזרים שפועלים על דעת עצמם, ומקטלגים אותם בתקשורת כ"קיצוניים". מסבירים לנו שאם מישהו רצח ראש ממשלה, אז הוא קיצוני. אם מישהו אנס את הבת שלו, אז הוא קיצוני. אם מישהו קילל את המדינה ביחד עם נשיא איראן, אז הוא קיצוני. וכך זה ממשיך עם כל אלו שאנחנו אוהבים לשנוא. אבל הנה העובדות האמתיות: כל האנשים האלו אינם קיצוניים, הם פשוט תועים בדרכם. אם הם היו קיצוניים, זה לא היה קורה. כי אדם קיצוני לא יכול לרצוח, כשכתוב במפורש "לא תרצח". אדם קיצוני לא יכול לאנוס את בתו, כשהתורה במפורש אוסרת על כך בכמה איסורים. אדם קיצוני דבק בבורא והולך בקיצוניות אחרי המצווה "ואהבת לרעך כמוך". הוא הולך בעקשנות אחרי הכללים ולא סוטה מהטוב והאמת המוחלטת. כשיש קו ישר, אז הקיצוניות היא שני החלקים הרחוקים ביותר זה מזה. אלו שכופרים במציאות הבורא מצד אחד, ואלו שדבקים בבורא והולכים על פי תורתו בכל שנייה מחייהם מהצד השני. ברגע שצצים מגזרים חדשים ואנשים שחושבים בשביל עצמם מה לעשות, זו כבר לא קיצוניות, זו טיפשות.

בין צדיק לרשע

לפעמים נדמה לנו שישנם מאזניים ענקיות, עליהן מניחים את כל העבירות והחטאים של אדם בצד האחד, ואת כל המצוות שעשה בצד השני. לאחר מכן ניתן לדעת אם אותו אדם הוא צדיק או רשע על פי המשקל הכבד יותר. האמת היא, שהאדם בוודאי לא נמדד בצורה טכנית כל כך. אמנם המעשים הם חלק חשוב ובלתי נפרד המעצב את האדם, אך הם מהווים רק את הדרך. המטרה היא להגיע לדבקות בבורא בפנימיותנו. כל אדם נמצא ברמה שונה מהשני ולכל אחד הניסיונות והבחירות שלו. המצוות שאנו מקיימים עוזרות לנו להתקדם ולהתקרב לאותה מטרה של דבקות בבורא, אך הרצון הפנימי שלנו חשוב הרבה יותר. מה שמגדיר אדם כצדיק או רשע זה

לא כמות המצוות שהוא מקיים. תפיסת החיים שלנו עצמה צריכה להיות קיום מצוות. אדם יכול לקיים את כל המצוות בעוד שבהשקפה שלו אין לו כל קשר ליהדות. לעומת זאת אדם אחר יכול לרצות בכל לבו לקיים את המצוות, רק שלא מתאפשר לו לעשות זאת. ברגע שהשקפת החיים שלנו אמתית, אנחנו בדרך הנכונה. ברגע שאנחנו חושבים על הבלי הגשמיות בזמן שאנו מקיימים מצוות, אנו נחפש בכל רגע איך לברוח מעול המצוות המוטל עלינו.

אני מאמין בלב

אמנם עיקר העבודה היא בלב. אבל חשוב לדעת שקיום המצוות עצמו הוא חלק בלתי נפרד מהעבודה הזו. אנשים רבים יכולים לומר שמה שחשוב זה רק הפנימיות, אז אין שום צורך לקיים מצוות. אך אם אנחנו לא מקיימים מצוות, זה מראה שהרצון שלנו פגום ולכן אין לנו גם את הפנימיות. עצם קיום המצוות מעורר את הפנימיות. ברגע שאנו פועלים ועושים דברים גשמיים, אנו משפיעים על הרצון והרוחניות שלנו. לכן, כל מצווה שנוסיף רק תגביר את האהבה להליכה בדרך התורה. אם נחפש לעצמנו תירוצים להתחמקות מקיום מצוות, זו תהיה ההוכחה לכך שאנו לא שלמים בפנימיותנו. שכן אם קיים הרצון בלב להידבק בבורא, אז למה אנו לא פועלים להשגתו? כאשר אנו מאוד רוצים דבר מה גשמי שיש ביכולתנו להשיג אותו, האם לא ננסה לפעול להשגתו? כמו שנתאמץ להשיג את הדברים הגשמיים שאנו משתוקקים אליהם, כך צריך להתאמץ להשיג את הרוחניות בדרך קיום המצוות.

להחמיר עם עצמנו

ישנם המון מקרים בהם ההלכה היא לא חד משמעית, יש שמקלים ויש שמחמירים. אנשים רבים באופן אוטומטי מחפשים את ההקלות, אבל בעלי אמונה חזקה יחפשו דווקא להחמיר ככל שניתן.

הסיבה היא הגיונית, נניח שהיה מצב של חוסר ודאות: או שהאוכל שלנו מורעל, או שלא. לאחר בירורים רבים הוחלט שכמעט כולם סוברים שהוא לא מורעל ולכן יש להקל ולאכול. מה היינו עושים במצב כזה? האם מישו היה נוגע באוכל הזה? אותו הדבר קורה לגבי מצוות. לפעמים אמנם נפסק להלכה להקל, אבל מה אם בכל זאת יש משהו בדברי המחמירים? לא שווה לוותר על הנאה רגעית קטנה בשביל לקבל משהו רוחני עצום?

יש לזכור שהשאיפה היא להחמיר עם עצמנו, אולם לא תמיד זה יוצא. אם הדברים הגיעו לכך שלא הסתדר לנו לקיים מצווה כלשהי או לא הלך לנו במשהו שרצינו, צריך להתחזק, לשמוח ולהמשיך בדרכנו. בנקודות האלו יש לא מעט אנשים שמחליטים להתייאש ולוותר, וההפסד של אותה המצווה שגרמה לכך הוא פעוט לעומת הנזק שיכול להיגרם מהיאוש שלנו. אז גם אם משהו לא יצא כמו שרצינו, תמיד יש אפשרות לתקן.

להקל עם אחרים

בצורה הפוכה לגמרי מההחמרה על עצמנו, אנו צריכים לזכור שלא כולם דומים. לכל אחד יש תיקון אחר. לאדם שגדל כל ימיו במסגרות חילוניות למשל, יהיה קשה הרבה יותר מלאדם שחונך וגדל במסגרת דתית. אנחנו לא יכולים לבחון כל אדם מבפנים ואנחנו לא יכולים לשפוט אף אחד. אנחנו לא יודעים איזה מצוות אדם כן עושה או לא עושה. גם אדם שנראה ככופר מבחוץ, יכול להיות צדיק גדול יותר מהרבנים הגדולים בזכות המחשבות שלו והמעשים הטובים והמצוות שהוא עושה בסתר מבלי שנדע. אז אין שום טעם לכעוס על אחרים על אי קיום מצוות או מעידה מהמסלול. זה סתם גורם לחילול השם בסופו של דבר. לא מעט אנשים התרחקו מהדת בעקבות זה, ולא מעט אנשים מרגישים שחונקים אותם, זה נראה להם מאיים וקשה להם להתקרב. כל אחד נמצא

ברמה רוחנית אחרת ואין אף אדם שנוכל להבין. לכל אחד יש חופש בחירה. אם הבורא אוהב אותם ומסכים לתת להם זמן לחזור בתשובה, אז מי אנחנו שנחמיר איתם? התורה מתקבלת רק בדרכי נועם.

גוף מושאל

הבורא נתן לנו במתנה את נשמתנו ואת חיינו. בנוסף, בכדי שנוכל להתקיים ולהתגשם בעולם הזה, הוא השאיל לנו גוף. אנו טועים לחשוב שהגוף הזה הוא שלנו, אך האמת היא שהוא שלנו בהשאלה בלבד, לצורך קיום מצוות גשמיות שלא ניתן לקיים בלעדיו, וכתוצאה מכך להתעלות למקומות שלא ניתן היה להגיע אליהם בלעדיו. מכאן ניתן ללמוד שאין לנו רשות לעשות בגוף ככל שנרצה. לכן ישנם איסורים רבים בקשר לגוף המשמש אותנו, כמו למשל איסור העברת תער או כתובת קעקע. יש לשים לב היטב לכל מה שאנו עושים עם גופנו במשך היום ולדאוג לא לפגום בו בכל צורה שהיא. במיוחד כאשר ישנם פתרונות חלופיים בימינו כמו מכונות גילוח כשרות שאין מעבירות את התער על העור וכך נהיה מגולחים מבלי לעבור על איסור.

שמירת העיניים

תאוות הניאוף היא אחד הדברים המזיקים ביותר לאדם. לכן בניגוד לרוב המצוות בהן חייב להיות מעורב מעשה כלשהו, כאן גם המחשבה עצמה אסורה. זהו עיקר התיקון בעולם ועל כן שכרו של המתגבר רב, והנזק הנגרם מהתאווה עצום. בין היתר, הבריאות הגופנית והנפשית תלויה בדבר הזה. המצליח להתגבר על התאווה מתקן את היסוד שעליו נבנות הספירות והעבודות הרוחניות שלנו בעולם. יוסף הצדיק זכה להתגבר על התאווה והפך בזכות כך למלך ושליט על כל העולם. הגורם העיקרי לתאוות הניאוף הוא פגימת

העיניים. כאשר אנו רואים מראות אסורים, אנו מחזקים את התאווה ומחלישים את עצמנו. לאחר מכן, כשנרצה להתמודד מול היצר, יהיה לנו הרבה יותר קשה. אדם שחושב מחשבות ניאוף אינו עושה את רצונו, אלא פועל מתוך דחף בלתי נשלט. אותו דחף מתגבר ונהיה חזק יותר ככל שאנו פוגמים בעיניים. כאשר אנו שומרים על עינינו מלראות מראות לא טובים ולא צנועים, אנו מחזקים את עצמנו ומחלישים את היצר והתאווה.

צניעות

אמנם תאוות הניאוף מופיעה בעיקר אצל גברים, אך גם לנשים יש חלק לא קטן בהתגברות מולה. חוסר צניעות אצל נשים מביא את הפגימה אצל הגברים. לנשים רבות לא אכפת מכך שהן מזיקות לאחרים, אך חשוב מאוד לדעת שהן מזיקות בראש ובראשונה לעצמן. כולנו נמצאים באותה הסירה, גברים ונשים כאחד. כאשר חווה פיתתה את אדם הראשון לאכול מפרי עץ הדעת, שניהם נענשו על כך. מעבר לכך, הצניעות היא הכבוד של האישה. אישה שאינה צנועה נקראת "מופקרת" משום שהיא מפקירה את הגוף שהבורא נתן לה ואינה שומרת עליו. כל אדם החפץ בכך יכול להסתכל עליה מבלי לקבל אישור מיוחד על כך. ההנאה מאותו יופי צריכה להיות שמורה אך ורק לבעלה. כאשר היא פוגמת ומאפשרת לאחרים ליהנות מיופייה, היא מפחיתה מחלקו של בעלה (או בעלה לעתיד אם היא עדיין אינה נשואה) ובכך מקלקלת את נישואיה. לכן, ניתן לראות שכל אדם שבאמת אוהב את אשתו רוצה שהיא תהיה צנועה ככל שאפשר ליד אחרים. אישה שאינה צנועה מראה את הצד הגשמי ובעל התאווה שבה. כל אשה במעמד מכובד כלשהו, מתלבשת בצורה צנועה לגמרי. מלבד בעלה, גם כל שאר האוהבים האמתיים של אישה מסוימת כמו אביה, אחיה או כל קרוב אחר, ירצו שהיא תהיה צנועה ככל שאפשר. לעומתם, אלו שרוצים לגרות את יצרם ותאוותם, ללא כל כבוד מינימלי לאותה אישה, ירצו לראות

אותה בחוסר צניעות. חוסר צניעות הוא למעשה זלזול בכבוד העצמי.

אם נתבונן בעומק תופעת חוסר הצניעות, לא נוכל להבין אותה. כל אחד מטבעו הוא בעל ערכים, לפחות מינימליים, לשמירת צניעותו. הבעיה שגורמת לנו להרגיש בסדר עם חוסר צניעות, היא בעיקר הרגלי החברה. אם נבחן את הדברים, נגלה את הדברים הכי לא הגיוניים על עצמנו, שאנו עושים פשוט מחוסר התבוננות ומחשבה בעניין. היצר והתאוה שולטים עלינו וגורמים לנו לעשות דברים ללא כל היגיון, מתוך דחפים בלתי נשלטים.

מעטות הן הנשים, שהיו מרגישות נוח להסתובב ברחוב בבגדים תחתונים. ובכל זאת, אם נלך לחוף הים, נוכל לראות את מיטב הנשים בצורה כזו מרגישות נוח להפליא. איך זה יתכן? הרי אותה אישה שלעולם לא תסתובב כך ברחוב, מרגישה נוח ביותר לעשות זאת על החוף. אין לזה כל הסבר הגיוני חוץ מהרגל חברתי. כולם עושים זאת ומקובל לעשות זאת, אז זה בסדר. אפילו נתנו לאותו לבוש את השם "בגד ים" וכך גם נוצרת אשליה שזה בסדר. אף הורה מודע לא היה מסכים שבנו הקטן יראה נשים בלבוש שכזה, זה הרי מעוות לגמרי. אבל בכל זאת הורים ממשיכים לקחת את ילדיהם הקטנים לים כשכל הנשים לבושות כך, פשוט מחוסר מודעות. הכל מתוך מחשבה שזה פשוט לא יתכן שכולם טועים. אבל ה"כולם" האלו מורכבים מהרבה פרטים, שכל אחד מהם מסתכל על השני ומקבל אישור למעשיו הלא טובים. אם זה לא היה מקובל ללכת עם בגדי ים, אף אחת לא הייתה מעזה ללכת בצורה כזו.

כלה ביום חופתה, צריכה להתחבר ככל שניתן לקדוש ברוך הוא ביום הגדול הזה, שתהיה ברכה מרובה בדרכה החדשה. במקום זה, אנחנו פשוט מברחים את הבורא מהחתונה שלנו מרוב חוסר צניעות. גם הנשים הצנועות יחסית ביום יום, יעשו את מרב המאמצים כדי למצוא את השמלה הכי חושפנית לערב החתונה. האם אלו הנישואים שאנו רוצים? ברגע הראשון לנישואין, ביום התקדשות

האישה לבעלה, כך שהם יהיו שייכים זו לזה בלבד, הכלה חושפת בפני כל החברים והמכרים את גופה ונתמכת בתירוץ צולע של "כולן מתלבשות כך וזו האפנה". למה להתחיל כבר מההתחלה ברגל שמאל?

הדוגמאות הללו הן בודדות, אך ניתן לתת עוד דוגמאות כאלו בלי סוף. אישה המקבלת עיסוי מגבר בתירוץ שהוא קיבל הסמכה לשם כך, הורדת פריטי לבוש ליד בעל מקצוע כמו טכנאי רנטגן או רופא כלשהו כאשר ניתן לעשות זאת עם בעלת מקצוע במקום, זוג שמתנשק בלהט מול המצלמה וחושב שזה בסדר כי הם שחקנים וזה רק סרט, או מישהי שמרגישה שלקפוץ לרגע למכולת או לרדת לקחת משהו מהאוטו בצורה לא צנועה זה לא נורא כי זה רק לדקה. את רוב חיינו אנו חיים מבלי לשים לב לפרטים ולחשוב על כל צעד שאנו עושים. אנחנו אוהבים לחיות כמו כולם, לזרום עם מה שכולם עושים ולהמשיך הרגלים ישנים. אבל החיים האיכותיים מתחילים כאשר מחליטים להתבונן ולחשוב, ולפעול רק מתוך ידיעה ברורה שאנו שלמים עם דרכנו.

רוב בעיות הצניעות נובעות מחוסר ידיעה. נשים רבות חושבות שהן מתלבשות ומתנהגות בצורה צנועה לגמרי. אלא שגברים ונשים שונים אלו מאלו, ולכן הן לא יכולות לדעת מעצמן מה זה צנוע. אם הנשים היו יודעות מה עובר במחשבות הגברים, הן לעולם לא היו מתלבשות כך. לכן חשוב לדעת הלכות בנושא. צריך לדעת איך להתלבש ואיך להתנהג בצורה צנועה אמיתית ולא "צנועה" הנראית ומסתדרת לנו. לא פעם נשים מנסות להתלבש כמו "דתיות" ובסופו של דבר נראות פחות צנועות משהיו עם חצאיות קצרות או בגדים שקופים. צריך לשים לב לפרטי ההלכות. זה לא העיקר ללבוש חצאית או חולצה שמכסה את המרפק. העיקר זה ללכת בצורה צנועה על פי האמת.

בשביל החיזוקים

אחת הסיבות לרצון להתלבש בצורה שאינה צנועה, היא הרצון לאהבה ולקבלת חיזוק מהסביבה. אנשים רבים מחפשים אישור מהסביבה על הופעתם החיצונית, כדי לקבל ביטחון עצמי. אולם ביטחון שכזה אינו שווה הרבה. אנחנו נותנים את אמוננו בסביבה כך שיעשו בנו כרצונם. השמחה והאושר שלנו תלויים באחרים. אם יאהבו אותנו, ייתנו לנו מחמאות וחיזוקים נוכל להיות מאושרים, אם לעומת זאת יגידו לנו דברים לא טובים, נוכל להיכנס לדיכאון ולהרגיש הכי רע בעולם. הביטחון העצמי האמתי, הוא זה שמגיע ללא קשר לסביבה, ולכן נקרא "עצמי". אם יש לנו ביטחון בעצמנו, אנחנו לא צריכים שום דבר מהסביבה ואנו יכולים להחליט בעצמנו איך להתנהג, להתלבש או לעשות כל דבר אחר שאנו עושים. ברגע שאישה מפקירה את גופה ונותנת לכל אחד להסתכל עליו, היא למעשה צריכה תשומת לב וחיזוקים, אותם היא מנסה לקבל מהסביבה. לא פלא אם כן, שדוגמניות, שחקניות או נשים רבות שנחשבות ל"מצליחות" בחברה שאינה שומרת מצוות, מקבלות כביכול ביטחון עצמי. כשכולם אוהבים אותן, יש להן ביטחון. אבל כשמחליטים לעבור לבחורה הבאה, כל הביטחון שהיה להן יכול ליפול בשנייה לרצפה ולא יישאר מהן כלום.

אותם חיזוקים שאנו מקבלים מהסביבה בצורה הזו, הם שקריים. גבר ייתן לבחורה את כל המחמאות שהיא רוצה לשמוע, כדי להשיג את מה שהוא רוצה. זה לא מפריע לו מלכלך על אותה האחת מאחורי הגב כשהוא נמצא עם חבריו. האם זו האהבה שהנשים מחפשות? הרי אהבה אמיתית היא אהבה מתוך הנשמה. כשגבר באמת אוהב אישה, הוא ירצה שהיא תהיה צנועה כדי לשמור אותה לעצמו. ממש כמו אב שבאמת אוהב את בתו. גבר שרוצה מישהי לא צנועה, זה לא בשביל אהבה, זה בשביל יצרים ותאוות בלבד. יוצא שנשים רבות מחפשות חיזוקים, ביטחון וכבוד עצמי בלבוש לא צנוע,

ומה שהן מקבלות מתחת לפני השטח זה את ההפך הגמור, השפלה וביזוי. מלכה או נסיכה אמיתית, תתלבש צנוע גם אם אין לה שום קשר ליהדות, מתוך כך שהיא מכבדת את עצמה. אם היא תתלבש בצורה חשופה ותצא למועדונים שונים, היא רק תעשה מעצמה צחוק וביזוי. כל יהודיה היא בת מלך מלכי המלכים, לכן כשהיא מתלבשת בצורה חשופה היא לא מבזה רק את עצמה, אלא גם את אביה, המלך העליון.

בעיות זוגיות

רוב בעיות הזוגיות נובעות מבעיות צניעות ותאוות ניאוף. בין אם אלו בעיות בחיפוש זוגיות מוצלחת ובין אם אלו בעיות בשלום בית לאחר שכבר קיימת הזוגיות. כאשר מישהי הולכת בצורה לא צנועה, היא משפיעה את השפעה שלה לכל הסובבים אותה, שנהנים מהראייה, ובכך מקטינה את אותו השפעה ששמור לבעלה. כך גם אדם שלא שומר על עיניו ונהנה מנשים ברחוב, נהנה פחות מאשתו. תחשבו כמה הנישואין פורחים כאשר קיימת מסגרת בעלת ערכים בה על הגבר אסור להסתכל על נשים אחרות, ולאישה אין שום קשר עם גברים אחרים. לאיזו אישה תהיה זוגיות מוצלחת יותר? לכזו שתכסה ותסתיר את גופה בפני כולם, ותהיה מקושטת רק בפני בעלה? או אולי לכזו שתהיה מוזנחת בבית עם בעלה, אך מתקשטת, מתבשמת ודואגת להופעתה בצורה מוגזמת ובלבוש מינימלי כשהיא מחליטה לצאת בלילה עם ידידים לאיזשהו מקום? איך מתפללים לאחר מכן על כל הבגידות שמתרחשות? כמה נפלא לזוג נשוי שהיחיד שיכול לראות את שיערה של אשתו הוא בעלה. כמה נפלא שהבעל והאישה מקיימים את ברית הנישואים על ידי פרישה מכל היצרים האורבים בחוץ ונשארים יחידים זה לזו. כמה נפלא להתגעגע אחד לשני כששומרים על טהרה, ולאחר מכן להתרגש ולחזור לחוש כמו בפעם הראשונה. זה אמנם לא פשוט לעשות את השינוי לאחר

שכבר הורגלנו אחרת כל חיינו, אבל זה בהחלט שווה להתאמץ לעשות אותו.

התנהגות

חשוב לדעת שהצניעות אינה רק הלבוש החיצוני שאנו לובשים. גם בהתנהגות אנו צריכים להיות צנועים. כל דבר שמבליט אותנו מול החברה וגורם לאנשים להסתכל עלינו, הוא בעצם לא צנוע. זה לא שווה כלום אם אישה תתלבש בצורה הכי צנועה שאפשר, אך תצחקק עם כל גבר שהיא פוגשת ברחוב. אישה ששרה או רוקדת ליד גברים, שמדברת בצורה גסה, שיש לה "ידידים", שאינה שומרת נגיעה או מתבלטת בכל צורה שהיא ליד גברים – אינה צנועה ללא כל קשר ללבוש שעליה. יש לזכור שמלבד המצוות החשובות שאנו מרוויחים בכך, אנו מרוויחים את הברכה של הבורא. שכן כולנו יודעים שהברכה שרויה על הסמוי מן העין.

אהבה ממבט ראשון

אנשים שמאמינים באהבה ממבט ראשון אינם יודעים מהי אהבה. אהבה אמתית היא כזו שנבנית במשך שנים רבות של נתינה. הדבר היחיד שאנו מקבלים ממבט ראשון זהו היצר. צריך לשאול שאלה פשוטה, האם נסכים לתת סכום כסף הגון לאותה "אהבה" חדשה שפגשנו זה עתה? הרי אין לנו כל בעיה לתת חצי דירה או רכוש רב נוסף לבני הזוג שאנו אוהבים מאוד. האם נקריב את עצמנו למען אותה "אהבה", אפילו שלא החלפנו איתה מילה? אם נגלה שאותה "אהבה" היא גסת רוח ובעלת אופי שמאוד לא מוצא חן בעינינו, האם עדיין נחשוב שזוהי "אהבה ממבט ראשון"?

אנשים המחפשים אהבה צריכים לדעת שהם לא הולכים למצוא אותה. אי אפשר למצוא אהבה סתם כך. אפשר למצוא בן \ בת זוג בעלי מידות טובות שאיתם ניתן יהיה לבנות מסגרת של נישואין.

לאחר שנעבוד על הזוגיות בתוך המסגרת הזו, נוכל להגיע לאהבה. את האהבה בונים ולא מוצאים. לכן, כדי לא להתבלבל עם היצר שמנסה להכשיל אותנו, כדאי לנסות למצוא את בני זוגנו על פי המידות והאופי, מלבד המראה החיצוני וה"קליק". במסגרת שמירת תורה ומצוות, כאשר שומרים נגיעה ואין כל מגע פיזי אצל הזוג הייעודי, ניתן לשפוט טוב יותר את האדם הנמצא מולנו ולהחליט אם אכן נרצה לחיות אתו את שארית חייו, ללא כל בלבול היצר. בצורה כזו נוכל לחיות חיי סיפוק ואושר עם האדם המתאים במסגרת של זוגיות מוצלחת, עם ברכה מהבורא ועם הליכה בדרך קדושה וטהרה.

עונג שבת

מגיל צעיר מרגילים אותנו לשגרה של החיים. כולנו נמצאים במרדף תמידי אחרי האושר. אלא שמרוב ריצות, אנו שוכחים לעצור לרגע ולחשוב. הדבר דומה לאדם הנוסע לחופשה במקום רחוק, אך מרוב שהוא רוצה להגיע לשם מהר, הוא מחליט לא לעצור להתרענן, להסתכל במפה או לתדלק, אלא רק לנסוע. אותו אדם לא יוכל להגיע ליעדו אם לא יבדוק במפה לאן לנסוע. הוא יתקע בדרך אם הוא לא יתדלק והוא יתייבש אם לא יעצור לשתות. אין כאן כל קיצורי דרך, העיכוב רק יעזור להגיע מהר יותר אל היעד. כך גם אנחנו, רצים מפה לשם, אך לא שמים לב שאנו עושים סיבובים במקום ורחוקים מאוד מלהגיע אל האושר האמתי.

כדי לתדלק, לרענן ולכוון אותנו בדרך, הבורא נתן לנו את המתנה היפהפייה הנקראת שבת. הבעיה היא שרוב האנשים לא מבינים את המשמעות של זה, ולכן ממשיכים בדרכם מבלי לעצור לרגע להתרענן ולבדוק אם הם בכלל נמצאים בכיוון הנכון. השבת עוצרת את שגרת החיים אליה התרגלנו. היא משתיקה את הנפש הבהמית הנמצאת בתוכנו, ונותנת מקום לביטוי לנשמה ולמטרה האמתית.

הנפש הבהמית שבתוכנו, מלאה בתאוות חומריות ויצרים. הנשמה לעומתה, היא חלק אלוקי ששואף להתעלות. אנשים רבים טועים בפרוש המושג "עונג שבת" וחושבים שבשבילם טיול ג'פים, מנוחה מול הטלוויזיה או שחייה בים נחשבים לעונג שבת. אלא שהעונג במקרים הללו הוא של הנפש הבהמית בלבד. עונג שבת האמתי הוא להשבית את הנפש הבהמית, ולתת מקום לביטוי לנשמה האלוקית שבנו. אנו נותנים לנפש את מה שהיא צריכה כדי שתשתוק. נותנים לה אוכל טוב, שינה טובה, לא עובדים קשה וכו'. מתוך כך, אנו מפנים את הבמה לנשמה האלוקית שתאיר לנו את הכיוון הנכון. האם אנחנו הולכים לכיוון התכלית? האם אנו נהנים הנאה אמיתית רוחנית? זו ההזדמנות שלנו לפקוח את העיניים ולראות את האמת. השבת מתדלקת אותנו בכוחות רוחניים לכל השבוע והיא מכוונת את דרכנו במפה שהנפש פשוט לא מסוגלת להבין.

השבת נועדה ללימוד תורה, לתפילה, למחשבה טהורה וקדושה ללא מחשבות חול וללא פעולות שגרתיות שאנו עושים בלי להבין מדוע. טיול ג'פים לא יקדם אותנו לכיוון התכלית והטלוויזיה או העיתון לא יאירו את עינינו כך שנוכל להתעלות. כל אלו ישאירו אותנו לבסוף ללא דלק, עם תחושת ריקנות והחמצה. זהו עונג מדומה ורגעי בלבד. העונג האמתי הוא העונג העליון המגיע ישירות מהמקור האלוקי היישר אל הנשמה האלוקית שבנו.

לשון הרע

לשון הרע נתפס כמשהו שמזיק לאנשים עליהם נאמרים הדברים. אמנם גם זה נכון, אך הרבה יותר מכך, זה מזיק למספר. עצם אמירת לשון הרע, מראה את הצד הפחות טוב אצל האדם המספר. האדם מטבעו מדבר על הדברים שנוגעים לו. כאשר אדם מספר לשון הרע על מישהו, הוא בעצם מציג איזשהו חוסר שקיים בעצמו. לכל דבר יש צדדים חיוביים ושליילים. כאשר אדם מספר לשון הרע, הוא

מרגיל את עצמו לראות את הצד השלילי בדברים. על אותה סיטואציה ששני אנשים ראו, יכול האחד לומר דברי שבח בעוד שהשני יאמר דברי גנאי. אנו צריכים להרגיל את עצמנו לדון את האדם לכף זכות ולחשוב בצורה חיובית.

לשון הרע, בניגוד למה שאנשים רגילים לחשוב, אינו בהכרח שקר. גם האמת לאמיתה תחשב ללשון הרע, אם היא עלולה להזיק או להוות גנאי למישהו. כדאי לכל אחד להיזהר ככל שניתן מלדבר לשון הרע. למעשה, אם אין בדברים שלנו תועלת כלשהי, עדיף פשוט לשתוק. שמירת הלשון עוזרת לנו לחשוב על כל דבר שאנו אומרים, וכך אנו מתרגלים לחשוב לפני כל פעולה. אנו מרגילים את עצמנו לחשוב ולהוציא מעצמנו דברים טובים, ולא לעשות פעולות פזיזות מתוך היצר והחייתיות שבנו. לא ניתן להרגיל את עצמנו לכך ביום אחד, זהו תהליך ארוך ביותר בו אנו מתקדמים מעט בכל פעם. לכן חשוב מאוד לא להתייאש כאשר אנו נופלים ולא מצליחים להתמיד. כדאי ללמוד את הלכות לשון הרע ולנסות ליישם בכל פעם משהו חדש, כך שבהדרגתיות נוכל להתקדם ולשמור על לשוננו.

נטילת ידיים

כשם שישנו לכלוך גשמי המטנף אותנו וגורם לנו להרגשת אי נעימות, כך ישנו לכלוך רוחני הנקרא טומאה, אותו רק הנשמה רואה ומרגישה. משום שלא ניתן לראות את אותו הלכלוך בעין גשמית, הדבר גורם לאנשים לזלזל בצורות הטהרה השונות ומכאן אנו מרשים לעצמנו להקל בדבר. כשם שאנו לא רואים את הטומאה, כך אנו לא מרגישים דבר לאחר הטהרה. לכן אנו לא מבינים בשכל את דרכי ההיטהרות. כאשר אנו קמים בבוקר ישנה טומאה הנדבקת בגוף מהלילה ובעיקר בקצות האצבעות וישנו צורך לטהר את עצמנו. לכן כדאי לכל אדם להרגיל את עצמו לנטילת ידיים בכל בוקר, כך

שהטומאה והמזיקים יתרחקו מאיתנו.

ברכת המזון

על כל הנאה שלנו בעולם צריך לברך ולהודות לבורא. לא כי הוא צריך את זה, אלא אנחנו צריכים את זה. ברגע שאנו נהנים מדבר מסוים ולא מודים עליו, אנו מרגילים את עצמנו לכפיות טובה. גם ההנאה שלנו פוחתת בדומה לאנשים מפונקים שחושבים שהכול מגיע להם והם לא מעריכים שום דבר. ישנן ברכות רבות על הנאות שונות, אך הברכה החשובה ביותר בה נצטוונו מהתורה היא ברכת המזון. ברכת המזון מגיעה לאחר סיום הסעודה, ודווקא שם הניסיון האמתי. אדם רעב שקיבל הזמנה מעשיר גדול לסעוד אתו, ישמח על ההזמנה ויודה לו עשרות פעמים. אך לאחר שכבר שבע בסיום הסעודה, הוא כבר לא מרגיש את הצורך והעזרה הרבה שבאותה סעודה, אלא את השובע שלו. מבחינתו הוא קיבל את רצונו וכעת הוא יכול להמשיך בדרכו. אנחנו צריכים לברך את ברכת המזון דווקא לאחר האוכל, כך שגם כאשר אנו מרגישים שבעים, אנו מודים לבורא וזוכרים שהכול הגיע ממנו.

תפילה

התפילה היהודית מורכבת ועמוקה מאוד. בתפילה אנו מכוונים את עצמנו לדרך האמת והאמונה ובכך פותחים את השערים לשפע שיגיע לעולם. התפילה היא כמו מדיטציה מתקדמת, בה אנו מתרחקים מכל טרדות החיים, לוקחים הפסקה ושופכים את לבנו. היא גם נותנת לנו לקחת את הדברים בפרופורציה נכונה יותר. אנו פועלים במעין דמיון מודרך, בו אנו מרגישים את הבקשות השונות שלנו, חושבים עליהם ורואים אותן מתגשמות בדמיונו. אנו מתחזקים באמונה, בכך שאנו מבינים שהכול מגיע מהבורא ואין כל קשר לגשמיות שבעניין. חשוב יותר מהכול, אנו מכינים את עצמנו לקבלת

השפע שהבורא מוריד לנו. הבורא אוהב אותנו ונותן לנו שפע ללא כל תנאי. אך כאשר אנו נמצאים בתפיסה אחרת, אנו לא יכולים לקבל את אותו שפע. בשקע החשמלי ישנו מתח המחכה למישהו שיקבל אותו. התפילה מחברת אותנו לאותו השקע ובכך אנו יכולים לקבל את אותו השפע היורד מלמעלה.

פרק ו' – דע את עצמך

אחד החלקים המשמעותיים ביותר בחיפוש אחר האמת הוא הבנת עצמנו. מי הוא אותו "אני" שאנו מתייחסים אליו כאשר אנו מתכוונים לעצמנו? האם אנו יודעים מי אנחנו בכלל?

ראשית כדאי להבין שה"אני" הוא לא הגוף שלנו. נסו לחשוב היכן בגוף מתרכזת המהות שלנו? האם אדם שעובר השתלת לב מפסיק לאהוב את המשפחה שלו ומתחיל לאהוב את הקרובים של התורם? כשתורמים למישהו דם, אז הוא נהיה דומה בתכונותיו ואופיו לתורמים? אדם שלא עלינו מחוסר איבר כלשהו, יהיה חסר משהו מבחינת המהות הפנימית? האם יתכן שכל המחשבות שלנו, השכל, הרגשות, הדמיונות וכל מה שאנו חשים הם רק תוצר של חומרים כימיים?

המהות שלנו מורכבת ממחשבות, רגשות, דמיונות ושלל דברים רוחניים שנותנים לנו את חיותנו. אין כל הבדל מהותי בין גוף של אדם מת לבין גוף של אדם חי. ניתן לחבר גוף של אדם מת למכונות שיפעילו את מערכות גופו, אך זה לא יגרום לו להמשיך לחיות. כשהאדם נפטר מהעולם, הגוף נשאר פה איתנו, אך כולנו מבינים שאין באותו גוף כל טעם ללא ה"אני" שמחייה אותו. אותו "אני" הוא מהות רוחנית אותה לא ניתן לראות, ממש כמו שלא ניתן לראות את האוויר. אך בדומה לאוויר, ניתן לחוש אותה ולחיות בעזרתה.

כשנבחון פנימה לעומק המהות שלנו, נבין שאותו "אני" אינו תלוי בזמן או במקום. הוא גם לא תלוי בגוף הגשמי שהוא נמצא בו. הוא אפילו לא תלוי בדברים הרוחניים אותם הזכרנו. הוא למעשה אינו תלוי בכלום. בואו ניזכר בעצמנו כשהיינו ילדים: הגוף שלנו היה שונה, מבחינה חיצונית היינו שונים לגמרי, המחשבות היו אחרות, הרגשות

היו שונים, הדמיון היה שונה, הכל למעשה היה אחרת. אבל יש משהו אחד שנשאר אותו דבר מאז ולא השתנה אפילו טיפה - ה"אני". כשאנחנו חושבים על עצמנו ואומרים "אני", אנו מתכוונים לאותו אחד שנמצא כאן עכשיו, לאותו אחד שנמצא בזיכרונות שלנו מהתקופה בה היינו ילדים קטנים, ולאותו אחד שיהיה פה כשנהיה מבוגרים יותר. המהות לא משתנה אף פעם, אותו "אני" נשאר תמיד, גם אם הדעות משתנות, האופי משתנה, ההתנהגות וכל שאר הדברים משתנים גם כן, ה"אני" נשאר אותו "אני". שום דבר לא יכול לשנות אותו ושום דבר לא יכול להעלים אותו. הוא נצחי.

פחד מוות

לאחר ההבנה שאנו לא גוף, ניתן גם להבין שאנחנו לא יכולים למות. המוות הוא בשביל הגוף, המהות לא יכולה למות. אי אפשר לכבות מחשבות או רגשות. לא ניתן לכבות את ה"אני", הרי הוא מעבר לזמן ולמקום. אותו "אני" קיים ונצחי, אלא שהגוף הוא הכלי שניתן לנו בעולם הזה כדי להוציא לפועל את הרעיונות הנמצאים בתוך אותו "אני". ברגע שה"אני" נפטר מהגוף, הוא ממשיך להתקיים, ללא היכולת לפעול בצורה גשמית בעולם הזה. אמנם הוא לא פועל פעולות גשמיות, אבל הוא בהחלט קיים ופועל פעולות רוחניות.

תכלית

אנשים רבים לא אוהבים לטרוח בחיפושים אחר האמת, אז הם פשוט מסתפקים בזה שהם בסך הכל נהנים ברוב החיים שלהם, ודי נחמד להם כמו שהם. אבל יש כאן בעיה, כי אם אכן יש לנו תכלית, אז זו מטרה עליונה מעל הכל, כי התכלית היא הסיבה שלשמה נוצרנו, אילו לא הייתה התכלית, לא הייתה סיבה ליצור אותנו. לכן אותה "הנאה" רגעית היא עניין שולי כאשר אנו מדברים על מטרה גדולה הרבה יותר. תארו לעצמכם איש שיש באפשרותו לאסוף כל

מה שהוא רוצה מחדר מלא באוצרות, ונותנים לו שעתיים לצורך העניין. אז הוא נכנס לחדר, מתחיל לאסוף מטילי זהב, אבל אז הוא מגלה טלפון סלולרי חדיש, שיש בו כל מיני משחקים קטנים, אז הוא מחליט שזה הרבה יותר מעניין בשבילו כרגע, נחמד לו לשחק. הרי מה יותר עדיף, להרים אבנים כבדות או ליהנות ולשחק? אז הוא שוכח מסיבת הגעתו לשם מלכתחילה, ממשיך לשחק וכך עוברות להן השעות והוא נותר ללא כלום. אם נסתכל על אותו אדם, נגדיר אותו כטיפש מוחלט. יש לך הזדמנות להתעשר, לסדר לעצמך את כל החיים, למחוק את כל החובות, לקבל שכר רב, ובמקום זה אתה מתעסק עם שטויות? עם דבר טיפשי וחולף שבעוד שעתיים יגמר וכל כך תצטער על זה? אבל אם נתבונן היטב, נבין שזה בדיוק מה שאנחנו עושים כשאנחנו מתרחקים מהתכלית ומתעסקים עם ההבליים בעולם הזה. הולכים לעבוד, אוכלים, שותים, נהנים, משפחה, ילדים. הכל מאוד כיפי, נחמד ואף חשוב. אבל אנחנו שוכחים את הסיבה שבגללה אנו קיימים פה בעולם. כל זה כמו בן בדברים גשמיים שאין בהם איסור, אם במקום להתקדם לתכלית אנו עושים עבירות, זה גרוע הרבה יותר. אז מה יקרה כשהזמן שנקצב לנו יגמר?

העולם שאנו חיים בו הוא עולם השקר. באנו לכאן רק כדי לעשות את התפקיד שלנו ולחזור לעולם האמת. דמינו לכם שחקן שמשחק תפקיד בסרט מסוים, ומרוב שנחמד לו לשחק את אותה הדמות, הוא מחליט לעזוב את המשפחה והחיים שלו, ולהמשיך לשחק את אותה הדמות. אמנם יתכן שנחמד לו, אבל ברור לכולנו שזו לא המציאות. כאשר אנחנו חושבים על הדברים הבטלים והשקריים בעולם הזה כאל דברים חשובים יותר מהתכלית עצמה, אנו הופכים את ההצגה למהות שלנו, ומנסים לחיות בתוך חלום. הדברים הכי חשובים לנו בחיים הם הבריאות, המשפחה, הכסף, ההנאות, ההצלחה ושאר דברים הקשורים לעולם הזה. אסור לשכוח שכל אלו באים בתור הצגה, כדי שנעמוד בניסיונות ונתקדם לעבר התכלית. אמנם כל

הדברים האלו חשובים ועוזרים, אך התכלית חשובה יותר מכל אלו.

אז מה תפקידנו?

על פי היהדות, הבורא ברא אותנו כדי להתענג וליהנות מזיו שכינתו. העונג הזה הוא לא ההנאות הפשוטות שיש לנו בחיים פה ושם, אלא עונג אמתי ואינסופי. כדי להגיע לעונג הזה, אנו צריכים ללכת על פי המפה, כי ללא מדריך לא נוכל להגיע אל המקום הזה. לפעמים צריך ללכת נגד האינסטינקטים שלנו, לשבר את מידותינו ולשלוט היטב בעצמנו. אדם יכול לחשוב שהוא נהנה, אבל למעשה הוא לא יודע מה זו הנאה. מקור כל ההנאות, החיים, השמחה, הרגש, האהבה והטוב הוא הבורא. כל הרגשה טובה ומספקת שהרגשנו אי פעם, הגיעה ממנו. כאשר נתרחק ממנו, נתרחק גם מכל הדברים הטובים, וכאשר נתקרב אליו, נוכל לזכות ליהנות מזיו שכינתו.

העולם מלא בשקרים רבים, זהו עולם השקר והדמיון. כדי להגיע לאמת ולהתקרב לבורא, נהיה חייבים ללכת בדרך שהוא הכתיב לנו, בקוד שהוא נתן לנו, במפה שהוא שרטט לנו. אם ננסה למצוא את הדרך בעצמנו, קרוב לוודאי שלא נוכל להגיע לעולם. הדרך שהבורא נתן לנו היא התורה והמצוות. יש במצוות הללו את הקודים המיוחדים שיכולים להביא אותנו אל המטרה והתכלית. זהו המסלול הבטוח לעבר הבורא ולעבר האמת. אדם יכול לחשוב שנסיעה בשבת היא בשבילו עונג שבת. אבל הבורא שקבע את המנגנונים של אותו האדם ושל כל העולם יודע שהוא תכנת אותם בצורה אחרת, אז אם הוא אומר לנו בתורה שזה לא טוב. אם נחשוב שזה טוב ונבחר לא לקיים את ציוויו, נוכל לטעות ולחשוב שזה טוב, בעוד שעשינו לעצמנו נזק עצום מבלי להרגיש.

כל מצווה מורידה שפע מסוים, פותחת שערים מסוימים או עושה דברים אחרים שעוזרים לנו להתקרב לתכלית. לחשוב שיש איזושהי מצווה שניתן לוותר עליה או שלא כל כך נראית לנו, זה בדיוק כמו

להגיד שלא נראה לנו כל הקטע הזה של כוח המשיכה ואז לקפוץ מהחלון באמונה מוחלטת שהכוח הזה לא ישפיע עלינו. זה לא חשוב מה חשבנו לעצמנו. לא משנה אם זה היה במזיד, באונס או בשוגג. לא משנה אם לא ידענו בכלל על קיום כוח המשיכה. ברגע שקפצנו מהחלון הזקנו לעצמנו, וכך אנחנו מזיקים לעצמנו ברגע שאנו מוותרים על קיום מצוות או עוברים על איסורים. כשם שנהיה קריר ככל שמתרחקים מהשמש, כך נהיה פחות עוגג אמתי ככל שמתרחקים מהבורא, וכך אנו מתרחקים מכל הטוב שלו.

הכל צפוי והרשות נתונה?

לכאורה נראה שיש במשפט הזה סתירה. את המשמעות של הרשות נתונה אנחנו יכולים להבין, זוהי בעצם הבחירה החופשית שניתנה לנו. אך כאשר אנו מדברים על בחירה חופשית ללא התערבות של גורם עליון באותה הבחירה, יש צורך להבין את המשמעות של "הכל צפוי". המלה צפוי מתארת את הידיעה של הבורא מה תהיה בחירתנו עוד מלפני שבחרנו אותה. צפוי מלשון צפייה, הבורא צופה בנו ורואה את כל המתרחש. הוא צופה בנו ברגע הזה, הוא צופה במה שעשינו אתמול או לפני 10 שנים, וכך גם הוא צופה בנו בעוד שנה. איך זה יתכן? כי לבורא אין מוגבלות של זמן. הוא מעל הזמן. אתמול, מה שאנו מגדירים היום ומחר זה הרגע הזה ממש, שנמשך לנצח, ללא זמן. כך הוא יכול, ללא קושי, לצפות כעת בבחירה שאנו נבחר בעוד שנתיים ולדעת אותה. זה לא אומר שהוא התערב באותה בחירה. באותה מידה היינו יכולים לבחור משהו אחר לגמרי, אלא שבחרנו ללא ההתערבות שלו דווקא את הבחירה הזו.

כדי להבין את זה טוב יותר נוכל לחשוב על זה כסרט שצילמנו בווידאו, ובמהלך הסרט מישהו הרים באיזשהו שלב את היד. כשאנו צופים בסרט לאחר מכן, אנחנו כבר יודעים מתי ואיך בדיוק הוא הולך להרים את היד. האם זה אומר שהתערבנו בבחירה שלו? האם

שללנו מאותו אדם את זכות הבחירה החופשית? ממש לא. אנחנו פשוט יודעים מה יקרה, כי כבר צפינו בזה. אם היינו יכולים לנסוע אחורה בזמן, היינו יכולים לראות את המחזה מול עינינו שוב ולדעת בדיוק מה הולך לקרות עוד לפני שזה קרה. לא היינו מתערבים בבחירה של אותו אדם אפילו במעט, הבחירה היא שלו לחלוטין. אנחנו רק צפינו במתרחש מהצד.

אז הבורא לא מתערב?

הבורא אמנם לא מתערב בבחירות שלנו, אך הוא מתערב בכל השאר. כל אחד בעולם בוחר את הבחירות שלו. אבל מי קבע שנגדל דווקא במשפחה הזו? ודווקא בסביבה הזו? ודווקא עם הממון הזה? ודווקא עם העבודה הזו? ולמה דווקא היום פגשנו את החבר שלא ראינו שנים? ולמה דווקא אתמול המקרר התקלקל? ולמה פתאום הילד חולה? כל הסביבה שלנו מלאה בתפאורה מיוחדת בשבילנו, כדי ליצור את האווירה המדויקת אותה אנו צריכים לחוש, על פי חשבונות שמייים מדוקדקים. מתוך אותה סיטואציה מותאמת בשבילנו נוכל לבחור את הבחירה החופשית שלנו.

הבורא מסדר לנו את המצבים בחיים. הוא מסדר שיקרה כל מה שצריך לקרות כדי שנוכל להגיע לתכלית בצורה הטובה ביותר מאותו מצב שאנו נמצאים בו כרגע. אם למשל הבורא החליט שלפי המעשים של אדם מסוים, ולפי כל החשבונות לתכלית, אותו אדם צריך לפגוש היום את אשתו לעתיד. אז הבורא דואג לכך ש-19 שנה קודם לכן, זוג הורים טריים יקבלו במתנה בת חדשה, אותה הם יגדלו בדרך שירצו על פי בחירתם, שאותה הבורא כבר יודע מראש ולכן הוא בחר דווקא בהם. אז יוצא שהבת גדלה עם ההורים שהכי מתאימים לתכלית ולתיקון שלה, ההורים מגדלים את הבת שעוזרת להם לתיקון שלהם, וכעבור 19 שנה, אותה בת נפגשת "במקרה" עם אותו אדם שצריך לפגוש את אשתו לעתיד. הבורא מתבונן בבחירות

שלנו, ועל פיהם הוא מרכיב פזל ענקי בהיקף של כל העולם וכל הדורות, כך שכל אחד יקבל בדיוק מה שהוא צריך ומתי שהוא צריך, כדי להגיע לתכליתו.

לכן ניתן להבין, שכל מה שקורה לנו בחיים הוא מאת הבורא. אם אדם גונב ממישהו סכום כסף למשל, הוא עשה זאת מבחירה שלו. ברגע שהוא בחר לעשות זאת, הוא הזיק אך ורק לעצמו. לאדם השני ממנו גנבו את הכסף לא נעשה כל רע בכך, משום שהגניבה היא משהו שהוא היה צריך לחוות ללא כל קשר לגנב. הבורא הפגיש את שני האנשים האלו כי כל אחד מהם עוזר לתיקון של השני. אם הגנב היה בוחר שלא לגנוב, אז הבורא היה מביא גנב אחר שכן יבחר לגנוב לו את הכסף, משום שאותו אדם צריך שמישהו יגנוב לו את הכסף מסיבה עליונה כלשהי. הכל מדוד ומדויק אצל הבורא כדי שהמסלול יהיה חלק ככל הניתן בדרכנו אל התכלית. שום דבר שבא עלינו לא בא להרחיק אותנו, הכל בא לקרב אותנו לתכלית.

הכל לטובה

מכאן ניתן להבין שזה מיותר לגמרי לכעוס ולהתעצבן על מצבים או אנשים המפריעים לנו בדרכינו. אמנם זה נראה לעתים כאילו הם באים לרעתנו, אך יש לזכור שאם זה אכן היה כך, הבורא לא היה נותן לזה לקרות. אין שום תקלות בחשבונות שמיים. כל מה שעובר עלינו במשך היום, אם אלו אנשים שמעצבנים אותנו, אם אלו מצבים מלחיצים או מרגיזים, הכל מהבורא הרוצה לקרב אותנו למסלול הבטוח אל התכלית שחשובה הרבה יותר מכל המצבים הקטנים הללו שמחר כבר לא נזכור. אז בעצם אין שום טעם להתעצבן, להתעצב או לכעוס משום דבר.

שורש הבחירה

שאלות רבות עולות בקשר לבחירת האדם. מהיכן מגיעה אותה נקודה פנימית של בחירה בתוכנו? כל אחד יכול לראות על עצמו שלפעמים הוא בוחר בטוב ולפעמים ברע. אז מי בעצם מחליט כאן איך תתבצע כל בחירה ובחירה? מי מחליט שאדם מסוים ישמע 100 שיעורי תורה שלא ישפיעו עליו, ודווקא השיעור ה-101 יחזיר אותו בתשובה שלמה? מה השתנה בבחירה שלו מאתמול ומי זה ששינה את זה?

לכאורה נראה שיש שתי אופציות מבחינת הבחירה שלנו: או שהבחירה שלנו תלויה במשהו, או שהיא אינה תלויה בכלום. אם נאמר שהיא תלויה, אז היא תלויה במשהו שהבורא ברא. זה יכול להיות הרצון, הנשמה, ה"אני" העליון או כל דבר אחר. אבל את הכל הוא בעצמו ברא, כך שכביכול יוצא מכאן שהמשחק מכור. הרי הוא ברא לנו את הנשמה המיוחדת שלנו, הוא ברא לנו את הגוף, הוא איחד ביניהם, הוא ברא את ה"אני", הוא ברא את הרצון, הוא ברא את הסביבה שלנו, הוא ברא את ההורים שלנו שיחנכו אותנו בצורה בה חינו אותנו, הוא ברא את הכל, אז איפה אנחנו והבחירות שלנו בכל הסיפור הזה?

צריך לומר שהבחירה שלנו בלתי תלויה. אך כאן יוצא לכאורה שהיא אקראית לחלוטין ואין כל שליטה עליה. במקרה כזה, אין מקום לשכר ועונש, כי בעצם יוצא שאין בבחירה כל דעת או שכל. הרי אם אלו היו, אז היינו מבינים שהבחירה תלויה בהם, והם תלויים באיך שהבורא תכנת אותם בבריאתם. מה שאומר ששוב הבחירה תלויה. כדי ליישב את העניין, נצטרך להבין טוב יותר מהיכן מגיעה הבחירה שלנו.

אני

ננסה לחשוב על הנקודה הפנימית ביותר שלנו, הבלתי תלויה

בדבר, שממנה מגיעה הבחירה. נוכל לחשוב שזהו הרצון, כי אנחנו פועלים וחושבים על פי מה שאנחנו רוצים. אולם למעשה את הרצון ניתן לשנות. יש המון דברים שרצינו פעם, ולאחר תקופה מסוימת הרצון השתנה. אם הוא ניתן לשינוי, אז הוא תלוי במשהו גדול ממנו. נוכל לחשוב שזהו השכל, כי שם אנחנו חושבים ויכולים להגיע לתובנות, ונראה ששם אנו מקבלים את ההחלטות. אבל גם השכל הוא לא מה שאנחנו מחפשים, משום שגם הוא משתנה. כשהיינו ילדים, הדעת והמחשבות שלנו היו שונים לגמרי משל היום, מה שמרמז על תלות במשהו. בנוסף, לא חסרים אנשים משכילים ומבינים שבוחרים ברע, לעומת אנשים חסרי כל השכלה שמצליחים לבחור בטוב. נוכל לומר שזהו העונג העליון שמניע אותנו, המשיכה לטוב, לשלמות ולאינסוף. אבל אנחנו רואים לא מעט אנשים שמתרחקים מזה ובוחרים ברע, ובכך הם בעצם מתרחקים מאותו עונג. הנקודה העליונה ביותר, שאינה תלויה בשום דבר, וממנה מגיעות כל הבחירות שלנו, היא למעשה בלתי נתפסת. בכל זאת, כל אחד מרגיש אותה ויודע שהיא קיימת אצלו, וכדי להבדיל בינינו לבין שאר העולם שהוא לא אנחנו, נוהגים לכנות אותה בשם "אני".

כדי לנסות להבין מעט מאותה הנקודה, בואו נניח שאדם מסוים עבר תאונת דרכים קשה. הרופאים הצליחו להציל אותו, אבל בכל זאת הוא לא חזר למה שהיה לפני כן. הוא איבד את הזיכרון שלו לחלוטין ואינו זוכר דבר מכל מה שהיה לפני התאונה, הוא אפילו לא יודע מה שמו. התאונה גם גרמה לנזק למוח, וכעת הוא צריך להתחיל ללמוד הכל מחדש כמו ילד שזה עתה נולד. בנוסף, כדי להתגבר על כל הפצעים בגופו, עשו לו המון ניתוחים פלסטיים, כדי שיחזור להיראות כמו אדם מן השורה, אבל הוא כלל לא דומה לאיך שהיה נראה לפני התאונה, עד שאף אחד לא מצליח לזהותו. כעת, לאחר כל זה, צריך לשאול, האם זהו אותו אדם שעומד מולנו? האם ההורים שלו הם עדיין אותם הורים? האם יערכו לווייה לאדם הקודם ויערכו מסיבה לכבוד אדם חדש הנולד לעולם? לכאורה, נראה שזהו

לא אותו אדם, הרי הזיכרונות, המחשבות, הרצונות, השכל וכל מה שהיה באותו אדם נעלמו לגמרי. אפילו הצורה החיצונית השתנתה לחלוטין. אבל בכל זאת, כולנו יודעים בתוכנו שזהו אותו אדם, רק שנשאלת השאלה, מה הדבר שגורם לו להישאר אותו אדם? החיצונית, הרגשות, המחשבות וכל שאר הדברים שנחשוב עליהם השתנו אצלו. הדבר היחיד שנשאר זהה הוא ה"אני" הפנימי שלו. אותו "אני" שאינו תלוי בכלום והוא מכיל את המהות שלו.

כולנו יכולים להרגיש זאת. אם ניזכר ברגעים שלנו בתור ילדים קטנים, ניזכר ברצונות אחרים, במחשבות אחרות, בצורה חיצונית אחרת, באופי שונה. הכל בעצם היה שונה לחלוטין. אבל בכל זאת יש דבר שנשאר לאורך כל הדרך – ה"אני". כשאנחנו אומרים "אני", אנחנו מתכוונים לאני של היום, אני בעוד שנתיים ואני לפני 20 שנה. זהו הדבר היחיד שלא משתנה, וזוהי הנקודה הפנימית ביותר שלנו, אותה קשה לנו לתפוס. זוהי בעצם הנשמה שלנו והמהות שלנו. אין לה מקום ואין לה זמן. מעבר לכל הגשמה והבנה, היא פשוט נמצאת. מכאן ניתן להבין את הרעיון של גלגולי נשמות, לא הגוף הוא זה שעובר לגלגול הבא ולא השכל או הרגש, אלא המהות. אותה מהות שהייתה לנו גם כשהיינו שונים לגמרי ותהיה לנו בעוד 30 שנה, היא זו שיכולה להתגלגל בגוף אחר.

אחד

אותו "אני", שנמצא מעבר לכל תפיסה, הוא מחוץ לעולם הזה בו אנו חיים. אין לו כמות, אין לו זמן, אין לו מקום ואין לו כל צורה גשמית. הוא לא מוגבל כלל. אותו "אני", הוא לא "אני" פרטי של כל אחד מאיתנו, אלא "אני" אינסופי ובלתי מוגבל. כשמישהו אומר "אני", ומישהו אחר אומר "אני", נשמע כאילו כל אחד מתכוון לעצמו, אבל בעצם הם מתכוונים לאותו "אני" מוחלט, שזה בעצם כלל לא "אני", אלא "הוא" – האחד. כל אחד מאיתנו תופס את עצמו בתור פרט, אך

למעשה ישנה מהות אחת בלתי מוגבלת, המקבלת לבושים שונים של פרטים מוגבלים. המוגבלות הגשמית מפרידה בינינו וגורמת לנו לחשוב שכל אחד מאיתנו הוא מהות בפני עצמה. למעשה ישנה רק מהות אחת ואינסופית.

כשקיים משהו אינסופי, אז לא יתכן שיהיה מקום למשהו מלבדו. בכל חלקיק של מקום ישנו אינסוף, אז לא נותר שום מקום פנוי. למעשה הבורא הוא עצמו המקום, ואם הוא לא נמצא חס ושלום, אין מקום ואין מציאות. כך שמלבד הבורא, שהוא האינסוף, לא יתכן שיש כאן עוד משהו, ולכן "אין עוד מלבדו". בכל זאת אנחנו מרגישים ויודעים שגם לנו יש קיום. אבל הקיום הזה הוא לא נפרד, אלא הוא חלק מהבורא בעצמו. הבורא לא נמצא כאן בתוך העולם, אלא הבורא הוא עצם העולם. הוא לא קיים פה, אלא הוא עצם הקיום. הוא לא נמצא בתוכי, אלא הוא עצם ה"אני". כשאנחנו אומרים "אני", אנחנו בעצם מתכוונים ל"הוא". כמו שלכל אחד מאיתנו יש גוף אחד, אך עם זאת הוא מורכב מרמ"ח איברים ושס"ה גידים, המתחברים זה אל זה, כך ניתן להבין שהבורא הוא אחד, אך עם זאת יש לו גם התגשמות בצורת אנשים, בעלי חיים, צמחים, כיסאות, שולחנות וכל דבר אחר שקיים בעולם. הכל זה חלק מאלוקים. כשאנחנו מתבוננים בחפץ פשוט המונח מולנו, אנחנו בעצם רואים התגשמות של הבורא באותו החפץ.

מכאן נוכל להבין את שורש הבחירה. אותה נקודת בחירה נמצאת מעבר לכל תפיסה אנושית. היא בלתי תלויה, משום שהיא חלק מהבורא בעצמו. בתפיסה שלנו יש "אני" ויש "הוא", אז יש הרבה מקום לשאלות ביניהם. אבל במציאות לא קיים אותו "אני". ה"אני" מתבטל וקיים רק "הוא". אם נתבונן במשמעות המלה אחד, נגלה שאין עוד. כשאנו אומרים "ראשון", אז מבינים שיש גם "שני". אך כשאומרים אחד, אז אין אף אחד אחר חוץ ממנו. הגורם הבלתי תלוי שבוחר, הוא ה"אני" שהוא חלק מהבורא, ולכן הוא בלתי תלוי. אם הוא בלתי תלוי, הוא מסוגל לבצע בחירה חופשית, ללא תלות בשום

דבר. מצד שני, יש בו הרבה דעת עליונה כדי להבין מה לבחור ולא לפעול סתם בצורה אקראית, שכן הוא חלק מהבורא בעצמו.

ניצוצות

כולנו ניצוצות האדם הראשון. לאחר שחטא האדם הראשון, היה צורך לתקן את חטאו. התיקון התחלק לחלקים רבים ולפרטים קטנים, כאשר כל חלק מבצע תיקון מסוים שמהווה פרט קטן מהתיקון הכולל. ננסה לתאר מצב דמיוני, בו אנחנו חיים בעולם הזה בתור עצמנו, מסיימים את התיקון וחוזרים בגלגול נוסף. הפעם בתור משהו אחר לגמרי. לאחר מכן שוב חוזרים בגלגול נוסף וכך ממשיכים עד שאנחנו מתגלגלים בכל האנשים בעולם. יוצא שכשאנחנו מדברים עם נשותינו, אנחנו מדברים למעשה עם עצמנו בגלגול אחר. כשאנחנו מדברים עם הבוס שלנו, זה אנחנו בגלגול אחר. כך כל האנשים בעולם, הם למעשה אנחנו, רק שכל אחד נמצא בגלגול אחר. הדבר היחיד שנראה לא הגיוני בסיפור הזה הוא עניין הזמן. הרי איך יכול להופיע מולנו אדם שהוא אנחנו בגלגול הבא שלנו? הרי הגלגול הבא לא היה עדיין. הוא יהיה רק בעתיד. אבל כבר ראינו שעניין הזמן לא משחק תפקיד, משום שלמהות עצמה אין זמן. המהות אינה מוגבלת על ידי הזמן, הרי היא אלוקית.

כך בדיוק אנחנו צריכים להרגיש, הרי המהות שלנו היא אותה אחת. כל אחד צריך להרגיש שהוא מדבר עם עצמו, עם הבורא. אין עוד מלבדו. אם אנחנו כועסים, אנחנו כועסים על עצמנו. אם אנחנו שונאים, אנחנו שונאים את עצמנו. למעשה אין כל צער בעולם והצער היחיד שיש לנו הוא מעצמנו. כשאומרים לנו שכל ישראל ערבים זה לזה, אז מתכוונים לזה ממש איך שזה נשמע. לכולנו מהות אחת. אם אדם מתקן את עצמו, הוא מתקן את כל העולם ביחד אתו. אם הוא חוטא, אז זה אומר שכולנו חטאנו. הכלל "ואהבת לרעך כמוך" נשמע בלתי אפשרי ליישום. אך כאשר מבינים שהזולת הוא

אנחנו בעצמנו, הכל מתחיל להסתדר.

להידמות לבורא

עצם המהות שלנו היא אלוקית, אך עם זאת, אנחנו מוגשמים בתוך גוף. המהות היא מושלמת, אין לה כל רע וצער. יש לה שפע, שמחה וטוב אינסופיים ובלתי מוגבלים. מה שבכל זאת מגביל אותנו מלקבל את השפע והטוב האלו זה הגוף. לגוף חציצות ולכלוך רבים שמחלישים את כניסת אור האינסוף אלינו. כדי לחזור ולזכות בכל אותו השפע, אנחנו מוכרחים להתנקות ולהסיר את החציצות. את זה ניתן להשיג מתוך הליכה בדרכי הבורא והידמות לו. ככל שאנחנו הופכים דומים יותר לבורא, כך אנחנו מתקרבים אליו יותר ובכך מסירים את ההפרדה שנוצרה. ממש כמו שאנשים מתקשרים זה עם זה דרך איזשהו בסיס משותף. ככל שיש יותר משותף לאנשים, כך הקשר יהיה חזק יותר. ככל שיתרחקו זה מזה בדרכם וברצונותיהם, כך הקשר ייחלש. אם יתנו לילד בכיתה ב' לשהות במחיצת נער מתבגר, כנראה שלא יהיה להם הרבה עניין משותף ולא תהיה שיחה מרתקת ביניהם. אם בכל זאת הם ישוחחו זה עם זה, זה יהיה על נושא משותף כלשהו שמצאו. חייבת להיות איזושהי נקודת חיבור כדי לקשר ביניהם. כך אנו נזקקים לנקודת חיבור עם הבורא, אנחנו צריכים להידמות לו ככל שאפשר.

כשמשה רבינו ביקש לראות את הקדוש ברוך הוא, הוא נענה בשלילה. הרי איך ניתן לראות אינסוף כאשר אין לנו חושים המסוגלים לקלוט את זה? עם זאת, הבורא הראה לו את 13 מידות הרחמים שלו. כאן בעצם טמונה התשובה, אם נלך על פי מידותיו של הבורא, נוכל להידמות לו, וכך נוכל להסיר את החציצה ולהתחבר ללא כל מכשול לאינסוף ברוך הוא. הבורא נתן למשה את הכלי דרכו הוא יוכל לראות אותו ולהתחבר אליו.

הנתינה

אחד הדברים הבולטים שאנו יכולים לראות בבורא, הוא עניין הנתינה ללא תנאי. הבורא לא זקוק לנו ואנו לא מועילים לו בכלום. בכל זאת, הוא ברא אותנו, הוא נותן לנו חיים, מכלכל אותנו ונותן לנו הרבה מעבר. כל שבריר שנייה של טיפת הנאה שהרגשנו אי פעם, הוא מתנת חיים מהבורא. אנחנו אמנם התרגלנו לכך שמגיע לנו את זה, ולכן אנו דורשים דברים, אבל למעשה הבורא לא חייב לנו כלום. את כל מה שהוא נותן לנו, הוא נותן לנו כמתנת חיים ללא שום תמורה. גם אם נתפלל חזק ובכוונה ונקיים את כל המצוות ולא נעבור אפילו על איסור אחד, עדיין לא הצלחנו לתת שום דבר לבורא, משום שהוא לא צריך את זה, והוא מושלם גם בלי זה.

אנו צריכים להרגיל את עצמנו לנתינה ללא תנאי וללא גבולות. זוהי נתינה שבאה ללא כל צורך, ממש כמו הנתינה של הבורא. קשה מאוד להגיע לרמת נתינה שכזו, הרי תמיד כשנבחר למי לתת, אנו נחשוב על האינטרסים שלנו. ניתן למי שהכי נגע בנו, לזה שייתן לנו את ההרגשה הכי טובה, אולי למי שהכי קרוב אלינו. הנתינה האמתית, בה אנו לא מרוויחים דבר, תבוא רק כאשר באמת נתכוון לתת לשם נתינה. אנחנו לא עושים שום דבר סתם כך, לכל דבר חייבת להיות סיבה. אנחנו יכולים לבחור שהסיבה תהיה נתינה. אם לדוגמה נוציא שטר של 50 שקלים, ונחליט שעכשיו אנחנו יוצאים מהבית במטרה לתת את הכסף הזה, מבלי שנדע לאן אנחנו הולכים ולמי אנו הולכים לתת אותם, זוהי נתינה ללא תנאי, שהגיעה מעצם הרצון שלנו לתת.

מלה טובה

כסף הוא לא הדבר היחיד שאפשר לתת. כל אחד יכול לתת דברים רבים מבלי להיות חסר דבר בעצמו. ניתן לתת מחמאות בלי סוף, ניתן לתת הקשבה, ניתן לתת חיוך, ניתן לתת פרגון, ניתן לתת

עצה טובה וניתן לתת שלל דברים נוספים מבלי לחסר מעצמנו כלום. בנוסף, הבורא נתן לנו תרי"ג מצוות, שיכולות להביא אותנו לדרגת הנתינה הגדולה ביותר, אם נקיים אותן ללא שום תנאי, רק מתוך אמונה פשוטה. ברגע שאנו מבינים בשכל מדוע צריך לקיים מצווה כלשהי, אנו נותנים בשביל עצמנו, כי אנו יודעים מה אנו מרוויחים. אך אם אנו מקיימים רק בגלל שכך הבורא ציווה, זוהי רמת נתינה גדולה הרבה יותר, משום שאנו נותנים מבלי לדעת אם יוצא לנו מזה משהו. במקרה כזה, אנו נותנים לצורך נתינה, בידיעה ברורה שהבורא לא צריך שניתן לו, כך שזוהי נתינה טהורה ללא מקבל.

אחת המסגרות שהבורא נתן לנו כדי להידמות לו, היא מסגרת המשפחה. בנישואין, כולם מרגישים מקופחים. לכולם יש ציפיות גבוהות והמצוי רחוק מאוד מהרצוי. הבעל מרגיש שהוא נותן את כל כולו לאשתו והיא נותנת לו פחות ממה שמגיע לו, בעוד שהיא מרגישה בדיוק להפך. אם בני הזוג יחליטו שמטרתם היא לתת יותר מלקבל, לא רק ששניהם יהיו מאושרים הרבה יותר, הם גם יזכו לנתינה אמיתית ללא תנאי. בשעת מריבה, אם הבעל יודע שהוא טועה ולכן הוא מוותר, זה יפה מאוד שהוא מודה, אך זוהי עדיין לא נתינה ללא תנאי. אם לעומת זאת הוא בטוח בצדקתו, ואשתו טועה לחלוטין בוודאות, יש לו הזדמנות להגיע לרמת הנתינה הגבוהה ביותר בעזרת וויתור. הרי אין כל צורך בויתור שלו אם הוא אכן צודק, אבל בכל זאת הוא עושה זאת, מכאן שהוא עושה זאת לצורך נתינה. בצורה דומה גם ניתנו לנו הילדים, כדי שנוכל לתת להם, ללא שום צורך בתמורה. ככל שניתן יותר, כך נקדש את עצמנו, נתקרב ונידמה לבורא.

להיות כלי

הבורא משפיע לנו שפע כל הזמן, ללא הפסקה וללא כל תנאי. הבעיה היא שאנחנו לא מסוגלים להכיל את השפע ולקבל אותו.

הזוהמה שהתערבבה בנו מפריעה לנו בתקשורת ובחיבור עם האינסוף. כדי שנוכל להכיל את השפע, אנחנו צריכים להפוך לכלי מתאים, ואז נוכל לקבל.

דמיינו כוס המנסה לקבל את השפע שמוזגים לתוכה. השפע אמנם נמזג ללא הפסקה, אך אם יש חור בכוס, אנחנו בבעיה רצינית. אם הכוס מלאה בחטאים וגאווה, גם אז לא נוכל לקבל את השפע. אנחנו חייבים לרוקן אותה ככל שאפשר, בעזרת הענווה, שנבין שאנחנו מרוקנים ולא יודעים כלום, וכך ניתן לבורא למלא אותה. מי שחושב שהוא חכם, לא משאיר מקום לחכמה שהבורא נותן לו. מי שחושב שהוא מצליח, לא מקבל את ההצלחה שהבורא נותן לו. כדאי גם שהכלי לא יהיה מלוכלך, הרי אם ימזגו לנו אמת יפהפייה וצלולה בתוך כוס מלוכלכת, היא תתערבב עם הלכלוך השקרי ותהפוך לעכורה. אם הכוס קטנה מדי מלהכיל מספיק שפע, אז ניאלץ להסתפק במועט. אולי לא תהיה לנו מספיק אמונה, וכך אנחנו מחזיקים בכוס קטנה ביותר. אם אנחנו מאמינים שהבורא ישפיע לנו שפע טוב מוחלט כנגד כל הסיכויים וכנגד מה שלימדו אותנו החיים, אז אנחנו מגדילים את הכוס שלנו בצורה משמעותית. בנוסף אולי לא יהיה לנו זמן להחזיק את הכוס כדי לקבל את השפע כי נהיה טרודים מדי בדאגות, בעבודה ובטירוף היום יומי של החיים אליהם התרגלנו. כדאי לדאוג למלא את הכוס שלנו לעתים קרובות יותר בעזרת תפילות ושיחה עם הבורא. כל מה שאנחנו צריכים זה לדאוג לקבל את הטוב המוחלט שהבורא שולח לנו בכל רגע ורגע, ולא לתת לו לחמוק מאיתנו.

כשאדם ללא כלי מתאים מנסה לקבל שפע מהבורא, הבורא אמנם נותן לו את השפע, אבל האדם עצמו לא מצליח לקבל אותו. ישנם כאלו הכועסים על הבורא בשלב הזה, אבל זה רק מרחיק אותנו מהבורא ובכך זה מקטין את הכלי עוד יותר. מה שכדאי לעשות במצב כזה, זה לתקן ולהגדיל את הכלי שלנו, שיוכל לקבל יותר. חשוב להבין שיש דרכים מסוימות לזכך את הכלי שלנו ולטפל בו,

ולא כל אחד יכול לעשות מה שבא לו בדרך שלו. אנחנו עלולים לחשוב שאנחנו מגדילים את הכלי שלנו, בזמן שאנחנו עושים בו חורים בלי להרגיש. זה יכול לגרום לתסכול רב, והכל מחוסר הבנה. אנחנו צריכים ללכת בדרך שהבורא נתן לנו ולא להמציא דרכים נוחות יותר משלנו. כדי לעבוד את השם וללכת בדרך הנכונה, אנחנו חייבים ללכת רק על פי התורה ולא לסטות מהדרך.

הבורא לא צריך כלום

מהתפיסה הזו, של הכנת עצמנו לקראת קבלה אינסופית מהבורא, ניתן להבין כעת שקיום המצוות הוא צורך שלנו ולא של הבורא. בשביל מה הבורא צריך את זה? בשביל מה הוא צריך שנתפלל אליו? מה זה נותן לו שאנחנו מתנהגים כמו שצריך? מה זה יפריע לו אם לא נקיים איזו מצווה קטנה? ניתן לשאול עוד שאלות רבות כאלו, הרי זה מובן בשכל של כל אדם שהבורא לא צריך כלום, אז למה שכל אחד לא יעשה את מה שמתחשק לו? אלא שזה העניין של הכנת הכלי. הבורא משפיע לנו שפע רוחני וגשמי, והמצוות נועדו בשבילנו כדי לתקן את הכלי שלנו שיוכל לקבל יותר. אם נתפלל, לא נעזור לבורא בכלום, אבל נעזור לעצמנו להכין כלי עמיד יותר וגדול יותר. לאחר שנתפלל, נהיה מחוברים יותר לאינסוף וקרובים יותר להצליח לקבל את הדבר אליו התפללנו. אם צריך תיקון קטן בכלי, מספיקה תפילה אחת כדי לקבל את מה שאנו רוצים. אם צריך תיקון גדול, או שאולי הכלי קטן ולא יכול להכיל את הבקשה שלנו, אז נזדקק להרבה תפילות וקיום מצוות כדי לתקן אותו ולהביא אותו לגודל המתאים, שנוכל להכיל את הדבר אליו התפללנו. כמו שאם ניקח נורה קטנה וניתן לה מתח גבוה, או אם ניקח בלון קטנטן ונמלא בו הרבה אוויר, הם לא יוכלו להכיל את זה. צריך כלים גדולים יותר ומתאימים יותר לשם כך.

כולנו רוצים לזכות בלוטו, אבל אולי אנחנו לא יכולים להכיל את

זה? אולי אם נזכה נשתגע ונאבד את כל הכסף? אולי זה יגרום לריבים במשפחה? אולי לא נתרום מספיק לנזקים ואז תהיה עלינו הקפדה גדולה יותר מן השמיים? התפילה מקרבת אותנו למקום אליו אנו שואפים להגיע, אך כמו שלא לוקחת שעה אחת בשביל לבנות בית, כך נדרשים זמן ועבודה כדי לבנות את הבית בו נקבל את השפע מהאינסוף. כמו כן, אדם יכול להתפלל במשך שנים למשהו מסוים, אולם ישנה בתוכו מידה כלשהי או עבירה שחוזרת ועושה חור בכלי שלו. אולי ישנה מצווה כלשהי שהוא לא מקיים והיא זו שפותחת את הדלת לקבלה של אותו הדבר שהוא צריך לו. התפילה לבדה לא תעזור במקרה כזה, כמובן שהיא מקרבת ומועילה, אבל כדי לקבל את השפע, חייבים לתקן את החור.

שכר ועונש

רוב האנשים שחושבים על המושגים "גן עדן" או "גיהנום", חושבים עליהם בצורה די גשמית. גן עדן למשל מצטייר כמקום קבלת השכר שעמלנו עליו ומגיע לנו, ושם יהיו לנו משרתים שיאכילו אותנו אשכול ענבים בזמן שנשב על מיטת שיזוף נוחה. הגיהנום לעומתו מצטייר כמקום העונש שבו מתעללים כמה שאפשר באנשים מסכנים שבסך הכל לא הגיעו לידיעת האמת בעולם הזה. אבל האמת היא שזה ממש לא כך. כל המושגים האלו הם רוחניים, לכן לא נוכל להבין את משמעותם העמוקה, אבל נוכל בוודאי לשלול כל טיפת גשמיות שאנו נותנים למקומות הרוחניים הללו.

כדי להבין בכל זאת את הרעיון של המקומות האלו, אנחנו צריכים להבין מה זה שכר ועונש. השכר והעונש הם כלים בלבד, הם הדרך. המטרה היא גבוהה הרבה יותר משכר ועונש. כאשר אנו מענישים או נותנים פרסים לילדינו, אנו עושים זאת מתוך חינוך כדי להביא אותם למקום הנכון. אף אחד לא רוצה שהילד שלו יסבול מהעונש ואף אחד לא חושב שהסוכריה שהילד מקבל זוהי התכלית העליונה. אלו

רק כלים שעוזרים לנו להגיע אל היעד העליון.

השכר לא מגיע לנו בזכות המעשים הטובים שלנו, הרי כל מי שחושב טיפה יכול להבין שהבורא לא צריך את המעשים שלנו וזה לא עוזר לו בדבר. השכר מגיע בזכות רחמנותו של הבורא בלבד, הוא רוצה לתת לנו שכר כי הוא אוהב אותנו. המצוות שאנו מקיימים הן בשבילנו בלבד, לעניין עשיית הכלי. השם נתן לנו את התורה כדי שנכין את עצמנו לקבלת השכר. השכר ינתן לכולם, אבל לא כולם ירצו או יוכלו לקבלו. כל אחד עם הכלי שהוא הכין. גן עדן וגיהנום יכולים להיות אותו המקום בדיוק. אלא שהדבקים בבורא ובתורתו, ישמחו מהשכר שקיבלו, שמתאים בדיוק לכלי שהכינו. הם ילמדו תורה בבית המדרש הטוב ביותר מפי הקדוש ברוך הוא. יקבלו רוחניות ואינסופיות ואת כל מה שרק אפשר לחלום עליו, בשבילם זה האושר האמתי והאינסופי. לעומתם, אלו שהתרחקו מקיום התורה ועברו על כל מצווה אפשרית, התרגלו לחיות בעבירות וזה יפסק שם. אותו מקום קבלת השכר, יהיה לגיהנום עבורם. הרי הם לא רוצים ללמוד תורה ורוחניות. הם רוצים כסף, תאוות וחומריות - מה שלא ניתן למצוא במקום רוחני שכזה. על ידי המצוות, אנחנו מתקנים את עצמנו והופכים לכלי מתאים, כך שנוכל להכיל את השכר שנקבל.

כדי להבין זאת, בואו נניח שמחלקים שטרות של כסף בלי סוף במקום כלשהו, וכולם כמובן רצים לאותו המקום. אדם שמבין, יקח את הכסף, יכניס אותו לבנק או יעשה אתו שימוש מועיל אחר כלשהו וישמח על כך מאוד, לעומתו ילד קטן לא יגלה בו שום עניין והוא כלל לא יבין על מה המהומה. השכר הוא אותו שכר, אבל כל אחד יודע להתמודד אתו בצורה אחרת. אבנים טובות נחשבות לכאלו אם יודעים את שוויין. מי שלא יודע מה הן שוות, זה יהיה בשבילו לנטל לסחוב סתם אבנים כבדות ללא טעם. העולם הזה הוא ההכנה, אנחנו מכינים את עצמנו לקראת העולם הבא, מקרבים את עצמנו לבורא כדי לנסות להידמות לו. ככל שנהיה יותר קרובים אליו, כך נוכל להבין יותר את השכר הרוחני שנקבל, וכך נרגיש יותר טוב ונוח

להיות בעולם הרוחני. כמו שאנחנו מרגישים נוח בסביבת המשפחה או החברים הקרובים, אבל מרגישים פחות נוח במקום זר שאנו לא מכירים.

לפחד מהג'הינום?

הנשמה שלנו רוצה לקבל את השכר הרוחני שלה, כדי לצמוח ולהגיע לתכלית העליונה יותר. אם היא הכינה את הכלי כראוי, אז היא יכולה לקבל את השכר שלה ללא כל בעיות. אבל אם יש סדק בכלי, או אולי קצת לכלוך, צריך לתקן אותו לפני כן כדי שהשכר יוכל להתקבל כראוי. ה"עונש" הוא לטובת הנשמה, כדי שתתעלה ותתקן את מה שלא הצליחה לתקן בעולם הזה. הג'הינום הוא מכונת הכביסה של הנשמות. נכון שזה לא נעים להיות שם, אבל זה שווה את זה, כי בדומה לניסיונות שלנו, גם משם בסופו של דבר נצא זכים יותר.

תפקיד העונש הוא להחזיר אותנו למוטב. אדם שלא מפריע לו לנסוע ברמזור אדום הוא מסוכן לסביבתו והוא עושה משהו לא בסדר. כאשר הוא חושש מהעונש שהוא עלול לקבל במידה ויתפסו אותו, אז הוא נוהג בצורה זהירה יותר. כך גם ברוחניות, הבורא יודע שישנם לא מעט אנשים שלא ירצו ללכת בדרך הטובה, אפילו שהוא אומר לנו במפורש לבחור בחיים. לכן, הוא נותן לנו עונש, כדי שיהיה לנו ממה לפחד, כך שנדע להתרחק ממנו ולא להגיע אליו.

פרק ז' – הדרך אל האמונה

לאחר שחוקרים את הנושא ומבינים שיש בורא, שהוא תמיד איתנו ושהתורה ניתנה מהשמיים, לאט לאט הדברים הופכים להיות ברמת הידיעה. אם כך צריך להבין מה שייך לכאן בכלל המושג "אמונה"? למה חשוב להאמין כשלכאורה "לדעת" זה נחשב למשהו מבוסס ומוצק יותר? בפיזיקה למשל, יש המון דברים שאנחנו כלל לא מכירים, לא ראינו מעולם וגם לא חקרנו. מדענים שאנו כלל לא מכירים מבצעים חקירות ותצפיות שונות, מניחים הנחות ולבסוף מסבירים לנו את החוקים. בכל זאת, אף פעם לא תשמעו מישהו ברחוב אומר "אני מאמין בפיזיקה..." זה ישמע מגוחך לגמרי. אין מישהו שיאמר שהוא מאמין במתמטיקה. אפילו שכל המתמטיקה מבוססת על הנחות יסוד לא מוכחות, כולנו "יודעים" שהיא נכונה. בפיזיקה הרי מגלים המון סתירות, ויודעים בוודאות שיש דברים לא הגיוניים שכנראה הם לא נכונים. מדי פעם מורידים ומכניסים חומר לתכניות הלימודים משום שמוצאים מסקנות חדשות שסותרות את אלו שהיו לפני כן. אז מה גורם לכל זה להישאר כ"מדע" עד כדי כך שאין טעם להשתמש במלה "אמונה", אלא ב"ידיעה"?

כדי להבין את זה, צריך להבין את משמעות המלה "אמונה". הנטייה היא לחשוב שהאמונה נכנסת לתמונה כאשר ישנו חוסר ודאות בדברים הנמצאים מעבר להבנתנו. הידיעה נראית לכאורה חזקה הרבה יותר מהאמונה האישית שלנו. אבל למעשה, זה בדיוק הפוך ממה שאנו חושבים. לאמונה כוח עצום, והיא חזקה הרבה יותר מכל ידיעה.

ראשית, צריך להבין שהידיעה היא אמונה שהשתרשה בנו. בגיל שנה לימדו אותנו שצבע אדם נראה כך וירוק נראה כך. מתוך אמונה

בהורינו ומלמדנו שאכן הם דוברים אמת ושהם בעצמם יודעים על מה הם מדברים, הגענו למה שכעת אנו קוראים ידיעה. כעת אנו יכולים לומר בבטחה שאנו יודעים שזה אדום וזה ירוק. למעשה יוצא שאין כלל ידיעה, אלא רק אמונה. גם בדברים הבטוחים ביותר מבחינתנו שאנו יודעים בוודאות מוחלטת, אנו למעשה רק "מאמינים" בהם. אנו מאמינים במדענים, בטבע, בחוקרים ובעוד המון אנשים שאנו אפילו לא יודעים שאנו מאמינים בהם.

האם לא יתכן שכל אלו שכלואים ומוגדרים כ"משוגעים", רואים למעשה את האמת בעוד שכולנו המשוגעים האמתיים שחיים בשקר בתוך חלום? הרי הסיבה היחידה שאנו נחשבים ל"נורמליים" היא בגלל שאנו הרוב. מה שמקובל לכנות ידיעה, אלו דברים שהרוב המוחלט של האנשים יסכימו עליו ולא יסתרו אותו.

הידיעה שלנו מורכבת רק ממה שאנו קולטים על פי החושים שלנו. אנו יודעים דברים המוגבלים אך ורק לעולם הזה. אבל אסור לשכוח שהעולם הזה הוא עולם השקר, כולנו יודעים שהמציאות האמתית היא הרבה יותר מורכבת ונסתרת. כדי לצאת מהמוגבלות של עולם השקר, ולנסות להבין את האמת, אנו זקוקים לאמונה. בעזרת האמונה ניתן לצאת מכל גבול אפשרי, והיא תהיה חזקה יותר מכל ידיעה. אמנם אנחנו יודעים שלעולם יש חוקים קבועים, אבל עם מספיק אמונה אפשר לשנות אותם.

מציאות

האדם בוחר לעצמו את המציאות שלו מתוך האמונה. כשאנחנו מאמינים במשהו בביטחון מוחלט, הבורא הופך לנו אותו למציאות. ברוב המקרים, אנו בוחרים להאמין במה שהיה בעברנו ולזה אנו קוראים ידיעה. לאחר שאנו מעצבים לעצמנו את המציאות שבחרנו, שהיא אותה ידיעה, אנו מקבלים "הוכחה" לכך שצדקנו וכך אנו יכולים להמשיך להאמין באותה ידיעה בצורה חזקה יותר. ניקח

דוגמה להבנת הדברים: אדם שניסה להיגמל מעישון מספר פעמים ללא הצלחה, ירצה לנסות שוב להיגמל. כאשר יתחיל הוא ייזכר בכל הפעמים בהן נכשל, ומכך יבין שאין לו סיכוי להצליח, משום שהוא "יודע" שבכל פעם שהוא מנסה להיגמל – הוא נכשל. מתוך האמונה בכישלון הוא יביא לכך שהוא שוב ייכשל גם הפעם, וכך האמונה של הכישלון תגדל עוד יותר ובעקבותיה יגיע היאוש.

ישנה גם דרך אחרת לעצב את המציאות. אנו יכולים לבחור להאמין בכוחו הבלתי מוגבל של הבורא, ומתוך האמונה הזו נוכל לעצב לעצמנו מציאות שונה לגמרי מכל מה שהכרנו. הרי מתוך אמונה בבורא הכל יכול, נוכל לפרוץ כל גבול אפשרי. המציאות שלנו תהפוך להיות לבלתי מוגבלת כמו האמונה שלנו.

לא מעט אנשים בעולם חוו מוות קליני, בו הצוות הרפואי יודע בוודאות שהאדם השוכב ממולו מת, וכנגד כל היגיון אפשרי, פתאום הוא חזר לחיות. על פי ידיעה בלבד, האדם הזה חשוב כמת. האמונה היא זו שהחייתה אותו. כשנתבונן בכל ההישגים של האדם, נמצא שתמיד יש מישהו שפורץ את הדרך כנגד כל העובדות והסיכויים, רק בעזרת אמונה פשוטה. לאחר שכבר פרצו את הדרך, כולם כבר יודעים את מה שפעם רק מעטים האמינו בו. פעם היו שני אחים משוגעים שהאמינו שאפשר לסוס, כשכולם ידעו שזה לא אפשרי. היום כולנו יודעים שזה כן אפשרי, בזכות אותה אמונה שלהם. שיאי עולם נשברים פעם אחר פעם. לאחר שהם נשברים, פתאום ישנם הרבה שמסוגלים להגיע לתוצאות דומות. אז איפה הם היו עד עכשיו? הרי אם הם היו עושים זאת לפני שנשבר השיא, הם היו אלו שזוכים לשבור אותו. אבל העניין הוא שפעם הם לא היו מסוגלים לעשות זאת, משום שהם לא ידעו שניתן להגיע לתוצאה שכזו. לאחר שמישהו האמין והוכיח לאחרים, אז זה הפך להיות ברמת הידיעה. בעזרת האמונה שלנו, אנו יכולים ליצור ידיעה חדשה שלא הייתה קיימת קודם לכן.

לצאת מהבעיות

כאשר יש לנו בעיה כלשהי המטרידה אותנו, אנו יכולים לחשוב במשך שעות וימים על פתרונות אפשריים, ועדיין לא מוצאים כלום. על פי שכל והיגיון אין שום דרך אפשרית לצאת מאותה הבעיה. אבל האמונה היא הרבה מעל שכל והיגיון. ברגע שאנו מאמינים, ללא שום קשר לידיעה שלנו, הפתרון יגיע ממקום שבכלל לא היינו חושבים עליו. אילו צבא ענק היה בא לתקוף עם קטן שלא מחזיק אפילו בחייל אחד, כל אחד מהעם היה נכנס ללחץ וחושב על כל דרך אפשרית לצאת מהמצב הסבוך. כשזה קרה לחזקיה המלך, הוא פשוט בחר לבטוח בבורא והבורא חיסל את כל הצבא בלילה אחד. מתוך ידיעה לא היינו יכולים לבחור בדרך הזו, חייבים אמונה בשביל זה, לפרוץ גבולות. כשכל הרופאים מתייאשים מחולה מסוים, יש לו בחירה לדעת או להאמין. הוא יכול לתת את כל ההסברים הכי משכנעים בעולם לכך שאין לו סיכוי, ובכך באמת לאבד סיכוי, כי הוא יוצר לעצמו את המציאות. או שהוא יכול לבחור להאמין ולהתפלל באמונה פשוטה ולפרוץ את כל גבולות וחוקי העולם. הידיעה היא מוגבלת על ידי הקליטה המוגבלת שלנו והחושים המוגבלים שלנו הנמצאים בעולם השקרי, אבל האמונה חזקה יותר מהכול ובעזרתה אפשר להגיע למקומות שכלל לא חשבנו שקיימים. אנו יכולים להתחבר בעזרתה לאינסוף ולקבל כוחות שלא היינו חולמים עליהם. לכולנו יש בעיות. כל אחד מאיתנו אלוף בלתי תירוצים והסברים למה יש לנו את הבעיות הללו ולמה אין שום סיכוי בעולם שהם ייעלמו בעתיד הקרוב. אם מישהו יעז לנסות לעודד אותנו מיד נסביר לו שהוא בכלל לא מבין את המצב ונחדד את הבעיות שלנו עוד יותר. כולנו יודעים להסתכל היטב איך שנכשלנו אתמול, ולכן אין סיכוי שנצליח מחר. אנחנו משכנעים את עצמנו כל כך חזק בזה, כך שאובדת לנו כל תקווה. כולנו יודעים שעל פי כל חוקי הטבע והעולם הבעיות האלו כאן כדי להישאר. כולנו "יודעים". אבל אנחנו לא

חייבים לבחור בידיעה, אפשר לבחור להאמין. אין אדם שלא קרה לו לפחות מקרה אחד בו האמונה ניצחה את הידיעה. האמונה חזקה הרבה יותר והיא כלל לא מוגבלת, כל מה שצריך זה להתנתק מכללי העולם ולבחור להאמין.

לא חייבים לחכות לבעיות ולמצבים הקשים כדי להאמין. אפשר לעשות זאת גם כשהכול בסדר איתנו. בכל דבר שאנו רואים בעינינו, יש אינסוף עצום שלא ניתן לראות. בכל צליל שאנו שומעים מסתתרים אינסוף צלילים מחוץ לטווח התדרים שהאוזן יכולה לקלוט. בכל דבר גשמי מסתתרים סודות רוחניים אינסופיים. במקום לקבל את העולם בצורה בה הורגלנו, אפשר לבחור להבין שאנו לא יודעים כלום, ושבמציאות הכל שונה מהדרך בה אנו קולטים את הדברים.

אפשר ליהנות מכל רגע בחיים, ללא שום קשר למצב בו אנו נמצאים. כל אדם יכול לבחור ברגע זה לעזוב את הכל, לשכוח מהידיעה ולהתנתק מהמחשבה, לא לזכור מי הוא ומה הוא, לא לחשוב על חוקי העולם או מה נמצא סביבו, פשוט להתנתק מהכול, ורק להיות. להתחבר לאינסוף הקדוש. לא לחשוב על איך לעשות את זה, אלא פשוט לתת לזה לקרות. ה"אני" שכל אחד מרגיש אותו, לא שייך לחיים שאנו מכירים, מעל כל תאוה ורצון, ומעל כל חוקי הטבע. בגשם או בשמש, בחום או בקור, בבית או בחוץ, כשמשפילים אותנו או כשמחמיאים לנו, בעושר ובעוני, כשאוהבים או כששונאים, הוא נשאר תמיד אותו דבר ולא משתנה. הוא לא תלוי בכלום ולא צריך כלום. כל אחד בדיוק במצב בו הוא נמצא ברגע זה, או בכל רגע אחר בחייו, יכול להחליט פשוט להיות, ובכך הוא מתחבר לקדוש ברוך הוא, ומקבל ממנו שפע עצום מעל כל דבר שניתן להגדיר במלים. כל מה שצריך זה רק לשמוח, כי הכל עכשיו מצוין, אנחנו נמצאים במקום הכי טוב שאפשר להיות בו. רק שיש לנו מחסום גדול של ידיעה שמפריע לנו מלפרוח. הידיעה מגבילה אותנו לעולם הזה, וחוסמת את האמונה שרוצה להגיע רחוק הרבה יותר.

להביא את האמונה לחיי היום יום

הרגעים החזקים והיפים שלנו, בהם אנו נמצאים בשיא אמונתנו, חולפים מהר מאוד לצערנו, ואז אנו מוצאים את עצמנו שקועים שוב בתוך החיים הרגילים והחומריים אליהם כבר התרגלנו. השכחה גורמת לנו לאבד את הרגש העז שאנו מקבלים מתוך רגעי האמונה העצומים שלנו. רעיון קיום המצוות הוא להכניס את האמונה לחיים הרגילים שלנו. אנחנו לא צריכים להפסיק לאכול למשל כדי להפוך להיות רוחניים, אלא נברך לפני ואחרי שנאכל את הברכה המתאימה ואז נהפוך גם את האוכל שלנו לרוחני ומכאן נוכל להתעלות. לא צריך להתנתק מהגשמיות, אלא לקחת את הגשמיות ולהעלות אותה לדרגה רוחנית.

ככל שנחשוב ונלמד יותר על נושאי אמונה ורוחניות, כך נחדיר את זה ללבנו ונוכל להשתמש באמונה הזו בצורה חזקה יותר. כל אדם נמצא ברמה רוחנית מסוימת ביחס לעצמו. ישנם דברים שהוא מסוגל להתמודד איתם וישנם כאלו שלא. כאשר הוא יחזק את אמונתו, הוא יוכל להגדיל בהדרגתיות את עצמת ההתמודדות שלו ויחליש בהתאם את הדברים שנראים לו קשים. לכל אחד ישנה איזושהי נקודת שבירה שמעבר אליה הוא לא מסוגל כרגע לבטל את הידיעה והגבול אל מול האמונה. אך עם מספיק עבודה עצמית, ניתן לבטל את הגבול הזה ולהתקדם לכיוון האינסוף. ילד קטן לומד לזחול, לאחר מכן כשיש לו מספיק אמונה הוא לומד ללכת. כך כל החיים שלנו בנויים משלבים רבים שאנו צריכים לעבור בהתחזקות באמונה, וכך ניתן להתקדם לשלב הבא. אם נתחזק באמונה ונסיר את המוגבלות הגשמית, נוכל להגיע בעתיד לדברים שכלל לא נראים לנו אפשריים.

בזיעת אפך

לבורא אין כל בעיה לתת לנו את כל הכסף שאנו זקוקים לו.

הסיבה היחידה שבגללה אנו נאלצים לעבוד קשה כדי להתפרנס היא החוסר באמונה. לאדם שבוטח בביטחון מלא בבורא שיפרנס אותו, אין כל צורך לעשות השתדלות גשמית.

המקום היחידי שרמוז בו עניין העבודה הוא ספר בראשית, בו נתקלל האדם הראשון בקללה לאחר שחטא, אבל יש לזכור שזו קללה ולא מצווה. אין שום מצווה לעבוד ואין שום רצון לבורא שנעבוד בעבודות גשמיות. הבורא רוצה את עבודתנו הרוחנית ואין שום מצווה לעשות השתדלות גשמית לפרנסה. קללה נוספת שקיבל האדם לאחר החטא היא המוות, זה לא אומר שאנחנו צריכים לעשות השתדלות ולהתחיל לקפוץ מבנים.

עם כל זה, נראה שהעבודה היא הכרח. הרי אפשר לראות בפועל, שאדם שלא יעבוד זמן מה, יאבד את כל כספו ולא יהיה לו כל מקור הכנסה. כולנו רואים בברור שישנו קשר ישיר בין הפרנסה ובין ההשתדלות הגשמית. נראה שלכאורה כאשר אנחנו הולכים לעבוד, נפתח לנו צינור שפע על פי ההשתדלות שלנו, ודרך הצינור הבורא יכול לתת לנו את שכרנו. אבל האם הבורא באמת צריך את ההשתדלות שלנו? הוא לא יכול לתת לנו שכר בלי צינור? הוא לא יכול לפתוח לנו צינור מבלי ש"נעזור" לו? הרי אין לו כל בעיה לעקם או לשנות את כל חוקי העולם אם הוא חפץ בכך.

אמנם על פי טבע וידיעה, אנחנו מוכרחים לעבוד. כולנו רואים זאת וחיים זאת. מי שעובד מרוויח כסף. אם נעבוד יותר שעות, נעשה יותר כסף. זה בעצם המצב אליו התרגלנו. אבל ישנה אפשרות נוספת, אפשר לבחור באמונה. מי שבוחר באמונה, בוחר בעצם לחיות בנס. לראות נסים מול עיניו ולא להיכנס לספקות מול הטבע וחוקי העולם הברורים כביכול שכולם הולכים על פיהם. את מי שבוחר לחיות כך לא מעניין איך הכסף יגיע, הוא סומך על הבורא שיביא לו אותו בכל דרך שיבחר.

הבורא מזמן את פרנסתו של כל אחד על פי אמונתו והשתדלותו.

אם האמונה חזקה ואיתנה, אין שום צורך בהשתדלות. אם האמונה קצת רופפת, צריך להשתדל קצת יותר. וכך ככל שהאמונה נחלשת, נזדקק ליותר מאמץ גשמי מצידנו. הבורא מתאים את הניסיון לאדם העובר אותו. הוא עושה זאת לטובתנו, כדי שנצמח. לאדם שיש ספק אם הכסף מגיע מהעבודה שלו או מהבורא, יש צורך לתת ניסיון ולהראות לו את מה שהוא מאמין בו ורגיל אליו, כך שהוא יוכל לבחור בעצמו. אילו הבורא היה פתאום עושה לו נס עצום, אז כבר לא היה הניסיון ולא הייתה לו אפשרות הבחירה. אדם שמאמין בביטחון מלא שלא קיים טבע, אלא רק רצון הבורא, לא זקוק יותר לניסיון.

להתפטר?

חשוב לדעת את הרמה בה אנו עומדים. לא כל אחד נמצא בשלב שהוא יכול פשוט להתפטר מהעבודה ולחיות ללא כל השתדלות מצדו. לשם כך אנו צריכים לדעת שאנו אכן בוטחים בבורא בצורה מספיק חזקה. אם זה לא כך, כדאי להמשיך לעבוד, אבל במקביל נוכל לחזק את האמונה שלנו לרמה גבוהה יותר. נדע שאין שום טעם בשעות נוספות, נדע שאין טעם לעבוד כמה שיותר או לנסות להרשים את הבוס כדי שיקדם אותנו או שייתן לנו עמלות שונות, והכי חשוב, שנדע שהבורא הוא זה שנותן לנו את המשכורת בסוף החודש, אפילו שזה נראה כאילו שזה מגיע ממקום העבודה שלנו. לאט לאט נוכל להפחית את רמת ההשתדלות ולהגביר את רמת הביטחון. כשנגיע לרמה מספיק חזקה של אמונה, נוכל להגיע למצב בו הבוס היחיד שאי פעם נזדקק לו הוא הבורא בעצמו.

רופא כל בשר

הביטחון והאמונה בבורא לא נוגעים רק לפרנסה, אלא לכל צרכי האדם השונים. צרכי האדם בעולם הגשמי והמוכר לנו מרמזים על צרכים רוחניים. כשאדם נהיה חולה למשל, זה נשמע לנו כמשהו רע,

אבל למעשה זהו איתות מהבורא שמכוון אותנו בדרכנו ומראה לנו שמשהו צריך להשתנות בשורשיות הרוחנית. כאשר אנו מתקנים את אותו גורם רוחני, כך גם התוצר הגשמי נעלם. ממש כמו שמעקלים למישהו רכוש, משום שהוא נמצא בחובות, וכך ברגע שהוא משלם את החובות, אין יותר סיבה לעיקול ומחזירים לו את רכושו. אם נבחר ללכת לרופא, לקחת תרופות או כל דבר אחר בסגנון, נוכל להקל על הסימפטומים, וכך יכאב לנו פחות ונרגיש טוב יותר. אבל אם באמת נרצה לפתור את הבעיה מהשורש, נצטרך לחפש עמוק בתוך הבחירות והמעשים שלנו, ולבחון שאכן אנו בדרך הנכונה. אם נצליח לטפל בבעיה הרוחנית שבגללה הגיעה הבעיה הגשמית, אז לא תהיה שום סיבה להישארות הבעיה הגשמית, וכך היא תטופל. אם נסמוך על הבורא שהוא הרופא שלנו כאשר אנו חולים, נתפלל בכוונה ונבטח בו, וננסה לבד "לשלם את החובות שלנו", זה לא יהיה פלא אם הוא יסיר מאיתנו את החולי, או שמלכתחילה הוא לא יביא אותו עלינו.

כמה השתדלות?

כשאנחנו נותנים צדקה ברחוב, ברוב המקרים אנחנו ניתן סכום זעום, שקל או שניים. גם אם נהיה ממש נדיבים ונחליט לפנק את אותו עני ולתת לו 20 ש"ח, האם אנחנו באמת חושבים שאותו אדם יכול להתקיים מזה? בקושי ארוחת צהריים הוא יוכל לקנות עם זה. מה עם שאר הארוחות? מה עם בני משפחתו? מה עם צרכים אחרים חוץ מאוכל? מה הוא יאכל מחר? על כל זה אנחנו לא כל כך חושבים באותו רגע, משום שאנחנו סומכים על זה שיהיו עוד תורמים אחרים מלבדנו. אבל מה יקרה אילו אותו עני הוא אדם נזקק שאנו יודעים שאף אחד לא יודע בכלל על המצב שלו, הוא לא מבקש מאחרים כלום ורק עלינו הוא סומך? הפעם נדאג לו טוב יותר ולא נסתפק בכמה שקלים. כשהאדם הזה תלוי בנו, אנו חייבים להביא לו אוכל, ביגוד, מקום ללון וכל מה שיצטרך, הרי אם לא נעשה את זה,

אנו רוצחים את האיש. כשמישהו מתארח אצלנו לכמה ימים, נספק לו את כל צרכיו. אך אם הוא ילון בבית מלון ורק יתארח אצלנו מדי פעם לשעה - שעתיים, ניתן לו את מה שהוא צריך מדי פעם. קצת פיצוחים ושתייה פה ושם, אבל גם כאן אנו סומכים על זה שמישהו אחר דואג לצרכים שלו. כך ניתן ללמוד על רמת ההשתדלות הגשמית הנחוצה לנו. השאיפה של כולנו צריכה להיות ביטחון מוחלט בבורא, להשליך את יהבנו עליו. אם אנו בוטחים בו שהוא הרופא שלנו, המטפל שלנו, המכלכל שלנו והוא זה שידאג לכל צרכינו - אז הוא באמת יעשה זאת. אך אם אנחנו סומכים על עצמנו או על אנשים אחרים, אז הבורא גם יסמוך עלינו וייתן לנו להסתדר לבד. במלים אחרות ככל שהאמונה שלנו גדולה יותר, כך ההשתדלות שאנחנו צריכים לעשות היא קטנה יותר. אם אנחנו מאמינים בחברת חשמל, בטלוויזיה, בראש הממשלה, ברמזור, במשטרה ובכל דבר נברא אחר, אז הבורא מניח לנו להיות תלויים בטבע. אך אם אנחנו מבינים שהכול זה רק הוא ואין עוד מלבדו, אז הוא מחזיק אותנו קרובים אליו שנהיה תלויים רק בו.

צריך לזכור כלל חשוב בנוגע לכל העניין של אמונה: הסיכוי של כל אחד מאיתנו להצליח במשהו, גם בדברים הנראים בלתי אפשריים, זה הסיכוי שכל אדם נותן לעצמו במחשבתו ובתפילתו. אם אנחנו סומכים על הבורא ובטוחים שנצליח - אכן נצליח, אבל אם אנחנו בטוחים שניפול - לצערנו כנראה שזה באמת מה שיקרה, ונצטרך לעבוד על חיזוק האמונה.

מוציאים את הקנאה

כשאנחנו שומעים על מישהו שהתעשר, על פי רוב לא נהיה כל כך שמחים בשבילו. במקום שמחה אנחנו מקבלים הרהורים אומללים בסגנון "למה דווקא לו?" ו"למה לא לי?". אם יש לנו מספיק אמונה והבנה שהבורא הוא זה שהחליט שזה יקרה, אז נוכל להבין שזה מה

שדרוש לתכלית שלו. אם זה היה דרוש לתכלית שלנו, אז גם אנחנו היינו מקבלים עושר. אף פעם לא נשאל את השאלות האלו כשקורה למישהו משהו רע. האדם מטבעו רואה את החליפות היפות שיש לאחרים ולא את הדברים השליליים. לעומת זאת, לכל הדברים שיש לו בעצמו, הוא התרגל ולא מעריך אותם יותר. הוא רואה רק את מה שחסר לו ומכאן מתחילה הקנאה. אם נצליח להבין שלכל אחד מאיתנו תכלית אחרת, ושהבורא שנמצא איתנו כאן ועוזר לנו להגיע לאותה תכלית בכך שהוא נותן לכל אחד בדיוק את מה שהוא צריך בשבילה, אז בעצם נבין שאין לנו שום סיבה לקנא באחרים, כי יש לנו בדיוק את מה שאנחנו צריכים. אם יש משהו שאין לנו, זה מפני שכרגע זה לא מקדם אותנו לשום מקום וטוב לנו שלא יהיה לנו את זה. אם למשל אדם הגיע לעולם כדי לתקן תיקון כלשהו בתור אדם עני, אז אם הוא יתעשר זה יהיה רע בשבילו משום שהוא לא יוכל להגיע לתיקון האמתי שלו. כל אחד מקבל את הכלים המיוחדים שהוא צריך כדי לעשות את התיקון שלו בצורה הטובה ביותר. אם מישהו חש שחסר לו דבר מה, הוא תמיד יכול להתפלל על כך, אך אין שום טעם לקנא.

חשוב להבין שאין מקריות בעולם. אם למשל קידמו את החבר בעבודה ואותנו לא, זה אומר שזה מה שהיה צריך לקרות. גם אם נראה שאנחנו אלו שהיינו צריכים להיות במקומו ואותו חבר שיקר ורימה, דרך עלינו והוא האחרון שמגיע לו קידום לדעתנו, עדיין זה לא משנה את העובדה שזה מה שהיה צריך להיות. הרי אין טעויות אצל הבורא, הכל מדוקדק. אין שום טעם לחשוב "אם רק הייתי עושה ככה... אז הכל היה שונה". אם הבורא היה רוצה שיהיה שונה, אז היה שונה. כרגע אנחנו רואים שזה המצב, אז צריך להבין שזה בדיוק מה שהבורא רצה שיהיה.

ילדים זה שמחה

מחקרים שונים מנסים לחשב את העלות של החזקת ילד עד גיל 20, ומגיעים לסכומים רציניים ביותר לכל ילד. ונשאלת שאלה פשוטה... איך זה שכל מי שמביא פחות מעשרה ילדים הוא לא מיליונר? הרי משפחות רבות של אנשים יראי שמיים מביאות גם יותר מעשרה ומצליחים להחזיק את עצמם איכשהו... איך זה קורה? אם אותם אנשים שלא מביאים הרבה ילדים לא מבזבזים את הכסף הזה על הילדים אז לאן הוא הולך..?

ניתן לראות שכל אלו שמתכננים את המשפחה ומביאים מעט ילדים כדי שיוכלו לגדל את הילדים כמו שצריך עם מספיק כסף טועים בגדול. חז"ל מלמדים אותנו שלא אנחנו הם אלו שמכלכלים את הילדים, אלא עם כל ילד, הבורא מוסיף לנו מספיק כסף בשביל לכלכל אותו. מה שאומר שאם אנחנו במצוקה כספית קשה, כדאי להביא ילדים לעולם, אולי דווקא הם יוכלו לעזור לנו לצאת מהמצוקה ובזכותם הבורא ישפיע לנו שפע. זה אמנם נגד השכל האנושי, אבל תתבוננו מסביבכם ותראו שזה כך. האמונה חזקה יותר מכל שכל וידיעה.

האם שמתם לב שבמשפחה ממוצעת היום ישנם בסביבות השלושה ילדים? בחלק יותר, בחלק פחות... אבל זה פחות או יותר הממוצע. אז למה זה ככה? האם זו בחירה שלנו? אולי זה נהיה כך בגלל שזה נחשב "באופנה" להביא בין 2-4 ילדים? אולי בגלל שכך כולם נוהגים, אז גם אנחנו? ניסיתם לספור את מספר המושבים ברכב שלכם לאחרונה? קרוב לוודאי שתגיעו לשלושה מושבים מלבד 2 מושבים להורים, לפחות זה כך אם הרכב שלכם קרוי "משפחתי". הרי זו בדיוק משפחה, לא? ומה קורה אם אנחנו רוצים עוד ילד? ניתן לו שירכב באופניים? או שניקח משכנתא כדי לקנות רכב גדול יותר?

רובנו לא צריכים להתמודד עם הסוגיה הזאת משום שנת המודע

שלנו כבר מושפע ממזמן מהחברה, כך שאנחנו אפילו לא שוקלים להביא עוד ילדים. כאילו שאין אפשרות לחשוב בכלל אחרת. אבל בכל זאת תחשבו לרגע כמה אנחנו שמחים על כל ילד שנולד, כמה אנחנו מאושרים וגאים, כמה כיף לגדל אותם אפילו שיש המון קשיים שקשורים בזה. אז איך זה כל כך מובן מאליו שלא נביא יותר ילדים אפילו שיש לנו אופציה כזו? אם יש לנו שלושה ילדים אז זה מספיק? הרי כל אחד מהם הוא עולם שלם. אם יש באפשרותנו, למה שלא ניצור עולם נוסף כזה? הרי אנחנו אף פעם לא מתחרטים על שהבאנו את אחד הילדים שלנו לעולם, בדיוק להפך - אנחנו רק שמחים מזה. אז למה לא לשמוח עוד קצת? רק משום שזה מה שהרוב החליט? כי זה מה שהורגלנו לחשוב על ידי החברה?

ענווה

עיקר הדרך אל האמונה תלויה באופן משמעותי במידת הענווה שלנו. למעשה שורש כל המידות הטובות הוא הענווה. לעומתו, שורש המידות הרעות הוא הגאווה. התורה מעידה על משה רבנו שהיה העניו מכל האדם, לכן אין פלא שזכה להיות המנהיג הרוחני של עם ישראל. התורה שקיבלנו ניתנה בהר סיני, שהוא הנמוך מבין ההרים בסביבתו. גם זה לא לחינם, אלא כדי ללמד אותנו שבשביל להכיל את התורה, לזכות לאמונה ולהגיע לתכלית אנחנו חייבים ענווה. הביטול של הפרט והגשמי אל מול הכלל והאינסוף.

הרעיון הוא פשוט: כל עוד אנחנו חושבים שאנו חכמים, חזקים, מוצלחים או כל דבר אחר שניתן להתפאר בו, אנחנו סוגרים את פתח הכניסה לשפע של הבורא. כשאנו מרגישים מלאים, אין מקום לשפע להיכנס. אם נתרוקן לעומת זאת, יהיה מקום לשפע שהבורא נותן לנו. כשבעל גאווה חושב שהוא יודע הכל, אף אחד בעולם לא יוכל ללמד אותו דבר. הוא לא יקבל שום דבר מאף אחד כי הוא בטוח שהוא כבר יודע הכל. כדי לקבל מהאחר דרושה לנו ענווה,

לבטל את עצמנו אל מול האחר שנותן. כך גם אל מול הבורא שרוצה לתת לנו. ברגע שנבטל את עצמנו ביחס לבורא, נוכל להתחבר אליו ולהפוך לחלק ממנו.

לאמונה ולענווה יש את אותו הרעיון. אנו מבטלים את עצמנו, את הגשמיות, את ההיגיון, את החומר ואת כל המוגבלות אל מול האינסוף ברוך הוא. כאשר יש בנו גאווה, אנחנו למעשה מצהירים שיש בנו כוח מסוים. זה כמו לשים את הבורא בצד ולהגיד שאת החלק הזה אנחנו עשינו ללא עזרתו. בדיוק ההפך מאמונה. הרי אם הבורא בעצמו נתן לנו את היופי שלנו, את הכוח, את ההצלחה ואת כל שאר הדברים שיש לנו, והכל למעשה מתנת חנם כי הוא ריחם עלינו, אז אין לנו במה להתגאות. האם ייתכן שאדם נזקק המקבל סכום כסף מאדם שעושה אתו חסד יתגאה בכסף הזה? רוב הסיכויים שהוא אפילו יתבייש בו. אז איך אנחנו מתגאים על משהו לא שלנו, כשהכול חסד של הבורא? הרעיון הזה הוא הבסיס לענווה ולאמונה אמיתית.

האדם הגאוותן בטוח שהוא הגיע למקום בו הוא נמצא בזכות עצמו בלבד. הוא בטוח שהוא בשליטה ושהוא פועל ועושה הכל בעצמו. אדם כזה מועד ליפול ברגע שמשהו לא מסתדר כשורה. מספיק שמשהו קטן יקרה כדי שהוא ירגיש לא בשליטה ואז כל החיים שלו בדרך להתרסקות. כל הכוכבים המפורסמים לדוגמה, בוטחים בעצמם שהם תמיד במקום הראשון וכולם אוהבים אותם. כשמגיע השלב שמשהו קצת לא הולך, בשנייה אחת הם נופלים בצורה הרסנית. ככל שהבלון מתנפח, כך נהיה קל יותר לפוצץ אותו. הרי אם אנחנו סומכים על עצמנו בלבד, ומגיע מצב שאנו לא יודעים להתמודד אתו, אז אין לנו כבר על מי לסמוך. האירוניה כאן, שדווקא בגלל שאנחנו מרגישים בשליטה, אנחנו בעצמנו נביא את המצב הזה שיפיל אותנו. כשאין אמונה, אנו חיים ברמה של ידיעה. רק מה שאנחנו יודעים קיים מבחינתנו. אבל העולם נסתר ויש המון דברים שאנחנו לא יודעים ולא שולטים בהם, ולכן במוקדם או במאוחר, נצא

משליטה.

כאשר יש בנו ענווה, אנו זוכים לראות את כל החסדים של הבורא. אנו רואים איך שהוא דאג לנו לכל פרט קטן, ומכאן מבינים שיש על מי לסמוך. אם לא מגיע לנו כלום, ובכל זאת הבורא החליט לתת לנו, אז אנחנו סומכים ובטוחים שימשיך לתת לנו. לא בגלל מי שאנחנו, אלא בגלל מי שהוא. לא חשוב איזה מצב יגיע, תמיד נדע שאנו לא צריכים להתמודד לבד. הרי מתוך הענווה אנו מבינים שאין לנו כל שליטה על המצב. הבורא הוא זה שהכניס אותנו אליו, והוא זה שיוציא אותנו.

אם אנחנו נמצאים בעצבות, דבר שנגרם על ידי הציפייה ליותר ואי הגשמת הציפיות, אז זה אומר שאנחנו חושבים שמגיע לנו, ולמעשה גם כאן אנו מגיעים לגאווה. הענווה האמתית היא הנמכת עצמנו לפני הבורא. הידיעה שאנחנו כלום, אבל בכל זאת הבורא ריחם עלינו ועשה איתנו חסד, אז נתן לנו כל מיני מתנות חנים. אי אפשר להתגאות בהן, כי הן לא מגיעות לנו, אבל אנחנו בתוכנו שמחים מאוד בכל המתנות הללו ומוודים לו על כל אחת מהן, על כל נשימה ונשימה. צריך תפילה ותחנון על כל דבר שאנחנו צריכים מתוך בקשת נדבה כי אנחנו יודעים שהכול ממנו ושום דבר לא באמת מגיע לנו.

לראות נסים

אנשים רבים שואלים מדוע היום לא מתרחשים נסים כמו אלו שהיו בדור המדבר? הרי אם הבורא רוצה שנחזור בתשובה, שייתן לנו איזשהו סימן. אבל לכל אחד יש ניסיון משלו ששונה משל האחרים. ישנם כאלו שצריכים לראות את הנסים הללו בשביל להגיע לתכלית שלהם וישנם כאלו שאינם צריכים. ישנם כאלו שחווים מוות קליני ורואים בעיניהם מהי רוחניות, וישנם כאלו שרק לאחר 120 שנה יוכלו לראות ולהבין. הבורא קובע מה כל אחד יראה ויחווה במהלך החיים

שלו כדי לתת לו את הניסיון הטוב ביותר עבורו.

עם זאת, צריך לדעת שנסים אכן מתרחשים כל יום וכל רגע, השאלה היחידה היא איך אנחנו מתייחסים אליהם. בזמן יציאת מצרים, עם כל הנסים הגדולים שהיו שם ועם 10 המכות שכולם הבחינו בהן ששינו את כל הטבע לחלוטין, עדיין היו כאלו שבחרו לא להאמין. התורה מספרת לנו שרק חמישית מעם ישראל אכן יצאו ממצרים, בזמן שכל השאר העדיפו להישאר שם. כשאנחנו קוראים את הסיפורים המדהימים שקרו שם, זה נשמע לנו לא הגיוני. הרי איך אפשר לא להאמין? אבל זה לא מסתיים בזה, החמישית שאכן יצאו, שהם היו גדולי האמונה, חזו נסים גדולים אפילו יותר. קריעת ים סוף, עמוד הענן, המן הירד מן השמיים, בארה של מרים ועוד שפע של נסים בצורות, כשהשיא הוא מעמד הר סיני בו האלוקים מדבר עם העם בכבודו ובעצמו. כל אלו לא הפריעו לעם מלעשות את העגל, להתלונן ללא הפסקה על מזון ומים, לא לרצות להיכנס לארץ ולרצות שוב ושוב לחזור למצרים. לכאורה זה נראה תמוה, כולנו בטוחים שאנחנו היינו נוהגים אחרת במקומם.

יש לזכור שאנחנו קוראים את כל המאורעות בזה אחר זה בספר התורה. כל זה התרחש לאורך תקופת זמן, שבמהלכה הם הספיקו להתרגל לרעיון. הרי אם היה יורד לנו מן השמיים יום אחר יום, אז אפשר לקרוא לזה טבע, לא? הרי זהו בדיוק הרעיון של הגשם הירד מן השמיים. אם לא היינו מתרגלים לזה והיו מספרים לנו על גשם שיורד מהשמיים, היינו מבטיחים לחזור בתשובה. אבל בגלל שהתרגלנו, אנחנו כבר לא קוראים לזה "נס". מן הירד מהשמיים לעומת זאת, זה משהו שעדיין לא התרגלנו אליו.

התרגלנו שהאלוקים איתנו ועוזר לנו בכל דבר, ולכן הכל נראה לנו טבעי. בצורה כזו, אפשר לפספס נסים שמתרחשים אל מול עינינו. לכל אחד מאיתנו מתרחשים נסים עצומים, השאלה היא איך אנחנו בוחרים להתייחס אליהם. כדור הארץ מסתובב סביב השמש

במקום כל כך מדויק, כך שאם יתקרב אליה טיפה, הוא יישרף ללא אפשרות חיים, ואם יתרחק ממנה, הוא יקפא. איך זה שהוא לא משתנה? מי שומר עליו במקומו? גוף האדם מורכב מכל כך הרבה מערכות שנראות לנו מובנות מאליהן, אבל מי אמר שבתינוק הבא שיוולד כולן צריכות להיות? וגם אם הן יהיו, מי אמר שהן יתפקדו בצורה טובה? אולי התינוק הבא שיוולד יהיה עם קרניים וזנב? הרי כך זה עובד באבולוציה... מי מחליף סוללות ללב שלנו שימשיך לפעום שוב ושוב? יש איזשהו מכשיר שיכול לפעול כך ברצף במשך 120 שנה? איך צומח מתוך גרעין רקוב שקבור באדמה צמח יפהפה, ממש כמו תחיית המתים? מי עוזר לנו תמיד לצאת מכל המצבים שאנחנו בטוחים שלעולם לא נצליח לצאת מהם, אבל אחר כך איכשהו שוכחים אותם? שלא נטעה את עצמנו, הנסים מתרחשים ללא הפסקה, השאלה היא אם אנחנו בוחרים לראות אותם.

פוליטיקה

בדרגים הגבוהים מקבלים החלטות, ואנחנו כאן למטה אוכלים את מה שהם נותנים לנו, עם מרמור כבד ובהרגשת חוסר צדק. למה נבחרה דווקא הממשלה הזאת? ואיך אף אחד לא עומד בדברים שהוא מבטיח אף פעם? למה אנחנו לא נכנסים בכל השונאים שלנו? למה נותנים לערבים עוד שטחים? כשמתבוננים על הדברים בצורה שטחית וגשמית, לא נוכל למצוא הרבה נחמה, ולכן בעצם רובנו מתרעמים בכל הנוגע לכך. כאשר חיילים שלנו נופלים למשל, אנחנו אוהבים לכעוס ולהאשים את ראש הממשלה שלא עושה כלום, את השרים ואת הכנסת הגרועה, את הרמטכ"ל ושר הביטחון שפוחדים מארה"ב ועובדים לפי האינטרסים שלה וכו'. כאמור, כל זה מבחינה שטחית וגשמית. אבל אם נתבונן מקרוב, אנחנו נבין שכל האנשים הללו הם לא יותר מבובות על חוט מבחינתנו. אמנם מבחינת עצמם יש להם בחירה, אבל עצם העובדה שהבורא שם אותם במצב ובמעמד מסוים, עם יכולת להחליט החלטה שתשפיע בסופו של דבר

גם עלינו, אומרת שהבורא החליט שההחלטה שלהם זה בדיוק מה שאנחנו צריכים עכשיו.

הדיוק של הבורא הוא הרבה מעבר למדויק, אם מישוהו אחד בין המיליונים שבעם, יפגע בצורה הכי קלה שיכולה להיות שלא בצדק מההחלטה כלשהי של הדרגים הגבוהים, אז הבורא מיד משנה את הכל כך שכל אחד יקבל אכן את מה שמגיע לו במדויק. זה אומר שלא הממשלה היא זו שהחליטה את ההחלטה שלא מוצאת חן בעינינו, הבורא הוא זה שהחליט את אותה, כי זה מה שטוב לכל אחד מאיתנו. יותר חשוב מכך זה שאם נרצה איכשהו לבטל את ההחלטה, אנחנו לא צריכים לשלוח מכתבים לממשלה, או לעשות הפגנות, או לנקוט בכל דרך גשמית אחרת. אמנם גם באלו אין כל רע, זה בסך הכל צד של השתדלות. אך כדי להשפיע באמת, כל מה שצריך הוא פשוט להתפלל לבורא שישנה את הדברים. ברגע שנעשה זאת, נחזק את אמונתנו, נתקרב לתכלית ונעלה את עצמנו. לאחר העלייה, יתכן שכבר לא יהיה עוד טעם בניסיון שקיבלנו, אז הבורא פשוט יבטל אותו. אין הרי טעם לעשות סתם רע לאנשים, יש טעם לחנך ולגרום להם ללכת לכיוון הנכון. אם הם כבר בכיוון, אז אין שום צורך יותר בניסיון. אז במקום להתווכח על מי הכי טוב לממשלה, כדאי ללכת בדרכי הבורא ובכך לעשות שינוי מהותי הרבה יותר.

להבין את המצב בעולם

הנטייה הטבעית היא להתבונן בצד הגשמי של כל עניין ולא להבין את המהות הרוחנית שלשמה אותו עניין הגיע. בעולם ישנן מלחמות ושנאה, המדינות שונאות האחת את השנייה, אבל יותר מכל הן אוהבות לשנוא אותנו. מתפקידנו להוריד שפע לכל העולם, אך כאשר אנו מזלזלים בתורה ופורקים עול מצוות, אנו לא מבצעים את התפקיד כראוי. כל העולם סובל מכך ומכאן נובע כל מקור צער שיש בעולם. לכן מובן מדוע כולם שונאים אותנו, אומות העולם אינן יודעות

את הסיבה האמתית, הן רואות רק את הגשמיות שלפניהן. אך משהו בפנים אומר להן לשנוא דווקא אותנו.

דמיינו לכם שראש הממשלה מגיע בבוקר לעבודה עם מכנס קצר וגופיה, כאשר שערותיו צבועים בצבע סגול וקעקוע ענקי מציץ מכתפו. אפילו אדם פשוט שמתלבש בצורה כזו באופן יומי ורגיל לכך, יבין שזה לא בסדר כאשר ראש הממשלה עושה זאת. ממנו הרי מצפים להרבה יותר. מהר מאוד אנשים יתחילו לשנוא את ראש הממשלה. אותו הדבר קורה איתנו. אנו לא שמים לבנו לכך, אך יש לנו תפקיד חשוב ומכובד ביותר שאין לנו כל אפשרות להתרשל בו. כאשר אנו פורקים עול, כל העולם סובל ביחד איתנו. כאשר העולם רואה שאנו מנסים להראות ולהתנהג כמוהו, כולם מבינים שיש כאן משהו לא בסדר.

יש גב?

כאשר יש איומים על ישראל, אנחנו סומכים בעיניים עצומות על ארה"ב ועל עוד כמה מדינות גדולות בעולם הנחשבות למדינות "שלום". ארה"ב היא מעצמה גדולה ומכובדת, ואנחנו יודעים שאם נצטרך להגיע למצב של מלחמה, הם יהיו כאן לעזור לנו ולהילחם בשבילנו. אך למעשה, אם יש בנו טיפת היגיון ואמונה, נבין שאם נרצה לנצח במלחמה כלשהי, יש רק נשק אחד שיוכל להוציא אותנו מזה. לא ארה"ב, לא טנקים, לא טילים ולא שום דבר אחר, רק האמונה שהבורא איתנו. הרי אם הבורא רוצה שננצח, אז ננצח. אם הוא ירצה שנפסיד, אז נפסיד. מה שייכת ארה"ב לתמונה? למה אנחנו מנסים להצטייר טוב בעיניה או בעיני העולם? היחיד שאנחנו צריכים להצטייר טוב בפניו הוא הבורא. כך היה בכל מלחמות ישראל, בני ישראל הפסידו בקרבות רק כאשר נפלו מאמונתם. במשך אלפי שנים העם שלנו הצליח לעבור כל כך הרבה מלחמות מבלי שיהיו לנו מדינה או צבא. הצבאות הכי גדולים לעומת זאת

נפלו ללא שום היגיון.

בזמן יוון הייתה מלחמה יוצאת דופן. יוון הייתה אימפריה ענקית ובלתי מנוצחת. הם לא רצו להשמיד אותנו אלא להפוך גם אותנו ליוונים. בסך הכל זה היה נראה מפתה, להפוך להיות יוני, ללמוד דברי חכמה, להיות חלק מאימפריה ולהפוך לבלתי מנוצח. אבל עם ישראל לא מסכים להתנתק מבוראו, ולכן בחר להלחם, כנגד כל הסיכויים. עם ישראל היה מוכן למות, ורק לא לאבד את דתו. כשהבורא רואה שאנחנו מאמינים בו והולכים בדרך הנכונה, הוא לא משאיר אותנו מקופחים. אותו חלק קטנטן מהעם שהחליט להלחם ביוונים, היה בסך הכל חלק של אנשי אמונה, לומדי תורה, ללא כל צבא, ובעזרת הבורא ניצח מעצמה ענקית. עד היום אנחנו חוגגים את חנוכה, אבל האם אנחנו באמת מבינים את משמעות החג? אם אנחנו מתנהגים כמו מדינות אחרות, סומכים עליהן, והופכים להיות חלק מהם, אז בעצם הפכנו את עצמנו לאותם מתיוונים שאנו סולדים מהם. המדינות שמנסות לחסל אותנו הן האויבות הקטנות שלנו, משום שהבורא לא ייתן לאף אחד להשמיד את היהודים. דווקא מדינות השלום, שמנסות למכור לנו את התרבות שלהם, הן הבעייתיות שעלולות לגרום לנו לניתוק מהבורא, ועל ידי כך באות הצרות האמתיות. כשאויב בא לתקוף, ניתן מיד להתגונן. כשחבר טוב תוקף בחשאויות מבלי שנבחין בכך, אנו עלולים לפול מבלי להרגיש.

כל המעצמות הגדולות ביותר בעולם יכולות להילחם בנו עם הנשק המתקדם ביותר, ואם הבורא נלחם למעננו, אפילו שעה אחת מראשו של אדם לא תינזק. לעומת זאת אם אנחנו מכעיסים את הבורא, מספיק שאיזו קבוצת אנשים שאין לה אפילו מדינה מחליטה לעשות פיגועים, ואנחנו רואים איך הם משתקים אותנו לגמרי. אנחנו מספקים להם את כל הצרכים שלהם – מים, חשמל, עבודה, קרקעות, בלעדינו הם לא יכולים להתקיים, ובכל זאת אנחנו לא מצליחים להתמודד איתם. קבוצה כל כך קטנה שבאה נגדנו ואין לנו כל דרך להלחם. מי שמתבונן בדברים יוכל לראות די בקלות איך

שהכול מתנהל רק לפי רצון הבורא, נגד כל ההיגיון שבעולם.

צבא

אם אנחנו מבינים את משמעות האמונה, ניתן להבין שזה לא ממש משנה כמה הצבא יהיה חזק או חלש. אם הוא מחליט שנפסיד, לא יעזרו לנו כל הצבאות שבעולם וסיוע של כל המדינות האפשריות. לעומת זאת אם הוא יחליט שננצח, נוכל לעשות זאת גם עם חייל אחד. בזמנים ביטחוניים קשים, כל שצריך הוא להתחזק בלימוד התורה, קיום המצוות ואמונה. זה מה שיגרום לבורא לרצות שאנחנו ננצח. כל המלחמות, המגפות, הייסורים וכלל הדברים הלא נעימים לנו, הם תוצר ישיר של התנהגותנו. לא בגלל שהצבא שלנו חלש, ולא בגלל ראש הממשלה, ולא בגלל הרפואה שלא הצליחה למצוא תרופה... רק בגלל מעשינו. הבורא רוצה לקרב אותנו לתכלית והוא עושה את מה שדרוש לכך.

שנאת חינוך או בצדק?

כמעט כל אדם שונא לפחות מישהו אחד, ולכל אחד יש את הסיבה שלו לכך. אף אחד לא שונא סתם כי משעמם לו. אז אם אנחנו שונאים אנשים משום שבעל המכולת גזל אותנו, האינסטלטור עבד עלינו, ההוא הרביץ לנו, השכן ירד עלינו ומס' הכנסה שדדו אותנו, אז נראה שאנו שונאים אותם בצדק. אך הדבר רחוק מאוד מכך. כי אם בעל המכולת גזל אותנו, אז זה אומר שהבורא רצה שמישהו יגזול אותנו לטובתנו, ובעל המכולת היה האדם המתאים למשימה. אם הוא עשה משהו לא בסדר, כמובן שזה היה מבחירה שלו והוא עתיד לתת על כך דין וחשבון. אבל זה כבר עניין שלו מול הבורא ללא שום קשר אלינו. כי אם הוא היה בוחר לא לעשות לנו את מה שעשה, מישהו אחר היה עושה לנו את זה. כי זה משהו שאנחנו צריכים, ואם לא היינו צריכים, אז הבורא לא היה נותן לזה

לקרות. לכן אין שום טעם לשנוא אף אחד, וכל שנאה שאנו מגדירים אותה כ"צודקת", היא למעשה שנאת חינם.

הבנקים יכולים לעקל למישהו את רכושו בגלל חובות שיש לאדם, ולמכור אותו למישהו אחר. אותו אדם לא יעלה בדעתו לשנוא את האדם שקנה את הרכוש. אם הוא חש חוסר צדק, הוא יכול להפנות את טענותיו אך ורק לבנק. כך גם אצלנו, יש לנו חובות מול הבורא. כאשר הבורא מחליט, הוא יכול להביא לנו ייסורים בשלל דרכים. הייסורים הללו נועדו בכדי שנחזיר את החובות. כל טענה שיש לנו ניתן להפנות לבורא ישירות. אך אין שום טעם לכעוס על השליח שדרכו הבורא מדבר איתנו. שנאה לשליח דואר שמוסר הודעה לא נעימה היא בוודאי שנאת חינם ולא צודקת בכלל. הוא בסך הכל שליח שעושה את עבודתו. כל העולם המעוצב סביבנו הוא שליח המיועד בשבילנו כדי שנקבל בדיוק את שאנו צריכים.

אין לנו מים לבזבז

משנה לשנה הארץ מתייבשת, אבל רוב האנשים בכלל לא מבינים למה זה קורה. אנחנו יכולים לחסוך במים ולמצוא פתרונות חלופיים, אבל אנחנו לא פותרים את הבעיה עצמה מהשורש. אנחנו מסתכלים על הגשמים המועטים שיורדים כאילו במקרה מוחלט, ולא מבינים שזה בידיים שלנו להוריד אותם. אז איך לעשות את זה? זה כתוב בתורה כמה פעמים במפורש לגמרי בצורה ברורה: אם נלך בדרך התורה והמצוות "ונתתי מטר ארצכם בעתו..." ואם לא: "ולא יהיה מטר..." אנחנו קוראים את זה כל יום כחלק מקריאת שמע, אבל האם אנחנו באמת מאמינים בזה? כי אם הגורם לגשם הוא ההליכה בדרך התורה והמצוות וההפך הוא הגורם לחוסר, אז מה יעזור לנו החינוך לחסוך במים? אמנם חיסכון הוא דבר חינוכי חשוב וטוב, אבל אם אנחנו באמת רוצים לפתור את בעיית החיסרון במים (או כל בעיה אחרת), צריך לעשות זאת בהליכה בדרך הבורא.

חוק מרפי

"חוק מרפי" אומר משהו בסגנון הזה: דווקא במצב הכי לא מתאים, יקרה מה שאנחנו לא רוצים. נחמד שגילו לנו "חוק", אבל איפה ההסבר? מה המהות שלו? הרי זה נוגד את כל חוקי הסטטיסטיקה וההסתברות. ההיגיון מאחורי זה הוא שלמחשבות שלנו יש כוח עצום, וניתן ליצור מציאות בעזרת אותן המחשבות. אנו מסוגלים לעשות דבר יומיומי ללא כל תשומת לב, ודווקא כשנרצה לעשות זאת כמו שצריך, זה לא ילך. העניין הוא שכאשר אנו חושבים הרבה על הדבר, אנו מהרהרים גם בדברים השליליים שעלולים לקרות ומהם אנו רוצים להיזהר. כשאנו פוחדים, אנו הופכים את הפחד למציאות. אדם שפוחד לא למצוא חנייה במקום מסוים, כנראה באמת לא ימצא חנייה. אדם שבטוח שימצא, באמת ימצא. המציאות מתחילה מהמחשבות שלנו. אדם הפוחד מכוחות טבע שונים, מראה את חוסר האמונה שלו ולכן קרוב יותר להינזק. הביטחון והאמונה הם שיוצרים לנו את המציאות היציבה והחזקה, בה לא שולט כל כוח שלילי.

בלי עין הרע...

אם התחזקנו באמונה שלמה שהכול מהבורא, זה בלתי אפשרי לפחד מכלום. למעשה הכל ממנו, והוא אוהב אותנו, כך שהכול רק בשבילנו ואין כל רע ושום הזק בעולם. מצד שני, נראה שישנם דברים נסתרים שכביכול קובעים לנו דברים בחיינו ללא שליטתנו. אדם נולד במזל מסוים ואז הוא נתון לאותו המזל, מישהו מקנא בנו ועושה לנו עין הרע, אולי מישהו עשה כשפים מסוימים שמשפיעים עלינו וכן הלאה. צריך להבין שאם נאמין בדברים האלו, זה בא על חשבון האמונה בבורא. אם אנו מאמינים בעין הרע ופחדים מכך, זה אומר שאנו סוברים שהבורא הוא לא הכל, כי חוץ ממנו ישנו כוח נוסף הנקרא "עין הרע". מתוך האמונה שלנו בכוח, אנו הופכים אותו למציאות ומביאים אותו על עצמנו. אם אנו מבינים שעין הרע זה בסך

הכל כלי שהבורא ברא ומשתמש בו, אז כבר לא נשאר ממה לפחד.

נניח שמישהו עשה לנו עין הרע. האם הכוח הזה חזק יותר מהבורא? כולנו יודעים שאין כל כוח חזק יותר מהבורא, אך זה לא עוצר אותנו מלהאמין בכוחות חיצוניים ולחזק אותם. ההיגיון אומר שאם מישהו עשה לנו עין הרע, זה אומר שהבורא רוצה לאותת לנו על משהו שאנחנו עושים לא בסדר, ולכן הוא מביא עלינו ייסורים. מה אכפת לנו אם זה דרך עין הרע או דרך הבוס המעצבן או דרך העצבות שנכנסנו אליה או דרך כל דבר אחר שיהיה? אם הבורא רוצה לאותת לנו, הוא ימצא את הדרך לעשות את זה. אין טעם להתחיל להיאבק בשליח שלו, שזה עין הרע במקרה הזה, ולהצטייד בשום, חמסות, דגים, חוטים אדומים וציורים של עיניים. הרי אף אחד לא באמת מאמין שזה מה שהבורא רוצה מאיתנו. הבורא רוצה משהו רוחני ולכן הוא מאותת לנו. חמסה ועין ענקית כנראה לא יקדמו אותנו לעבר התיקון והתכלית. אם נקשיב למה שהבורא אומר, אין לו טעם לתת לנו עוד ייסורים ואז הם כבר יעלמו מאליהם. אין אף אחד בעולם שיוכל להזיק לנו אם הבורא לא חפץ בכך.

בכל זאת, אם הבורא ברא כוח כזה של עין הרע הנמצא בעולם, זה אומר שיש בו איזושהי תועלת. לכן כדאי לדעת שעין הרע הוא כוח שמחזק את הענווה שלנו שהיא שורש המידות הטובות ומוריד את הגאווה שהיא הפך הענווה. כאשר אדם מצטנע ואינו מתבלט, אף אחד לא יעשה לו עין הרע. עין הרע מכוון לאותם רגעים של גאווה שאנו מנסים לבלוט ולהרגיש הכי בעולם. כשאנו מתרברבים ומרגישים את כוחנו הרב, הבורא מראה לנו שכל הכוח הזה הוא מתנה שקיבלנו משמיים בלבד. כאשר אנו צנועים ובעלי ענווה, מבינים שרק הבורא הוא בעל הכוחות ואין לנו שום דבר להתגאות בו, הברכה שורה שם על הסמוי מן העין, ואין עין הרע שולטת בנו.

כשפים

לא מעט אנשים חוששים מכשפים, וכדי לבטל אותם הם מנסים לעשות דברים מוזרים כמו לקחת 2 שערות חתול, לבשל אותן ביחד עם שתן של גמל ולשתות את זה (או כל דבר אחר בסגנון). ניתן להגדיר את הדבר הזה בתור סוג של עבודה זרה. כדאי לדעת שדווקא הפחד עצמו מהכישוף הוא שנותן לו כוח. אנשים רבים בטוחים שכישפו אותם מבלי שעשו להם דבר. הפחד הוא שמביא את הדבר למציאות. כך גם לגבי פחד משדים ורוחות או כל כוח מזיק אחר. אם באמת רוצים להתמודד עם כשפים, הדרך האמתית היא לחזק את האמונה והידיעה שהכול ממנו ולנסות לפרש את המסר שהוא מנסה להעביר לנו.

מזל

ומה עם המזל שלנו? האם אנחנו באמת מאמינים שיש מזל כלשהו ואנחנו תקועים בתוכו? האם הבורא כבר לא יכול לעזור לנו כאן? האם זה גדול עלי...? הרי זה מגוחך. אדם יכול לחזור בתשובה ולהתפלל מתי שרק ירצה, ובכך הוא ישנה את המזל שלו מקצה לקצה. לכל אחד יש תיקון שונה ולכן ניתנו לכל אחד כלים הראויים לעשיית אותו התיקון מאותה הנקודה בה הוא נמצא כרגע. אם נשנה את אותה הנקודה ונתקדם למקום אחר, גם הכלים שלנו ישתנו בהתאם.

תמים תהיה

המלה "תמים" מרמזת על שלמות, בניגוד למשמעות השלילית המקובלת היום. כל מה שצריך הוא להיות שלם עם הבורא וכל השאר יסתדר לבד. כל כוח שקיים בעולם הוא בסך הכל כלי שהבורא ברא. ניתן לפנות אליו בכל נושא ולהיעזר בו. הוא מקור כל הטוב ומקור כל מה שאנו מגדירים כ"רע". לא צריך לפזול לצדדים

ולהתעסק עם כוחות פחותים ממנו. לבן של המלך לא אכפת אם יש שרים ויועצים שמאיימים עליו, כי הוא יודע שכולם כפופים לאביו. גם לנו, הבנים של הבורא, לא צריך להיות אכפת מכוחות הכפופים לאבינו. עם אמונה כזו, כל צרה ניתנת לפתרון, כל דבר הופך לטוב ויש מקום רק לשמחה. ככל שנבין את זה יותר, נוכל להתחזק עוד יותר באמונתנו, וליצור לנו מציאות חדשה ויציבה על פי אותה אמונה.

פרק ח' – מוציאים את הבעיות מהחיים

מה בכלל גורם לבעיות שלנו?

לכל אדם יש תכלית, ויהיה לו הטוב המוחלט אם יצליח להגיע אליה. אדם עם כשרון מיוחד לציור שמאוד נמשך לתחום האמנות יהיה מאושר אם יעסוק בזה. אם הוא יעסוק במקצוע שונה לגמרי משורשו הרוחני והוא יחליט למשל להיות עורך דין, הוא יאמלל את עצמו. באופן דומה, כל אדם יהיה מאושר אם ילך לכיוון תכליתו הרוחנית. הבעיה היא שעם בלבולי העולם הזה, קשה לנו לזהות את הדרך הישרה והטובה אל התכלית, והתכלית של האחרים נראית לפעמים נוצצת יותר. לכן הבורא עוזר לנו במציאת הדרך. אם אנחנו הולכים במסלול הנכון, אז הכל בסדר. אבל אם אנחנו סוטים מהמסלול, אז הבורא רוצה לעזור לנו להגיע אל האמת והתכלית, ואז הוא מביא לנו קשיים בדרך שיחזירו אותנו למסלול הנכון. ברגע שאנחנו עוברים קשיים, אנחנו נזכרים שיש מישהו שאליו תמיד ניתן להתפלל לעזרה בכל צרה שתבוא, אנחנו מבינים שאולי אנחנו עושים משהו לא בסדר והכי חשוב, אנחנו מתחילים לחשוב מה אפשר לשנות כדי שיהיה טוב יותר. העניין דומה מאוד לאב שמחנך את בנו וכועס עליו ומעניש אותו לפעמים, אבל רק לטובתו, כדי שילך הדרך הנכונה. אם לא היה כואב לנו כשאיבר בגוף לא מתפקד כשורה, לא היינו נזהרים לטפל באותו איבר. כך גם הבורא חקק חוקים בעולם שיגרמו לנו להרגיש כאב ככל שנתרחק מתכליתנו. החוקים הללו נועדו לעזור לנו, כי אחרת לא היינו יודעים למצוא את התכלית.

עם כל זה, לפעמים אדם יכול ללכת בכיוון התכלית ועדיין להרגיש

קשיים וייסורים, ולעומת זאת אפשר ללכת בכיוון ההפוך ולהרגיש מצוין וטוב. ישנם ניסיונות וייסורים שעוזרים לנו לצמוח גבוה יותר. דווקא אם נלך בדרך הנכונה, אז נגיע להזדמנות הנפלאה של עליה למקום גבוה וטוב יותר. ההזדמנות הזו מגיעה דרך הניסיונות שאנו מקבלים. כאשר אדם הולך בדרך ההפוכה לעומת זאת, אז אין כל טעם לתת לו ניסיונות קשים שהוא לא יעמוד בהם. יוצא שאנחנו רואים אנשים שהולכים נגד תכליתם ועדיין נראים מאושרים ביותר. הם רק נראים מאושרים מבחוץ משום שללא ניסיונות, כיף וקל מאוד לחיות את החיים. אבל מבפנים תמיד תהיה ריקנות, הרגשה של פספוס. משהו תמיד חסר כשלא הולכים לכיוון התכלית. אם נראה מישהו ישן כל היום, נוכל להסתכל מהצד ולחשוב כמה כיף לו. הוא לא צריך לעבוד, לא מתאמץ לכלום, הכל קל, הוא פשוט נח לו כל היום. אבל אותו אדם יודע היטב שזה הסיט הכי גדול. הוא מבזבז את חייו ולא מתקדם לשום מקום. כשאנחנו הולכים למבחן קבלה למשהו, אנו עושים זאת מרצוננו. גם אם הוא לא כל כך קל, גם אם יש קצת פרפרים בבטן, וגם אם אפשר לוותר וללכת לישון בכיף, אנחנו בכל זאת נעדיף לבצע אותו. כי אנו יודעים שאם נעבור אותו, נגיע למשהו שלא נוכל להגיע אליו בלעדיו.

אם יעבור לידנו אדם עם שק ענקי מלא באבנים וכבד מאוד, נאנח ומתייגע וכמעט שבוכה מרוב שכבד לו, אנחנו נחשוב שהוא מסכן ואומלל. אבל אם אותו אדם יודע שהאבנים שיש לו בשק הן אבנים טובות שאותן הוא ימכור ויהיה מסודר לכל החיים שלו, אז למרות שהוא נראה סובל, הוא הבן אדם הכי מאושר מבפנים. אנחנו מרחמים עליו וחושבים שהוא מסכן, אבל הוא מצדו צוחק על כולנו. שווה לעבור קצת קשיים כדי להגיע למשהו הרבה יותר גדול וטוב. מכאן נוכל להבין, שככל שנלמד ונבין יותר את המהות העמוקה, כך נסבול פחות מהייסורים הפוקדים אותנו. ממש כמו אותו אדם שסוחב את האבנים, והוא נהיה פחות מיוסר ויותר מאושר ככל שהוא מבין טוב יותר את התכלית שלשמה הוא סובל. אם הוא לא יודע

למה הוא סוחב את האבנים, הוא הופך לאומלל. האבנים לא הפכו ליותר או פחות כבדות. הסבל הפיזי נשאר בדיוק כפי שהיה. הדבר היחיד שהשתנה הוא המודעות וההבנה שלו. ככל שנבין טוב יותר את התכלית שלשמה אנו נמצאים כאן, נשמח יותר להיות כאן. כאשר נלך לכיוון אותה התכלית, לא תהיה כל סיבה להמשיך את הייסורים שנועדו להחזיר אותנו אל הדרך הנכונה.

ניסיונות

מתחילת חיינו אנו נמצאים בניסיונות. בכל רגע יש לאדם בחירה ובבחירתו הוא קובע אם הוא יעלה על ידי בחירה בטוב, או ירד על ידי בחירה ברע. הניסיונות לא באים לנו בתור מבחן שממנו הקדוש ברוך הוא מבין באיזה דרגה אנחנו נמצאים. הבורא יודע כבר מראש מה נבחר ובוודאי לא נוכל להפתיע אותו. הניסיונות באים בשבילנו כדי להעלות אותנו בדרגה. משום שאם הם לא היו, לא היינו יכולים לצמוח. כולנו למשל יודעים שאם נרים משקולות על בסיס יומי, נשפר את הכושר ואת הבריאות בצורה משמעותית. אך הידיעה הזו לא תפתח לנו שרירים. כדי שהדברים יקרו באמת, אנו מוכרחים לפעול. הידיעה אמנם מניעה אותנו לפעול, אך אם נשב בחיבוק ידיים, הידיעה לא תעזור לנו. כך גם בעניין הניסיונות, הבורא אמנם יכל לא לברוא אותנו בכלל ומראש לדעת את טיבם של כל נשמה וגוף. הוא יכל לוותר על בריאת כל העולם ולדעת מראש מה היה קורה אילו הוא כן היה בורא אותו. אבל אם זה היה כך, לא היינו מתנסים בעצמנו ולא היה ניתן לצמוח. עצם הידיעה לא מוציאה את הדברים לפועל. אנחנו יכולים ללמוד את התאוריה של נושא מסוים במשך שנים, אבל ביום אחד של התנסות בנושא נגלה דברים שלעולם לא היינו מגלים אחרת. לכן בכל מקום עבודה כמעט, הדבר הראשון שיעניין אותם הוא הניסיון. כעת כשהבורא הביא אותנו לעולם ומעמיד אותנו בניסיונות, אנו יכולים לנצל אותם כדי להתעלות עוד ועוד. להוציא אל הפועל את כל הפוטנציאל הגלום בכל אחד

מאיתנו. אנחנו, וכל דבר שקיים בעולם, מהווים הגשמה של החכמה העליונה בחומר. אנחנו מביאים את הפוטנציאל לידי ביטוי גשמי.

הבורא נותן לאדם ניסיונות על מנת שנוכל להתקדם ולהתפתח. לפתח את האמונה, את קיום המצוות ולהגיע לתכלית. רק כאשר אנו יוצאים למלחמה מול היצר, אנו יכולים לחזק את הכוח שלנו. שחקן כדורסל ירצה לשחק עם כאלו ברמה שלו כדי להתקדם ולהתחזק. אמנם יהיה לו קל לנצח ילדים קטנים, אבל במקרה כזה הוא לא מתקדם לשום מקום. כמו משקולת קטנה שאפשר להרים בקלות ללא מאמץ והיא כבר לא עוזרת לנו. כדי להתקדם אנחנו צריכים לעמוד בניסיונות הקשים שבאים עלינו בהצלחה. ואם אכן נעמוד בניסיונות בהצלחה, כבר לא יהיה טעם בהם והבורא לא יביא לנו אותם יותר. הם יהפכו למשקולת קטנה שאנו מרימים בקלות.

איתותים

כאשר אנחנו חולים, או מקבלים ייסורים שונים, זהו איתות שאנו מקבלים מהבורא. אם ישנה איזושהי בעיה רוחנית אצלנו, הייסורים יכולים לעזור לנו לתקן את הבעיה. הרעיון הוא שנתיישר ואז נבין שאם לא טוב לנו, אז אנחנו לא הולכים בדרך הנכונה, ולאחר שנפשפש במעשינו נוכל למצוא את הבעיה ולעקור אותה מהשורש. ממש כמו בעיות רפואיות, בהן אנו מרגישים כאב לטובתנו, כדי שנדע ללכת לרופא לטפל בבעיות. כך גם בבעיות הרוחניות שיש לנו. אנו צריכים איזושהי התראה כדי להבין שמשהו לא בסדר, כך שנוכל לטפל בבעיה.

הבעיה היא שבהרבה מקרים אנחנו לא טורחים לברר מה הבורא מנסה להגיד לנו, אלא רוצים להפסיק את האיתותים וזהו. אז כשמישהו חולה, הוא הולך לרופא. כשמישהו בדיכאון, הוא לוקח כדורים. כשמישהו מרגיש בדידות, הוא מתהולל ועושה כמה שיותר עבירות. וכך אנחנו מנסים לטפל בסימפטומים במקום לטפל בבעיה

עצמה. אנחנו צריכים להבין שהייסורים הללו הם מתנה מהבורא. כמו שיש לנו עצבים בגוף, ולילד קטן זה נראה ממש אכזריות שכואבת לו מכה שהוא קיבל, אך כשגדלים אנחנו מבינים שזו מתנה משמ"ם, משום שאם לא הייתה לנו תחושת כאב, לא היינו יודעים שצריך לטפל במכה, ואז היא הייתה יכולה להזדהם ולהביא אותנו למצב הרבה יותר גרוע. הפתרון הוא לא לעשות טיפול להסרת העצבים בגוף כדי שלא נרגיש כלום. אנחנו צריכים לטפל בשורש הבעיה - לבדוק מה גרם לאותה מכה (אולי חוסר זהירות, אולי היינו בכעס ויצאנו משליטה וכו') ולטפל באותה בעיה. זה אמנם תהליך אטי יותר, אבל אם נטפל בשורש שלה אנחנו נדע שלהבא זה כנראה כבר לא יקרה שוב.

חז"ל לימדו אותנו לפשפש במעשים כאשר באים ייסורים על האדם. לכאורה זה נראה מובן מאליו שכל אדם יתחיל לחשוב למה ומהיכן הוא קיבל את הייסורים. נראה מוזר שחז"ל ילמדו אותנו משהו כל כך ברור מאליו. אלא שלאחר שבאים עלינו ייסורים, אמנם כולנו ננסה לחשוב מאיפה ולמה הם הגיעו, הבעיה היא שההסתכלות שלנו תהיה צרה מדי. אם למשל נגמר הכסף בבנק, אז רוב האנשים יחשבו על זה ויגיעו למשהו בסגנון "אנחנו מבזבזים יותר מדי". אולי בנוסף יאשימו את בני המשפחה, יזרקו כמה קללות מאחורי הגב על הבוס הקמצן, יחליטו לגור אצל ההורים כדי לא לבזבז סתם כסף ויגיעו לשלל תובנות מוטעות נוספות בסגנון הזה. אבל חז"ל לא סתם אמרו לנו לפשפש במעשים. צריך לחשוב חזק יותר, רחוק יותר. לא צריך לחשוב על הדרכים הטבעיות שנראות לנו, אלו רק ההתגשמות של הדברים בחומר. אנחנו צריכים לחשוב על המעשים שלנו שלא היו בסדר. אולי אנחנו לא נותנים מעשרות ולכן הבורא לא נותן לנו? אולי אנחנו נכשלים בגזל, אז הבורא נותן לנו להרגיש גזולים בעצמנו?

מידה כנגד מידה

הבורא מנהיג את העולם מידה כנגד מידה כך שאם באים עלינו ייסורים, אנחנו יכולים להבין על שום מה הם באו. זה צריך להיות מובן לנו שאם יש לנו איזושהי בעיה גשמית, היא מצביעה על בעיה רוחנית מקבילה. כל מה שצריך זה לחשוב על כל המצוות והעברות הקשורות לאותן בעיות שיש לנו, לנסות לתקן את הדברים ככל שניתן ומכאן הבעיות כבר יסתדרו מאליהן. אם לאדם יש בעיות זוגיות, כדאי לנסות לתקן דברים הקשורים לתאווה הניאוף. אם לאדם בעיות פרנסה, שינסה לפתוח את ידו לתת לנזקקים וכך הבורא יפתח את ידו אליו. אם אנו מרגישים שמקפידים עלינו בשמיים, זה אומר שאנו מקפידים מדי על אחרים. אם אנו מרגישים שכועסים עלינו בשמיים, זה אומר שאנו כועסים על אחרים. אנחנו צריכים ללמוד לפרש את האותות שאנו מקבלים מהבורא, כך שנדע מה צריך לתקן כדי להעלים את הייסורים הבאים עלינו.

שמתם לב איך שהצרות באות בצרורות? שמתם לב איך שיש לנו בתקופה מסוימת בעיות רבות בנושא מסוים, ובתקופה אחרת בעיות רבות בנושא שונה לגמרי? מבחינה הסתברותית קשה מאוד להסביר את התופעה הזאת, אבל עכשיו אנחנו יכולים להבין את זה מבחינה רוחנית. הרי אם יש לנו בעיה רוחנית שאנחנו לא מטפלים בה, הבורא ימשיך לתת לנו ייסורים בנושא, כל פעם בצורה אחרת. ברגע שנפתור את הבעיה הרוחנית, הייסורים יעלמו כבר מעצמם משום שלא יהיה בהם עוד טעם. אם לא נפתור את הבעיות, אז לא יעזור שנלך לרופא כשהילד חולה, משום שכנראה הבורא יחזור וייתן לנו איתותים נוספים עד שנפתור את הבעיה. לא פעם נהיים חולים מעט זמן לאחר שכבר מבריאים, ואז כל בני המשפחה נדבקים וכו'. צריך לפתור את הדברים מהשורש, ואז לא תהיה סיבה רוחנית למחלות האלו. הרי הבורא הוא הרופא של כולנו, והוא זה ששם את המחלות מלכתחילה.

העיקר הבריאות

הרבה אנשים משוכנעים שהדבר הכי חשוב הוא להיות בריא. אך צריך לשאול, לשם מה הבורא ברא את החולי בעולם? הרי אם זה הדבר הכי חשוב, אז שיבטל אותו. אלא שישנם דברים חשובים הרבה יותר, כמו המהות והתכלית של קיומנו. לכן, יש צורך לפעמים לתת לאדם חולי, כדי שיתפלל לבורא, כדי שיהיה לו זמן קצת לחשוב על המהות או בשביל כל מיני סיבות אחרות הנובעות מחשבונות שמיים. כדאי רק להבין שעדיף להיות חולה שהולך בדרך הנכונה, כאשר החולי מכפר על המעשים הלא טובים, מאשר להיות בריא ולהמשיך לעשות עבירות בלי לחשוב פעמיים. הבריאות היא דבר טוב וחשוב שיכול לסייע לנו רבות, אך זה בהחלט לא העיקר.

בריחה

אנחנו מעדיפים לא להתעמק בדברים שמעבר למה שאנחנו רואים בעיניים ושומעים באוזניים. לכן כאשר יש בעיה כלשהי, לא ננסה לתרגם את הבעיה לשורש הרוחני שעליו היא מצביעה ואז יוצא שננסה להתמודד עם הבעיות הגשמיות עצמן. אבל גם כאשר ננסה להתמודד עם הבעיות, תמיד יצוצו להן בעיות חדשות. הרי כל עוד השורש לא טופל, אנחנו ממשיכים עם אותה בעיה רוחנית שבאה בתור בעיות גשמיות רבות. כאשר אנחנו נתקלים בבעיה אחר בעיה, אנחנו מגיעים למצב שכבר אי אפשר להתמודד, ואז אנחנו רוצים לברוח. אנשים טסים לחו"ל, נוסעים לטיולים, מחפשים הרפתקאות, עובדים שעות נוספות... הכל רק כדי לא להיות לבד עם עצמנו. בדרך כלל זה רק מחמיר את הבעיה. הרי אנחנו מחכים לאיזה נס שיקרה לו פתאום שיוציא אותנו מכל הצרות, איזו תרופת פלא שתגיע בטיול או עם החברים או בעבודה, אולי אפילו מול הטלוויזיה. אבל בלי שנעשה שום דבר מצידנו, כנראה שהבורא לא ירצה לתת לנו תרופת פלא שכזו, שכן הייסורים האלו באים לתועלתנו. כשזה

לא מגיע, אנחנו מאוכזבים עוד הרבה יותר ממקודם. מלפני כן, הבריחה הייתה התקווה שלנו. לאחר מכן גם את זה אין לנו. הבורא רוצה שנתקדם לתכלית, הוא לא רוצה שנלך לרופא, נטייל בחו"ל, נעבוד שעות נוספות או כל דבר בסגנון. לכן הפתרון יגיע רק כאשר ניקח את הזמן לעצמנו ונחשוב מה גרם לבעיות האלו. כאשר נתפלל אל הבורא ונבקש שיעזור לנו להבין את הבעיה ויעזור לנו כמובן לטפל בשורשה הרוחני.

צדיק ורע לו

אם הכל היה כל כך ברור והיינו רואים את האמת מול העיניים, לא היה שום ניסיון בעולם הזה. אם מישהו מכון לנו אקדח לרכה ואומר לנו לתת מטבע של חמישה שקלים לאיש עני ברחוב והוא ייתן לנו בתמורה 1,000 ש"ח, אז מן הסתם כולנו ניתן. כל אדם שפוי יבחר בטוב כשהוא רואה מולו את השכר והעונש. כאשר עושים את זה ללא האיום, בלי האקדח ובלי התמורה, אז כבר הבחירה בידינו. וכך ניתן להתעלות ברוחניות וללמוד, מתוך הבחירות שלנו. הבורא נותן כסף גם לרשעים, חכמה גם לגויים, חולי גם לצדיקים וכל מה שצריך על מנת להפוך את העולם לנסתר. העולם הוא העלם. ברגע שאנחנו לא רואים את האקדח ואת התמורה, אנחנו עושים דברים מתוך בחירה. רק כך אפשר להגיע גבוה יותר.

הבורא רוצה שנתאמץ בעולם הזה, שנגיע לאמונה חזקה ואמתית. הוא יכל להתגלות לכל אחד מאיתנו ולצוות עלינו בפירוש לקיים את המצוות, כך שכולם יהיו צדיקים. אבל אז לא יהיה בזה טעם ולא יהיה לנו על מה להתגבר. הרי אם הבורא יתגלה אלינו ויצווה עלינו לעשות את הדבר הכי קשה בעולם, אפילו האדם הכי מרוחק ירוץ לעשות אותו מרוב יראה. אין פה שום ניסיון ולכן לא ניתן לצמוח. הניסיון האמתי הוא שיש לנו יצרים, יש רשעים מצליחים, יש צדיקים שנופלים, ואנחנו צריכים לעמוד במבחן ולבחור בטוב. גם משרד

החינוך יכול להחליט שמעכשיו במבחן הבגרות, התשובות הנכונות יהיו מסומנות כבר בדף. הרי זה דבר מצוין - זה ייתן 100% הצלחה במבחני הבגרות. זה אולי נשמע מצחיק, אך כל בר דעת יודע שזה יהיה אסון אם דבר כזה יקרה. אולי נקבל 100 במבחן, אבל במציאות לא נעבור את ה-20. המבחן נועד כדי שנמצא את הפוטנציאל החבוי בנו ונצמח. אדם נבחן במקום שקשה לו, לא כשהכול הולך חלק. כדי ללמוד באמת ולעשות סיון והבחנה בין הטוב והרע צריך להתאמץ, לעמוד בניסיונות, במבחנים ובאתגרים השונים. לכן כל העולם הוא נעלם. האמת נעלמת מעינינו רק בכדי שיהיה לנו ניסיון שנוכל לעמוד בו על ידי בחירה בטוב.

בכל זאת, מבחינת הצדק, זה נראה תמוה. למה לצדיקים צריך להיות רע אחרי כל ההשתדלות שלהם? ולמה יש גוים שיש להם כביכול את כל מה שהם צריכים? בשביל מה בכלל כדאי להתאמץ? השאלות האלו נובעות מההתבוננות שלנו בתמונה החלקית. כאשר מתבוננים בתמונה הגדולה יותר, הדברים הפוכים למובנים יותר.

ראשית יש לזכור שאף אחד לא יודע מיהו צדיק ומי רשע. ישנם לא מעט אנשים שנראים כרשעים, אך למעשה מקיימים המון מצוות. אדם שנראה ככופר ועוזר רבות לזולת, אדם גס רוח שמתמיד בקיום מצוות בסתר או שאר אנשים שכלפי חוץ נראים כרשעים, אך בפנים הם לא כאלו. כך גם להפך, ישנם כאלו המתיימרים להיות "רבנים", אך עם זאת עושים המון עבירות מבלי ידיעת הציבור. גם אם נוכל לדעת על אדם שהוא כולו צדיק או כולו רשע, צריך לזכור שאנו רואים אותו רק בנקודת זמן מסוימת. לא נוכל לדעת מה התיקון של אותו אדם ומה היו מעשיו בגלגול הקודם. בנוסף, חשוב לזכור שאדם יכול לסבול בעולם הזה כדי להגיע למקום טוב יותר בעולם הבא, וכך גם להפך חס ושלום. אז אם אנחנו רואים רשע שטוב לו, יתכן שלא מביאים עליו ניסיונות קשים שהוא לא יעמוד בהם, אך בגלל זה הוא יישאר בדרגה נמוכה יותר ולא יוכל לצמוח.

אילו היינו רואים את התמונה הגדולה, הכל היה אחרת. אך כרגע
אף אחד לא יכול לראות את התמונה השלמה, ולכן אסור לנו
להסתכל ולהשוות את עצמנו לאחרים. אף אדם לא שווה לשני ואף
אחד לא מתחיל מאותה נקודת פתיחה. כשאנחנו רוצים להשוות בין
הצדדים, אנו צריכים ללכת על עצמנו בלבד. נסתכל מה אנחנו
כרגע, ומה אנחנו יכולים להיות בעזרת קיום המצוות. מאדם שנולד
צדיק מצפים להרבה יותר מאדם שנולד רשע. יתכן מצב בו הרשע
יחליט להתקדם מעט לעבר הטוב, בעוד שהצדיק הלך אחורה לעבר
הרע. כאשר נתבונן בהם מהצד, נראה אדם צדיק ואדם רשע. אך
מבפנים, הרשע התקדם לכיוון התכלית והצדיק התרחק ממנה. לכל
אדם יש תיקון אחר, סביבה שונה ואופי שונה אותם הוא קיבל
מהבורא כדי לצמוח מאותה נקודה. אנחנו לא יכולים להשוות בין
אנשים ולדעת מי טוב יותר ומי פחות טוב.

ישנם לא מעט אנשים שנולדים עם יצר מוחלש ונטייה לעשות
טוב. זה לא אומר שהכול בסדר ולא צריך יותר מזה. הטוב שאנו
רואים הוא ביחס לאחרים, אבל לא ביחס לאדם עצמו. אם האדם
יתבונן על עצמו בלבד, הוא יבין שהוא יכול, כמו שכל אחד יכול,
להתקדם הרבה יותר ולהגיע למקום גבוה וטוב יותר. אותו הדבר
להפך, אדם עם יצרים חזקים ונטייה לעשות רע צריך לדעת שהוא
אינו נמדד ביחס לאחרים, אלא ביחס לעצמו. אף אחד לא מצפה
מאיתנו להיות אברהם אבינו או משה רבינו. אנחנו צריכים ללכת
לכיוון התכלית על פי הוראות התורה הקדושה בהתאם ליכולותינו.
אף אחד לא ישווה אותנו לחברים ולמכרים. לכן חשוב לא להתייחס
מתוך הבנה שלא נהיה רבנים גדולים, אלא כדאי להתקדם ככל
שנוכל ונגיע לאן שאפשר.

כחוט השערה

בכל זאת, אם הבורא מדקדק עם צדיקים כחוט השערה, נראה

כביכול שלהיות טיפש ולא מבין זה הרבה יותר טוב מלהיות צדיק. כך גם הניסיונות יהיו קלים יותר, ואולי מספיק לנו עולם הבא מצומצם, לא צריך יותר מדי... אבל הבורא לא נותן לאדם ניסיון שאינו יכול לעמוד בו. אז אם נשווה את העניין להרמת משקולות, כל אדם ירים משקולת בהתאם ליכולות שלו. אין טעם להרים משקולת שלא נרגיש את המשקל שלה, כי זה לא מועיל. לעומת זאת לא נוכל להרים משקולת כבדה ממה שאנו מסוגלים. לכל אחד יש את המשקולות שלו, הניסיונות והייסורים שלו, כדי שיוכל להגיע לתכלית. הצדיק שנמצא במקום גבוה, צריך ניסיונות בהתאם לרמה שלו. הדברים המטרידים אותנו הם משחק ילדים בשבילו. כמובן שברור לכולנו שאדם הרוצה לפתח שרירים בגוף לא יגיד לעצמו "טוב, מספיק לי שרירים קטנים, אז אני ארים משקולות קטנות..." זה טיפש להגיד את זה. מעבר לכך, לא אנחנו אלו שקובעים לעצמנו את הניסיונות, הבורא קובע לנו אותם ואנחנו רק יכולים לבחור אם לעמוד בהם או לא. אולי עכשיו אנחנו לא מבינים ומוותרים על העולם הבא די בקלות בשביל איזה מאכל לא כשר או עצלנות לקיים מצוות, אבל בסופו של דבר אנחנו נבין שהיה שווה להתאמץ הרבה יותר. כמו תחרות ריצה בה כולם רצים, מזיעים, מתאמצים ובקושי נושמים, אבל לאחר מכן יש את שמחת הניצחון או הרגשת ההחמצה. כל הקושי נעלם ורק רוצים לחזור לשם ולנסות להתאמץ עוד טיפה יותר. אבל אז זה כבר מאוחר מדי.

ליישב את הסתירה בין הרגש והשכל

כדי שנוכל להרגיש את הכל מבפנים, ולפעול מתוך אמונה שלמה תמיד, אנחנו חייבים ליישב את הקונפליקט בין השכל והרגש שלנו. הרגש למעשה מראה לנו תאוות שונות ומנטרל את השכל לגמרי. השכל לעומתו מבין שצריך להתחיל לפעול. כביכול זה נראה שהרגש בא מעצמו, אנחנו לא בוחרים את מי לאהוב, מה לרצות, על מה לחשוב... הכל בא לבד. אך האמת היא שהשכל הוא המכתיב

לרגש את הדברים הללו, רק שאם לא נשתמש בשכלנו כדי להכתיב לרגש איך לפעול, השכל ותת המודע שלנו, יעשו זאת בצורה רנדומלית ללא התערבותנו, על ידי מה שאנחנו קולטים מהסביבה. אם אנחנו יודעים שיש ערך מסוים שצריך לפעול לפיו, אנחנו יכולים די בקלות לחשוב עליו במשך היום, רק להשאיר אותו במחשבתנו, ואז הרגש כבר יגיע לבד. כשנרצה לאהוב, אז נוכל לגרום לעצמנו לאהוב. כשנרצה לרצות משהו, אז הרגש ירצה אותו לאחר זמן מה, הרי אי אפשר לרצות משהו שאנו כלל לא חושבים עליו אף פעם. זה בעצם הטריק של הפרסומות, נראה מוצר מסוים בכל חור שאנו נמצאים בו, מלווה בצבעוניות ובמוזיקה קליטה, ואז הרגש יחמוד אותו עד שלא נוכל לעמוד בפניו. אם נתמיד מספיק ונכניס את הדברים שנבחר כחלק מהיומיום שלנו, כל מה שאנחנו רוצים יהפוך להיות מה שאנחנו חיים. במקום שכל מה שאנחנו מרגישים בצורה אקראית על ידי אחרים שרוצים להכתיב לנו, ישתלט לנו על כל החיים שלנו.

פתחו לי פתח

הקדוש ברוך הוא רוצה לתת לנו כמה שיותר. אך לפני כן הוא רוצה שנעמוד בניסיון, שנגיע לרמה גבוהה יותר ושנתקן את מה שצריך. כולנו לפעמים חושבים לעצמנו שאם הקדוש ברוך ייתן לנו את מה שאנחנו צריכים, אז ניתן לו תמורה כלשהי, אבל כל עוד הוא לא נותן לנו את רצוננו, נישאר כך. אם הוא ייתן לנו לזכות בלוטו, נתרום חצי לנזקקים. אם הוא ייתן לנו את אשת החלומות, נתחיל להסתובב עם כיפה. אם הוא יתגלה ויראה לנו נסים, נתחיל לקיים מצוות. נעזוב לרגע את העובדה שרוב מי שאומר את זה, לא מקיים את זה לאחר שקיבל את מבוקשו. גם אם נניח שאכן נקיים את הבטחותינו, צריך להבין שהקדוש ברוך הוא לא עושה איתנו משא ומתן. הוא לא צריך כלום מאיתנו, ולא נוכל לתת לו שום דבר. זה טיפשי לנסות לעשות תנאים לבורא. אנחנו רק מזיקים לעצמנו בכך.

הבורא נותן לנו את האפשרות לבחור, והכל נמצא בידנו. אם נבחר בטוב, יהיה טוב. אם לא, אז יהיה פחות טוב. אנחנו אלו שצריכים לעשות את הצעד הראשון, אנחנו אלו שנמצאים פה במבחן, לא הבורא. אם נרצה פרנסה טובה יותר, אז נתחיל לתרום יותר ואז הבורא ירצה לתת לנו. אם נפסיק את כל העבירות שלנו ונתחיל לקיים מצוות, אז תהיה סיבה לבורא לתת לנו את כל מה שנבקש. אם לא נעשה את הצעד הראשון וגיד לעצמנו שרק ברגע שיהיה כך וכך, רק אז נשתנה, הבורא לא ירצה לתת לנו את בקשתנו, משום שהוא רוצה שנשתנה ללא שום תנאי. אם הוא ייתן לנו את מבוקשנו לפני שעמדנו בניסיונות המתאימים, זה יזיק לנו. לכן הבורא מחכה עד שנפעל. אולי אנחנו חושבים שאנחנו "מענישים" את הבורא, אבל היחידים שסובלים מכך זה אנחנו בעצמנו.

תשובה

ישנה נטייה לחשוב על חזרה בתשובה כמשהו חד פעמי שעושה האדם הרחוק שרוצה להתקרב ליהדות. צריך לדעת שחזרה בתשובה זה משהו שכל אדם צריך לעשות בכל רגע נתון. כל אדם טועה לפעמים, אף אחד מאיתנו לא מושלם. התשובה עוזרת לנו לקחת את הטעויות שלנו, ולצמוח מתוכם. בצורה כזו אנו מתקנים את הטעויות שלנו בצורה מיידית, ללא כל צורך בהכוונה מהבורא. תחשבו על אב מחנך שראה את הבן שלו עושה מעשה לא טוב, ולפני שהאב הספיק לומר משהו לבן, הבן בעצמו בא לאב ומספר לו על המעשה, מביע חרטה גמורה ומצטער על כך כמעט בבכי. אותו אב מוותר לגמרי על העונש באותו הרגע, הרי הוא כלל לא הכרחי. העונש בא בכדי להחזיר את הנענש למוטב, אבל אם הוא כבר חזר למוטב, אז אין בו שום צורך. כדאי לכל אדם להרהר במעשיו, לעתים תכופות ככל שניתן, ולבדוק שאכן אנחנו בכיוון הנכון כלפי התכלית, ושלא סטינו אפילו טיפונת מהמסלול. כל חייל שעבר מטווח יודע שסטייה קלה של מילימטר, גוררת אחריה סטייה גדולה הרבה יותר.

התשובה היא ההזדמנות לתקן ולחזור למסלול.

רעיון התשובה נראה לכאורה לא מובן כל כך. זה מאוד מתמיה איך יתכן שאדם שעבר כל חייו עבירות, וכעת הוא מתחרט עליהן בצורה אמתית וטהורה, זוכה להיות פתאום צדיק רק מתוך הרהור תשובה. האם זה באמת שווה ערך לאדם שקיים מצוות כל חייו? זה אמנם נראה לא הוגן, אך צריך להבין את עומק העניין. כדי להתנקות מעבירות, צריך לעבור "יסורים שונים". זה אולי נראה אכזרי, אך הייסורים האלו באים לטובתנו. מעין מכונת כביסה שלא נעים להיות בתוכה, אך בסופו של דבר יוצאים ממנה נקיים. לעומת זאת ישנה דרך פשוטה הרבה יותר להזדכך ולהתנקות מעבירות, והדרך הזו היא התשובה. ברגע שאדם מתחרט חרטה אמתית, עוזב את החטא ומקבל על עצמו לא לחזור אליו יותר לעולם, הוא למעשה עקר את החטא ממקומו. גם אם אדם עשה חטאים כל ימיו, הוא יכול להתחרט על כך ולשוב בתשובה. על כל חטא שחטאנו ועשינו עליו תשובה אמתית, הקדוש ברוך מוחל וסולח לנו לחלוטין. כך למעשה אנו מנקים את עצמנו ומסירים את הצורך בניקיון חיצוני על ידי "יסורים".

זה עדיין נראה קל מדי ולא הוגן, הרי כל אחד יכול לרצוח או לעשות את העבירות הגדולות ביותר ואז לעשות תשובה. אבל זה לא כל כך פשוט כמו שחושבים. לא מעט אנשים רצו לעשות חטאים ולאחר מכן לחזור למוטב, ונתקלו בהרבה בעיות. ראשית, הם התמכרו לחטאים. ככל שנחטא יותר, כך יהיה לנו קשה יותר לעשות תשובה. שנית, אף אחד לא יודע כמה זמן יש לו להיות כאן, וכך יוצא שבכל יום נגיד "מחר" אני אפסיק עם החטאים, בעוד שאותו מחר לעולם לא יגיע. שלישית, התשובה צריכה להיות אמתית ומעומק הלב, ואם מראש חשבנו על לעשות חטאים ואחר כך לחזור בתשובה, זה אומר שידיענו שאנו עושים משהו לא בסדר וכך התשובה היא כנראה טכנית בלבד ולא אמתית.

ליצר הרע שלנו תפקיד חשוב, והוא יעשה הכל כדי למנוע מאיתנו

להתקרב לבורא ולעשות תשובה. לכן, אם עולים בנו ההרהורים על עשיית תשובה, כדאי להזדרז לנצלם לפני שהיצר ישתלט עלינו שוב וימנע מאיתנו לעשות זאת. לא פעם, כולנו חושבים על התנהגות לא תקינה שלנו שברצוננו לשנות, אך לאחר שעה - שעתיים שוכחים מזה לגמרי. אחרי שאנו חוזרים שוב על אותה ההתנהגות ונכווים ממנה, אנו נזכרים שרצינו לעשות שינוי אבל ממשיכים באותה הדרך ללא כל שינוי. כדי להצליח לעשות את השינוי, מוכרחים לקבל אותו באופן מיידי, ובצורה ברורה עם חוקים שלא ניתן לכופף. אם לא נעשה זאת, היצר הרע שלנו יוכל למצוא לנו את כל התירוצים שבעולם למה לא לעשות את אותו השינוי. אם למשל החלטנו היום בצורה חד משמעית וללא פשרות שמחר נקום בשעה מוקדמת, כשתגיע השעה ולא יהיה לנו כוח לקום, נעשה זאת בכל זאת כי החלטנו. אבל כאשר אנו לא בטוחים בהחלטה, ומשאירים את הדברים פתוחים כך שנחליט מה לעשות בבוקר, אז היצר יביא לנו את כל התירוצים שבעולם למה כדאי להמשיך לישון ולשכוח מכל מה שהיה.

הרחמים שבדין

כולנו מנסים להתרחק ככל שניתן ממידת הדין. כולנו רוצים שהבורא ירחם עלינו ויעשה איתנו חסד. עם זאת, כדאי לדעת לשם מה בכלל ברא הבורא את המידה הזו. הרי הבורא אוהב אותנו, אם המידה הזו הייתה אכן שלילית ללא כל תועלת, היא לא הייתה נבראת מלכתחילה. צריך להבין שהדין נובע מהצמצום. ברגע שיש שפע ללא כל מחסור, האינסוף ברוך הוא גלוי לכולם וכולנו נהנים מאורו העצום, לא קיים כלל דין. אלא שבמצב כזה אנו מתפקדים כמו רבובטים. אם ניתן לאדם מסוים לבחור אם לקבל במתנה שק מלא במטבעות זהב, או לקבל עינויים מייסרים, אז בעצם אין לו שום בחירה. אין אדם שפוי שיבחר מרצונו ודעתו בעינויים. ברגע שאנו חשים את אור הבורא, אין למעשה שום בחירה וכולם הולכים לפי

רצונו. ברגע שקיימים צמצום והסתרה, אז אדם יכול לנסוע ברכבו בשבת ולראות שהוא עדיין חי, והוא אפילו חושב שהוא נהנה. רק בזכות הצמצום, ישנה אפשרות הקיום שלנו.

האדם אינו מסוגל לקלוט אינסוף. אנו קולטים רק גבולות של דברים. הגבול יוצר לנו את הצורה שמגדירה את הדבר. ללא אותה הגדרה, לא ניתן להבין אותו. אנו לא יכולים להבין למשל כמה זה אינסוף מספרים. אך אנו יכולים להבין מה זה אחד, שניים, אלף או מליון. ללא גבול וצמצום, אנו לא יכולים לקלוט כלום. החושים שלנו בנויים כך שיקלטו דברים מוגבלים. אנו שומעים טווח תדרים מסוים, אנו רואים טווח צבעים מסוים וכו'. הכל חייב להיות בעל גבול והגדרה כדי שנוכל לקלוט ולהבין אותו.

מכאן נוכל לראות שאין לנו כל אפשרות לקליטת אור הבורא או השפע שהוא רוצה להשפיע לנו. אלא שהבורא ברא את מידת הדין, כך שהוא יצטמצם כביכול, וכך נוכל להרגיש אותו ולתקשר אתו. כאשר נשפוך מים מדלי לתוך בקבוק עם פיה קטנה, שום דבר לא יכנס, חוץ מכמה טיפות אולי. אם נצמצם את פתחו של אותו דלי לעומת זאת, כך שיתאים לפיה של הבקבוק, כל השפע יכנס פנימה. הצמצום והדין נחשבים אולי כלא טובים. כולנו רוצים את הרחמים של הבורא ולא את הדין. אך חשוב לדעת שהדין עצמו הוא הרחמים הכי גדולים. בזכות מידת הדין יש לנו איזשהו קשר עם הבורא. הבורא ברא את העולם במידת הדין ורק לאחר מכן שיתף את מידת הרחמים. אילו היו רק רחמים, לא היינו מקבלים אותם. אף אחד לא שמח משלמות כלשהי שהוא כבר התרגל אליה. אנו שמחים ונהנים מהחוסרים שאנו משלימים לאחר שהשתוקקנו להשלים אותם. אדם חולה שמח ומודה לבורא כשהוא מבריא, לעומתו אדם בריא לא יודע בכלל שהוא בריא משום שזה מובן מאליו בשבילו. לאחר שקיימת מידת הדין וישנו הצמצום כך שנוכל לתקשר עם הבורא, ניתן לשתף את מידת הרחמים כך שנוכל לקבל אותה כראוי.

הבעיה העיקרית שלנו, היא שישנם אנשים רבים שנתקעים על אותה מידה של דין. הבורא ברא את הגיהנום כדי שנלמד להתרחק משם ככל שאפשר. אך אנו מצדנו, הרבה פעמים לא מבינים את השלטים שמרחיקים אותנו משם. אמנם ללא רע, לא ניתן להבין את הטוב, אך עם זאת, אין שום סיבה להישאר באותו "רע". צריך להשתמש באותו רע כדי להגיע למצב של בחירה בטוב, להעריך אותו ולהישאר שם.

התורה והמצוות מדריכות אותנו אל הבחירות הטובות, מרחיקות אותנו מהרע ומלמדות אותנו להעריך את הדברים ולראות את מידת הרחמים על ידי תפילות וקשר יומימי עם הבורא. אדם שאינו הולך בדרך הזו, מתרחק מהבורא, וכך גורם לאותו אור אינסוף להיות מצומצם יותר. כמו שככל שנתרחק מהשמש, היא תהיה קטנה יותר, ופחות נרגיש את החום והאור שלה, כך ככל שנתרחק מהבורא, יהיה קשה יותר להרגיש את אורו ויהיה צמצום רב יותר. לעומת זאת ככל שנתקרב לבורא, נוכל להסיר עוד ועוד מחיצות וצמצומים, ולחוש מקרוב יותר את השפע ואת מידת הרחמים.

להבין מהו אושר אמתי

כדי להבין איך להגיע אל האושר, כדאי לדעת קודם כל מהו אותו האושר. ניתן בקלות להבין שהאושר הוא דבר פנימי שאינו תלוי בגשמיות. אדם שאיבד את כל נכסיו, אך הוא אינו יודע מכך, ימשיך להיות מאושר. לא המצב עצמו גורם לו עצבות, אלא איך שהוא מקבל את המצב. אדם יכול להחליט להיות מאושר או עצוב, ללא כל תנאי. הכל תלוי בבחירתו.

אדם מרגיש מאושר כאשר הוא משיג איזשהו חוסר שהיה בו. ללא אותו חוסר, אין שום הנאה. המאכל הכי טעים לא שווה כלום לאדם שבע. לעומת זאת, אפילו מאכל פשוט יספק אושר לאדם רעב. יוצא שהחוסר הוא זה שנותן לנו את האפשרות לאושר. אנשים מנצלים את הרעיון הזה ומתמכרים לעישון, אלכוהול ושלל דברים מזיקים, רק

כדי לחוש כל פעם מחדש את הרגשת הצורך והחיסרון כך שיוכלו למלא אותה.

כל החוסרים שלנו הם רק כלים שנובעים ממקור עליון. הבורא נותן לנו את החוסרים כדי שנבין שאנו לא שלמים ובכך נתקרב אל הטוב. השלמות האמתית נמצאת בהדבקות בבורא. האושר מקבל לבוש בתור חטיף שוקולד, זוגיות מוצלחת, כסף, כבוד, חיוך של ילד או דברים נוספים ורבים. אך למעשה הכל זה רק צורת לבוש של עונג עליון הרבה יותר גבוה. האושר שאנו מרגישים ממילוי החוסרים הללו הוא אפסי ביחס לעונג האינסופי. יש באפשרותנו להתחבר אל האינסוף ולקבל אושר אינסופי ואמתי בכל עת שנרצה, ללא כל תנאי. רק צריך להתנתק מכל מה שסביבנו, ולתת לנשמה להתחבר אל האינסוף.

כאשר אנו רוצים חשבון בנק מנופח, או רכב חדש, או כל תאוה אחרת, אנו לא מחפשים את עצם התאוה, אלא את הרגשת העונג שתגיע כאשר נשיג אותה. אלא שמתוך תאוות גשמיות לא ניתן להגיע אל העונג האמתי. לכולנו קרה שרצינו משהו הרבה מאוד זמן והשגנו אותו לבסוף. לאחר זמן מה למדנו להתרגל והפסקנו להעריך. דברים גשמיים מביאים לנו רק אושר מדומה ורגעי. אך אם אנחנו יודעים שהסיבה לתאוה היא אותו רצון, נוכל ללמד את עצמנו להתאוות לדברים חדשים. בסופו של דבר, כל אחד מתאוה לדברים הנמצאים סביבו. אף אחד לא מתאוה לדברים שהוא מעולם לא ראה ולא שמע עליהם. אם נסדר לנו סביבה נכונה יותר, נוכל להתרגל להתאוות לדברים אמתיים יותר. במקום לאכול שוקולד כדי להגיע לעונג, נלמד את עצמנו להגיע לאותו עונג בלי השוקולד. נלמד את עצמנו להתאוות למטרות רוחניות, כך שנוכל להתחבר אל הטוב העליון שהבורא נותן לנו וליהנות ממנו. מרוב מרדף אחר תאוות העולם כדי להגיע לעונג הנכסף, כבר שכחנו את הרצון לעונג ונשארו רודפים אחרי תאוות ריקנות ללא כל טעם. אדם חושב שהכסף יביא לו אושר, אז הוא עובד שעות נוספות ומאמלל את חייו. הוא למעשה משיג את ההפך הגמור ממה שרצה, הוא רצה אושר וחופשיות, אך השיג עבדות ואומללות. הכסף הוא כלי

בלבד, הוא לא האושר עצמו. אם הייתה לנו האופציה להיות מאושרים ללא אותו כסף, היינו צריכים לבחור בה בשמחה. אך משום מה קשה לנו לחשוב בהיגיון ולראות את התמונה האמתית. אנו שקועים בתוך עולם חומרי מלא בתאוות גשמיות. אם נצליח להבין זאת ולנסות להגיע ישר למטרה, במקום להתעקש על הכלי והדרך, נוכל באמת להתחבר לבורא ולהיות מאושרים.

פרק ט' – הדברים שעלולים להפיל אותנו

עצלות

לצערנו, אנחנו מאוד עצלנים. אנחנו מחפשים את הקיצורים והחיים הקלים, ולקיים מצוות זה לא דבר פשוט. כשאנו מחליטים שאנו מאמינים בבורא ובתורתו, זה מחייב אותנו, ולכן אנחנו נמנעים מלהגיד את זה ואפילו מלחשוב על כך. אז יותר קל לשכנע את עצמנו שבאנו מהאבולוציה או שאנחנו לא יודעים מאיפה באנו (אבל גם לא כל כך אכפת לנו...). אנו משתדלים לא לצלול למחשבות עמוקות מדי בנושא הזה. האמת היא שרוב האנשים מאמינים בבורא ובתורה, אלא שהם לא מקשרים את עצמם לזה. זה לא מפריע להם למשל ללמוד על אבולוציה בשיעור ביולוגיה או לצאת למועדונים בשבת לאחר הקידוש. אין כאן שום היגיון בדברים, רק בריחה מהאמת אל הנוחות.

אמנם הכי קל לומר שהעיקר זה שאנחנו פה ושנעשה חיים משוגעים!! אבל כמו אדם שמעשן בלי לחשוב על התוצאות ההרסניות ומזיק רבות לבריאותו, גם אנחנו מזיקים לנשמתנו, וההתעלמות שלנו לא עושה את זה יותר טוב. החיוב במצוות לא נעשה ברגע שאנו מקבלים אותן על עצמנו. הוא כבר נעשה לפני אלפי שנים במעמד הר סיני כשכל אחת מנשמות ישראל הייתה שם וקיבלה את זה על עצמה. אפשר להגיד שאנחנו מאמינים, אפשר להגיד שלא, זה לא משנה אפילו טיפה את החיוב המוטל עלינו. בדיוק כמו שאף אחד לא יוכל לטעון בפני שוטר שעוצר אותו שהוא פשוט לא האמין ברמזורים, אז הוא לא חקר מה המשמעות של רמזור אדום ולכן לא ידע שאסור לעבור... החוקים קיימים ומחייבים,

בין אם נלמד אותם ובין אם נתעלם מהם. לטובתנו, עדיף לדעת אותם.

יִיאֹשׁ

בעיית הייאוש, היא בדרך כלל תוצר של העצללות. הייאוש יגיע לכל אחד שמנסה להתחזק בדרכי הבורא. כשמתקרבים לקדושה, היצר הרע יעשה הכל כדי למנוע זאת מאיתנו. הבורא רוצה שנעשה את ההשתדלות שלנו, ומשם הוא ירים אותנו למעלה. כמו הר גבוה שאנו נחושים בדעתנו לטפס עליו, למרות הסיכויים האפסיים, ולאחר שעברנו את תחילת הדרך למעלה, יביאו לנו הליקופטר שייקח אותנו לפסגה. אנחנו מוכרחים פשוט לעבור את השלב הזה ולהגיע למקום אליו אנו שואפים. מלמטה ההר נראה גבוה ובלתי אפשרי לטיפוס, אך כשנהיה באמצע הטיפוס, נוכל להתבונן על כל הדרך שעברנו ולהתחזק. כמו שעברנו את הדרך שעברנו עד עכשיו, כך נמשיך לעבור מכשולים רבים נוספים בדרך גם בעתיד.

חשוב לדעת שגם אם נפלו, עברנו על מצוות, ועשינו דברים לא טובים, תמיד אפשר לתקן. הייאוש גרוע הרבה יותר מהעבירה עצמה שעשינו. אנשים חושבים שאם נשברנו והדלקנו אור בשבת למשל, אז עכשיו כבר אבוד לנו ואפשר לחלל את שאר השבת שנותרה בכל העבירות האפשריות. אבל זה ממש לא כך, עצם העניין שעברנו עבירה זה משהו אחד, זה לא פותר אותנו משאר המצוות. הייאוש גורם לנו להמשיך לעשות עבירות כאילו שזה מותר. כבר נהיה לא אכפת לנו עם תחושה שאין מה להפסיד, וכל זה בגלל עבירה אחת קטנה שניתן לכפר עליה בקלות אם נחליט לעשות תשובה. הדבר דומה לאדם שרצח פעם ואז הוא יגיד "טוב, אז עכשיו אני יכול לרצוח כל החיים שלי, כי גם ככה כבר רצחתי..." זאת ממש לא דרך נכונה למחשבה.

לפעמים עובר עלינו יום קשה, אולי אנחנו לא חשים בטוב, אולי

כולם כועסים עלינו, אולי אנחנו כועסים על כולם... בקיצור, לא הולך לנו. ואז מגיע הזמן להתפלל או לקיים איזושהי מצווה, אבל כבר אין לנו כוח וחשק בשביל זה. אנחנו חלשים מדי כדי לקיים מצוות. צריך מאמץ אדיר בשביל לקיים איזושהי מצווה קטנה שנראית לא חשובה כל כך באותו רגע, אז אנחנו פשוט מוותרים. אבל כאן טמונה מלכודת ענקית של יצר הרע, וניסיון ענקי באמונה. לקיים מצוות מתוך כיף כשהכול הולך חלק זה קל. החכמה היא להמשיך לקיים את המצוות כשקשה יותר. אם לא טוב לנו כרגע, אז הדבר שאנחנו הכי צריכים בעולם כרגע זה מצוות וזכויות שיוציאו אותנו מזה. אם אנחנו לא חשים בטוב, אז הדבר הטוב ביותר הוא להתפלל לבורא שירפא אותנו. הרי במצבים כאלו של צרות וייסורים, הדבר היחיד שיוכל להוציא אותנו מזה הוא ההידבקות בבורא. אז מה ההיגיון בזה שאנחנו עוזבים את הכל כי אין לנו כוח וחשק, ומתרחקים בכך מהבורא? שנסבול עוד יותר?

שכר מצווה - מצווה

חז"ל לימדו אותנו ששכר מצווה - מצווה, ושכר עבירה - עבירה. אם נקיים מצווה, נרגיל את עצמנו לעשות משהו טוב, וזה יהפוך להיות במודע ובמציאות שלנו. עם הזמן, יהיה לנו הרבה יותר קל לעשות זאת שוב. לעומת זאת אם עשינו עבירה, אנו מרגילים את עצמנו לעבירה. במקרה כזה, לא נרגיש שאנו עושים בכלל משהו רע. כמו רוצח שכיר שהתרגל למקצוע, וכבר איבד כל טיפת רחמים ומצפון. אין לו שמץ של מושג שהוא עושה משהו לא בסדר.

ילד שהולך לכיתה א' בפעם הראשונה יכול לעשות המון בעיות להוריו כי הוא פוחד ולא רוצה ללכת לכיתה. אך לאחר היום הראשון, היום השני יהיה יותר קל, ואחרי חודש חודשיים כבר בכלל לא תהיה לו בעיה עם זה. הצעד הראשון הוא תמיד הקשה ביותר, ברגע שהרגלנו את עצמנו וזה נמצא בתוך העולם שלנו, זה נהיה קל יותר.

מהכיוון השני, אתם יכולים לנסות לחשוב כמה עבירות כולנו עושים בלי לשים לב, סתם מתוך הרגל. לכן כל מצווה קטנה חשובה מאוד. שכר כל מצווה עצום יותר מכל מה שאנו יכולים לדמיין ומכל האושר של כל האנשים בעולם הזה ביחד. אך יותר מכך, המצווה תרגיל אותנו ותביא אותנו לקיום המצווה הבאה, כך שצעד אחר צעד, נוכל להגיע לתכלית. הרי מכל מקום שנסתכל על זה, תמיד נצטרך להתחיל במקום כלשהו בקיום איזושהי מצווה בזמן שאת שאר המצוות אנחנו עדיין לא מקיימים. אף אחד לא התחיל מזה שהוא מקיים בבת אחת את כל המצוות.

חיים מתוך הרגל ושגרה

יותר מ 90% מהפעולות שאנחנו עושים במהלך היום, הן פעולות שאנחנו כלל לא מרגישים ועושים אותן מתוך ההרגל והשגרה. אנחנו יכולים לטעות ולחשוב שאולי זאת הדרך לחיות ובגלל זה המצב כך, אבל אם נבחן זאת היטב נראה שכל אדם פועל בצורה שונה לגמרי מהאחר, לכל אחד יש את הדרך שלו וכל דרך היא שונה, אבל עצם העובדה שיש עוד דרכי פעולה שונות לא תמנע מאיתנו ללכת באותה הדרך שוב ושוב, יום אחרי יום. אז איך אפשר להשתנות? אדם עצבני לא יהפוך ביום אחד לסבילי, אדם ישר לא יהיה ברגע אחד פתאום שקרן, אדם שאוהב לאכול לא יהפוך בשנייה לרזה השומר על משקל. כל השינויים שאנחנו רוצים לעשות הם כאלו הלווקחים זמן. אדם שרוצה להשתנות צריך להכניס לחייו את השינוי. זה לא מגיע ביום אחד, אך זה מחלחל לאט לאט. אם אתמול לא האמנו שיש בורא לעולם, אז לא חשוב כמה ישכנעו אותנו ויביאו לנו את כל ההוכחות לכך, גם היום לא נאמין. אך אם שלשום החלטנו לחפש את האמת ואתמול מצאנו כמה תשובות לשאלות עתיקות, אז היום נוכל להבין שקיים בורא. אף אחד לא יעזוב את כל החיים אליהם הוא כבר התרגל ביום אחד.

אנשים רבים מרגישים שבעצם השינוי או הזרקים את כל ה"ערכים" שלנו, מוותרים על כל העקרונות ומבטלים את עצמנו. זה כמו להפוך להיות מישהו אחר כביכול. אלא שצריך להבין שזה לא באמת כך. הנשמה שבנו אלוקית, היא נמשכת לרוחניות, לקיום מצוות ולמעשים טובים. זה בדיוק ההפך מלבטל את עצמנו. עד עכשיו היינו מבוטלים כשהתעסקנו רק בגוף ובחומר. אדם שלא משתנה ותקוע בהרגלים שלו הוא עבד. הוא עושה דברים בגלל שככה כולם עושים, כי ככה יעריכו אותו, או כי זה מה שהתאווה רוצה. עם השינוי שמגיע, אנו מתחילים לעשות דברים על פי הרוחניות, על פי הבחירה האמתית שלנו, של הנשמה שלנו. לא דברים נוחים וקלים, אלא דברים נכונים ואמתיים.

שימו לב שלכוח ההרגל יש צדדים שליליים וצדדים חיוביים. אמנם מהצד השלילי הוא מעכב אותנו מאוד, אבל ישנו גם הצד החיובי שיכול להועיל לנו. זה כרגע נראה לנו מאוד קשה לקיים מצוות. אנחנו בטוחים שלא נצליח לעולם לקום מוקדם כל בוקר כדי להניח תפילין ולהתפלל במניין, או לשמור שבת עם כל כך הרבה הלכות. אבל אם תשאלו את כל מי שעשה את השינוי, תגלו שגם לו היה קשה מאוד בהתחלה, אך הוא התרגל ועכשיו זה שגרה אצלו. אנחנו חיים את השגרה בכל מקרה ואנחנו לא מרגישים מה קשה ומה קל, מה כיף ומה לא. הכל רגיל, שגרתי ומובן מאליו. אם התרגלנו לאכול רק שוקולד במשך חודש כבר לא נהנה מזה. אם התרגלנו לרוץ כל יום 20 ק"מ, נעשה זאת בלי להרגיש כמעט. כשיש שגרה הקושי נעלם. כשאנו לומדים ללכת בקטנותנו, אנו חושבים על כל צעד ומנסים להיות מרוכזים כמה שאפשר. אך מהר מאוד אנו מתרגלים ואז אנו הולכים ללא כל בעיה ומבלי לחשוב על הפעולות שצריך לעשות עם כל צעד. זה בא בצורה טבעית ורגילה. כך גם כל קושי אחר שאנו עוברים ומתרגלים אליו. השגרה שיש לנו היום היא תוצאה של הבחירות שלנו בעבר. אם נבין זאת, נוכל לבחור היום את הבחירות הנכונות, ולא דווקא הקלות. אל הבחירות האלו נתרגל

במהרה והן יהפכו להיות השגרה החדשה שלנו בעתיד. יהיה בהתחלה קשה, אבל כשזה הופך לשגרה, נשאר רק לצעוד לכיוון הטוב והאמת.

אבל גם אחרים לא משתנים...

החברה מראה לנו כביכול את הדרך הנכונה לחיות בה. כל אחד, על פי המקום והאופי של החברה בה הוא גדל, חי את חייו ובטוח שזה האידאל וכל השאר חושבים בצורה הפוכה מכל היגיון. אנחנו צוחקים על הסינים, מזלזלים באפריקאים ומסתלבטים על כל אוכלוסיה שקיימת בעולם, אך זה גם בדיוק מה שהם עושים עלינו. אנחנו רגילים לשגרת החיים שלנו על פי כללי החברה בה גדלנו, וכל השאר נראה מוזר ושונה. לכן, גם אם נצליח להבין בבירור שצריך לעשות שינוי מהותי, יהיה מאוד קשה לעשותו במסגרת החברה. תמיד נחשוב מה יגידו ההורים? מה יאמר השכן? מה יגידו החברים? אנחנו רואים את כולם חיים את חייהם בלי לעשות את השינוי הזה, אז באופן אוטומטי נכנסים אלינו הרהורים שונים שגורמים לנו לחשוב בשביל מה אנחנו צריכים להתאמץ כל כך? אם כולם חיים את החיים בצורה טובה מבלי לעשות את השינוי, אז למה אנחנו צריכים לעשות אותו? אלא שכל ההרהורים האלו מגיעים אלינו מהיצר, שינסה לעשות הכל כדי להשאיר אותנו בשליטתו. הרי כל מטרת הקיום בעולם הזה היא להגיע לתכלית שלנו. אז מה הטעם לפספס את מהות החיים שלנו רק בגלל שאחרים מפספסים את מהות חייהם? בנוסף כדאי לדעת שלכל אחד ישנו תיקון שונה בעולם. יתכן שהחברים שלנו עומדים בניסיונות שלהם מבלי שנדע זאת. אולם אנחנו לא יכולים לדעת מהו התיקון שלנו. הדרך לתקן את עצמנו היא על פי התורה, שמהווה את המפה שלנו להתמצאות בעולם.

הניסיון מלמד אותנו, שברגע שאנו נגררים אחרי החברה, החברה

עצמה יכולה לנצל את זה לרעתנו ותיקח אותנו לכל מקום שתרצה. נגיע למקומות שאנו כלל לא רוצים רק משום שאחרים קבעו לנו להגיע לשם. לכולנו קרה שפתאום מצאנו את עצמנו בסיטואציה לא נעימה שכלל לא רצינו להיות בה, אליה הגענו רק בגלל החברים שגררו אותנו אליה. לעומת זאת, מי שיציב ועקשן בדעותיו, יוכל לשנות את אותה החברה. אז אולי בהתחלה כולם יצחקו על הכיפה או הלבוש הצנוע, אבל מהר מאוד יתרגלו לזה. מה שחשוב עוד יותר, זה שברגע שאנחנו בעצמנו נהיה שלמים עם זה ונאמין בדרך, לא רק שאחרים לא ילעגו למעשינו, אלא הם יכבדו אותנו ויושפעו מאיתנו. החברה מושפעת מאלו הבטוחים בעצמם ומאמינים בדרכם. ככל שנאמין בדרכנו מהר יותר, כך נהפוך להיות בצד השני של המשפיעים במקום המושפעים. לא פעם אנשים "מצטדקים" בסביבת רבנים או אנשים שומרי תורה ומצוות, וממלמלים שגם הם שומרים שבת או שסבא שלהם היה רב גדול. כולנו יודעים שזו האמת, אלא שאנחנו לא מביאים את הדברים אל לבנו ומנסים להדחיק את זה כדי שנוכל לחיות את החיים אליהם התרגלנו ללא הפרעות.

אבל זה האופי שלי

רבים טועים ונופלים, כשהם בטוחים שיש להם אופי כלשהו הנוגד את רוח התורה והיהדות. האופי הוא שורש כלשהו המכיל נטייה לכיוונים מסוימים. אין דבר כזה אופי טוב או רע. ניתן להשתמש באופי לכיוונים טובים יותר או טובים פחות, על פי בחירת האדם. טעות היא לחשוב שלמישהו יש אופי רע, ולכן אינו יכול להשתנות. טיפשי לומר שהאופי של מישהי הוא להתנהג או להתלבש בצורה לא צנועה. טיפשי לומר שמישהו לא יכול לשמור שבת כי האופי שלו הוא לעשות סיבובים עם האוטו. כל הדברים האלו הם כלל לא אופי, הם דברים גשמיים הנלמדים במשך חיינו. ניתן בקלות ללמוד דברים חדשים וטובים הנובעים מאותו שורש ומאותה נטייה.

כשאנו עוברים ליד דוכן פלאפל או שווארמה, מיד זה עושה לנו

חשק לדבר. כשאנו עוברים ליד פיצרייה דקה לאחר מכן, פתאום אנו מבינים שאנו רוצים בכלל לאכול פיצה. כך נוכל להמשיך לעבור ליד חנויות שונות ובהתאם לקליטת הדברים בחושים שלנו, נתאווה לדברים שונים. אמנם אותו אדם בטוח שהוא באמת רוצה לאכול פיצה או כל דבר אחר, אך זה לא משהו שבא מבפנים, אלא משהו שהגיע מתאווה בלבד. כך גם שאר הדברים שאנו נמשכים אליהם, אנו יכולים לחוש שזה באמת מה שאנו רוצים, אך למעשה זוהי רק תאווה חולפת שכלל לא באה מהפנימיות שלנו, אלא מהעולם החיצוני. לכן, לפני שאנו משכנעים את עצמנו שהאופי שלנו אינו מתאים, כדאי לחקור את פנימיות הרצון והמשיכה שלנו, ולחפש תחליפים כשרים לכל אותן תאוות. לאחר שנרגיל את עצמנו לסביבה חדשה, בה החושים שלנו יקלטו דברים טובים התואמים לרוח היהדות בלבד, נגלה שאנו מתאווים לדברים הללו ולא מוצאים שום עניין בדברים הלא טובים שהיינו בטוחים שהם ה"אופי" שלנו.

זורמים

את רוב הבחירות שלנו בחיים, אנו לא בוחרים מתוך יישוב הדעת, אלא מתוך היותנו מושפעים מהחברה. אמנם כל אחד לעצמו בטוח שאצלו זה לא כך ושהוא אינו מושפע מכלום, אבל התבוננות קצרה בנושא מראה לנו כמה שאנו טועים. הרי תראו כמה שאנו דומים האחד לשני. אמנם כל אחד נראה ומתנהג קצת שונה, אבל באופן יחסי אנחנו כמעט זהים. אם יבוא אדם ממדינה אחרת, מתרבות שונה לחלוטין, הוא יבלוט ויראה שונה מבין כולם. הלבוש שונה, ההתנהגות שונה, האופי שונה, המנטליות וכו'. הסיבה לשוני, היא שהוא לא היה מושפע מאותה החברה שהשפיעה עלינו. כולם יודעים להגיד ש"רק דגים מתים שוחים עם הזרם", אבל האם אנחנו באמת מיישמים את זה בחיינו? או שאנחנו מנסים להיות מבין הקלילים והמגניבים שזורמים... הרי בשביל מה להיות כבדים...?

השאלה שאנחנו צריכים לשאול את עצמנו היא האם אנחנו רוצים לבחור את הבחירות בעצמנו, או להמשיך לתת לחברה לעשות אותן

מאחורי הגב שלנו מבלי שנרגיש שמשוהו לא בסדר. האם לא כדאי לקחת שליטה על החיים שלנו במקום לזרום עם מה שהסביבה מכתובה לנו בתת מודע? הכל נהיה לנו טבעי ורגיל, מבלי שנעצור לשנייה ונחשוב על הכל. מישהו בא והחליט שעגיל או קעקוע בכל אזור אפשרי בגוף יעשה אותנו למגניבים הרבה יותר. מישהו החליט שככל שיהיו לגבר יותר בחורות אז הוא יותר "גבר". החליטו שאם את בלונדינית או מפורסמת אז כולם יאהבו אותך. החליטו שאנחנו צריכים להתלבש איך שאנחנו מתלבשים, לאכול את מה שאנחנו אוכלים, לדבר איך שאנחנו מדברים, לשתות, לעשן, וכל שאר הדברים שאנחנו עושים. אפילו החליטו בשבילנו איך לחשוב. החליטו בשבילנו ואנחנו אוכלים את זה בלי לשאול שאלות.

החלטה שלנו?

כל אדם שמעשן התחיל את זה באיזשהו שלב. כל אחד סבל מהסיגריה הראשונה שלו ולא נהנה ממנה אפילו טיפה. אבל זה לא עצר אותו מלעשן עוד אחת, שגם ממנה הוא לא נהנה. בהתחלה לא מרגישים את הניקוטין, אין את ההתמכרות, אין את תחושת ההרגעה שמרגישים אחר כך, אין למעשה כלום חוץ מעשן הנכנס לריאות. כך זה בכמה סיגריות ראשונות. לא אחת ולא שתיים. אז איך זה שכל כך הרבה אנשים לא עצרו שם, אלא המשיכו והמשיכו, בניגוד לכל טיפת שכל והיגיון? כל אחד שהתחיל עם זה היה בידיעה טוטלית שהוא מזיק לעצמו עכשיו ללא שום תועלת, ובכל זאת המשיך עם זה. כך אנחנו זורמים עם החיים כדי לא לחוש "כבדים". כדי לא לחשוב ולאמץ את המוח שלנו, אנחנו סומכים על אחרים שיחשבו בשבילנו. לכל מי שעדיין בטוח שהוא מחליט החלטות בעצמו, שיחשוב לכמה רגעים איך זה שאת הבגדים שאנחנו קונים עכשיו, לא היינו מעזים לקנות לפני 5 שנים, ולא נוכל לפזול לכיוון שלהם בעוד 5 שנים. מי זה שקובע את האפנה? ומי אמר שהוא יודע להחליט החלטות יותר טוב מאיתנו? ואם ההחלטה כל כך טובה, אז

למה היא משתנה לעתים קרובות כל כך?

60 שניות על טלוויזיה...

מלכת ההחלטות לאחרים ושטיפות המוח היא הטלוויזיה. כמובן שגם שאר כלי התקשורת לא טומנים ידם בצלחת, אך הטלוויזיה משלבת בין שני החושים הדומיננטיים ביותר אצלנו – הראייה והשמיעה. כשאומרים טלוויזיה אז הכוונה היא לא רק לפרסומות ששוטפות לנו את המוח ומעצבות לנו את החיים בלי ידיעתנו, ולא רק לאל"מיות ולחוסר צניעות המובהק שכולנו בטוחים שאנו חסנים אליו. הכוונה היא גם לכל התכנים שאנו בטוחים שהם כל כך תמימים והורסים את חיינו ללא ידיעתנו, על ידי מסרים שמגיעים ישירות אל תת המודע. כשאנחנו צופים בסרט, וגיבורת הסרט מאוהבת במישהו שנשוי לאישה רעה שאינה מתאימה לו, אז אנחנו בטוחים שראינו סרט רומנטי, אבל הלא מודע אצלנו הבין שזה בסדר לבגוד. כשמדברים על ה"מצב" בעולם, אנו מאבדים כל טיפת אמונה שיש בנו ושוכחים שהבורא הוא זה שמנהל את אותו מצב. כשאנו צופים בדמות אהובה שאינה יכולה לתפקד בלי תאוות רגעיות שונות המוצגות כדרך אגב בסרטים השונים, תת המודע שלנו קולט ומפתח משיכה לאותן התאוות. כל כך הרבה מסרים סמויים עוברים אלינו בתכניות הטלוויזיה. כולם מסתכלים על הכוכבים הגדולים ומחקים אותם. מדברים כמוהם, מתלבשים כמוהם, מתנהגים כמוהם ומנסים להיות דומים להם ככל שניתן. תסתכלו על כל סדרות הריאליטי, איך שנסכים למכור את הילדים שלנו בשביל טיפת פרסום, גם אם נצא מגוחכים לגמרי ויעשו מאיתנו צחוק. חשוב עוד יותר, תסתכלו על עצמנו איך במשך כל השבוע אנחנו מצפים לפרק הבא לראות מה קורה בהמשך. אנחנו פשוט חיים את החיים שלהם במקום את שלנו, וחושבים על הבעיות שלהם במקום לפתור את שלנו. הבעיה היא שכולם בטוחים שהם חסנים לכך. אבל כולנו מושפעים, רק שזה נעשה בצורה כל כך מתוחכמת, כך שאנחנו כלל לא מודעים לכך.

התאהבות באשליות

כשאנחנו רואים איך האהבה מתעוררת לה לבד ללא מאמץ מצד בני הזוג על המסך, אנחנו בטוחים שכך זה יהיה גם אצלנו, וכשזה לא כך, כנראה ששוב נגיע לאיזושהי מריבה, כי "למה אשתי לא יכולה לאהוב אותי כמו שזאת מהסרט אוהבת?" או "למה בעלי אף פעם לא יוצא עם ורד מתוך הפורשה שלו לאחר שכיסח בשבילי 30 לוחמי קומנדו? מה בסך הכל אני מבקשת?..". הדבר הזה יכול להזיק עד לאין שיעור ביחסי בני הזוג. אף אחד לא יהיה מרוצה מבן/בת הזוג ותמיד נפנטז על אהבה דמיונית כמו בסרטים. הסדרות והסרטים הכי תמימים לכאורה יהרסו לנו את החיים אם לא נהיה מודעים לכך. אנחנו מוכרחים להבין שכל מה שקורה במסך הוא אשליה, אותם מנסים למכור לנו. אם היינו מכירים את החיים האמתיים של כל אותם השחקנים, היינו מרחמים עליהם. הכל דמיונות ואשליות. כשאנו רואים את האשליות האלו, אנחנו רוצים להביא אותם לחייו, אך לעולם לא נצליח, משום שאלו אשליות שאין להן כל קיום במציאות. לא פלא שהחיים של כולנו הפכו להיות טלנובלה אחת גדולה. אנחנו מחפשים לסבך את החיים ממש כמו שרואים במסך. איך אפשר לצפות מילדה קטנה שצופה יחד עם הוריה בבגידות ויחסי אהבה שנאה, שתגדל להיות שפויה בנפשה ותפתח יחסים תקינים עם בעלה? הרי זה ברור שיהיו לה בלבולים רגשיים כשהיא תתבגר והיא לא תוכל למצוא את עצמה. כשמחדירים לנו רגשות, אז כל הסבר הגיוני ואמתי לא יוכל לשכנע אותנו ההפך. הרגש מסוגל לרמוס כל טיפת שכל והיגיון. אז מה בעצם שווה כל החינוך? לא רק הילדים צריכים חינוך, גם אנחנו צריכים אותו.

והרי החדשות

אנשים חושבים שחדשות זה משהו אחר. כאן מדובר על משהו אובייקטיבי ללא מסרים סמויים, ומוטלת עלינו חובה לראות

ולתעדכן על הנעשה בעולם. אך למעשה לא חשוב באיזה רמה רוחנית אנחנו, כאשר אנחנו רואים את כל הדברים הנוראים שקורים בעם ישראל ובעולם, אנחנו נחלשים ונופלים באמונה. כי אם היה פיגוע ואנחנו רואים את זה, אז גם אם אנחנו צדיקים גדולים, נוכל לחשוב שאין צדק בעולם ושהבורא הוא אולי חס ושלום לא רחמן. כשאנחנו רואים את ראשי העם בפרשות שחיתות אנחנו חושבים דברים רעים על העם שלנו. כשאנחנו רואים את כל המדינות ששונאות אותנו, או את ארה"ב שכביכול מתנהגת כמו האמא שלנו, אנחנו מאמינים בכוח גשמי של מדינות וצבאות. כל דבר שנצפה בו בחדשות רק ימעט את האמונה שלנו ויגיד לנו שאולי הבורא כבר לא כאן איתנו. ואז נתחיל להאמין במחלות, באנשים, במלחמות, בשלום, בראשי העם, במשטרה או בכל דבר גשמי אחר. אם אנחנו נותנים כוח למשהו גשמי, אז למעשה אנחנו אומרים לעצמנו שיש כוח בעולם מלבד הבורא, מה שבאופן אוטומטי ממעט את כוחו בעינינו ומחליש את האמונה.

תחשבו כמה אנחנו מסתכלים על החדשות כמשהו אובייקטיבי. אפילו שבסופו של דבר, בשר ודם כמונו שיכול לטעות הוא זה שכותב אותן. אם לעורכי \ מגישי החדשות יש עמדה בעניין מסוים, אז נרגיש אותה אפילו שלא יגידו לנו אותה מפורשות. אם הם רוצים הם יתנו יותר זמן שידור למישהו, פחות למישהו אחר, ישאלו שאלות קוטלות אדם אחד ויזדהו עם שאלות לבביות לאחר. גם אם אין להם כל כוונה רעה, כך זה ייצא מבלי שהם ירגישו. מספיק שמראים לנו מישהו חשוד בעבירה מסוימת כדי לגמור על החיים שלו. אפילו אם הוא כלל לא עשה את העבירה המיוחסת לו. אנחנו כל כך מזדהים עם מגישי החדשות, כאילו זה אנחנו בעצמנו, וכך למעשה אנחנו משאילים את הדעה שלהם בכל עניין, ובטוחים שזה משהו אובייקטיבי לחלוטין. אנחנו נותנים יד ללשון הרע ורכילות, עוברים עבירות רבות ונותנים לגיטימציה לאלו המשדרים לעבור על העבירות הללו. כל כלי התקשורת עמוסים בלשון הרע, שזהו איסור מפורש

וחמור מהתורה, ואף אחד לא שם לב לכך.

תמונה אחת שאנחנו רואים בעיניים יכולה להתעלות על מיליון הוכחות הגיוניות שנקבל. כלי התקשורת מנצלים זאת כדי להביא לנו חדשות מרעישות. החדשות הללו לא יעזרו לנו במאום, להפך, הם רק יגרמו לנו לחיות בפחדים. יש לזכור שמה שמניע את כלי התקשורת לפרסם עניין מסוים, הוא כמות הרייטינג שהעניין ישיג, לא אמיתות העניין או טובת הציבור.

לכל מי שחושב לעצמו שזה הכרח לצפות בחדשות, כדאי לדעת שבמדינה שלנו כולם יודעים את כל מה שקורה, גם בלי טלוויזיה, רדיו ועיתונים. שום דבר לא נשאר כאן בסוד. והדברים שבכל זאת לא שומעים עליהם, כמו איזשהו תחקיר מרעיש שאומר שהשימוש במוצר מסוים מסוכן ביותר, הם בסופו של דבר רק מזיקים. כי אם תחשבו על זה, ישנם מוצרים שהשתמשו בהם במשך 30 שנה והכל היה מצוין. אז עכשיו פתאום זה נהיה מסוכן? מי בכלל קובע מה מסוכן ומה לא? הרי הבורא קובע את זה. אם נעשה את הדבר הכי מסוכן בעולם מתוך תמימות הדעת ואמונה שלמה בבורא, הוא יהפוך להיות הדבר הכי בטוח שקיים. לעומת זאת, אם אדם צריך להינזק ממשהו, הוא יוכל להינזק גם בזמן שהוא יושב בביתו מבלי לעשות דבר.

תחשבו כמה טוב לתינוקות וילדים קטנים. יש להם חיוך אמתי וכנה על פניהם. ככל שנכנסים עמוק יותר לתוך גשמיות העולם הזה, החיוך הולך ונעלם. עם הזמן באים העצבות, הדאגות, הפחד והדיכאון. תחשבו כמה משקל יש לטלוויזיה בעיניים האלו. אם נשאל את עצמנו מדוע אנחנו עצובים? למה להיות בדיכאון? ממה יש לפחד או לדאוג? לרוב נגלה שזה בעקבות דברים שצפינו בהם, שמתרועעים במחשבות שלנו. מה יהיה אם תפרוץ מלחמה? וכמה אתמול נהרגו בתאונות דרכים? ואיך ההוא בכה על החבר שלו... וכך זה ממשיך בלי סוף, יום אחרי יום. צער, עצבות ודאגות שלא מועילים

לנו אפילו טיפה, ורק מקטינים לנו את השמחה והאמונה.

שאלות

לכולנו יש שאלות על הדברים הלא ברורים ולא מובנים לנו. אבל יש שני סוגי שאלות: האחד הוא הסוג הטוב, שאותו ראוי לעודד, שמנסה לחקור כדי לדעת יותר ועל פי התשובות שנקבל, נוכל לנהוג בצורה טובה יותר ולהיות חכמים יותר. הסוג השני הוא הסוג ההרסני, לא מעט אנשים שואלים שאלות בכדי לנסות להתקיל ולהכשיל. האדם השואל שאלה מהסוג הזה לא מחכה לקבל תשובה והיא לא ממש מעניינת אותו. גם אם יתנו לו את התשובה הכי משכנעת בעולם לשאלתו, היא לא תעניין אותו. אפילו במידה ואין לו ברירה אלא לקבל את התשובה, אז מיד הוא יוכל למצוא שאלה אחרת כדי למצוא תרוץ לא ללכת בדרך הנכונה, הרי שאלות אפשר למצוא בלי סוף.

כאשר מתעוררות אצלנו שאלות, כדאי להיות תמיד בפיקוח ולבקר את עצמנו. האם השאלה נובעת מרצון טהור לדעת? או שמא השאלה עוזרת לנו להישאר במקום שלנו מבלי לעשות שינוי מהותי בחיינו. כולנו יודעים שהדרך הקלה היא להישאר איך שאנחנו, אז במקום להבין שאנחנו מוכרחים לעשות שינוי בחיינו, אנחנו יכולים לשאול איזושהי שאלה שתיתן לנו תירוץ להמשיך בדרכינו. אדם יכול לשאול כל מיני שאלות על הבורא ועל ידי כך לזרוק את הכל לצד ולהמשיך את חייו כרגיל. אבל למעשה גם אם נדע את התשובה וגם אם לא, זה לא יעשה אף אחת מהמצוות פחות חשובה אפילו במעט.

אם היינו רוצים ללמוד מקצוע מסוים, לא היו עוזרות לנו כל השאלות שהיינו שואלים כדי להבין את המקצוע. חייבים להיכנס לתחום, ורק אז אפשר להבין את הדברים לעומקם, מתוך הניסיון והלימוד הרב. כך גם ביהדות, אנחנו יכולים לשאול שאלות בלי סוף, אבל כדי לקבל את התשובות האמתיות, אנחנו צריכים לחוות את

הדברים מקרוב. אדם שלומד תורה ומקיים מצוות, יכול לשאול את כל השאלות שמעניינות אותו ולקבל תשובה על כל אחת ואחת. אבל אדם שמתרחק ופוחד בכלל להיות במחיצת אדם דתי, לא יוכל לקבל את התשובות שהוא מחכה להן ב 3 דקות שהוא מקציב לאדם העומד מולו. הרבה אנשים מחכים לתשובות וחושבים שכאשר יגיעו התשובות, הם יחזרו בתשובה. אבל התשובות לעולם לא יגיעו אם לא נלך לחפש אותן במקומות הנכונים. כמו שכדי לקבל תשובות במתמטיקה, צריך ללמוד את הנושא, כך צריך ללמוד תורה, כדי לקבל תשובות לשאלות הקשורות למהות היהודית.

לשקר לעצמנו

כולנו מכירים בעובדות כשאין לנו נגיעה בהן. אך כאשר יש לנו נגיעה אישית בדבר, נוכל לסלף לגמרי את העובדות, מבלי לדעת זאת בכלל. כשמישהו חייב כסף למס הכנסה, אז אנחנו יודעים שאלו חוקי המדינה, ובידיעה מוחלטת צריך לעשות זאת. אבל אם זה אנחנו? אז עכשיו כבר הדבר נוגע לנו, כתוצאה מכך המוח מייצר תגובה מתגוננת שאפילו משכנעת אותנו בעצמנו: "גם ככה כבר שילמתי להם יותר ממה שאני צריך", "הם עושקים אותי", "זה לא הגיוני שאני חייב כל כך הרבה, בטוח זאת טעות", "הכל שם שחיתויות", "אף אחד לא משלם, אז גם אני לא", "הם לא נותנים תמורה למה שאני נותן להם", "אין לי מאיפה לשלם להם" או שלל תירוצים אחרים לבחירתכם... לאחר זמן מה שאנו אומרים את זה לעצמנו, אנו בעצמנו מאמינים בזה. אותו שקר הפך להיות האמונה שלנו, אפילו שידענו בידיעה מוחלטת שזה לא נכון. לא רק זה, אלא שאם יגבו מאיתנו את החוב שלנו, אנחנו נחוש מרומים, כאילו שממש גוזלים אותנו. בפיזיקה למשל, אין לנו יותר מדי נגיעה, כי מה אכפת לנו אם השולחן עשוי מחלקיקים קטנים או מקוונטים או מכל דבר אחד שיהיה, בשבילנו הוא עדיין שולחן וזה לא גורע מאיתנו שום דבר. אז נוכל לקבל כל כלל שימציאו וכל תגלית חדשה. אפילו לא

נחקור לעומק כדי להאמין באמונה שלמה שאכן זה כך. כשמספרים לנו על היסטוריה, על קולומבוס, על יוליוס קיסר, על אלכסנדר, על רומא ויוון או על כל דבר אחר שאין לנו כל נגיעה בו, לא נפקפק לרגע באמיתות העניין. אפילו נוכל להעביר את המידע הלאה מתוך ידיעה טוטלית שהכל אמת. אפילו שלא בדקנו אותו ואין לנו שום הוכחה על כך.

ביהדות, בדומה למס הכנסה, זה מחייב. זה אפילו הרבה יותר ממס הכנסה, כי אם למס הכנסה צריך לשלם כמה מאות שקלים, ליהדות צריך לשלם תרי"ג מצוות שמגבילות אותנו ומשנות לנו את כל דרך החיים. כמובן שבסופו של דבר אנחנו רק מרוויחים מכך, כמו השקעה נבונה שמרוויחים ממנה לאחר מכן, אבל כך זה נראה לכאורה לפני שמקיימים אותן. אם על מס הכנסה אנחנו משכנעים את עצמנו במשך החודש למה לא לשלם להם עד שאנו מאמינים בזה, ביהדות היצר הרע והסובבים אותנו משכנעים אותנו מגיל 0 למה לא לקיים מצוות. בשביל לוותר על המצוות ולעשות כביכול מה שבא לנו, שווה לנו להאמין בשקר שמסתיר את הידיעה האמתית. אז פה כולם יכולים פתאום לפקפק בהיסטוריה המתוארת במפורש בספרים השונים. באותה היסטוריה מלאת הוכחות, כאשר אנחנו בעצמנו שנמצאים כאן בארץ הקודש, ההוכחה המושלמת. אם אנחנו לא מאמינים בהיסטוריה של העם היהודי, אז מה הופך אותנו להיות יהודים? מה זה בכלל יהודי? למה יש לנו איזושהי זכות על המדינה? מה שווה ציונות, אם אין ערכי יהדות? הרי אם אנחנו לא מוכרחים לקיים מצוות, אז אנחנו יכולים להפוך חס ושלום להיות כמו כל העמים, ואין בנו שום דבר מיוחד, ומכאן שאין לנו שום זכות על ארץ ישראל. אבל כולנו יודעים שמגיע לנו לשבת פה, כי זה לא דורש מאמץ מצידנו. אך אם מדובר על קיום מצוות, אז פה כבר עדיף לנו להתערב ולהכניס שקרים לתוכנו. השאלה היא האם אנחנו רוצים לחיות בשקר?

מחכים למשיח...

הרבה אנשים חושבים שצריך לעשות דברים לאט. הסיבה לכך שאנשים חושבים כך, כנראה טמונה בזה שכשעושים דברים לאט, אז יש יותר זמן לחשוב ולא להיחפז. זה דבר מצוין לעשות דברים מתוך שכל ומודעות, אבל האמת היא שאין לזה כל קשר למהירות בה נעשים הדברים. כשאנחנו צריכים לחשוב על עניין מסוים, אז כדאי לקחת זמן ולחשוב, במקום להחליט החלטה מהירה ופזיזה. אבל כשצריך לבצע דברים, אז צריך לבצע כמה שיותר מהר. אם נחשוב על עבודה במקום מסוים, נוכל לקחת את הזמן ולהחליט אם אנו מעוניינים בכך או לא. אבל לאחר שהחלטנו שאנו מעוניינים, זה יהיה טיפשי ביותר להגיד לבוס "אני לוקח את העבודה שלי לאט לאט"... הוא בוודאי יפטר אותנו במקום כשישמע את זה. כל המצוות הן ציווי הבורא. ברגע שמבינים שהוא ציווה אותנו, אין הרבה מה לחשוב כאן, נשאר רק לעשות. לא שייך להגיד שאנחנו מאמינים במצוות תפילין, אבל לא בטוחים בשבת ורוצים לברר אם גם את המצווה הזו כדאי לקיים. הכל בא מתוך חבילה אחת. אם אנחנו מבינים שאנחנו יהודים, ואנחנו מבינים את משמעות העניין, אז אנחנו צריכים לקחת את עצמנו בידים ולהתחיל לקיים את כל המצוות הנדרשות כמה שיותר מהר. מובן שלא פשוט וקל לקיים את כל המצוות בבת אחת. אדם שחוזר בתשובה לא יכול לקיים בבת אחת את כל המצוות. רק ללמוד את ההלכות השונות הקשורות לכל מצווה ייקח לו זמן רב. אלא שאדם צריך לרצות לקיים את כל המצוות, ורק בגלל שזה עדיין קשה לו או שהוא לא יודע את פרטי המצוות לעומקן, הוא מקיים רק חלק ומתחזק וצומח עם הזמן. השאיפה שלו תמיד צריכה להיות שמחר או מחרתיים הוא כן יקיים את כולן. גם אם אדם מקיים את כל המצוות כמעט, ורק על אחת הוא מוותר מרצונו כי היא לא נראית לו, הוא למעשה כופר בתורה. שהרי התורה היא ציווי אלוקי, ואין כאן שום עניין להבין שמצווה אחת טובה יותר מאחרת.

אם מישהו ימצא מיליון דולר מפוזרים, הוא בוודאי לא ירצה לאסוף אותם לאט לאט. כאשר אנו עושים משהו חיובי, אין כל טעם לקחת את הזמן. הסיבה היחידה שנרצה לעשות דברים לאט היא אם אנחנו לא שלמים עם זה. גם במקרה כזה, נהיה מוכרחים לפעול. הדברים לא ינחתו עלינו, ומה שאנחנו לא יודעים עכשיו, לא נדע גם בעוד 50 שנה, אם לא נחקור ונתחיל לשאול שאלות. אצל רובנו, כאשר מתעורר ספק, ולו הקטן ביותר, נוכל לאחוז באותו ספק כתירוץ מושלם להתעלמות מוחלטת מכל היהדות. אבל במקום להתעלם מתכלית חיינו, נוכל לברר ולקבל תשובות, ולהסיר את כל הספקות מלבנו, אם נבחר להתאמץ לשם כך ולא לשבת בחיבוק ידיים. אחרת כל שאלת המהות והקיום שלנו נשארת בצד בזמן שאנחנו מתעסקים בדברים חסרי חשיבות.

פעמים רבות אנו אומרים לעצמנו שיבוא היום שנעשה כך וכך... כשנהיה גדולים, אחרי הצבא, אחרי שנתחתן, אחרי שהילדים יגדלו או בכל זמן אחר שקבענו לעצמנו. הבעיה היא שהזמן הזה לעולם לא מגיע אם לא מביאים אותו. אף אחד לא מרגיש שעד עכשיו הוא היה קטן ומרגע זה הוא נהיה פתאום גדול. הדברים קורים בצורה אטית ומבלי שנרגיש. כך אף פעם לא מגיע הזמן שקבענו לעצמנו, כי תמיד נדחה את זה עוד קצת. אם אנחנו רוצים לעשות שינוי, אז חייבים לעשותו ברגע זה, אחרת מאוד יתכן שזה לא יבוא לעולם.

אנחנו מחכים לא פעם שהשינויים יבואו לבד. אנו אומרים לעצמנו שאנחנו עדיין לא מספיק בשלים, אבל בעוד זמן מה זה כבר יבוא. הבעיה היא שאם לא נביא את זה, אז זה לא יבוא. כשאנחנו אומרים דבר כזה, אז אנחנו בעצם הולכים לאן שהחיים לוקחים אותנו ללא שום שליטה. לא צריך לחשוב או להתאמץ, מה שיבוא יבוא. אם פתאום אנו חשים ברוחניות ורוצים לקיים מצוות, אז נקיים. אם לא נחוש את זה, אז לא נקיים. מה שיהיה, יהיה. אבל אם זה כך, בשביל מה בכלל נבראנו? אין פה בחירה ואין מחשבה ואין מודעות. אנחנו רק הולכים לאן שמוליכים אותנו. אז כדי לשלוט יותר על החיים

שלנו, אנו צריכים להביא את השינויים. אם אנו יודעים שצריך ונכון לעשות שינוי, אז ממש עכשיו זה הזמן לעשותו. אם אנחנו עדיין בספק, אז אסור לנו ללכת לישון ולעשות שום דבר עד שנברר את העניין לעומקו. אם אנחנו חיים את כל החיים שלנו בצורה לא נכונה, אז איך בכלל אפשר לישון טוב בלילה? אנו חייבים לבדוק את הדברים ולחשוב על זה ללא הפסקה עד שנקבל החלטה.

לא לחכות להרגיש שלמים

נכון שלקיים את המצוות באהבה זה הדבר הכי יפה וזו הדרגה הכי גבוהה. אבל עד שנגיע לזה צריך להתחיל במשהו. אם נשאיר את הכל בידי הטבע, לא נגיע לשום מקום. אדם יכול לרצות לשמור שבת אבל לא להתחבר לזה לגמרי, אז הוא יגיד "כשזה יבוא מבפנים באמת, אני אתחיל..." אבל הבעיה היא שאם לא נגרום לזה לבוא, אז זה לא יבוא. חז"ל מלמדים אותנו כלל חשוב – אחרי המעשים נמשכים הלבבות. אם נתחיל לשמור שבת, ואז עוד אחת, ועוד אחת... נגיע בסוף גם לאהבת המצווה. מתוך שלא לשמה בא לשמה. כמו שכדי לאהוב משהו הוא חייב להיות במודעות שלנו קודם לכן, כך גם קיום המצוות. הרי אם נעזוב את הכל, אז זה בכלל לא נמצא במחשבה שלנו. אם זה לא נמצא במחשבה ובעולם שלנו, אז אין סיכוי שנאהב את זה. אף אחד לא מתרגש מחתונה של מישהו שהוא לא מכיר שמתרחשת בקצה השני של העולם ללא ידיעתו. אנחנו מתרגשים בגלל שהזוג המתחתן נמצא במודעות שלנו, או לפחות הרעיון של חתונה נמצא במודעות שלנו, הכל חייב להיות במחשבה שלנו כדי שיכנס גם לרגש. אז גם אם אנחנו לא באמת שומרים שבת, לפחות נתחיל ממשהו, ניקח משהו קטן, אולי נלמד על זה קצת, נברר את העניין לעומק, לשמור על הדברים במחשבה שלנו, כדי שבעתיד זה באמת יוכל לצאת לפועל. תחשבו שהייתם רוצים לאהוב לפני שאתם מכירים את בת זוגתכם \ בן זוגכם. הרי זה לא יתכן, רק לאחר כמה מפגשים נוצר איזשהו רגש אמתי, ורק

לאחר שנות נישואין רבות ניתן להגיע לאהבה אמיתית. אז איך אנחנו מצפים להתחיל לאהוב את השבת בלי שבאמת חווינו אותה כמו שצריך? כמו שריר שאנחנו מתאמנים עליו וכך הוא מתחזק עוד ועוד, וכמו המוח שככל שנפתח אותו הוא יתרחב ויחכים עוד יותר, כך גם האמונה והרגש, ככל שיותר נתעסק עם זה, כך זה יהיה יותר במחשבותינו וברגשותינו. ככל שנרבה בלימוד תורה וננסה להבין את הדברים, כך נגלה בהם עניין רב יותר ונרגיש קרבה לדברים.

העיקר הכוונה

לכאורה, בשביל מה אנחנו צריכים את כל המצוות? הרי נראה שאנחנו יכולים להיות המאמינים הכי גדולים ולקיים את התכלית גם בלי כל זה. אבל האמת היא שזה לא בדיוק כך. אמנם באמת צריך להגיע לאמונה, ועיקר האמונה היא בלב. אבל כל אלו שחושבים שמספיק להאמין בלב טועים בגדול. כדי להוציא את הכוונה והאמונה אל הפועל, חייבים לבטא אותן בצורה גשמית. בצורה כזו גם ניתן לפתח אותן שתהיינה חזקות עוד יותר. אם בן אדם יבגוד באשתו כל יום עם מישהי אחרת, וכל יום מחדש יאמר לה שהעיקר שהוא אוהב אותה בלב, קרוב לוודאי שהיא תיתן לו שתי בעיטות וזו תהיה הפעם האחרונה שהוא יראה אותה. אם הוא אוהב אותה, אז הוא צריך לבטא את זה על ידי הקדשת זמן בשבילה, השקעה ביחסים ושאר פעולות המביעות את אהבתו. כמובן שהוא גם יצטרך להתרחק מפעולות העושות לה נזק ורע. לא צריך להתאמץ הרבה לשם כך, הרי הפעולות שלנו מעידות על עצמנו. אנחנו עושים את הדברים שאנחנו רוצים לעשות, ולא את הדברים שהם נגד הרצון. מי שאוהב, יהיה לו קל לבטא את האהבה במעשיו, משום שהוא ימשך לזה ממילא. למשל אדם שאוהב את הרכב שלו, ייחנה לבלות את זמנו עם הרכב ולהשקיע בו. הוא לא מתאמץ לשם כך, אלא זה בא לו בטבעיות, משום שזה מה שהוא אוהב. לא יתכן מצב בו אדם מאמין ואוהב את הבורא, אך עם זאת הוא חי את חי היום יום שלו נגד כל

התורה של אותו בורא שהוא אוהב. מכאן שאם אנו חיים את חייו שלא בדרך התורה והמצוות, זה מצביע על הכוונה הפחות אמיתית וחזקה שנמצאת בלב שלנו. אדם שמאמין בלב, פועל באופן אוטומטי על פי האמונה, ומשתדל ללכת ככל שניתן בדרכי הבורא. אדם שחושב שהוא מאמין בלב בזמן שהוא עושה דברים נגד רצון הבורא, יגלה שהוא מאמין הרבה יותר בטלוויזיה או מועדונים מאשר בתורה הקדושה.

אדם שמאמין רק בלב, ללא מעשים, לא מטפח את האמונה הזו. במשך היום אנשים עובדים, לומדים, אוכלים, ישנים, מדברים ופועלים שלל פעולות שאין שום קשר ביניהן לבין חיזוק האמונה. האמונה כלל אינה באה לידי ביטוי במשך כל הזמן הזה. אבל לא אצל כולם זה כך. ישנם אנשים שכאשר הם רוצים לאכול מאכל כלשהו, הם קודם כל בודקים אם הוא כשר. לאחר מכן אם הם לא בטוחים מה לברך עליו, הם בודקים וחוקרים את העניין ומרסנים את עצמם עד שיהיו בטוחים בברכה. לאחר שמצאו את הברכה המתאימה הם מברכים מתוך הודיה לקדוש ברוך הוא שנתן להם לאכול מאותו המאכל. אצל האנשים האלו האמונה היא לא רק בלב, אלא היא באה לידי ביטוי בחיי היום יום. הם הפוכים שמחים במה שיש להם, כי הם מתרגלים להגיד תודה לבורא ורואים את הדברים שהוא העניק להם. הם מתגברים על היצר והתאוה הבהמיים כדי לחכות ולברך. הם שמים את הבורא אתם תמיד, וחשוב מכל, הם מחזקים את אמונתם עוד ועוד. המצוות סובבות אותנו ונמצאות איתנו בכל מקום. אנחנו יכולים לבחור לחזק את האמונה יותר ויותר, כאשר הבורא יישאר כל היום במחשבתנו, או שאנחנו יכולים לבחור לחיות בשקר, ולחשוב שטיפ טיפונת ההבנה שהגענו אליה, שקיים בורא לעולם, זו עיקר האמונה ולא צריך יותר מכך. כדי לגלות את עולם האמונה, צריך להשקיע בו, ממש כמו שאנו חייבים להשקיע בכל דבר שחשוב לנו ואנו אוהבים. אין טעם לומר שהעיקר הכוונה, אבל לשכוח מהבורא למשך רוב היום. כמו בכל דבר בחיים, צריך ללמוד את התאוריה,

אבל הלימוד הגדול ביותר הוא דווקא מהפרקטיקה והניסיון.

שינויים אטיים

החיים שלנו מורכבים משינויים הדרגתיים. אנחנו לא הופכים בשנייה אחת לאדם אחר שכלל לא היה בתוכנו קודם לכן, אלא משתנים כל פעם קצת. לדוגמה, כשהיינו קטנים אהבנו לשחק בצעצועים, ולאט לאט בלי להרגיש הפסקנו עם זה והתחלנו לאהוב דברים אחרים. באותה תקופה כשהיינו קטנים, היינו בטוחים שלעולם לא נפסיק לאהוב צעצועים. אבל זה קרה. זה לא קרה בנקודת זמן מסוימת, אלא בהדרגה עם הזמן. אף אחד לא יכול להצביע על נקודת זמן של שנייה מסוימת שעד אותה השנייה הוא אהב צעצועים, ומאותו שנייה הוא הפסיק לאהוב אותם. כך זה בכל השינויים המתרחשים סביבנו ובתוכנו. אנשים אומרים לעצמם כשאגדל אעשה כך וכך... אבל אף פעם לא מגיע היום הזה שפתאום אנו גדלים בו, אלא אנו גדלים כל פעם קצת, בשינוי אטי.

השינויים האטיים הללו עלולים לגרום לייאוש בקרב האנשים. אנחנו מנסים להשתנות, וכביכול זה נראה שאנו עומדים במקום. אבל האמת היא שאנו מתקדמים הרבה, רק שאנו לא מצליחים לראות זאת. כדי לשנות את המידות שלנו, לחזק את האמונה או להתקדם בכל תחום שהוא, דרושה לנו כל שנייה בחיים, וגם זה לא מספיק. אנחנו חייבים להתקדם יום יום, כל פעם קצת, להוסיף עוד משהו ולהתעלות בעוד תחום, כדי לנסות להגיע לכמה שיותר. כשאנו מתבוננים לאחור, נוכל לראות את אתמול או את שבוע שעבר, ובדרך כלל לא נראה שינוי מהותי ונתחיל לחשוב שאולי אנחנו לא מתקדמים לשום מקום. אבל המבחן האמתי יגיע לאחר תקופה, אם לאחר כמה חודשים או שנים ננסה להשוות בין מה שהיינו אז ומה שהגענו אליו היום, נוכל לראות בבירור את השינוי שהתרחש בנו. אם לעומת זאת נגלה שדרכנו במקום, או אולי אפילו הלכנו לכיוון פחות

טוב, אז נוכל לדעת שאנו עושים משהו לא כשורה וחייבים לשנות משהו בדרכנו.

גם יצר הרע יודע היטב את עיקרון ההדרגתיות שהוטבע בבריאה. הוא מנצל את זה כדי לגרום לנו להשתנות לצד השני מבלי שנדע ומבלי כל בקרה על כך. אף אדם לא נולד רוצח, אנס או בוגד. את רוב המעשים הלא טובים שאנו עושים היום, לא היינו מעזים לעשות פעם. כולנו עושים היום לא מעט דברים שפעם היינו מוכנים לחתום על כך שלעולם לא נעשה אותם. יצר הרע עובד בצורה מתוחכמת. הוא יודע שאם הוא יגיד לנו ללכת בניגוד לכל העקרונות והערכים שלנו, לא נסכים לכך. לכן הוא עובד עלינו לאט לאט, כשנופלים ממדרגה גבוהה מאוד לנמוכה מאוד, מיד מרגישים את זה. אך כשנופלים כל פעם קצת, אנחנו עלולים להגיע למטה מבלי לדעת מכך אפילו. אם תנסו לפתוח את ברז המים החמים, לא תוכלו לגעת במים. אך אם תנסו לפתוח את המים הפושרים, וכל דקה או שתיים להעביר את המים לקצת חמים יותר, אתם תתרגלו לחום עד שתוכלו לשים את היד במים חמים מאוד. יצר הרע אומר לנו שעדיף להישאר מתחת לשמיכה ביום חורפי וגשום, ואפשר לוותר באופן חד פעמי על התפילה. לאחר שבועיים, הוא עושה זאת שוב. כך כמה פעמים וכשמתרגלים לזה שמדי פעם נחמד להישאר במיטה בימים גשומים, הוא עושה זאת לעתים קרובות יותר, פעמיים בשבוע, גם כשלא יורד גשם. אחר כך, הוא מתקדם ואומר לנו שמספיק לנו לקום להתפלל רק פעם אחת בשבוע, עד שלאחר תקופה מסוימת, אנחנו פתאום מבינים שלא התפללנו כבר שנה שלמה. אם מההתחלה הוא היה אומר לנו להפסיק להתפלל, לא היינו מוכנים לכך. אך בגלל ההדרגתיות, אנחנו כלל לא שמים לב למה שאנו עושים. כך פועל יצר הרע בכל התחומים. יש לו את כל הזמן שבעולם בשבילנו, שווה לו לחכות. אף אחד לא ירצה ללמד את ילדיו טקסים נוצריים ועבודה זרה, אך כל ילד יודע איך נראית תפילה או חתונה נוצרית "בזכות" הטלוויזיה. אף אחד לא ירצה לאבד את

משפחתו, אך זה לא מונע מאיתנו לשמור על קשר צמוד עם ידידות שונות שעלולות לגרום לזה. יצר הרע לא מנופף לנו בדגל אדום מול העיניים. הוא פועל מתוך המקומות שאנו בטוחים שהם בסדר ואין בהם כל רע.

לקבוע סייג

חז"ל נתנו לנו את הפתרון לשיטה ההדרגתית של יצר הרע. אנו צריכים לקבוע גדרות וקווים אדומים, עוד לפני שבכלל נגיע לאיסור כלשהו, וכך ככל שנתרחק מהקווים האדומים, נתרחק מהעבירות. אם נראה שאנו מתקרבים לאותם קווים אדומים, נדע שאנחנו בנפילה. תחשבו שבברז המים הייתה אזעקה שמצפצפת כשהגענו למים חמים מדי, היינו יכולים מיד לדעת ולעשות משהו בנדון. זוהי המשמעות של קביעת סייג. גם אם קרה ועברנו על אחד הסייגים, הנורה האדומה אצלנו נדלקת, אך עדיין לא עברנו שום עבירה מהותית ויש לנו הזדמנות לחזור למוטב. בן אדם ששומר על עצמו להתרחק מנשים, לעולם לא יוכל להגיע למצב שהוא בוגד באשתו. אדם שלא מכניס עיתונים לביתו, לא יצטרך לעמוד בניסיונות של לשון הרע, רכילות, עריות, הידמות לגויים ועוד ניסיונות רבים וקשים. לכל מצווה שאנו מקיימים, או רוצים לקיים, כדאי לקבוע את הגבולות כדי שלא ניתן לעצמנו אפילו להתקרב לעבירות שהיצר הרע מנסה להביא אותנו אליהן.

שוב דיכאון

כאשר אנחנו עצובים, זה אומר שהאמונה שלנו אינה שלמה. הסיבה לעצבות היא הרגשת חיסרון כלשהו. כשאנו מתמקדים בחיסרון, קשה מאוד לצמוח ולא להתייאש. אם אנחנו מרשים לעצמנו להיות עצובים, אנחנו גורמים לעצמנו להתרחק מהתכלית שלנו. כשרע לנו, אנחנו נחוש חוסר הצדק, נרגיש שהבורא לא כאן

או שהוא לא אוהב אותנו, ופשוט נתחיל לעשות דברים לא טובים שייקח לנו הרבה זמן ומאמץ לתקן אותם לאחר מכן. אנשים בדיכאון יכולים לפתח הפרעות אכילה. הם יכולים לגרום לעצמם נזקים נפשיים. הם יוכלו להוציא את כעסם על האנשים שהם הכי אוהבים. במקרים קיצוניים זה אף עלול לגרום לניסיונות התאבדות או כל גרימת נזק עצמי אחר. ברגע שאנו שרויים בעצבות, אנחנו מאבדים את הכלי שלנו שיכול להתחבר לאינסוף. כאשר אנחנו לא מחוברים לאינסוף, אנחנו לא מקבלים את העוצמות להתמודד עם הדברים הפשוטים ביותר. כאשר האמונה שלמה, נהיה מחוברים לאינסוף ונוכל לקבל כל דבר שנרצה. כאשר אנו עצובים, האמונה נפגמת, משום שאנו לא בוטחים מספיק בבורא שכל מה שהוא עושה זה לטוב, וכך אנו חוצצים בינינו לבינו.

החציצה הזו, היא אחד הדברים המפריעים ביותר בניסיון ההתקרבות לבורא, והיא אחת הדרכים המובילות של היצר הרע למנוע מאיתנו את ההתקרבות. לא פעם ננסה לקיים מצווה מסוימת, מתוך אמונה אמתית ורצון להתעלות, מבלי להצליח. זה יראה לנו כאילו שחס ושלום הבורא עזב אותנו. הרי אנחנו עושים את הכל להתקרב אליו, והוא מקשה עלינו לקיים איזושהי מצווה פשוטה. נוכל לגלות שהכול פתאום בא לרעתנו ושאינ לנו כל סיכוי. אך כאן מתחיל המבחן האמתי. רוב האנשים במצב הזה פשוט יאמרו שכנראה שהם לא מסוגלים להתקרב, או שהבורא לא אוהב אותם ובזה הם יסכמו את העניין ויחזרו לחיים השגרתיים ונטולי המצוות. אך העקשנים יותר, יעזבו את הכישלון בצד, וינסו רק להתחזק יותר ויותר כדי שבפעם הבאה הם יהיו כבר מוכנים לכל. אם לא הצלחנו לקיים מצווה אחת, אז תמיד נוכל לתקן ולעשות תשובה על כך. אבל אם בעקבות אותה מצווה שלא הצלחנו לקיים, נכנסנו לייאוש ועצבות, אז פתחנו לעצמנו פתח לנפילה הגדולה יותר ולוויתור על קיום הרבה מצוות אחרות. אסור להיכנע לזה. מה היינו חושבים על אדם שקיבל מכה ממישהו בטעות ברחוב, ובעקבותיה החליט להכות את עצמו עוד ועוד עד זוב

דם? הרי זה טיפשי לחלוטין לעשות דבר שכזה. אם קיבלת מכה, תתמודד, ותמשיך לדרכך. כך גם ברוחניות. אם נפלנו, אז לא קרה כלום, צריך לקום ולהמשיך לצעוד לכיוון התכלית. אין טעם לעזוב הכל ולעשות עוד מיליון עבירות בעקבות זאת. אנחנו פשוט מכים את עצמנו בצורה הזו.

חלק נכבד מהרגשת העצבות העוטפת אותנו מורכב מחרטות והרהורים על העבר. נראה שאם רק היינו עושים משהו קטן טיפה אחרת, הכל היה טוב יותר בחיינו. אם היינו קונים את הדירה כשהייתה ההזדמנות, אם לא היינו לוקחים הלוואה, אם היינו מתחתנים פעם כשלא רצינו, אם היינו בריאים, אם הייתה לנו עבודה אחרת או אם היינו זוכים בלוטו... במשך כל החיים שלנו רודפות אותנו המחשבות שהאפשר הנכסף נמצא ממש כאן לידינו ואנחנו מפספסים אותו ממש בקצת. אם רק נשנה עובדה קטנטנה בחיינו, הכל יהיה מצוין! אבל איך זה שכולם חושבים בדיוק כך? איך זה שכל האנשים בעולם מפספסים את האפשר רק בקצת, באיזה "אם" אחד קטן? אנחנו אומרים שאם היה לנו כסף אז היה טוב, אבל איפה האפשר של כל אלו שכן יש להם מספיק כסף? להם באמת טוב? הרי גם להם יש איזשהו "אם" אחר שמונע מהם את האפשר.

כשאנחנו חושבים במושגים האלו, אנחנו הולכים נגד כל היגיון ביחס לאמונה. הרי אנו יודעים שהבורא מסדר את העניינים, והוא שם אותנו במקום המדויק שלנו. אם הבורא רוצה שיהיה לנו כסף, הוא יסדר לנו כסף. כך לגבי כל שאר הדברים שמאמללים אותנו. הבורא יכול לסדר לנו כל דבר אם הוא רק רוצה. מה שאומר שאם כרגע רע לנו, אז יש לנו איזושהי בעיה להתמודד איתה מול הבורא. נוכל להתפלל ולבקש ממנו עזרה, לחזור בתשובה ולשנות את דרכינו, כך שנכין כלי מתאים לקבלת אותו חוסר. אבל אם נחשוב על כל הפספוסים שהיו לנו, זה לא יועיל בכלום. אנחנו חושבים שאם היינו קונים את המנייה ההיא שעלתה, היינו עכשיו מיליונרים. אבל אם באמת היינו קונים את אותה המנייה היא לא הייתה עולה, כי הבורא

לא רוצה בשבילנו כרגע שנהיה מיליונרים. אם הוא כן היה רוצה בכך, אז מה הבעיה בשבילו לעשות זאת עכשיו גם ללא המנייה? הדבר היחיד שאנחנו צריכים להתחרט עליו הוא העוונות והחטאים שלנו. וגם כאן, אנחנו לא מתחרטים כדי לחשוב שאם לא היינו עושים אותם היה לנו עכשיו טוב, אלא צריך להבין שעשינו משהו לא בסדר שהיה צריך לקרות, כדי שנלמד משם. הבורא רצה שיהיה כך עד עכשיו, כך שמתוך כל זה עכשיו אנחנו מתחרטים ומקבלים על עצמנו שלא לעשות את זה שוב בעתיד. מתוך העבירות והחטאים שלנו, אנו לומדים וחוזרים בתשובה.

אבל טוב ליי!

לא תמיד אנחנו עצובים ולא כולם בדיכאון. אז נראה כביכול שהתורה מיועדת למי שלא מוצא את עצמו, וכל מי שטוב לו בחיים יכול לוותר על זה. אבל יש לזכור שאם טוב לנו, זה עדיין לא אומר שזאת האמת. גם לעשן סמים זה יכול להיות משהו שעושה לנו טוב, אבל זה בהחלט לא פתרון, כי בסופו של דבר רק נזיק לעצמנו. נכון שזה חשוב מאוד להיות מאושרים ושיהיה לנו טוב, אבל חשוב גם לדעת שאנחנו הולכים בדרך נכונה, כדי שהאושר והטוב לא יתנפצו לנו פתאום בשנייה אחת בפנים, ונגלה שלמעשה אין לנו שום דבר. החלום הטוב ביותר שאנו יכולים לחלום, אינו שווה כלום ברגע שמתעוררים אל המציאות.

להבין את יצר הרע

מרגע אכילת פרי עץ הדעת טוב ורע, התערבב לו יצר הרע בתוך האדם. רוב האנשים בטוחים שהם מסוגלים להתמודד אתו, אך למעשה ישנה דרך מאוד מסוימת להתמודד אתו, ורק איתה ניתן לנצח. הדרך הזו היא כמובן, התורה. כל מי שלא הולך על פי התורה, יכול לחשוב שהוא מתמודד עם יצר הרע שלו, אך למעשה הוא חי

על פיו מבלי להרגיש. יצר הרע נותן את הרגשת הנוחות הכי טובה, הרגשת הכיף והשלווה. תישן, תאכל, תבלה, תעשה את כל מה שאתה חושב שב"אופי" שלך, בזמן שהוא מסדר לך את הנפילה. אדם שחושב ומתבונן, ובוחר ללכת כנגד התאוות והיצרים שלו, למרות הקושי שבכך, הוא האדם הנלחם ביצר הרע. אדם שעושה מה שבא לו, מה שטוב לו, מה שנוח לו וסתם מה שיוצא, הוא אדם שנשלט על ידי יצרו מבלי לדעת. אנשים עוברים את רוב חייהם מול דברים חסרי משמעות ששורפים את זמנם. היצר מנסה לגרום לנו כיף ונוחות, ובכך נרגיש שזוהי הדרך הקלה והטובה. אך אין קיצורי דרך, כדי לנצח, חייבים לדבוק בתורה, מתוך התבוננות מעמיקה על כל צעד שאנו עושים.

את היצר אנחנו לא צריכים לבטל או להשמיד. אין טעם לנסות לחיות במנזר או באיזה אי בודד בלי כלום, בשביל להתרחק מהיצר. ראשית, הוא יבוא איתנו גם לשם. שנית, היצר בסופו של דבר בא לתועלתנו. אם נתמודד אתו כמו שצריך, נוכל לצמוח עד לאין שיעור. בזכות הרע, אנו מבינים ומגיעים לטוב. בזכות הגיהנום, הצרות, הייסורים ושאר כל הדברים הרעים, אנו מנסים להתרחק מהם ולהגיע לטוב ולאמת המוחלטת. אם הם לא היו, היינו פשוט דורכים במקום. התורה עוזרת לנו לקחת את היצר הרע, ולהשתמש בו לטוב. הרבה יותר משמעותי להתגבר על היצר, מאשר לא לקבל יצר רע מלכתחילה.

להתמקד בעיקר

לא פעם, יאמר לנו יצרנו הרע, שאנו צריכים להשתדל בתחום מסוים. מבחינתנו, לא נחשוד לרגע ביצר הרע שמיעץ לנו ללכת בדרך הטובה, ונהיה בטוחים שזהו משלוח ישיר של הטוב והאמת. אך מה שהוא מנסה לעשות כאן זה למקד אותנו בדברים הפחות מהותיים. אדם יכול להתמקד באיזו מצווה אחת שהוא חושב שהיא

כל כך חשובה, כך שהוא ידרוך על כל העולם בדרך ויעבור על כל האיסורים האפשריים לשם כך. כל מצווה היא אמנם חשובה ואינסופית. אך לפעמים זה לא טוב להתמקד בקיום מצוות, מבלי לראות את המציאות. ישנם הרבה חוזרים בתשובה שרוצים לקבל על עצמם לעשות כל כך הרבה, ובסופו של דבר הם מתייאשים ונופלים חסרי כוח. המטרה שלנו היא לעשות את השינוי המתאים בתפיסת העולם ובמחשבה, כך שנהיה בדרך הנכונה. המצוות כבר נמצאות על הדרך הזו. אדם צריך לדעת שהוא הולך לכיוון הנכון, וכך, גם אם התפספסה איזושהי מצווה מסיבה כלשהי, נוכל לתקן זאת. העיקר להישאר על הדרך הנכונה. אם לעומת זאת אין לנו כיוון, ואנו סתם מנסים לקיים מצוות, אמנם כל מצווה מעניקה המון ותורמת להתפתחות שלנו, אך קרוב לוודאי שזה יהיה זמני. הרבה חוזרים בתשובה יקיימו מצוות בהידור, בהתלהבות ובאדיקות יותר מרבים גדולים. אך הדגש העיקרי שצריך לשים הוא על חיזוק האמונה, ההבנה ולימוד התורה, כך שנהיה בדרך הנכונה ולא ניפול מהר מדי. אם נקיים מצווה בצורה חד פעמית, אז הרווחנו אותה בצורה חד פעמית. אך אם נתמקד בלשנות את תפיסת העולם שלנו, נוכל להרוויח אינסוף מצוות שיגיעו לאחר מכן.

לברוח מהפתרונות הקלים

היצר הרע יודע שאנו עצלנים ומעדיפים לעשות את הדברים הקלים יותר כדי להתמודד עם דברים. לכן הוא מראה לנו פתרונות נוצצים ונוחים רבים, שרק יכניסו אותנו לצרות רבות יותר. הדרך האמתית והיחידה היא ההתקרבות לבורא וההליכה בדרכיו. כדי לדעת איך לעשות זאת, ניתנה לנו התורה שמדריכה אותנו. כל דרך אחרת היא שקרית. לפעמים אנשים מנסים ללכת בדרך היהדות בצורה חלקית. לקבל ברכה מרב, לקרוא פרקי תהלים, לעשות תענית או דברים נוספים בסגנון. הדברים הללו הן סגולות נפלאות, אך הן עדיין לא התשובה לבעיות. הבורא רוצה שנלך בדרך התורה,

ישנן תרי"ג מצוות שאנו צריכים לקיים. כמובן שזה שווה הרבה אם קיבלנו ברכה מרב, אבל זה לא יעזור לנו הרבה אם כשנצא מחדרו נשכח שאנו יהודים. הרי אם עד עכשיו הבורא רצה לעכב לנו משהו בחיים כדי שנתקרב אליו, אז למה שעכשיו זה ישתנה לאחר הברכה של הרב? אם הרב נתן לנו מצווה לקיים ואנחנו מקבלים על עצמנו לקיים אותה, אז כמובן שהתקרבו לבורא, וממילא הוא ירצה לתת לנו את מבוקשנו. אך אם אנחנו ממשיכים בדרכנו בדיוק כמו לפני הכניסה לאותו רב, אז מה זה שווה?

נניח שאדם לווה 100,000 שקלים מחברו לתקופה של חודש. לאחר שמגיע זמן הפירעון, החברים נפגשים. הלווה נותן במתנה פרח יפהפה למלווה. המלווה נדהם ממה שקורה ומנסה לרמוז בחוסר נוחות "איפה הכסף?". הלווה מצדו שמח ובטוח שהמלווה מרוצה ממנו כי נתן לו את הפרח. לאחר כמה חודשים הם שוב נפגשים והלווה נותן למלווה שוקולד איכותי שהוא אוהב במיוחד, ללא כל זכר לכסף. הוא רק לא מצליח להבין איך זה שהמלווה כועס ורוטן כל הזמן. לדעתו, הוא הרי צריך להיות אסיר תודה על המתנות שהוא נותן לו. זה נשמע מצחיק ולא מציאותי, אבל זה בדיוק אנחנו. הבורא נתן לנו בהלוואה את כל חיינו, והוא רוצה שנחזיר לו את המצוות שנקיים. אנחנו יכולים לקרוא פרקי שירה, להדליק נרות לזכות צדיקים, ללכת לרבנים ולקיים עוד המון סגולות נהדרות. אך כל אלו הן מחוות נוספות לאחר שאנו כבר מקיימים את המצוות. כל עוד לא קיימנו את המצוות, אז יש לנו חוב של תרי"ג מצוות שאנו מנסים לכסות על ידי מתנות קטנות. זה לא אומר שאין לכך חשיבות. להפך, הסגולות יכולות להועיל ולעשות פלאים. אבל את החוב אנחנו חייבים להחזיר בכל מקרה. אין כל טעם לנסות להתחסד עוד לפני שאנו מבצעים את הבסיס. לפני שנחסוך בזכויות, נצטרך קודם כל לכסות את החובות. בדרך כלל, לאחר שנכסה את החובות לגמרי, בצורה הרמטית, כנראה שכבר נבין שהשפע והברכה כבר נמצאים אצלנו גם ללא הסגולות השונות.

חשוב לציין שמדובר על סגולות על פי היהדות והתורה. רוב הסגולות המוכרות היום, הן המצאות של אנשים או דתות אחרות. חשוב לוודא שאכן אנחנו הולכים על פי דרך התורה, ולא חס ושלום מדרך הטמאה. לא מעט רבנים שנותנים ברכות הם לא באמת רבנים. לא מעט קמעות וסגולות מזיקים יותר משמועילים. מוכרחים לשים לב תמיד שאנו הולכים בדרך התורה, ולא בדרך ההפוכה.

לא לבחור בדרך הנוצצת

בין כל הבעיות והצרות שלנו בחיים, תמיד נראית אפשרות נוצצת וקלה לצאת מכל הבעיות. האפשרות הזו עלולה להביא עלינו צרות וייסורים גדולים הרבה יותר, אם לא נפעיל את שיקול הדעת שלנו. זה מאוד מפתה להיכנס להגרלות שונות, להשקיע בבורסה, לטוס לחו"ל, לעשן, לשתות שתייה חריפה, לצאת למקומות בילוי הרסניים ולעשות עוד שלל פעילויות מסוכנות שנראות כמו המפלט האחרון שלנו. אנחנו יכולים להיות בטוחים שזה הסוף לכל הצרות והבעיות, אבל אנחנו רק נשקע עמוק יותר. אנחנו עלולים לחשוב שלעקור את הבעיה מהשורש זה קשה ולוקח זמן, ולכן עדיף לבחור בפתרונות הקלים, בכדי שנוכל להיות מאושרים כבר עכשיו. מה גם שאת הפתרונות האלו אנו רואים מול עינינו כמשהו שבאמת יכול לעזור, בעוד שאת הדברים הרוחניים קשה לנו לקבל ולתפוס והם נראים רחוקים מאוד מאיתנו. האמת היא שאם נבחר בפתרון הקל והשקרי, ניכנס לבעיות קשות יותר, ולעומת זאת אם נזכה לבחור בעקירת הבעיה משורשה, נגלה שבאופן מיידי הכל נהיה פשוט יותר. מספיקה המחשבה על ההתמקדות בשורש הבעיה כדי שהיא תיעלם. הרי הבורא מייסר אותנו כדי שנבין את הרמז ונטפל בבעיות. אם אנחנו מבינים את הרמז ואכן רוצים לטפל בבעיות, אין עוד צורך להביא רמזים. אלא שזה צריך להיות בלב שלם, משום שהקדוש ברוך הוא בוחן כליות ולב. הוא יודע אם אנחנו מתכוונים באמת, או שמחר כבר נשנה את דעתנו. מישהו שישמור שבת אחת כדי לבחון אם הבעיות

שלו ייעלמו, בוודאי יישאר עם בעיותיו. הקדוש ברוך הוא לא מנסה לעמוד במבחנים שלנו. רק אם נעשה תשובה אמיתית, כבר לא יהיה טעם לייסורים שלנו.

הכל או כלום

לכולנו קורה שאנו נופלים ונכשלים. פעמים רבות נחשוב לעצמנו שאין כבר טעם להמשיך לאחר הכישלון. אם ניסינו לשמור שבת, ואיכשהו יצא שמעדנו בעניין מסוים, אז לכאורה נראה שלא שווה כבר להמשיך להתאמץ לשמור את השבת הזו, וננסה אולי שוב בשבת הבאה. אך זה ממש לא כך. גם אם לא מקיימים את כל המצוות, כל מצווה קטנה נוספת שאנו עושים נחשבת להמון. אפילו אם אנחנו לא מצליחים לקיים מצווה מסוימת, זה לא אומר שאנחנו יכולים לזרוק את שאר המצוות. אנחנו מחויבים בקיום כל המצוות. אם לא הצלחנו לקיים מצווה מסוימת, לפחות נקיים את השאר. תחשבו שמישהו חס ושלום דרס בטעות אדם בתאונת דרכים. האם יעלה בדעתו של אותו אדם לומר "טוב, אז עכשיו אני יכול לדרוס אנשים על ימין ועל שמאל ללא כל התחשבות כי גם ככה כבר דרסתי"? זה טיפשי לחלוטין ואין לזה כל היגיון. גם אם אנחנו עוברים על האיסורים המהותיים ביותר בתורה, עדיין כל מצווה היא חשובה בפני עצמה והיא תיזקף לזכותנו. בנוסף, ככל שנרבה במצוות, כך ירצו לרחם עלינו יותר מן השמיים ולחזק אותנו כך שנוכל לחזור בתשובה שלמה, ומתוך המצוות שאנו כן מקיימים, נגיע בסופו של דבר לקיים את כל המצוות.

להתחיל ממה שקל

חז"ל לימדו אותנו שככל שנקיים יותר מצוות, כך נזכה לקיים עוד מצוות בהמשך. את הרעיון הזה אנו יכולים לנצל בקלות כדי לחמוק מ'יצר הרע ולהתחזק מבלי להרגיש אפילו. זה לא חשוב היכן אנו

עומדים כרגע ומה המצב הרוחני שלנו. יכול להיות שאנו מקיימים
המון מצוות בכל יום שעובר ויכול להיות שאנו לא מקיימים אפילו
אחת. בכל מצב בו נהיה, נוכל לבחור לבצע, בנוסף למה שאנו
עושים, את המצוות שקל לקיים. המצוות האלו אינן באות כתחליף
למצוות אחרות, בסופו של דבר אנו חייבים בכולן. הן פשוט יוסיפו לנו
עוד זכויות ללא הרבה מאמץ. אם קשה לנו לעשות שינוי מהותי
ולשים כיפה על הראש כי אנו חוששים ממה שיגידו כולם, אז נוכל
להתחיל בלשים ציצית. היא נמצאת מתחת לבגדים כך שאף אחד
לא רואה אותה, וכלל לא מרגישים אותה. במשך 24 שעות נקיים
מצווה חשובה מבלי להתאמץ או לעשות משהו מיוחד לשם כך.
כשאנחנו קונים אוכל, אז מה אכפת לנו לקנות במקום כשר? הרי לא
צריך טרחה מיוחדת לשם כך. כשרוצים לאכול או לשתות, כמה זמן
לוקח לברך על האוכל לפני כן? גם אם נעשה זאת בצורה חד
פעמית, ברגע זה יש לנו הזדמנות לזכות במצווה ללא מאמץ, רק
בכמה מלים, אפילו אם זה חד פעמי. היצר הרע אומר לנו שאנו
"צבועים" שמקיימים מצוות רק מתי שבא לנו. אבל כל מצווה היא
חשובה וכל אחת מקדמת אותנו קצת יותר לכיוון התכלית.

לא מדובר רק על המצוות המוכרות והחשובות. גם אם יש הידור
מצווה כלשהו, שאנו בטוחים שרק ה"דתיים הכבדים" מקיימים אותו,
נוכל לעשות אותו אם זה קל לנו ונרוויח עוד מצוות ללא כל מאמץ.
אם אנחנו נמצאים בסופר ואנו מתלבטים בין שני מוצרים, ולאחד
הכשר טוב יותר מהשני, אז מה אכפת לנו לקיים מצווה ולבחור
בהכשר המהודר? הרי גם ככה נבחר באחד מהמוצרים הללו. גם אם
אף פעם לא עניינו אותנו סוגי ההכשרים וגם אם לעולם לא נבדוק
את ההכשר שוב, עדיין יש לנו הזדמנות ברגע זה לקיים מצווה ללא
כל מאמץ. גם אם בכל יום אנחנו קוראים עיתונים המלאים בזימה
ורכילות, והיום אנחנו מתלבטים אם לקרוא או לא, מה אכפת לנו
לקיים מצווה חשובה ולוותר על הקריאה הזו? גם אם אנו סמוכים
ובטוחים שמחר נחזור לקרוא את העיתון, אבל היום קיימנו מצווה. יצר

הרע יודע מה השכר של כל מצווה כזו, הוא יודע שהעקשנות של קיום המצוות תביא אותנו לדרך הנכונה ולכן הוא עושה הכל כדי למנוע זאת מאיתנו. הוא מכניס לנו מחשבות שאנו צבועים, שגם ככה אנו עושים מלא עבירות אז עוד אחת לא תזיק, אך האמת היא שונה לחלוטין. אם נרדוף אחרי המצוות במקום לחכות שהן ישיגו אותנו, נגלה שאנחנו מקיימים כל כך הרבה מצוות במשך היום, אפילו שאנחנו כלל לא מתאמצים לשם כך ולא צריכים לשנות שום דבר מהותי. כל מה שצריך הוא הרצון לקיים מצוות. יש כל כך הרבה מצוות שאנו לא מקיימים, סתם כי אנו לא חושבים עליהן. נכון שזה לא קל לקיים את כל המצוות, אבל זה מאוד קל לקיים את המצוות הקלות בתור התחלה.

לשם שמיים

ישנם לא מעט מצוות שמוטמעות בפעולות היום יום הגשמיות והשגרתיות. בעזרת כוונה, ניתן לקיים מצוות חשובות ומהותיות בדברים שאנו בכל מקרה עושים במשך היום. כולנו למשל אוכלים ונהנים מהאוכל. אם נכוון בלבנו שאנו עושים זאת לשם שמיים, כלומר בשביל שיהיה לנו כוח לעבוד את הבורא ולעסוק בתורה, וכדי לברך לפני ואחרי ובכך להפוך את המזון לרוחני, אז קיימנו מצווה ענקית באותו האוכל שגם ככה אנו אוכלים. אם נכוון שאנו הולכים לעבוד כדי לעשות את ההשתדלות המוטלת עלינו בכדי לפרנס את משפחתנו, גם כאן אנו הופכים את מה שהיינו עושים בכל מקרה, לרוחני. בכל דבר שאנו עושים במשך היום ניתן למצוא את הניצוץ והסיבה הרוחנית שלו. כאשר נכוון שאנו עושים זאת לשם שמיים, גם נרוויח מצוות ללא שום טרחה מצדנו (חוץ מכוונה טובה), וגם נרגיל את עצמנו לעשות דברים לשם שמיים, דבר שיקדם אותנו רבות בדרכנו לתכלית.

סדר עדיפויות

לכל אחד יש סדר עדיפויות. אנשים רבים חושבים לעצמם שהם מוכנים לעשות הכל כדי להתקרב לבורא, אבל משום מה זה לא הולך להם. הסיבה לכך היא שהם פשוט לא באמת מוכנים לעשות הכל, וישנם דברים שנמצאים בסדר עדיפות קודם. אם אדם מאוד רוצה ללכת לשיעורי תורה, אך אין לו זמן בגלל העבודה, אז הוא פשוט אומר שהעבודה נמצאת הרבה לפני שיעור תורה בסדר העדיפויות שלו. אם אנחנו לא יכולים להתמיד לבצע נטילת ידיים וברכת המוציא לפני סעודה, אז כנראה שהתאווה לאוכל או העצלנות שלנו נמצאת במקום גבוה יותר בסדר העדיפויות. הרי לדברים שבאמת חשובים לנו, נוכל תמיד למצוא זמן. אם היה פתאום עניין של חיים ומוות, היינו מבטלים את העבודה, דוחים את כל התכנונים של אותו יום ומוצאים את הזמן. אם היו נותנים לנו אלפי דולרים על קיום כל מצווה, היינו מתעסקים רק במצוות כל היום. אז יוצא שאנו יכולים לעשות את הדברים, אך זה לא מספיק חשוב לנו. אבל צריך לזכור ולקחת בחשבון, שהמצוות הללו שוות הרבה יותר מאלפי ומיליוני דולרים, והן גם עניין של חיים ומוות. הן גם הרבה יותר מכך, שהרי בשביל לקיים אותן אנו חיים כאן. זוהי מטרתנו בעולם. אז אין שום היגיון לדחוק את כל זה לסוף סדר העדיפויות, כך שאם יישאר זמן לאחר כל העיסוקים שלנו, נוכל אולי להתפנות לזה. תארו לכם נהג שלא מוכן לעצור למלא דלק ברכבו, משום שהוא רוצה להספיק להגיע כמה שיותר מהר ליעדו. הנהג הזה חושב שהוא חכם, אך למעשה הוא יפסיד מזה בסופו של דבר הרבה יותר מאשר עצירה קטנה למלא דלק. התורה היא הדלק שלנו. אז אין טעם לנסות להספיק כמה שיותר דברים בחיים, ובכך לדלג על התדלוק בתורה הקדושה המדריכה אותנו כיצד לחיות. אנו חייבים להתבונן באובייקטיביות ולסדר לנו סדר עדיפויות נכון יותר.

טמטום הלב

כאשר אנו עוברים על איסורים, אנו גורמים לנזק עצמי כלשהו, אך מעבר לזה אנו גם מטמטמים את לבנו. הלב הופך לאטום יותר עם כל עבירה, ובעיקר עם מאכלים אסורים ולא כשרים שאנו מכניסים לתוכנו, שהם הופכים להיות אבני הבניין שמרכיבים אותנו. כאשר הלב נאטם, קשה מאוד להתחבר לצד הקדושה והטוב. הדבר דומה לגב ותיק שמרוב ההרגל כבר אינו מרגיש שהוא עושה משהו לא בסדר, והגניבה נראית לו מותרת ואין בה כל רע. אדם עם לב אטום צריך להתאמץ הרבה יותר כדי להרגיש בלבו את הטוב והקדושה. כדי להתגבר על כך, כדאי להשתדל להימנע מעבירות שונות, ובעיקר לשים לב לא להכניס שום מאכל טמא לגוף. אדם שיקפיד על אכילת מאכלים כשרים בלבד, ובמיוחד אם הכשרות מהודרת, יצליח לפתוח את לבו, כך שהוא יוכל להרגיש את הקדושה ולהתחבר אליה.

להסתכל על הדת ולא על הדתיים

כולנו ראינו כותרות בעיתונים המציגות אדם דתי גובב, רוצח או מתנהג בכל צורה אחרת שאינה מחמיאה כלל לציבור שומרי המצוות. כולנו ראינו בטלוויזיה את האבנים המושלכות על אנשים מסכנים שלא עשו רע לאף אחד. כולנו מכירים את ההטפות של החרדים, את החיים הדחוקים ואת כל שאר הדברים הלא טובים שמתרחשים שם. כרגע נעזוב את העובדה שרוב הדברים אינם נכונים והם רק מוצגים ככאלה בכלי התקשורת השונים, ונתמקד בצד האמת שבדבר. לכל אחד תיקון שונה ולכל אחד החיים שלו. אנחנו לא צריכים למצוא לנו מודל לחיקוי כדי שנהיה זהים לו. יהודים רבים תועים בדרכם ובוחרים בחירות שאינן טובות. בין אם היהודים האלו משתדלים לשמור תורה ומצוות ובין אם לא. אף אחד לא אומר שאם נחזור בתשובה, אז נהפוך להיות ההוא מהטלוויזיה שזרק אבנים או שקילל את המדינה. החזרה בתשובה היא ההליכה בדרך הבורא על פי התורה הקדושה. אין צורך להפוך להיות מישהו אחר, כי לכל אחד אופי שונה, בחירות שונות, תיקון שונה ומהות שונה. אנו צריכים

להיות עצמנו, רק טובים יותר, לאחר שנלך בדרך התורה. כשאדם שם כיפה על הראש הוא לא הופך להיות אדם טוב יותר בשנייה אחת. הוא פשוט רוצה ללכת בדרך הנכונה. לכולם יש מעידות וכולנו נופלים. החכמה היא להמשיך בדרך הנכונה, ולא לומר שאם ההוא דתי והוא עשה מעשים לא טובים, אז לא כדאי להיות דתי. את אותם מעשים בדיוק ניתן למצוא גם אצל הציבור שאינו שומר תורה ומצוות. אין דבר כזה "דתי" ו"חילוני". כל אחד נמצא במקום שונה ומקיים מצוות שונות ולא ניתן כלל להשוות בין אנשים. השאיפה שלנו היא להוסיף עוד מצוות וללכת בדרך אל התכלית.

אני אחזור בתשובה כש...

כולנו מפעם לפעם חושבים שכאשר המצב יהיה טוב יותר, נוכל לחזור בתשובה, ובינתיים עד שזה יגיע, אנו ממשיכים כהרגלנו. כאשר נמצא זיווג טוב, כאשר נתפרנס יפה, כאשר תהיה לנו הצלחה בתחומים שונים או כל דבר אחר. אנו בטוחים שאם רק יסתדר לנו משהו קטן בחיים, יהיה לנו הרבה יותר קל לחזור בתשובה ונוכל לעשות זאת בלב שלם. אלא שכדאי לדעת, שכל אחד מאיתנו נמצא במצב האידאלי לחזור בתשובה שלמה ברגע זה. אף אחד לא מבטיח לנו שהדברים שאנו רוצים אכן יתקיימו, ורוב הסיכויים שגם אם הם אכן יתקיימו – זה לא ישנה במאום את הרצון שלנו לחזור בתשובה. הבורא מציב לנו ניסיונות כדי שנעמוד בהם. לכן, מאוד יתכן שבזמן שאנו חושבים שברגע שנתחתן נחזור בתשובה, הבורא רוצה דווקא שנחזור בתשובה ולאחר מכן הוא יסדר לנו זיווג הגון. בינתיים אנו מבזבזים את הזמן לחינם ולא מתקדמים לשום מקום. אנו לא יכולים לעשות תנאים לבורא, הוא לא חייב לנו כלום. אם אנחנו רוצים שהבורא ייתן לנו, נצטרך להכין את הכלי המתאים כדי לקבל. אנו צריכים ללכת בדרכיו ולמלא את מבוקשו כדי שגם הוא ירצה לתת לנו את מבוקשנו.

כוחי ועוצם ידי

הבורא נותן לנו מפעם לפעם כוחות מסוימים לעשות דברים שונים. צריך לדעת שהכוחות האלו אינם שלנו, אלא ניתנו לנו בהשאלה בלבד. לכולנו קרה שהצלחנו לעשות משהו כנגד כל הסיכויים. ניצחונות במלחמות שנראו כאבודות, כוחות חזקים להתגבר על מכשולים וקשיים או סתם הצלחות אישיות וקטנות שלא חשבנו שנצליח בהן. כל הדברים האלו ניתנים לנו במתנה, מבלי שהתאמצנו בעצמנו. המתנות האלו נועדו לכך שנכיר מתוכן את הבורא ואת הנסים שהוא עושה לנו בכל רגע. הבעיה מתחילה כאשר אנו לא רואים את הבורא בתמונה, ומרגישים שאנחנו בעצמנו גרמנו לדברים להתרחש. הגאווה הזו יכולה להיות הרסנית, ולא פעם הבורא מוכיח לנו שזה לא הכוח שלנו שמביא להצלחה. פעמים רבות, לאחר שאנו מתמלאים בגאווה עצמית, אנו מגיעים למצב בו הכוח שלנו נלקח מאיתנו כדי שנבין שהוא לא היה שלנו מלכתחילה. לאחר שאנו מתגאים בעצמנו על ניצחון במלחמה, תבוא מלחמה שנראית הרבה יותר קלה ומבטיחה ודווקא שם יהיה הכישלון. לאחר שאנו מתגאים בעצמנו על הצלחה כלשהי, תגיע הנפילה. אנו מוכרחים להבין שהכוח לא בידיים שלנו. הבורא הוא שקובע את הכוח שיהיה לנו ואנו צריכים לשים את כל מבטחנו עליו בלבד.

אל תאמין בעצמך

גם בעבודה הרוחנית הפנימית שלנו הדברים דומים. כוחות הנפש שלנו מושאלים מהבורא. כאשר אנו חשים גאווה בעבודה הרוחנית שלנו, יגיע הניסיון שכנראה יכשיל אותנו. הרבה אנשים מכירים את עצמם ובטוחים שלעולם לא יכשלו בניסיון מסוים. אנו קוראים בספרים הקדושים למשל ולא מבינים איך כל כך הרבה אנשים צדיקים היו בעלי משיכה גדולה כל כך לעבודה זרה. הרי מה כל כך קשה לא להאמין בפסלים ואלילים? אלא שצריך להבין שכל יצר שנראה לנו קל להתמודדות, לא קיים אצלנו רק משום שהבורא רצה שכך יהיה. אנו יכולים לראות שאנשים מסוימים נמשכים לעבירות מסוימות שלא מטרידות אותנו, ולעומת זאת אנו בעצמנו נמשכים

לעבירות שאנשים אחרים מתמודדים איתן בקלות. זה לא אומר שאנו חזקים או חלשים יותר מאחרים, זה פשוט אומר שהבורא בחר לחזק אצלנו יצרים מסוימים ולהחליש יצרים אחרים. זה לא אומר שגם מחר היצר יישאר זהה להיום.

לפעמים כלל לא מובן למה צריך להקפיד כל כך על צניעות או שמירת נגיעה כאשר אנו בטוחים שלא יקרה דבר מעבר לזה. אך המציאות מוכיחה שרבים וטובים שחשבו כך הגיעו למצב של גירושין, כאשר הם אפילו לא הרגישו איך נפלו לאותו מצב בו הרסו את משפחתם. ברגע שהאדם שם את מבטחו בעצמו, הבורא יתן לו את הניסיון שיפיל אותו. לעומת זאת, כאשר אנו שמים מבטחנו אצל הבורא, הוא ידאג לכך שנעבור את הניסיונות בשלום.

הבורא נותן לנו כוחות שונים ולוקח אותם מאיתנו. לכל אדם יש עליות ונפילות בעבודה הפנימית שלו. יום אחד אנו מרגישים הכי חזקים בעולם וביום שלאחר מכן ישנה נפילה. בתפילה מסוימת אנו מתפללים בכוונה עצומה ובתפילה הבאה אנו לא מבינים אפילו את המלים הפשוטות שאנו מוציאים מפיו. כל זה נועד לתועלתנו. הבורא נותן לנו לחוש את האור הרוחני ולהתקרב אליו, כך שלאחר מכן כשנחזור למקומנו הרחוק, נוכל להרגיש בחסרון ונרצה לחזור ולמלא אותו. אם נזכור את התחושות הטובות בזמני העליה שלנו ונשתמש בהן כדי להתעלות כאשר אנו בנפילה, נוכל להגיע רחוק יותר. צריך לזכור שתחושת הרוחניות שאנו מקבלים היא לא שלנו. הבורא נותן לנו במתנה את אותה ההרגשה כדי שנעבוד עבודה רוחנית ונגיע אליה. אם נחשוב שאנחנו "רוחניים" או "גבוהים" מעצמנו, יהיה לנו קשה להתמודד עם המציאות ולהתקדם כאשר התחושות הללו יתרחקו מאיתנו. כאשר תגיע הירידה, אנו עלולים להתייאש וליפול. אם נבין שרגעי האור הגדולים אינם שלנו, נשאף תמיד להגיע אליהם. אם נבין שהנפילות הגדולות מכוונות ישירות מהבורא, נוכל להתחזק ולהבין שהבורא רוצה שנהיה במקום הזה, כדי שנוכל להתקדם ולצמוח מכאן.

לעשות יותר, לדבר פחות

לא פעם אנו מקבלים אורות רוחניים גבוהים שגורמים לנו לרצות להתקרב אל הבורא ולחזור בתשובה. מרוב ההתרגשות והאור הגדול, אנו מרגישים מוכרחים לשתף אנשים בגילוי המבטיח ובהחלטתנו לצעוד בדרך חדשה. כאן ישנו מכשול קטן שראוי לכולנו לדעת. כאשר אדם מדבר על נושאים שונים, הוא מוציא את הדברים מהרגש האישי והפנימיות שלו החוצה אל העולם. אמנם הדברים עדיין נמצאים גם בתוכו, אך בצורה מועטת בצורה משמעותית. לעניין הזה ישנם צדדים חיוביים ושליליים. מהצד החיובי, ניתן להוציא את הדברים המציקים לנו, לזרוק את הדאגות, הפחדים ושאר הדברים הלא טובים, ולהתמודד אתם ביחד עם אחרים. בדיוק על זה מתבססים כל הפסיכולוגים, רק לדבר ולהוציא. אך ישנו גם הצד השלילי שבעניין. כאשר הדברים יוצאים החוצה, אנו מתקררים. לכן כשנרצה לעשות שינוי כלשהו, נהיה נלהבים ביותר לגביו. אך ככל שנדבר על כך ונשתף אחרים, כך ההתלהבות תצטנן, עד שנבין שהשינוי הזה הוא לא כזה סיפור וכבר לא כל כך מתחשק לנו לעשות אותו.

כשיש לנו רעיון כלשהו בראש, כדאי תמיד לנסות לפעול לגביו ולהתנהג בקור רוח ככל שניתן כלפי חוץ. כלפי המקטרגים שבחוץ אנו צריכים להראות אדישים לחלוטין. כלפי פנים, צריכה להיות לנו ההתלהבות האמתית. כאשר אנו מתלהבים כלפי חוץ, הדברים נהיים קשים ומסובכים בפנים. הדבר דומה בהרבה כוחות רוחניים הפועלים בצורה הזו. עין הרע שפועל על גאווה והתלהבות, הברכה השרויה על הסמיו מן העין, לא לפתוח פה למקטרגים וכו'. ככל שנתגאה, נתלהב או נדבר על דברים, כך ניתקל במכשולים רבים יותר. ככל שנשמור את הדברים בענוה וצניעות, רק לעצמנו בסתר, כך תשרה על הדברים ברכה מרובה יותר.

פרק י' – עצות מעשיות

איך מיישמים את הכל?

כולנו רוצים להתחיל לצעוד בכיוון הנכון. הבעיה היא שלדבר זה מאוד קל, אבל לעשות זה כבר הרבה יותר קשה. לכן לכל מי שבאמת רוצה ללכת בדרך הנכונה אל התכלית, הבורא גילה סוד: במקום לנסות להילחם ברע, צריך פשוט לעשות טוב. במקום להילחם בחושך, פשוט מדליקים את האור. הרעיון הוא שבמקום להתמודד עם כל הדברים השליליים, כל מה שאנחנו צריכים זה ללמוד תורה, לקיים מצוות (גם אם אי אפשר את כולן, אז את מה שאפשר), וכל אלו יביאו כבר לאט לאט את הפתרון שנראה בלתי אפשרי. לפעמים אנחנו מנסים לפתור בעיות וחושבים על זה ימים שלמים, אנחנו מנסים לעשות הכל בעצמנו וטרודים כל היום בבעיות שיש לנו והדרכים הנראות לנו לפתרון. מה שאנחנו שוכחים כאן הוא שאנחנו יכולים לדבר כמה מלים עם הבורא השולט על כל הכוחות שאנו מכירים והוא בשנייה יוכל למצוא לנו פתרון שלעולם לא היינו חושבים עליו בכלל שהוא אפשרי. התפילה והתשובה הם הכלים שיש לנו להתקרב לבורא. ברגע שננצל אותם במקום לחשוב בלי הרף איך לצאת ממצב מסוים שנקלענו אליו, כל הטוב והשפע שאנחנו צריכים כבר יגיעו לבד, הייסורים יעלמו מאליהם, כל הבעיות יפתרו בלי שאנחנו נהיה אלו שפתרו אותן, והכי חשוב, נגיע אל התכלית שלנו, ואפילו נהנה מהדרך.

כדי שדרך תהיה ברורה יותר, כך שלא נצא מכאן עם הרגשה של רצון להתעלות, אך עם תחושת בלבול ללא כל ידע מעשי איך להמשיך הלאה, הבאנו לכאן מספר עצות מעשיות שיוכלו להקל

בצורה משמעותית על הדרך, כך שנוכל להתחיל לצעוד לכיוון האמת.

לחשוב

רוב המעשים שלנו נובעים מהרגל ולא ממחשבה. אנחנו מעבירים את הפיקוד לטייס האוטומטי וכך יוצא שכשם שהתנהגנו אתמול, כך ננהג מחר. ישנן פעמים בודדות בהן אנו יכולים לחוש את זכות הבחירה שלנו בין טוב לרע. אך האמת היא שבכל רגע נתון יש לנו בחירה, רק שאנו מבצעים אותה באופן אוטומטי בלי כל תשומת לב. ככל שנרגיל את עצמנו לחשוב על כל צעד קטן, כך נהיה ערניים יותר למתרחש ונקדם את חיינו לכיוון הרצוי. בכל פעם שניזכר בכך, נתחיל לחשוב על המעשים שאנו הולכים לעשות או על המחשבות שעוברות לנו בראש. ננסה לנתח אותם ולהחליט אם הם יקדמו אותנו או להפך. האם בעוד שנה מהיום נהיה שמחים על ההחלטה שקיבלנו, או שאולי נצטער עליה? אם אנו יודעים שבעוד שנה לא יהיה אכפת לנו מכך, זה ייתן לנו פרופורציות לדברים וכך נוכל לדעת במה להשקיע יותר ובמה פחות.

הכנעה

כדי לזכות לרחמים ועזרה מהבורא, אנו צריכים להיכנע לו. אנו יכולים לקיים את כל המצוות, אך לדרוש מהבורא דברים שונים שאנו בטוחים שמגיעים לנו או להתווכח על דברים שלא נראים לנו כל כך בתורה. צריך להבין שהבורא הוא אינסוף כל יכול שברא כל פרט בתוכנו ומכיר אותנו טוב יותר ממה שאנו מכירים את עצמנו. לכן אנו מוכרחים להכניע את עצמנו מולו. אם הבורא אמר, אז אנחנו עושים. אסור לנו להרים את האף או לחשוב שאנו חכמים. אנו צריכים ביטול גמור והבנה שהכול בידו. לא פעם אנו מגיעים למצבים קשים של חיים ומוות, רק כדי שנזכה להיכנע לפניו ולהתפלל מעומק הלב תפילה אמתית ללא כל גאווה. במצבים האלו כולנו מוותרים על הכל

רק כדי שתפילתנו תישמע. אנו צריכים לנסות להגיע לאותה ההכנעה גם ללא המצבים הקשים. ההכנעה צריכה להיות בפנים. אף אחד לא יהפוך ביום אחד לצדיק גמור, אך הרצון בפנים והשאיפה הם לכיוון הזה.

אז אם תפסנו את עצמנו מערערים על משהו שנראה לא מובן בתורה או בהלכה, או כועסים על איזשהו משהו שהבורא הנהיג בעולם, צריך פשוט להיזכר ולהכניע את עצמנו. לומר שאנו לא מבינים את הדבר, אך הבורא יודע טוב יותר מאיתנו וזה מה שטוב ונכון.

לאסוף יהלומים

אנו צריכים להסתכל על המצוות כאל יהלומים. על פי האמת, המצוות חשובות הרבה יותר, אך לצערנו אנו לא תמיד מצליחים לראות זאת. בכל רגע שבאה מצווה לידינו, אנו צריכים להשתדל לחטוף אותה. לא קיימת מצווה "קטנה", כל מצווה חשובה במידה רבה מאוד. אמנם טוב לקבל על עצמנו קבלות שונות ומשמעותיות. אך מלבד זה, נוכל תמיד לזכות לעוד מצווה פה ועוד מעשה טוב שם. לא צריך להפעיל שיקול דעת רב וכבדות בנושא, אלא להיות קלילים ולחטוף כל מצווה אפשרית, גם אם היא חד פעמית או לא נראית חשובה. המצוות האלו מתווספות אחת לאחת והופכות לרבות, ומעבר לכך הן מרגילות אותנו לדרך טובה של קיום מצוות.

לעשות מצוות עם חיוך ועבירות בדמעה

תהליך התשובה לא חל ביום אחד. כולנו נתקלים מפעם לפעם בעבירות שאנו עומדים לעשות, בגלל שאנו עדיין חלשים, קשה לנו, אנו רגילים, הקרובים מכריחים או כל סיבה אחרת. כמובן שהשאיפה היא לוותר על העבירות ולקיים מצוות, אך במקרים הללו שאנו צופים את הנפילה, נוכל לפחות לעשות את העבירות האלו בצער. כאשר נחוש תחושת צער בזמן ביצוע העבירה, נחדייר לתוכנו את הרגשת

מיאוס העברה. כך שגם אם היצר התגבר עלינו הפעם, בפעם הבאה הכוח שלו ייחלש.

בצורה דומה, כדאי לעשות את המצוות בשמחה וחיוך. כאשר ניתן צדקה לעני ברחוב אנו יכולים לחשוב לעצמנו שהוא סתם עובד עלינו, שהוא לא באמת נזקק ושחבל שנתנו. כאשר חושבים כך המצווה שווה פחות, אך הנזק הגדול יותר הוא לטווח הארוך, כאשר נרצה לתת צדקה בפעם הבאה, נחשוב פעמיים אם כדאי בכלל לקיים את המצווה. כאשר אנו מחליטים לקיים מצווה כלשהי, צריך להשאיר חיוך על הפנים ושמחה בלב. כאשר המצוות יעשו עם חיוך והעבירות בצער, תיווצר התניה רגשית שתחזק אותנו לקיים מצוות ולא לעבור עבירות.

ללמוד

כדי ללכת בדרך הנכונה, אנו מוכרחים לדעת מהי אותה הדרך. כדי לדעת, חייבים ללמוד. הלימוד צריך להיות קבוע ועל בסיס יומיומי, כך שלא יקרה מצב שאנו מתעסקים בדברי חול רבים ושוקעים בגשמיות, מבלי להתעסק גם ברוחניות. במצב שכזה, אנו עלולים להיגרר אחר אותה גשמיות ולאבד את האמונה שלנו. בתוך הלימוד חשוב לכלול שני חלקים חשובים, מלבד הלימוד השוטף: לימוד הלכות, שילמדו אותנו כיצד לנהוג בכל צעד בחיינו. קשה לזכור את פרטי כל ההלכות ולכן צריך לשנן זאת שוב ושוב. לימוד מוסר, שיכניס את הדברים ללבנו ויפתח את הרגש כך שנתאווה לדרך האמת.

דעת

הרבה אנשים מסוגלים לשמוע שיעורים מחזקים שלמים מפי גדולי הדור, ועדיין לא להרגיש דבר. הדבר נובע מכך שאינם מכניסים את הדברים אל הדעת. אדם מעשן יכול לשמוע עשרות פעמים שהעישון

מזיק לבריאות ולומר שהוא כבר יודע את זה. אך הדבר לא נכון, הוא אמנם שמע את זה, אך הוא לא יודע. הדעת היא החיבור. ברגע שאנו מכניסים את הדברים לדעת, הם מתחברים אלינו והופכים לחלק מאיתנו. אם אותו אדם מעשן היה רואה בעיניו ומרגיש את הנזק שנגרם לו עם כל שאיפת סיגריה, הוא לא היה נוגע בזה לעולם. אלא שהחיבור לדבר חסר לו, וכך הוא אינו יכול להרגיש את הנזק בצורה ממשית, כך שהוא ירצה לתקן אותו.

כדי להביא את הדברים אל הדעת ישנו צורך בשילוב של המוח והלב. הלימוד ביחד עם המעשה יעשו את העבודה של החיבור. הלימוד יחזק את השכל ונוכל להבין את הדברים טוב יותר, וקיום המצוות יכניס לנו את הדברים אל הלב, שכן אחר המעשים נמשכים הלבבות.

ליצור סביבה ושגרה חדשים

האדם נמצא בלבו ובמחשבותיו במקומות הקרובים אליו. במשך רוב היום אנו חושבים על האנשים איתם אנו מבלים, על המקומות בהם אנו מסתובבים, על המסגרות בהן אנו נמצאים כמו עבודה, צבא או לימודים, ועל כל דבר אחר הנמצא קרוב אלינו. לאף אחד לא אכפת מאיזושהי טרגדיה המתרחשת בקצה השני של העולם, אלא אם כן יש לזה קשר אלינו. לכן, כדי להגיע למקום אליו אנו שואפים להגיע, אנו יכולים ליצור לנו סביבה ושגרה חדשים. הרגש לא מגיע מבלי שנביא אותו. כאשר אנו נמצאים בסביבה שאינה שומרת תורה ומצוות, אנו נתרחק מהתורה והמצוות אם נרצה בכך או לא. המחשבות והרגשות שלנו נמצאות בסביבתנו. אף אחד לא ירגיש פתאום חשק להניח תפילין אם אף פעם לא עשה זאת לפני כן והוא כרגע יושב באיזושהי מועדון עם חברים רחוקים מדרך התורה. אם לעומת זאת נבחר לנו סביבה טובה יותר, נכניס לחיינו חברים חדשים הקשורים לחיי התורה, נתרחק ממקומות מזיקים ולא טובים, נרגיל את עצמנו לקיום מצוות ולימוד יומיומי, נוכל לשנות בצורה משמעותית את הרגש כלפי התורה והיהדות. כשם שאנו מתאווים

ומפתחים רגשות למוצרים ורעיונות טיפשיים של אנשים המוצגים בפרסומות וגורמים לנו לחשוב שאנו לא יכולים להתקיים בלעדיהם, כך נוכל להתאוות לדברים טובים יותר שנבחר, על פי השכל והאמת. הרעיון הוא זהה, להכניס את הדבר לחי' היום יום, והרגש כבר יבוא לבד כתוצאה מכך.

משנים את הרצון

הרצון, כמו הרגש, נראה כמשהו עליון שלא ניתן לשלוט עליו. נראה שאף אחד לא בוחר לעצמו מה לרצות ומה לא. כשאנחנו רואים משהו שמושך אותנו, אנחנו רוצים אותו. אין פה בכלל התערבות שלנו לכאורה. אבל האמת היא שישנה התערבות. אנחנו אלו שבחרנו לראות את אותו דבר שמשך אותנו. אילו לא היינו קולטים אותו באחד החושים, הוא לא היה הופך לרצון שלנו. גם אם כבר קלטנו משהו באחד החושים שלנו, אנחנו יכולים לבחור אם לחשוב עליו במשך כל היום, מה שיגביר את הרצון, או לאחסן אותו במקום נסתר בתת המודע שלנו, מה שיחליש את אותו הרצון. ככל שנחשוב על משהו, כך נהפוך אותו לחלק משמעותי יותר עבורנו, כך נגביר את הרצון אליו וכך נגביר את הרגש אליו. לא מפליא אם כן שכדאי לבחור להתרחק מכל השקרים בעולם, מסביבה לא ראויה שחיה בשקר ומתאוות שמביאות איתן רק צרות. לא מפליא שכדאי להתמקד בתורה ובאמונה במשך רוב היום, שהן מהות כל החיים שלנו, והן יביאו לנו את הרצון והרגש לעסוק בדברים הנעלים יותר בעולם הזה, ויתנו לנו את החשק והתאוה להתקרב עוד ועוד לאמת.

הארות

לכולנו יש זמנים טובים ומרוממים יותר וזמני שפל רוחני. הבורא מביא לנו רגעים של הארות רוחניות, כל אחד לפי מצבו הנתון, כך שנטעם טיפה מהמקום אליו אנו יכולים להגיע. אותה הארה היא מתנה שאנו מקבלים מהבורא, ואינה מגיעה מתוך עצמנו. במצב

שכזה, החזרה למקום שלנו לא רחוקה לבוא. בזמני השפל אנו יכולים לבחור באחת משתי דרכים. או שנבחר בעצבות וייאוש, ובכך ניפול עוד יותר, או שנבחר לשאוף ולהגיע לאותה נקודת הארה על ידי עבודה עצמית, ובכך נצמח יותר ויותר. בזמני השפל יהיה לנו קשה מאוד לבחור בצמיחה, משום שהנטייה הטבעית שלנו תהיה להיכנס לעצבות. לכן כדאי לנצל את אותם זמנים מרוממים כדי לשמור אותם לזמנים הקשים. בדרך כלל בזמנים הטובים אנו נוטים לשכוח את הבורא ולחשוב שאנחנו מוצלחים והכל מאיתנו. חשוב לזכור בזמנים הללו שהכול מגיע ממנו ושאונו הולכים ליפול בקרוב, ונשתדל לזכור את כל התחושות הטובות וההחלטות שאנו מקבלים כך שכאשר נגיע לאותם זמנים קשים יותר, ניזכר בכל הדברים הללו שיעזרו לנו לעבור את הקשיים. אם נעשה פעולה קיצונית כלשהי בזמן קבלת החלטה כלשהי לשינוי, כמו למשל לתקוע מסמר באמצע הבית או לתלות מכתב לעצמנו על המקרר, נעזור לעצמנו לזכור הרבה יותר טוב את אותה החלטה בכל פעם שיהיה לנו קשה ללכת על פיה.

סולם יעקב

כל אדם נמצא על סולם כלשהו, כאשר הוא עומד על שלב מסוים. מכאן הוא יכול לעלות או לרדת על פי בחירותיו השונות. כאשר אדם מתבונן על אנשים אחרים הוא מתבונן על סולם שאינו שלו ועל דרגה שאינה שלו. פעמים רבות כשאנו מתבוננים על אורח חייהם של אנשים שומרי תורה ומצוות, אנו נרתעים מלהגיע לכך. אנו מרגישים שהם אומללים ומסכנים ובמשך כל היום הם טורחים לקיים המצוות הרבות. האמת היא שונה לחלוטין מכך, אך אין לנו סיכוי לראות את זה, משום שאנו רואים רק את השלבים בסולם שלנו - כמה שלבים מעלינו וכמה מתחתינו. ראוי תמיד לשאוף להגיע לתכלית, ללא כל קשר לאנשים אחרים. יש לנו את הסולם שלנו ואת המקום שלנו, ומהמקום הזה אנו צריכים לעלות. כל ילד קטן

מבטיח לעצמו שהוא לעולם לא יתחתן כי יש לו סלידה מבנות. כך גם כל ילד שואף שיהיו לו את כל הצעצועים בעולם והוא בטוח שזה מה שיעשה אותו מאושר. שנים לאחר מכן, כולנו מקבלים תובנות ושאיפות חדשות שמבטלות לחלוטין את הישנות. לכן ניתן להבין בקלות שאף אדם השקוע בעולם גשמי לא ישאף להיות רב גדול או לחיות כמו החסידים. לאדם יש בחירה בדברים הקרובים אליו, הוא יכול לעלות מדרגה או לרדת, הוא לא יקפוץ בבת אחת לראש הסולם. בהתחלה הבחירה היא אם לנסוע בשבת או לא, לאחר מכן זה נראה לנו מובן מאליו ובשלב מאוחר יותר הבחירה היא בדקדוקים של ההלכות והחמרות שונות כחוט השערה. חשוב לכל אדם להסתכל על חייו שלו בצעד אחד קדימה. לא צריך להתייאש ממראות רחוקים מאיתנו או לחשוב שלעולם לא נגיע למקום מסוים. צריך להתקדם צעד אחר צעד ולהסתכל תמיד שלב אחד קדימה.

לגייר את היצר הרע

לכולנו ישנן מידות שהיינו רוצים להיפטר מהן, לכולנו נקודות מסוימות באופי שאנו לא אוהבים ודברים נוספים רבים שאנו רואים באור שלילי. העבודה האמתית היא אינה לסלק את היצר הרע ולשנות את האופי, אלא להשתמש בהם לתועלתנו. הגאווה היא מידה רעה שראוי להתרחק ממנה. אך אם נשתמש בגאווה בכדי להתגאות בבורא ובתורה הקדושה, היא הופכת לטובה מאוד. אדם שנמשך לתאוות יכול להשתמש בכוח הזה שייתן לו משיכה לתאוות רוחניות. בכל דבר שנראה כרע ישנם צדדים חיוביים ושליליים. כל מה שצריך הוא להשתמש במידות ובאופי שניתן לנו לכיוונים טובים וחיוביים.

עקשנות

בכלליות לא טוב להיות יותר מדי עקשן. העקשנות נובעת בדרך כלל מגאווה וביטחון עצמי מופרז. לאדם עקשן קשה לקבל תובנות

מאחרים וקשה לו מאוד להשתנות. עם כל זאת, בכל הקשור לחזרה בתשובה והליכה בדרך התורה אנו מוכרחים להיות עקשנים וכל אחד יוכל להפיל אותנו ד' בקלות ללא זה. כאשר אנו מגלים את הדרך אל האמת, אנו מוכרחים לדבוק בה ולא לסטות ממנה. זה לא פשוט לעשות את השינוי כאשר כולם מסביבנו לא מבינים את אותה הדרך ואף מזלזלים בה. אם החלטנו לשים כיפה על הראש ובשנייה שמישהו ילעג לנו נחביא אותה בכיס, יהיה לנו קשה מאוד להתקדם. אך אם נהיה עקשניים ונתמיד בדרכנו, בידיעה שאנו צועדים לקראת האמת מבלי לייחס חשיבות לכל מה שמסביבנו, נוכל להגיע אל המטרה.

לאט ומהר

ישנה חשיבות רבה בתהליך השינוי והצמיחה למשחק בין הזריזות והאדישות. אנו צריכים להרגיל את עצמנו לזריזות בכל הקשור למצוות או פתחי תשובה שיכולים לרומם אותנו. מצד שני, אנו מוכרחים לשמור על עצלות ואדישות כלפי העבירות השונות או הדברים הגשמיים היומיומיים אליהם התרגלנו. כשכל העולם מסביבנו נלחץ מהמתרחש בחדשות ובעיתונים, אנו צריכים להגיב בקור רוח ובאדישות. אך כאשר לאף אחד לא אכפת מאיזושהי מצווה שנראית לא חשובה, אנו צריכים להזדרז לעשות אותה בהתרגשות.

כך גם צריך לקחת את הדברים בפרופורציות נכונות. למהר להגיע לתכלית ולשאוף תמיד ליותר מצד אחד, אך לקחת את הכל בקלות כך שלא נתייאש. לא לעשות דברים מתוך חיפזון ולא לקבל על עצמנו יותר מדי, כך שהכול יעשה מתוך שיקול דעת. עם זאת, למהר לקיים את הדברים שאנו יודעים שיובילו אותנו לתכלית, ולא לחכות למצוות ולהארות הרוחניות שינחתו עלינו לבד מבלי כל מאמץ מצדנו.

לשנות עולמות עליונים

הבורא מנהיג את העולם מידה כנגד מידה. כאשר משהו לא הולך

לנו כשורה, או כאשר אנו רוצים במשהו שלא כל כך הולך, אנו יכולים לסדר את העניינים בקלות רבה על ידי שימוש בעניין הזה. לאדם שדחוק מבחינה כספית וזקוק לכסף, כדאי מאוד לחלק צדקה לעניים, וכך כשם שפתח את ידו לאחרים, גם הבורא יפתח לו את ידו. אדם שמרגיש שיש עליו דינים, ישתדל לדון את כולם לכף זכות ולעשות חסדים ללא תנאי, כך שגם אותו ידונו לכף זכות מהשמיים וילכו אותו בחסד. על פי התנהגות האדם עם סביבתו, כך מתנהגים אתו מן השמיים. אז אם רוצים לזכות לשפע וכל טוב מהשמיים, צריך פשוט לחשוב איך נוכל להשפיע את אותו השפע כדי לעזור לאחרים. אם אנו מרגישים שלא כל כך הולך לנו בתחום מסוים, נחשוב מה אנחנו עושים לא בסדר במצוות הקשורות לאותו תחום ונשפר את עצמנו.

לחזור בתשובה

בכל רגע בחיינו, אנו צריכים לחזור בתשובה. כולנו עשינו מעשים לא טובים פה ושם, כולנו היינו יכולים לקיים עוד כמה מצוות בדרך וכולנו היינו יכולים ללכת בדרך ישרה יותר. על הדברים האלו אנו צריכים להביע חרטה. לא להפוך לעצובים חס ושלום, אלא להבין שאנו מוכרחים להתרחק מהמעשים האלו בעתיד. למעשים הלא טובים חלק חשוב בבנייתנו, לכן אנו צריכים לשמוח גם מכישלונות העבר. אך עם זאת צריך תמיד לזכור שבזכות הכישלונות אנו יכולים להתעלות, ולכן חשוב לא להישאר באותם כישלונות, שבצורה כזו כלל לא תגיע הצמיחה. ראוי לכל אדם להתוודות כמה פעמים ביום בנוסח הנמצא בסיפורים, ומעבר לכך לערוך וידוי לפני הקדוש ברוך הוא במילים שלנו על כל חטאי העבר שעולים לנו. הווידוי מסייע לנו לשים את החטאים מאחורינו ולהתחיל בדף חדש, תוך כדי שאנו מקבלים על עצמנו לא לחזור לאותם חטאים. ללא חשבון נפש שכזה, אנו כלל לא נזכור את החטאים, לא נבין שאנו עושים משהו לא בסדר וכך נחזור לעשותם שוב ושוב. תהליך התשובה הנו הכרחי לכל אדם הרוצה להתקדם ולעקור את חטאי העבר משורשם.

תפיסה חדשה

עיקר השינוי שצריך להתרחש אצל האדם הוא שינוי התפיסה. פעמים רבות אנשים יכולים לחזור בתשובה וזמן קצר לאחר מכן לפרוק מעליהם עול מצוות. אדם שהתחיל לשמור שבת או להניח תפילין מרעיד עולמות עליונים ללא ספק והולך בדרך טובה שראוי לכולם ללכת בה. אך זו לא עיקר התשובה ואדם כזה לא הופך ביום אחד לירא שמיים. עיקר התשובה היא לקבל תפיסה חדשה ורצונות חדשים, בה אנו מקיימים מצוות לא מתוך הכרח, אלא מתוך רצון. קשה לשמור שבת בהתחלה, ולכן אנו מחכים בקוצר רוח שתצא השבת כדי שנוכל לחזור ל"חיים האמתיים". אך אדם שעובד על תפיסת העולם שלו, מבין שהשבת היא החיים האמתיים, ולכן הוא לא רוצה שתצא לעולם. אדם ששינה את התפיסה שלו מבין שכל החיים טובים סביב המצוות, ולא שהמצוות סתם עוזרות לנו לחיות חיים טובים יותר. כל הגשמיות שלו בכל שנייה בחייו היא בעצם כלי לרוחניות, ואין טעם בשום דבר שלא תורם לאותה התקדמות רוחנית. כדי לשנות את התפיסה אנו צריכים לחזק את סביבתנו הרוחנית ולהכניס למודעות שלנו את הדברים. אנו צריכים לשנות את הרצונות שלנו, את התאוות שלנו, את הסביבה ואת הידע הרוחני. לקרב אלינו את הדברים המובילים לדרך הטובה ולהרחיק מאיתנו את הדברים שיגרמו לנו לסטות מהדרך.

לא לחיות בשני עולמות

הבעיה העיקרית בשינוי התפיסה היא חלוקת החיים שלנו לשני עולמות. אמנם אנו רוצים לצמוח ולהתקדם ולכן שומרים שבת, אך מצד שני אנו מחכים כדי שנוכל לצאת בערב לאיזשהו מועדון. החיים הללו בין שני עולמות הם בעיה שכל חוזר בתשובה מתמודד איתה. זה בסדר אם זהו תהליך זמני, שכן לא ניתן לשנות ברגע אחד את כל תפיסת חיינו. אך ברגע שעושים מזה קבע וחושבים שהמצב הכי טוב הוא להיות באמצע ולשלב בין העולמות, אנו מאמללים את עצמנו. המצוות לוקחות אותנו לכיוון אחד, אך העבירות מושכות אותנו לכיוון אחר לגמרי. כל עבירה מורידה לנו את החשק והתשוקה

מההליכה בדרך הטוב ומחלישה את האמונה והביטחון בבורא. לא יתכן מצב שאדם יהיה בסביבה שמזלזלת בתורה ובמצוות והוא לא יושפע מכך. הדבר דומה לנגמל מעישון הוישב עם כל החברים בהפסקת הסיגריה שלהם. גם אם הוא הצליח להתגבר על עצמו ולא לעשן, התאווה בכל זאת נכנסה בו כך שמחר יהיה לו קשה יותר.

לשמוח

אולי זה לא נשמע כמשהו הנתון לשליטתנו, אך האמת היא שכל אדם יכול לשמוח בכל מצב שהוא, אם הוא רק יחליט. הניסיון מראה שישנם אנשים שיש להם כמעט הכל בחיים, ובכל זאת הם עצובים, ומצד שני ישנם כאלו שאין להם כמעט כלום, אך הם שמחים ומאושרים. הכל עניין של השקפה ותיקון המידות. מדי פעם כשכלום לא הולך, אנו צריכים להיזכר שהבורא נמצא איתנו, אוהב אותנו ומדריך אותנו אל הדרך הטובה. אין למעשה שום רע בעולם. הבורא רוצה אותנו בדיוק במצב שלנו, שכן אם הוא היה רוצה אותנו שונים, הוא היה עושה זאת. אנחנו ברגע זה נמצאים במצב האופטימלי שאין טוב ממנו. אמנם צריך לשאוף תמיד ליותר, אך השאיפה הזו היא לרגע הבא. אף פעם אסור להצטער על דברים שהתרחשו, משום שכך הבורא רצה שיהיה ודווקא מתוך הדברים הלא טובים כביכול, אנו יכולים לצמוח גבוה יותר. אמנם צריך להתחרט על העבירות שעשינו, אך לא לשם הצער שבדבר, אלא כדי שלא נרצה לחזור לשם בעתיד. כל מה שצריך הוא להבין שהבורא מכוון את העניינים וכל מה שנותר לנו לעשות הוא לשמוח, להתחבר אליו ולהתענג מזיו שכינתו.

להתפלל

בסופו של דבר, לא חשוב כמה השתדלות גשמית נשקיע בדברים, אנו חייבים את העזרה של הבורא. חשוב להרגיל את עצמנו להתפלל על כל דבר, ולו הקטן ביותר. לפעמים אנו מרגישים שאנו מטריחים את הבורא בתפילותינו הרבות, אך אין שום טרחה

לבורא. הוא יכול לעשות הכל ללא שום מאמץ. כאשר אנו חושבים שאנו יכולים להסתדר בלעדיו באיזשהו נושא קטן ומתפללים אליו רק בנושאים הגדולים יותר, אנו מתרחקים ממנו. לא צריך לחכות לשלושת התפילות הקבועות של היום. נרגיל את עצמנו להתפלל תפילה קצרצרה במלים שלנו לפני כל מעשה שאנו עושים, ובכך נשאיר את הבורא איתנו בכל רגע בחיינו.

מלות סיום

לאחר שקראנו והפנמנו, ההיגיון היה אומר שכל החיים שלנו כעת צריכים להשתנות. אבל זה לא בדיוק כך, כי רוב האנשים כנראה יגיעו למצב שאף על פי שהכל נשמע להם הגיוני, ולמרות שהם מסכימים שזה באמת נכון, הם ימשיכו בשלהם. הרי מחר יום חדש וכל זה יישכח עד אז, אחרי הכל אנחנו מדברים על קרב שמתחולל בתוכנו בין שעה של היגיון והתבוננות על החיים לבין חיים שלמים של שגרה והרגל ללא יהדות. אך אם אנחנו באמת אוהבים את עצמנו ורוצים ללכת לכיוון הטוב, לא יתכן שנפעל כנגד כל זה. אפילו שזה כבר בשגרה שלנו ואפילו שזה בכלל לא קל, אנחנו חייבים לעשות את הצעד הראשון ולהחליט שאנחנו הולכים לכיוון התכלית שלנו. אם אכן נעשה את הצעד הראשון, אח"כ יהיה לנו הרבה יותר קל ויהיה לנו הרבה סיוע מהשמיים. אבל בלי הצעד הראשון, זה שאומר שאנחנו מוותרים על כל התענוגות והתאוות המזדמנות והלא כשרות בשביל החיים האמתיים והטהורים, בלי זה לא נוכל להגיע לשום מקום. לא מעט אנשים הולכים לשיעורי תורה ושומעים רבנים, הם מסכימים עם כל מלה שהרב אמר, אבל שנייה לאחר מכן הולכים בצורה לא צנועה, עוברים על עשרות איסורי תורה ומחפשים למעשה כל תאווה אפשרית. הרעיון פה הוא לא לקרוא איזה ספר טוב או לשמוע הרצאה נחמדה להעביר את הזמן. הרי או שזה נכון, או שזה לא נכון, אין אופציה אחרת. אז אם הבנו שזה נכון, אין כבר לאן לברוח, חייבים להתחיל לעשות משהו אם אנחנו לא רוצים לאמלל את עצמנו. ולאחר שנתחיל, נגלה במהרה שגם הדרך עצמה יכולה להיות מאוד מהנה ומספקת. אבל חייבים להתחיל. היצר הרע יכניס מחשבות של ייאוש. זה נראה גדול עלינו. זה קשה ושונה ממה שהכרנו. זה ממש נראה בלתי אפשרי. אבל לא צריך לחשוב על כל

הדברים האלו, צריך רק לעשות את שלנו, והבורא כבר יעשה את כל השאר. אין שום דבר קשה ואין הרבה מה לחשוב. רק צריך להתחיל לפעול.

אל תרשו לעצמכם לוותר על הכוח העצום שנמצא בתוכם, ואל תתפתו אחר היצר המנסה להשכיח את האמת ולגרום לנו ללכת בחוסר מחשבה אחרי ההמון שלמעשה חי ללא מטרה, ללא כוונה וללא שום ידע קיומי אמתי. יש סיבה לכך שאנו נמצאים כאן, וכדאי שנלך בכיוון האמת והתכלית.

בהצלחה!!